SERP

ALKUPALOJA
JA
PIKKULÄMMINTÄ

PORVOO * HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1943

HYVÄT VIERAANI:

olkaa hyvä, käykää pöytään ja asettukaa mukavasti.

Suomalaisten emäntien tavalliseen tapaan kursailen aluksi vähäsen: eihän tässä mitään erikoisia herkkuja ole tarjolla, vain tavallisia, tutunomaisia palasia, sellaisia kuin nykyajan aineksista voidaan valmistaa.

Tiedän kyllä, että jokin toinen tekijä olisi samoista aineksista osannut valmistaa joko mehukkaampia tai pikantimpia palasia, — mutta — kuten ajattelija sanoo — »kukin taklaa tyylillään».

Joukossa on rauhanaikaisistakin aineksista valmistettuja. Ne on sirotettu sekaan siksi, ettei pakinapöytäni olisi niin yksipuolisesti vain pula-ajan kuponkien ja korvikkeiden varassa.

Kun olette nämä minun pienet alkupalani ja pikkulämpimäni nauttineet voittekin siirtyä toisten valmistamiin paisteihin, joita seuraavat ne juhlalliset, vakavat ja täysipainoiset puheet, joita suomalaisen henki vaatii.

Toivon joka tapauksessa, että viihdytte pöydässäni ja olette kuin kotonanne.

Serp.

SISÄLLYSLUETTELO.

PELKKÄ ROUVA AIHEUTTAA SEKAAN-NUSTA.

ON USEIN keskusteltu aiheesta: »Kuinka käyttäydyn puhelimessa.»

Mutta aina näkyy sattuvan kaikenlaista yllättävää, kun torven nostaa ja numerolevyä pyörittää. Vaikka luulee tehneensä kaiken mikä asiaan kuuluukin.

Eräs rouva — hänelle täytynee keksiä jokin nimikin, muuten ei juttu luista. Se pitää olla jokin hyvin tavallinen nimi — sellainen, jonka nimisiä tuttuja saattaa jokaisella olla.

Otetaan nyt siis siksi nimeksi vaikka Salminen.

Rva Salminen siis soitti eräälle ystävättärelleen, rva Vuoriselle.

Toisesta päästä kuului asianmukainen »haloo».

Syntyi seuraava keskustelu:

Rva Salminen: — Onko rouva kotona?

Ääni: — Ei ole. Se meni ulos.

Rva S.: — Milloin hän mahtaa tulla kotiin?

Ääni: — En minä tiedä... ei se sanonut... mutta eiköös se tule päivälliselle, puoli kuusi.

Rva S.: — Jaha. No, sanokaa hänelle terveisiä rva Salmiselta ja ilmoittaa hänelle, että jos hänelle suinkin sopii, hän pistäytyisi illalla minun luonani. Tänne tulee muutamia entisiä luokkatovereita.

Ääni: — Juu, kyllä minä sanon. Salmiselleko se oli?

Rva S.: — Niin. Ja terveisiä. Hyvästi.

Nyt jätämme rouva Salmisen rauhaan ja siirrymme

seuraamaan sitä toista rouvaa. Tämä ei ollutkaan rva Vuorinen, vaan rva Järvinen, rva Salmiselle aivan tuntematon rouva. Sillä hän oli lähettänyt kutsunsa aivan väärän kotiapulaisen kautta. Oli yksinkertaisesti pyörittänyt jonkin väärän numeron.

Mutta sitähän ei Järvisen kotiapulainen voinut tietää. Hänelläkin oli rouvansa ja kun kysyttiin vain »rouvaa», niin omalle rouvalleen hän tietenkin viestin toimitti.

Kun siis rva Järvinen tuli kotiin, sanoi kotiapulainen tunnontarkasti: — Tänne soitti rva Salminen, käski sanoa terveisiä ja pyysi, että rouva tulisi sinne illalla, kun tulee muitakin koulutovereita.

Nyt sattui niin, että tällä rva Järviselläkin oli ystävättärenä eräs rva Salminen. Ja tämä rva S. oli hänen entisiä luokkatovereitaan.

— Sehän sopii mainiosti, minulla ei olekaan mitään erikoista täksi illaksi, sanoi rva Järvinen ilahtuen.

Iltapäiväkahvin aikaan hän sonnustautui matkaan, pani ylleen vähän paremman pukunsa, kampaili tukkaansa ja siisti naamaansa — luokkatoverit ne aina niin tarkastelivat toisen ulkoasua, vaanivat vanhentumisen merkkejä ym.

Ja soitti oman ystävättärensä, rva Salmisen ovikelloa.

Eteisessä oli kohta aika voimakas kaalin haju. Kas, kun eivät ole sen paremmin tuulettaneet, ajatteli rva Järvinen ja yritti olla nyrpistämättä nenäänsä.

— Eikö täällä vielä muita olekaan, hän kysyi kotiapulaiselta.

Tämän ilmeestä rva Järvinen selvästi luki: ei ole eikä teidänkään olisi tarvinnut tulla.

— Onko rouva sitten kotona? hän kysyi varmuuden vuoksi.

— On se. Se pesee kylpyhuoneessa tukkaansa. Mutta käykää sisään vaan.

Rva Järvinen meni saliin, joka ei suinkaan ollut vieraskunnossa. Siellä oli nimittäin kaksi pitkää varrasta, joille

oli levitetty pyykkivaatteita: mankeloituja lakanoita ja pyyheliinoja.

Rva Järvisestä alkoi tuntua hyvin kummalliselta. Eihän tämä nyt tosiaankaan siltä näyttänyt kuin täällä aiottaisiin ottaa vastaan kriitillisiä luokkatovereita.

Ovi aukeni ja rva Salminen n:o 2 seisoi pyyheliina pään ympäri kiedottuna ovella. Hän oli hölmistyneen näköinen.

— Sinäkö? Suo anteeksi, täällä on niin sekaista... aloitti rva S. n:o 2.

— Kuule, sanoi rva Järvinen, olenko minä erehtynyt päivästä? Eikö se ollutkaan tänään?

— Mikä?

— Ne sinun luokkatoverikutsusi, joista minulle soitit?

— Luokkatoveri... en minä ole mitään soittanut.

— Niin meidän Tilda ainakin sanoi. Mitä sinä sitten käskit minulle sanoa?

— En mitään. En ole sinulle tänään soittanut.

Turha enää jatkaa rouvien replikointia. He istuivat siinä mankelintuoksuisten pyykkivaatteiden keskellä ja ihmettelivät. Eivätkä ymmärtäneet yhtään mitään. Oliko joku pitänyt heitä pilkkanaan? Ja minkä vuoksi?

Mutta eräässä toisessa huoneistossa rva Salminen n:o 1 vuorostaan ihmetteli miksi hänen ystävättärensä rva Vuorinen ei saapunutkaan.

Mitä opimme tästä, hyvät naiset?

Sen, että on viisainta tällaisissa puhelinkeskusteluissakin hylätä pelkkä rouva ja kysyä selvästi: »Onko rva Sejase kotona?»

Kun näet melkein jokaisen puhelinnumeron takana saattaa olla rouva.

TÄRKEÄN HENKILÖN SIJAINEN.

OLI TAAS jokin merkkipäivä. Kun on merkkipäivä, niin pidetään juhla. Mitä hienompi juhla sitä hienompia vieraita kutsutaan.

Toisinaan hienoon juhlaan pääsevät kaikki ilmaiseksi, liput jaetaan yhdistysten, seurojen, liikkeiden yms. kautta.

Mutta on sellaisia juhlia, joihin tavallinen kansa saa ostaa pääsylippunsa ja vain eräille tärkeille ja huomatuille henkilöille lähetetään liput, sellaisille henkilöille, joiden toivotaan läsnäolollaan korottavan juhlan tuntua ja antavan sille hienon leiman. Näitä eturiveissä istuvia juhlan kaunistuksia valokuvaajat sitten kamerat silmillä kyttäilevät, lamput leimahtelevat ja juhlavieraat koettavat olla sen näköisiä kuin eivät olisi mitään huomanneetkaan. Ja seuraavana päivänä nähdään sanomalehdissä näitä kuvia, joiden alla luetellaan ketä siinä istuu vasemmalta oikealle.

No niin. Oli siis taas kerran tällainen hieno juhla. Kutsuttu oli paljon ns. silmäntekeviä, joille oli varattu paikat eturiveissä.

Näiden joukossa oli myöskin eräs Tärkeä Henkilö. Hän oli saanut kaksi lippua.

Juhlan järjestäjät sijoittivat Tärkeän Henkilön parhaalle paikalle ja järjestelytoimikunnan puheenjohtaja määrättiin istumaan hänen vieressään, seuraa pitämään.

Nyt sattui kuitenkin niin, että Tärkeä Henkilö ei sittenkään voinut saapua juhlaan. Ei myöskään Tärkeän Henkilön rouva. Mutta rouvan mielestä oli sopimatonta haaskausta jättää hyvät liput käyttämättä.

Tärkeän Henkilön perheessä vieraili juuri muuan sukulainen maaseudulta. Muuan vanhahko naishenkilö.

Kuten useimmat muutkin pääkaupungissa käyvät maaseutulaiset hänkin mielellään kulki kaikissa mahdollisissa paikoissa. Täytyihän nauttia pääkaupungin elämästä, ja nähdä ja kuulla niin paljon kuin suinkin, että olisi jotakin kerrottavaa sitten kotonakin.

Hän tarjoutui siis innokkaasti käyttämään liput hyväkseen, ottaisi vielä erään ystävänsäkin mukaansa. No, tämä oli Tärkeän Henkilön rouvankin mielestä hyvin sopivaa. Ja hän antoi liput naissukulaiselle.

Juhlasali alkoi kohisten, hälisten ja rykien täyttyä. Airueet saattelivat kohteliaasti kutsuvieraat paikoilleen.

Tärkeän Henkilön naissukulainen — sanokaamme häntä nyt vaikka Elviira-tädiksi — ja hänen samanikäinen ystävättärensäkin saapuivat. Heitä ei kukaan ohjannut, mutta löysiväthän he paikkansa omin nokinkin.

Asettuivat istumaan ja totesivat tyytyväisinä, että tästähän näkee hyvin ja luultavasti kuuleekin.

He eivät huomanneet, että järjestelytoimikunnan puheenjohtaja katseli heitä pitkään sivulta päin ja sitten kuiskutteli airueen kanssa. Airut tuli neitien luo ja pyysi mitä kohteliaimmin saada nähdä lippuja. Elviira-täti kaivoi ne laukustaan hieman loukkaantuneen näköisenä, ja airueen todetessa, että oikeat olivat, Elviira-täti vielä lisäsi ylimielisesti, että ne olivat Tärkeän Henkilön liput.

Airut meni järjestelytoimikunnan puheenjohtajan luokse ja kuiskutteli hänelle jotakin. Puheenjohtajan ilme oli kummastelevan alistuva, mutta hän sanoi kuitenkin ahaa. Sitten hän tarmokkain ja määrätietoisin askelin meni omalle paikalleen, joka oli — kuten lukija muistanee — Tärkeän Henkilön paikkojen vieressä. Kumarsi hienosti ennen istuutumistaan.

Elviira-täti vilkaisi häneen sivuuttain, mutta ei vastannut mitään.

Hra puheenjohtaja tunsi itsensä vähän noloksi. Hänethän oli komennettu tähän pitämään seuraa Tärkeälle Henkilölle. Itse Tärkeä Henkilö ei tosin ollut saapunut, sen hän selvästi huomasi, mutta ehkä tämä pontevan näköinen naishenkilö oli hänen rouvansa. Jolle oli tietenkin osoitettava huomaavaisuutta.

Hra puheenjohtaja kumartui siis puolikierrokseen Elviira-tätiin päin ja sanoi: »Valitettavasti sattui vähän sateinen päivä, mutta me toivomme . . .»

Koskaan ei kuitenkaan saatu tietää, mitä hän toivoi, sillä Elviira-täti käänsi häneen hyvin närkästyneet kasvonsa ja sanoi tiukasti: »Herra on hyvä eikä yhtään lähentele!»

Kotona Elviira-täti kertoi, että juhla oli hyvin onnistunut, lukuunottamatta sitä, että heidän viereensä oli sattunut eräs hävytön herra. Mutta hänet oli kyllä tehokkaasti nolattu.

Samaa mieltä oli myös hra puheenjohtaja.

MIELENKOHENNUSTA.

KEVÄT ON kuin onkin alemmuuskompleksien otollista aikaa. Aurinko, niin ihana ja kaivattu ilmestys kuin se tällä meidän leveysasteellamme onkin, järjestää merkilliset suurennuslasit ihmisten silmille, vaikka ne mahdollisimman kapeiksi siristäisikin. Ja niin me sitten huomaamme lähimmäistemme turkiksissa kuluneet paikat, kiiltävät kohdat, läntällään olevat kengät, rypyt, harmauden ja epätasaisuudet ihossa.

Ja mikä kaikkein kamalinta: huomaamme nämä puutteet myös itsessämme. Ja silloin on iloinen itseluottamuksemme putsvek.

Kuinka noloja yllätyksiä kadulla kävelijä saakaan, kun hän vilkaisee kuvaansa isoissa näyteikkunoissa tai peileissä: huono ryhti, hattu väärässä asennossa, hiukset riipinraapin, ilme kiristynyt. Vaistomaisesti hän korjaa asentoaan, hiuksiaan ja hattuaan, vapauttaa kasvonsa, mutta seuraavan kerran itseään tarkatessa kohtaa häntä sama näky.

Ihmisellä on kaikesta päättäen aivan väärä käsitys itsestään, ja kun sitten äkkiarvaamatta joutuu silmätysten itsensä kanssa, pelästyy pahanpäiväisesti: huh, tuollainenko minä olinkin!

Ja se on oikeastaan ihan väärä maailmanjärjestys. Niin kauan kuin on suuret luulot itsestään, pärjää tässä omituisessa maailmassa kohtalaisesti, mutta niin pian kuin nämä luulot karistetaan, karisee myös monta muuta persoonaa pönkittävää avua.

Oikeastaan pitäisi kaikki peilit maailmassa tehdä kau-

nistaviksi. Peiliin katsoessaan ihminen näkee siellä olennon, joka on oikeastaan tehty kolmesta osasta: $1/3$ on sitä, mitä hän todellisuudessa on, $1/3$ sitä miksi hän kuvittelee itsensä ja $1/3$ mitä hän tahtoisi olla. Ihanteellinen peili olisi sellainen, josta tuo ensimmäinen kolmasosa kokonaan puuttuisi.

Eräässä kodissa oli eteisessä vanha peili, jolla oli tämä ihanteellinen ominaisuus. Kun sen ääressä oli järjestänyt itsensä ulosmenoa varten, astui kadulle pää pystyssä, silmät virkeinä ja valoisa ilme koko olemuksessa. Tervehti ystävällisesti vastaantulevia tuttuja ja näki elämän hauskana seikkailuna. Mutta annahan olla, kun jonkin mainospeilin tai kiiltävän ikkunan kohdalla vilkaisi itseään. Romahtivat edulliset mielikuvat itsestä ja samalla koko maailmasta.

Eräänä päivänä kuljin nuoren naisen jäljessä, jolla oli tämän sesongin hullunkurisin hattu. Jokainen vastaantulija katsoi sitä ensin kummeksuen, ja ohi päästyään kääntyi vielä taakseenkin ja pieni hymy välähti jokaisen huulille. Eikö tuo nuori nainen tunne ja vaistoa tätä ja eikö se tee häntä noloksi, ajattelin.

Mutta tämä nykäisi päänsä hassuine hattuineen yhä korkeammalle ja asteli iloisen itseluottamuksen siivittämänä. Ja jokaisesta ikkunasta hän ylpeänä tarkasteli itseään.

Niin että on niitä siis toisenlaisiakin ihmisiä.

Mutta mitä tekisimme sinä ja minä, joiden pää painuu yhä alemmaksi ja selkä pyöristyy yhä enemmän mitä kirkkaammin aurinko paistaa ja mitä kuivemmaksi asfaltti käy?

Kuulemme tämän tapaisia ystävällisiä neuvoja: asetu seinää vasten ja venytä ruumistasi, vedä olkapäät suoriksi, vatsa sisään, lantiot eteenpäin, ja jos katsot peiliin, niin viisi vuotta on pudonnut olemuksestasi pois.

Hyvä on. Mutta koko päivää ei voi seinää vasten seisoa. Ja 5 minuuttia sen jälkeen kun seinästä on irtautunut ja

ryhtynyt tavallisiin askareihin, niin harteilla ovat taas ne 5 vuottakin.

Tai sanotaan: pane kaksi tietosanakirjaa pääsi päälle ja kävele ympäri huonetta. Jälleen oiva keino. Mutta kun kirjat ovat onnellisesti tippuneet maahan, heittäytyy väsyneenä tuoliin ja pää uppoaa taas hartioihin.

Näissä veltoissa kevätaatoksissani selailin erästä kirjaa, josta sattui silmiini englantilaisen professori Haldan'in uusia uria ja näkemyksiä aukova lause:

»Jokaisen sivistyneen ihmisen tulisi tietää, minkälainen hän on sisältä päin. Vasta kun olin tehnyt useita ruumiinavauksia, käsitin, että rumimmallakin ihmisellä saattaa olla mitä kauneimmat sisälmykset.»

Mainiota. Jos rupeaisikin kuvittelemaan, että minulla on esim. aivan harvinaisen kaunis maksa tai ääriviivoiltaan klassillinen perna. Se varmasti antaisi lohdutusta ja kohentaisi ulkonaistakin ryhtiä.

HUKKAAN MENI HIENO KONSTI.

— TÄTI, sanoi Erkki ja sekoitteli korttipakkaa kädessään, — onko täti nähnyt koskaan korttikonsteja?

— Korttikonsteja? ihmetteli tuo lempeä olento. — En. Mitä ne ovat?

— Minä näytän sinulle erään hienon tempun. Saat valita tästä pakasta minkä kortin haluat ja minä tiedän mikä se on.

— Todellako! ihmetteli täti. — Minkä hyvänsäkö?

— Niin.

— Ja sinä tiedät mikä se on?

— Niin. Täti on hyvä ja valitsee tästä jonkin kortin.

Erkki asetti korttipakan tädin eteen. Täti hajoitteli sitä etusormellaan.

— Tästäkö näin saan valita jonkin kortin? Ihan minkä haluan?

— Niin. Täti valitsee pian nyt.

— No nyt minä jo valitsin. Pataässä! (Se oli oikeastaan ainoa kortti, jonka täti tunsi tai ei hän sitäkään oikeastaan tuntenut, oli vain kuullut pataässästä puhuttavan.)

— Ei, ei sillä tavalla, sanoi Erkki. — Sinun täytyy ottaa tästä pakasta yksi kortti, ottaa käteen, ymmärrätkö?

— Jaaha, sanoi tuo lempeä olento. — Kyllä minä ymmärrän. No, nyt minä otan. Kas näin. Tässä on neljä punaista ruutua. Tiesitkö sinä, että otin sen?

— Ei, ei, sanoi Erkki ja sieppasi kortin tädin kädestä, — ei saa sanoa minkä kortin on ottanut. Eihän siinä mitään vitsiä silloin olisikaan. Nyt sekoitan uudestaan, täti

ottaa uuden kortin ja antaa sen takaisin minulle. Ja minä sanon mikä se on. No nyt, ole hyvä.

— Hyvä. Tässä on kortti.

— Ja nyt työnnä se takaisin tänne pakkaan. Noin. Ja nyt minä sekoitan ja sekoitan ja siitä huolimatta minä löydän sen kortin ... Kas näin. Se oli tämä. Eikö ollutkin?

Erkki näyttää voitonvarmana patakolmosta kädessään.

— En minä tiedä, vastaa täti.

— Kuinka et tiedä! Etkö katsonut sitä?

— En. Et käskenyt katsoa. Jaha, minun on siis katsottava toista puolta ja sitten pantava takaisin, niinkö?

— Juuri niin. Täti koettaa nyt vielä kerran.

Täti vetää varovasti pakasta kortin, kovertaa kätensä sen ympärille, vie sen pöydän alle ja katsoo siihen toinen silmä sirrallaan.

— Ja nyt takaisin tähän pakkaan, sanoo Erkki.

Täti työntää kortin takaisin. Erkki sekoittaa ja sekoittaa. Sitten etsii, kunnes löytää oikean kortin.

— Tämä se on! hän ilmoittaa.

— Ei ole, sanoo täti, — se on täällä minun kädessäni. Sain äsken vahingossa kaksi, ne olivat liimautuneet toisiinsa, ja minä annoin toisen pois.

— Rakas täti pieni, koeta nyt kuunnella ja muistaa. Sinä otat tästä pakasta yhden kortin, katsot mikä se on, et sano sitä minulle, vaan pidät sen omassa muistissasi, sitten panet kortin takaisin pakkaan ja minä sanon minkä kortin äsken valitsit. Ymmärrätkö nyt?

— Kyllä minä ymmärrän, vastaa täti lempeästi.

Jälleen samat temput juhlallisen hiljaisuuden vallitessa. Täti ottaa yhden kortin, katsoo siihen Erkin komennuksesta.

— Muistaako täti nyt, mikä kortti se oli?

— Muistaa.

— Ja nyt täti työntää sen tänne korttipakan sisään.

Noin. Ja nyt minä sekoitan. Näin ja näin. Ja nyt minä etsin sen täältä. Se oli tämä.

Erkki nostaa tädin eteen herttaviitosen.

— Ei ollut, sanoo täti, — siinä oli minun mielestäni paljon enemmän noita punaisia napukoita.

— Napukoita! Eikö täti sitten tunne kortteja? kysyy Erkki epätoivoissaan.

— En, vastaa täti lempeästi hymyillen. — Enkä oikeastaan ymmärrä, miksi sinun pitää ensin sekoittaa ja minun katsoa, sitten sinun taas sekoittaa. Eikö olisi yhtä hauskaa, jos minä kohta näyttäisin sen sinulle . . .

Erkki heitti korttipakan pöydälle ja juoksi ulos sateeseen, viinimarjoja syömään.

RIKOS JA RANGAISTUS.

KARAMELLIPUSSI oli pöydällä.

Matti ei ymmärtänyt miten se siihen oli joutunut. Tavallisesti se oli ruokasalin kaapin ylähyllyllä, jonne ei tuolillakaan seisten ylettynyt. Kaksi karamelliä päivässä Matti tavallisesti sai.

Mutta nyt hän äkkiä muisti, että eilisiltainen karamelli oli jäänyt saamatta. Olisikohan pussi jätetty siihen siksi, että hän saisi sen nyt itse ottaa, kun äitikin oli poissa?

Jokin ääni sanoi, ettei se ollut siksi siihen jätetty. Mutta sittenkin . . . Kiusaus oli ankara.

Kyllä hänellä olisi täysi oikeus ottaa ainakin se eilisiltainen. Käsi sujahti jo pussin sisään. Kun se melkein saman tien vetäytyi sieltä ulos Matti huomasi ihmeekseen, että hänen pieniin sormiinsa oli tarttunut kolme karamellia paperitupsuistaan.

Voisiko hän ottaa ne kaikki? Miksei voisi — yksi olisi eilisen rästiä ja ne kaksi olisivat tämän päivän annos. Hän panisi ne taskuunsa ja näyttäisi äidille, ihan varmasti näyttäisi.

Mutta tämän yhden hän söisi nyt paikalla.

Mutta voi katalaa kohtaloa — eikös Hilja sattunut juuri tulemaan huoneeseen! Hän pani toimeen kamalan rähäkän, huusi ja sätti, kaivoi ne kaksikin karamellia taskusta ja uhkasi kertoa äidille.

Ei Hiljaan mitkään selitykset tepsineet. Matti jäi alistuneena, ja pahoja aavistellen odottamaan äidin tuloa.

Äiti tuli ja Hilja kertoi vuolassanaisesti, mitä oli tapahtunut. Varastamassa se poika oli, siitä ei ole epäilystäkään! Matti yritteli sanoa sanasen väliin, mutta äiti oli niin murheellisen näköinen, ettei hän uskaltanut jatkaa.

— Matti parka, nyt minun täytyy kertoa tämä isälle ja hän saa antaa sinulle vitsaa, itse en jaksa, sanoi äiti, istui tuoliin ja itki.

Kun isä tuli, sai hänkin kuulla selostuksen kaameasta tapahtumasta. Isä oli synkän näköinen.

— Päivällisen jälkeen, hän sanoi.

Päivällinen syötiin hyvin ahdistavan tunnelman vallitessa. Isä oli vihaisen näköinen ja äiti katseli surullisin silmin Mattia. Matille ei maittanut ruoka. Elämä tuntui haljulta.

Kun isä oli syönyt, otti hän puukon laatikosta, tarttui Mattia käteen ja sanoi: — Tule, menemme taittamaan vitsan.

He läksivät. Eivät kuitenkaan kääntyneet läheiseen puistoon, vaikka Matti niin oletti. — Ei sieltä saa oksia taittaa. Täytyy mennä vähän kauemmaksi, sanoi isä.

He tulivat pieneen metsikköön. Isä katseli arvostellen puita. — Hm, hän sanoi, — täällä näyttää olevan vain havupuita. Voisihan niilläkin, mutta se taitaisi pistellä pahasti. Vai mitä arvelet?

Matti arveli, että pistelisi varmaankin. Ja samassa hän huomasi hennon koivun. Hän osoitti sitä innokkaasti.

— Hm, sanoi isä jälleen, — sen oksat ovat vähän liian heikot. Katso nyt.

Isä katkaisi pienen oksan ja piiskasi sillä ilmaa. — Huomaatko, ei tästä saa sellaista otetta kuin pitäisi. Koetappas itse.

Matti otti oksan ja vihtoi ilmaa edessään. — Juu, ei tällä sääskiäkään pois ajaisi . . ., mutta pelästyi samassa, kun muisti, mihin tarkoitukseen vitsaa etsittiin.

Isä löysi paksumman oksan. Hän riipi siitä pois lehdet

ja koetteli sitä. — Entäs tämä? Hän löi sillä housunlahkeeseensa niin, että pamahteli. — Ei tämäkään ole oikein hyvä, se on liian kova. Se voisi raapia pahasti.

Matti oli samaa mieltä.

— Katsos, jatkoi isä, — ohut keppi olisi oikeastaan kaikkein mukavin tähän tarkoitukseen. Se pitäisi olla suora ja sopivan pituinen ja paksuinen. Jos se on liian lyhyt, niin siihen ei saa tarpeeksi lentoa; jos se on liian pitkä minun on vaikea käsitellä sitä sinuun siinä asennossa kuin silloin olet. Jos se on liian paksu, niin se voi rikkoa vaikka luut. Ja sehän ei ole tarkoitus. Koetáppas nyt itsekin etsiä sopivaa keppiä.

He etsivät jälleen innokkaasti ja vihdoin Matti huudahti ilosta. Hän oli keksinyt pienen pajupensaikon. Täältä tulisi sopivia keppejä vaikka kuinka paljon! Ja jos sen vielä kuorisi, niin saisi oikein kauniin ja sileän. He katkoivat useampiakin keppejä. Matin pienet sormet kuorivat ne ketterästi. — Koettelemme sitten kotona, mikä näistä paras on, sanoi isä.

Keppinippu kainalossa isä ja poika palasivat käsikädessä kotiin. Heillä oli hauskaa, he juttelivat kaikenlaista. Matti kertoi mm. sen karamellihistorian. — Et kai sinä nyt enää koskaan viitsi ottaa omin luvin karamelleja? kysyi isä.

Matti vakuutti, ettei koskaan enää ja vilkaisi syrjäsilmin keppeihin. Hän oli vallan unohtanut mitä varten niitä oli haettu. Sydän putosi ihan mahalaukun pohjaan.

Kotiin tultuaan he menivät Matin huoneeseen. — No nyt kokeillaan, sanoi isä, — tule sinäkin mukaan.

He alkoivat kokeilla keppejä Matin vuoteeseen. Ankara pauke kuului toiseen huoneeseen, missä äiti onnettomana istui. Lopuksi päätettiin yksimielisesti valita eräs, jonka isä — vei talteen.

HOROSKOOPPIHUMPUUKIA.

OLISIKO TEISTÄ 6 markkaa liian suuri uhraus, jos sillä saisitte rinnallenne »uskollisen ja hyvän oppaan», joka tietää kaikki asiat etukäteen? Toisin sanoen »täydellisen horoskoopin, jonka kanssa jokaisessa kriitillisessä tilanteessa voisitte neuvotella ja joka on osoittava Teille arvaamattomia palveluksia».

Maailmassa on paljon sellaisia uskomattoman jaloja ihmisiä, jotka ovat valmiit tästä mitättö nästä summasta ohjaamaan eksyneitä lähimmäisiään onnen tielle. Ja maailmassa on myöskin uskomattoman paljon sellaisia liikuttavan herkkäuskoisia ihmisiä, jotka tarttuvat satimeen. Ostavat kuudella markalla postimerkkejä ja lähettävät ne »hyväntekijälleen», joka useimmiten asuu ulkomailla.

Eräs tuttavani päätti vitsin päiten lähettää nuo merkit, kirjoitti ulkomaalaiselle horoskooppitieteilijälle, ja jäi odottamaan mitä tuleman piti.

Tuli kellertävälle paperille monistettu kirje »arvoisalle ystävälle».

Kirjeen lähettäjä, »Teidän halukas palvelijanne», lausui ensiksi ilonsa sen johdosta »miten järkevästi olette menetellyt asettuessanne yhteyteen kanssani, koska Te tulevaisuudessa tulette tarvitsemaan paljon astroloogista apua».

Sitten ilmoitetaan mm. seuraavaa:

»Tähdet sanovat minulle, että olette erittäin kyvykäs henkilö. Omaatte tasaisen luonteen ja täytyy Teidän varoa itseänne seurustelemasta muutamien henkilöiden kanssa. Saturnus kertoo minulle, että minä lähemmässä

tutkistelussa tarkasti voin kuvailla ne henkilöt, joita Teidän on varottava. Rakkaus ja intohimo näyttelevät suurta osaa elämässänne ja tulen tästä myöhemmin tekemään syvällisemmän tutkimuksen. Olette melko ärsyttävä, taistelunhaluinen ja joskus hyökkääväkin. Näen myöskin ettei taloudellinen asemanne nyttemmin ole suotuisa, mutta se tulee tulevaisuudessa muuttumaan paljon suotuisammaksi. Täydellisessä horoskoopissani voin tästä asiasta kertoa Teille kaikki yksityiskohdat.»

Kyllä tämä on viisaasti laadittu dokumentti, joka sopii jokaiseen ihmiseen. Jokainen on omasta mielestään »kyvykäs henkilö», (vaikeampi on tosin myöntää, että on samalla sekä »tasainen luonne», että »melko ärsyttävä, taistelunhaluinen, joskus hyökkääväkin»!), jokainen tietää, että hänen on »varottava seurustelemasta muutamien henkilöiden kanssa», rakkaus ja intohimo näyttelevät suurta osaa melkein jokaisen elämässä, jokainen myöntää innokkaasti, ettei hänen taloudellinen asemansa ole sellainen kuin sen pitäisi olla.

Mutta vasta »syvällisemmässä tutkimuksessa» paljastetaan ohjeet ja keinot kaikkien vastusten voittamiseksi. Sillä ei maailman ja itsensä valtiaaksi kuudella markalla päästä. Tässä tapauksessa se maksaa 200 mk ja »halukas palvelijanne» on enemmänkin kuin halukas siihen hintaan tekemään tämän »syvällisemmän tutkimuksen».

Ja jos joku on niin hullu, että tuon kaksisataa markkaakin »halukkaalle palvelijalleen» lähettää, niin hän saa luultavasti aivan samantapaisen, yleishölynpölyä sisältävän »horoskoopin».

Ne ovat taitavia psykoloogeja nuo horoskooppihuijarit. He osaavat järjestää sanansa niin, että jokainen voi niistä jonkin kohdan itselleen omaksua. Ja sitten joku herkkäuskoinen väittää vakaumuksellisesti: »Minulle ainakin sanottiin aivan oikein, minun pitää varoa erästä tummaa naista, ja se on varmasti se — ja — se . . .»

»Halukas palvelijanne» liittää mukaan myöskin listan, jossa on lueteltuina nelisenkymmentä kysymystä, joihin hän lupaa vastata »ilmaiseksi» — kunhan ensin on saanut sen 200 mk. Jos ette siis tiedä »kuinka teidän on seurusteltava perheenne kanssa», »ketkä ovat ystäviänne», »mitkä työt sopivat teille», »onko teidän otettava liikekumppani», »onko teillä tuntemattomia perheenjäseniä, joilta voitte periä», niin hän kyllä selvittää nämäkin asiat teidän täydeksi tyydytykseksenne.

Ja vielä tämä halukas palvelijanne tarjoaa teille ihmeellisiä taikakalujansa. »Masina»-nimistä amulettia, »joka suorastaan säteilee onnea» ja jonka ihmeelliset avut »monien maiden viranomaiset ovat yksimielisesti todenneet». (Ilmeisesti siten, että ovelaa »Masinan» myyjää ei millään saada lukkojen taakse!)

Myöskin »Randi Masseja», talismaneja, hän on hyvin halukas teille lähettämään. Näitä on »onnettomuuksia vastaan», »rikkauden ja älyn saavuttamiseksi», »onnen saavuttamiseksi rakkaudessa», »hyvää terveyttä varten» ja »menestyksen saavuttamiseksi liikeasioissa».

Arvatkaas mikä niistä on kallein! »Onnen saavuttamiseksi rakkaudessa». Se on ilmeisesti kaikkein konstikkainta. Halvin massi on »onnettomuuksia vastaan». Mutta voi ne kaikki hankkia yhdessäkin »silkkisessä pussissa, kiinnitettynä silkkinyöriin ja on sitä kannettava ruumiilla», kunhan hassaa vähän enemmän. Vähittäis- ja tukkukaupan periaatteet, nähkääs.

Ja sittenpähän olisi turvattu jokasortin onnettomuudelta.

ISÄNTÄ PITÄÄ SEURAA.

— MUISTA NYT sinäkin, Onni, pitää vähän seuraa vieraille, sanoi rva Kalasti, luodessaan viimeisen silmäyksen kahvipöytäänsä.

Rva Kalasti — täytyy tässä ohimennen selittää, että hänen sukunimensä on puhtaasti suomalainen, vaikka hän joskus mielellään lausuikin sen niin, että korko tuli toiselle tavulle, jolloin se muuttui hienoksi italialais-sointuiseksi nimeksi — niin, rva Kalasti oli kutsunut luokseen muutamia ystävättäriään ja vaati miehensä, Onni Kalastin, läsnäoloa ainakin kahden ensimmäisen kupin ajaksi. Sitten Onni kyllä voisi vetäytyä toiseen huoneeseen. Minkä jälkeen he, naiset, siirtyisivät oikeisiin asioihin. Mutta kun ihmisellä kerran oli mies, täytyi sitä aina silloin tällöin näyttää muillekin, sanoi rva Kalasti ja hymyili monimielisesti.

Naiset saapuivat ja toinen kuppi oli jo menossa.

Hra Kalastin ei ollut tarvinnut paljonkaan rasittaa itseään. Naiset rakastivat kuulla omaa ääntänsä.

Mutta sitten äkkiä tuli tuollainen kummallinen tauko, jonka syytä kukaan ei ymmärrä, ja joka äkkiä voi lyödä tuppisuuksi suulaimmankin seuran.

Sellainen on emännälle piinallista. Rva Kalasti letitti suonenvedontapaisesti pöytäliinan tupsuja, — teko, jota hän muissa ihmisissä suuresti halveksi — ja loi Onniinsa vaativan katseen: kerro sinäkin nyt jotakin!

Hra Kalasti rykäisi ja työnsi lusikan kahvikupin korvan läpi.

— Juu, tuota, hän aloitti lupaavasti ja koetti saada lu-

sikkaa pysymään tasapainossa kupinkorvassa. — Minulle sattui kummallinen tapaus tässä äskettäin...

— Oi, kertokaa, huudahtivat naiset vapautuneesti ja kohensivat asentojaan odottavasti.

— Mitähän sille Onnille nyt taas on tapahtunut, sanoi rva Kalasti ja hymyili muille iloisesti. Mutta Onnille sähköttivät hänen silmänsä: koetappas vain kertoa jotakin sopimatonta!

— Juu, se oli sillä tavalla, aloitti hra Kalasti eikä ollut huomaavinaankaan rouvansa morsekieltä, — että tulin yhtenä iltana myöhään erään pikkukaupungin hotelliin. Portieri sanoi, ettei ollut enää vapaana yhtään huonetta. No mutta, sanoin minä, enkö johonkin mahtuisi, viettäisin vain yön täällä ja seuraavana aamuna varhain jo matkustaisin. Portieri tuumi ja sanoi vihdoin, että huoneessa n:o 205 — hotellissa oli muuten kaikkiaan 10 huonetta kahdessa kerroksessa — asuu eräs heidän vanha kundinsa, hra Mättönen, ja siellä oli ylimääräinen sohva. Niin että jos lupaisin hiljaa hiipiä sinne enkä herättäisi hra Mättöstä, saisin nukkua sohvalla.

— No, mikäpäs siinä. Hiivin hiljaa n:oon 205 ja heittäydyin sohvalle. Hra Mättösestä en nähnyt kuin kaljun päälaen. Aamulla minut herätettiin klo 6, kuten olin pyytänyt ja minä hiivin hiljaa ulos. Käytävässä oli siivoojatar. »Huomenta. Varhainpa se hra Mättönen tänään on liikkeellä», hän sanoi. Minä mutisin jotakin ja painuin alas. Ruokasalin ovella seisoi tarjoilijatar. »Huomenta, hra Mättönen, haluaako hra Mättönen kupin kahvia, meillä on jo valmiina...» Minä katsoin hyvin oudosti tarjoilijattareen, mutta hän vain hymyili tuttavallisesti. Maksoin laskuni portierille. Ja kun olin jo lähdössä sanoi tämä: »Koska hra Mättönen taas tulee meille?» Minä juoksin alas kadulle. Siinä seisoskeli ajuri. Nousin siihen. »Asemallekos hra Mättönen taas ajetaan?» sanoi ajuri ja maiskautti suullaan.

— Vaikka oli pakkanen niin minä hikoilin. Asemamies meni sivu ja sanoi: »Huomenta, Mättönen, tulee kylmä reissu.» Vaistomaisesti otin peilin taskustani ja katsoin itseäni. Ja silloin minä huomasin, että ne olivat herättäneet väärän miehen. Minä olinkin Mättönen . . .»

Hra Kalasti lopetti kertomuksensa ja katsoi odottaen naisiin. Toiset vähän nauraa kihertelivät, mutta useimmat katselivat häntä silmät kauhusta pyöreinä.

Rva Kalasti ruuvaili itseään tuolissa. — Herran tähden, Onni, koska tuo on tapahtunut, kun sinä et ole siitä minulle kertonut?

— Viime yönä, sanoi hra Kalasti.

— Mutta viime yönähän sinä olit kotona, nukuit omassa sängyssäsi.

— Juu, kyllä.

Epämääräinen tunnelma lievittyi vasta kun herra Kalasti oli siirtynyt toiseen huoneeseen ja naisilla oli kolmas kuppi edessä.

— Kyllä se Onni on sellainen vekkuli, sanoi rva Kalasti mielevästi hymyillen. Mutta itsekseen hän päätti, että seuraavalla kertaa Onnin ei enää tarvitse pitää seuraa hänen vierailleen.

KIRJEENVAIHTOTOVERIT.

KIRJEENVAIHTOTOVEREINA ovat hra Mies Inehmo ja hänen Vatsansa.

Ensimmäinen kirje:

»Arvoisa Vatsa.

Kirjoitan Teille pari riviä ilmoittaakseni, että olen kovin pahoillani, kun rikoin lupaukseni ja viivyin myöhään ulkona eilen illalla.

Puolustukseksi pyydän mainita, että en ollut vielä tänä kesänä syönyt krapuja, ilta oli niin ihana ja sitä paitsi tapasin sattumalta muutamia vanhoja ystäviä. Haluan kuitenkin — ilman omahyväisyyttä — mainita, että läksin pois ennen kuin paikka suljettiin.

Jos Te siis, arvoisa Vatsa, voisitte tällä kertaa olla kiinnittämättä huomiota tähän hairahdukseen, olisin kovin kiitollinen ja lupaisin tulevaisuudessa käyttäytyä paremmin.

Kunnioittavin terveisin

Mies Inehmo.»

*

»K. Herra Mies Inehmo,

Olen vastaanottanut kirjeenne ja huomioinut sen sisällön.

Minun täytyy kuitenkin huomauttaa, että viime aikoina olette kovin usein tavanneet noita 'vanhoja hyviä ystäviänne' ja siitä on ollut seurauksena se, että olette antanut minulle paljon ylimääräistä työtä ja vaivaa.

Jos siis toivotte, että yhteistoimintamme jatkuisi rauhallisena ja häiriöittä, Teidän on todellakin muutettava

tapanne. Ette voi vaatia, että minä ilman muuta otan vastaan kaiken, mitä te suvaitsette minulle lähettää.

Luottaen siis lupaukseenne, vaikka minulla onkin sen rikkomisesta karvaita kokemuksia, merkitsen

Kunnioittaen Vatsa.

J. K.

Sydän ja Maksa pyytävät yhtyä edelläolevaan.»

*

»Arvoisa Vatsa,

Olen hieman pettynyt kirjeenne sävystä. Onko sopivaa ja gentlemannimaista, että kun luottamuksella lähestyn Teitä, niin Te kuitenkin kylmästi ja epäillen suhtaudutte minuun! Näissä olosuhteissa ja koska huomaan, että yhteistyömme ei näytä kantavan toivottuja hedelmiä, en voi muuta kuin turvautua siihen, mikä saa Teidätkin, nurjamielisen olennon, hieman paremmalle tuulelle.

Lähetän siis Teille pari kulausta.

Mitäs nyt sanotte?

Kunnioittaen Mies Inehmo.»

*

»Hyvä Hra Inehmo,

Lähetyksenne vastaanotettu. Ei ollut hullummaksi. Mutta toivon, ettei enempää tule. Näin kuumalla täytyy minullekin suoda hieman vapaahetkiä. Tervehtien

Vatsa.

J. K.

Sydän ja Maksa pyytävät yhtyä edelläolevaan.»

*

»Parahin Vatsa,

Kirjeenne ilahdutti minua suuresti. Sen on oikeata *sporting spiritiä*, niin kuin englantilainen sanoo. En tiedä kumpi meistä on vanhempi, mutta katsoen pitkäaikaiseen tuttavuuteemme, jonka tästedes toivon muuttuvan ystävyydeksi, rohkenen esittää, että juomme sinun-maljat.

Minä olen Mies ja sinä olet minun Vatsani. Terve vaan terve. Sano Sydämelle ja Maksalle rakkaat terveiseni. Hei, hei.

Tuus, Mies.»

*

»Veljeni Mies,

Sinä olet yhtäkaikki reilu toveri. Minä olen aina ollut hyvin kiintynyt sinuun. Oikeastaanhan me kaksi tulemme hyvin toimeen keskenämme. Ei muistella menneitä. Tunnen oloni niin kepeäksi. Hauskaa iltaa.

Sydän ja Maksa yhtyvät edelliseen.

Sinun, Vatsa.»

*

Viimeisestä kirjeestä on hyvin vaikea saada selvää.

»Rakas Vatsa,

Kiitos sanoistasi. Me kaksi emme eroa koskaan . . . me kaksi voimme saada suuria aikaan maailmassa . . . me valloitamme sen, juu . . . ja nyt laulamme yhdessä, sano, että Sydän ja Maksa laulaa kans . . . siitä tulee hieno kvartetti, juu . . .»

*

Mutta seuraavana aamuna odotti Mies Inehmoa seuraava kirje.

»Mies Inehmo,

Olette luihulla tavallanne houkutellut minut sekä myöskin Sydämen ja Maksan ottamaan osaa sangen sopimattomaan, tuomittavaan ja hämäräperäiseen yritykseenne. Ellei tämä nyt ole viimeinen kerta, niin me kolme teemme lakon. Valitkaa siis, haluatteko vastaisuudessa työskennellä ilman meitä vai meidän kanssamme. Rangaistukseksi aiomme tehdä olonne tänä päivänä entistä tukalammaksi. Ja toistaiseksi palautamme kaikki selittelynne ja liehittelynne avaamattomina.

Valtuutettuna: Vatsa.»

EIHÄN TOKI MEILLÄ.

SUOMEN VALKEAAN, kesäiseen pääkaupunkiin on jälleen kokoutunut eräs noita lukemattomia kongresseja, joiden ulkomaisten jäsenten haastattelut ja kuvat ovat niin tervetullutta täytettä lehdistön palstoille.

On tullut oikein suuria herroja, yli- ja pääjohtajia, professoreita ja salaneuvoksia, sekä heidän arv. rva puolisojaan, mukanaan toinen toistaan elegantimpia kongressipukuja.

Kaikki on käynyt hyvin ja moitteettomasti.

Kansallinen arvokkuus on lyönyt leimansa jokaiseen tilaisuuteen. Haastatteluissa on jälleen ilmennyt vieraiden valtakuntien kansalaisten suuri hämmästys, kun he, vastoin odotuksia, ovatkin todenneet, että pääkaupunkimme on asuttavaksi kelpaava, täysin uudenaikainen ja niin herttainen pikkukaupunki — oikein kohteliaat sanovat: amerikkalaismallinen. Häikäisevä siisteys ja maan asukkaiden erinomainen ystävällisyys ja yleinen lukutaito ovat saaneet niin ikään tavanmukaisen hämmästyneen mainintansa.

Sitten tulevat lopettajaisillalliset tai -päivälliset. Nehän järjestää tavallisesti kaupunki tai valtio tai jokin muu arvovaltainen laitos tai seura.

Ruokaa on paljon, hyvää ja vahvaa ruokaa, viinilasejakin on monia. Puheita ei myöskään puutu, perinpohjaisia, mahtavia puheita isäntäväen puolelta, joihin vieraat — omituista kyllä — usein leikillisesti ja lyhyesti vastaavat.

Kaikki käy hyvin. Juhlatoimikunta on raukean tyytyväinen ja vieraat katselevat salaa kellojaan.

Mutta sitten tapahtuu skandaali.

Jokin kevytmielinen toimikunnan jäsen on päättänyt toimittaa pientä piristystä erojaisillallisten haikeaan tunnelmaan.

Hän on tuottanut tilaisuuteen — harmonikansoittajan, ihan itse Pohjoismaiden mestarin, joka sopivalla hetkellä alkaa repiä kansanomaista soitintaan.

Kotimainen hieno yleisö on kauhuissaan. Kevytmielisen toimikunnan jäsenen säädytön menettely saa moitteita joka suunnalta.

Harmonikansoittoa hienoilla kongressipäivällisillä! Mikä skandaali!

Onko moista kuultu! Sibeliuksen maassa kehdataan tuoda moinen ala-arvoinen soitin hienoon tilaisuuteen! Mitä nyt kaikki hienostisivistyneet ulkomaalaiset kongressin osanottajat moisesta sivistymättömyydestä ajattelevatkaan! Moinen toimikunnan jäsen on selvästi osoittanut, ettei hän ole tehtävänsä tasalla. Moinen skandaali!

Tämä oli vain eräs kauhukuvitelma. Sellaistahan meillä ei voi todellisuudessa tapahtua.

Mutta, uskokaa tai älkää, niin on äsken tapahtunut Tanskanmaan pääkaupungissa, Köpenhaminassa. Harmonikansoittoa esitettiin erään pohjoismaiden kongressin hienoilla päivällisillä. Ja itse Köpenhaminan kaupunki oli illallisten isäntänä.

Kun paisti ja puheet oli onnellisesti läpäisty ja alkoi tulla jälkiruoan vuoro, himmenivät valot loistosalongissa.

Ovi avautui juhlallisesti ja kaksi harmonikansoittajaa astui saliin reippaasti soittimiaan venytellen ja heidän jäljessään marssivat tarjoilijat, jotka korkealla

päänsä yläpuolella kantoivat ihmeellisiä jäälinnoja ja -laivoja, joiden sisällä paloi tuli.

Kulkue oli kertaalleen kiertänyt salin ja vieraat olivat riemusta taputtaneet käsiään ja polkeneet tahtia jaloillaan.

Suomalaiset osanottajat — eräs näistä on jutun minulle kertonut — olivat hieman räpytelleet silmiään, vaihtaneet ehkä vähän hämmästyneitä katseitakin, mutta hekään eivät voineet mitään sille, että väkisinkin tempautuivat tanskalaisten välittömään iloon ja vaistomaisesti heidänkin jalkansa nousivat tahtia koputtamaan. Tunnelma oli tämän jälkeen tullut entistä kotoisemmaksi ja tuttavallisemmaksi.

— Mutta, arveli kertojani, — enpä osaa kuvitella, että meillä uskallettaisiin tuoda harmonikka tuollaiseen tilaisuuteen.

Emmekä me muutkaan osaa.

Tai jos loppuun asti kuvittelemme, niin siitä tulee jotakin sen tapaista kuin alussa oleva kauhumaalaus esittää.

Meidän kun pitää koettaa olla niin hirveän arvokkaita, ettemme tahdo osata olla lainkaan.

KAKSI TURVATONTA NAISTA JA KONSTAAPELI.

I.

»EIKÖS SE saisi luvan olla kolmas kuppi kahvia?» kysyi Suhoska ja piteli pulleassa kädessään kiiltävää kahvipannun ripaa.

»Ei nyt kumminkaan enää», sanoi Venla ja nosti kuppinsa kannun nokan alle.

Venla oli herrasväki Valorinnan uskottu ja monivuotinen keittiötyranni ja Suhoska oli muuten vain yksinäinen leskivaimo.

»Se on nyt sitten sitä myöten selvä, että Suhoska muuttaa mun kamariini kesäksi ja katsoo lukaalin perään. Rouvakin sanoi, että se hengittää paljon turvallisemmin koko kesän, kun tietää että lukaali on Suhoskan hallussa», sanoi Venla ja hörppi kahvia hienosti pikkusormi koholla. »Ja tässä olisi sitten keittiön avain. Paraatioven avaimet on herrasväellä.»

Ja Suhoska otti avaimen.

II.

Viimeinen autobussi pysähtyi nytkähtäen Helsingin linja-autoasemalle. Kuljettaja nykäisi oven auki ja roiskautti pitkän syljen laiturille.

Vieno Valorinta astui ensimmäisenä ulos pientä laukkuaan sirosti kantaen. Vieno oli nuori, kaunis ja rohkea nykyajan tyttö.

Heinäkuinen ilta oli jo hämärtynyt ja lännen ruskokin jo laimentunut. Yksinäinen lintu Heikinkadun kerityssä lehmuksessa... Mutta koska tästä ei tulekaan luonnonkuvausta, vaan jännityskertomus annamme yksinäisen linnun olla.

Vieno käveli kotiinsa. Huomen aamulla hän menisi laivarantaan ulkomailta tulevaa ystäväänsä vastaan. Tämän yön hän nukkuisi yksin tyhjässä, kesäkuntoisessa asunnossa. Sekin olisi vain jännittävää. Äitihän se oli lähtiessä höpöttänyt ja varoittanut kaikennäköistä, mutta onneksi Vienon ajatukset olivat olleet muualla, niin että hän ei ollut niitä kuullutkaan.

Hän avasi oven ja astui kaupunkikotiin. Naftaliinin sekainen ummehtunut ilma tulvahti häntä vastaan. Ikkunat auki!

Oli jännittävää olla yksin kotona, keskellä kesää.

Mutta äkkiä Vieno säpsähti. Mitä tuo oli? Askeleita keittiön puolella. Nyt siellä kolahtikin jokin. Vienon sydän hyppäsi kurkkuun ja hakkasi siinä tukehduttavana palana ja sitten se pudota lopsahti ihan vatsan pohjaan. Ja hänen tuli aivan kylmä.

Varkaita! Rosvoja! Murhaajia! Nämä kolme roistotyyppiä ilmestyivät äkkiä hänen sielunsa silmien eteen, kuten kuvat pimeän katsomon valkokankaalla.

Poliisi! Voimakas, kaikkivoipa poliisi, välähti seuraavaksi kuvaksi roistojen viereen.

III.

Suhoska oli vaipumassa unen helmoihin Venlan kamarissa, kun hän kuuli epäilyttävää kolinaa sisähuoneista. »Varkaita!» oli hänenkin ensimmäinen ajatuksensa. Mutta Suhoska ei ollutkaan mikään pelkuriluonne. Hän tiesi mitä oli tehtävä. Ensiksi hän meni ja väänsi sisähuoneisiin vievän oven lukkoon. Sitten hän heitti takin ylleen ja lähti hakemaan poliisia, lainkouraa.

IV.

Konstaapeli Kiiltokajo seisoi yksin keskellä katua. Hän oli löytänyt kadulta ruusunoksan ja hän haisteli sitä. Sillä hän oli haaveellisella tuulella. Kaikki oli tyyntä, suloisaa. Äkkiä hän näki nuoren naisen juoksevan luokseen ja tämän jäljessä seurasi vanhempi nainen. Mitäs peliä tämä oli?

Ensin saapui Vieno konstaapelin luo ja huohottaen kertoi mitä tapahtunut oli. Ja pyysi mukaansa. Sitten läähätti siihen Suhoska ja vaati myöskin mukaansa.

Konstaapeli Kiiltokajo oli oikeudenmukainen mies. Ensin oli autettava sitä, joka ensiksi tuli. Se seikka, että tämä ensimmäinen sattui olemaan nuori ja nätti, ei vaikuttanut mitään konstaapelin päätökseen. Eihän toki. Hän oli lahjomaton lainpalvelija. Hän siis lähti Vienon matkaan, ja Suhoska lönkytti perässä laahaavine tohveleineen.

Lukija arvaa miten sitten kävi. Valorinnan naftaliinilta tuoksuvassa huoneistossa selvisi kaikki. »Naiset ovat siis hakeneet minulta turvaa toisiaan vastaan», sanoi konstaapeli loppupäätelmänä ja hymyili isällisesti. »Naiset on hyvät ja käyvät vain turvallisesti nukkumaan. Minä pidän vahtia tuolla ulkona.»

Ja heinäkuisessa hämärässä asteli konstaapeli Kiiltokajo ja haisteli ruusua ja hymyili itsekseen.

JÄRKYTTÄVÄÄ LUKEMISTA.

ON PALJON sellaista kirjallisuutta, jota tavallinen ihminen ei viitsi lukea. Hän saattaa innolla aloittaa, mutta huomatessaan, ettei se löydä hänessä mitään vastakaikua, hän jättää lukemisensa kesken ja heittää kirjan haukotellen pois.

Mutta on yksi laji kirjallisuutta, jonka hän ahmii kannesta kanteen tai etusivulta takasivulle asti.

Ja se on kaikenlaisten patenttivalmisteiden, lääkkeiden rasvojen ja vesien mukana seuraavat selostukset ja käyttöohjeet.

Kun sellainen käsiin joutuu, niin luettavahan se on, vaikka yhdellä seisomisella. Ja se löytää lukijassa vastakaikua, usein vatsakaikuakin.

Vielä muutamia vuosia sitten näiden patenttilääkkeiden selostus oli mitä kurjinta suomenkieltä. Ilmeisesti ne käännettiin valmistajamaassa sanakirjan avulla.

»Että näiden valmisteiden, tehty opotherapicista extracteista tarkoituksella puhdistaa kuin myös uudistaa verta, suuri suosio maailman ympäri on yläpuolella kaiken epäilemisen . . .»

Tämäntapaista hepreaa niissä oli, mutta ne luettiin uskollisesti ja niihin uskottiin mikäli niitä ymmärrettiin.

Mutta nykyisin niitä alkaa jo ymmärtää.

»Lyhyt selostus koskeva huonoa ruoansulatusta, dyspepsiaa ja sen kaltaisia vatsavaivoja, jotka johtuvat vatsahaposta ja aiheuttavat sitä tai ruoka-aineksien käymisen, erittäin silmällä pitäen tämän valmisteen sopivaisuutta tällaisten vikojen parannuskeinona.»

Tämähän tuntuu jo hyvin lupaavalta. Ja kun pääsemme varsinaiseen selostukseen käsiksi, tempaudumme mukaan kuin jännittävimpään seikkailuromaaniin.

»Melkein joka ihminen aloittaa elämänsä hyvin ja ter-

vein vatsoin ja siitä huolimatta löytynee tuskin ainoatakaan kotia maassa, jossa joku jäsenistä ei potisi vatsavikaa tai jonka vatsa ei olisi epäkunnossa . . .»

(Totta, ah kuinka totta! huokaa lukija, ja silmät jännityksestä laajenneina hän jatkaa selostuksen lukemista, joka on aivan kuin häntä varten kirjoitettu.)

»Ruokamme on usein liian voimakasta tai huonosti valmistettua. Ylellinen tupakoiminen ja alkoholinkäyttö on usein vatsavaivojen lisävaikutteena. Liian paljon happoa kokoontuu vatsalaukkuun ja tämä on tavallisesti suoranainen syy niihin oireisiin, jota kutsumme huonoksi ruoansulatukseksi, dyspepsiaksi, gastritiksi, kaasuiksi, närästykseksi, röyhtäyksiksi, nikotuksiksi, puhkuisuudeksi . . .»

Lukija jää järkyttyneenä suu auki seisomaan ja alkaa sisäisen itsetutkistelun.

Jotakin tällaista hän on aavistellutkin. Dyspepsia ja gastritista hän ei ehkä osaa itseensä sovelluttaa, mutta onhan tässä vielä pitkä valikoima muita, suomalaisempia oireita. Ja jonkin niistä hän voi — näin rehellisesti ja yksinollen itseään tutkistellen — tunnustaa omaksi symptoomikseen.

Kuinka lohdullista, että hänelle tässä tarjotaan vaivaton, viaton ja vaaraton parannuskeino. Hän siirtyy levottomana lukemaan käyttöohjetta.

2 tai vaikeimmissa tapauksissa 4 tablettia . . .

Onkohan hänen tapauksensa vaikea? Jos ottaisi kaiken varalta 3 tablettia? Sanotaanhan tässä: »Jos vika saa ehkäisemättä jatkua voi se aiheuttaa vakavia vaurioita.» Parasta siis ehkäistä.

Samalla hartaudella me tutustumme kaikkien muidenkin patenttivalmisteiden, hius- ja suuvesien, käsnävoiteiden, reumatismilääkkeiden ym. selostuksiin ja ohjeisiin. Tarkkaan ne luemme ja jonkin aikaa tarkkaan niitä seuraammekin.

Sellainen on painetun sanan voima.

RVA NYYRAKIN EREHDYS.

MINUN pitäisi nyt kertoa rva Nyyrakin erehdyksestä, joka vallan pilasi hänen kauan suunnittelemansa päivälliskutsut.

Asia oli nim. niin, että hra ja rva Nyyrakki olivat pitkin syksyä kulkeneet kesteissä ystäviensä ja tuttaviensa luona. Mutta vieraanvaraisuuteen on myöskin joskus vastattava, niin määräävät seuraelämän lait. Herrasväki Nyyrakki katsoi siis asiakseen eräänä pyhänä kutsua luokseen ne, joita kohtaan heillä oli ns. huutavin velvollisuus.

Niin tapahtui ja vieraat olivat ottaneet kiitollisina kutsun vastaan. Rva Nyyrakki ryhtyi ponteviin valmistuksiin, hyppäsi ja hääräsi, leipoi ja paistoi, osti kalliit pöytäkukat ja koristeelliset plaseerauskortit, vesilaineitti tukkansa, ottipa huushollipuuhissa pahoin säröittyneille kynsilleenkin erikoishoitoa. Jotta kaikki emännästä ruokaan saakka olisi heilläkin all right.

Mutta vähän ennen vieraiden saapumista, kun rva Nyyrakki vielä piti viimeistä katselmusta, hän äkkiä tunsi omituista huikaisua, sydämen tykytystä, ja melkein polvetkin vapisivat.

— Sinä olet vain hermostunut, sanoi hra Nyyrakki lohduttaen. Niin kuin ei rouva olisi sitä itsekin tiennyt ja niin kuin toisen kylmä toteaminen olisi sitä auttanut! — Ota kamferttia, keksi herra kuitenkin lisätä, — sehän se sinun universaalilääkkeesi on aina.

Tosiaankin, kamferttia! Rouva juoksi makuuhuoneeseen ja otti yöpöydän laatikosta lasiputken. Kolme valkoista tablettia vieri hänen käteensä, hän heitti ne suuhunsa, joi vettä paineeksi. Otanpa tuosta vielä yhden, niin varmasti

auttaa, hän ajatteli. Ja niin neljäskin valkoinen tabletti luiskahti hänen kurkustaan.

Sitten voidaan siirtyä päivällispöytään.

Vieraat näyttävät tyytyväisiltä ja puheenporina oli kohta alusta alkaen vilkas, mikä aina ihmeesti rauhoittaa emäntää. Hänen vasemmalla puolellaan istui arvokkain miesvieraista, ja rva N. oli päättänyt olla oikein henkevä ja johdattaa keskustelun aina vieraan omiin asioihin, josta tämä mieluimmin puhui. Naapuri innostuikin laajasti kuvailemaan olemattomia taitojaan herrasmiesmaanviljelijänä.

Rva N. kuunteli ja koetti samalla pitää silmällä, että tarjoilu ja muu kävi nuottien mukaan. Mutta hän tunsi omituista raskautta ja samalla tyhjyyttä päässään. (Vaikka: kuinka tyhjä voi raskas olla!) Ja häntä väsytti kamalasti. Ihan pää pyrki retkahtamaan sivulle ja luomet painumaan umpeen.

Tämähän oli hirmuista. Rva N. koetti monta kertaa ryhdistää itseään ja ottaa osaa keskusteluun. Mutta puheensorina loittoni yhä, ja kasvot kätkeytyivät kuin sumun taakse. Enää hän ei jaksanut kahvelia ja veistäkään käsissään pitää, ne putosivat kolahtaen lautaselle, ja heittäen vielä toivottoman silmäyksen mieheensä, ikäänkuin: tule, hyvä ystävä, nyt avukseni! — rva N. sulki lopullisesti silmänsä.

Ja kun hän ne jälleen avasi tajusi hän makaavansa omassa vuoteessaan, ja hra Nyyrakki käveli lattialla edestakaisin.

— Mitä on tapahtunut? äänsi rva N. heikosti.

— Ei muuta kuin että olet nukkunut 6 tuntia. Otit kamferttitablettien sijasta vahingossa unitabletteja. Tuossa on pöydällä vielä se putkikin. Tohtori sen totesi.

— Entä vieraat?

— Menivät päätään pudistellen kotiinsa.

Mutta koko loppuyön rva Nyyrakki valvoi. Ja nauroi ja itki vuorotellen.

HERRA KOITA HAASTATELLAAN.

AVASIN vaatekonttorin oven. Mutta tuskin päivänvalo oli sen himmeään interiööriin tunkeutunut, kun vanhan kävelypuvun hameen ja vanhan samettileningin välistä ampaisi esiin pieni, kellertävä, kevytmoottorisen näköinen koi-stuka.

Aloitin salamasodan ja panin ilmatorjuntani käyntiin. Parin harhaosuman jälkeen stuka oli kourani panssariin suljettu.

Mutta kun varovasti avasin käteni, näin ettei se vielä ollut maallista vaellustaan päättänyt. Sen siivet vielä lepattivat ja silmät räpyttelivät. Kaikesta huomasi, että se oli hyvin valonarka olento.

— Tulepas vastaamaan teoistasi, mokomakin, sanoin uhkavaatimusäänellä.

— Erehdytte, hyvä rouva, se vikisi, — en minä ole mitään pahaa tehnyt. Olen nimittäin herra Koi. Naisväki meillä vain . . .

— Olet lisäksi pelkuri, eikä ritarillisuudesta hajuakaan.

— Oikein totta, sanoi hra Koi ja koetti saada ääneensä vakuuttavaa sävyä. — Emme me koiherrat ole vaarallisia teidän tavaroillenne. Meidän rouvamme ja tyttäremme teidän hepeneitänne rakastavat. Minunkin eukollani on niin kummallinen maku, että kesäisin hän sulkeutuu teidän turkkiinne ja talvella teidän uimapukuunne. Naisellista epäjohdonmukaisuutta . . .

Siirsin hra Koin vähän mukavampaan asentoon. Hän

alkoi kiinnostaa minua. Hänellähän tuntui olevan omintakeisia ajatuksia.

— Miksi te ette sitten puhu järkeä naisväellenne? Minkälainen komento teidän maailmassanne oikein vallitsee?

— Suunnilleen samanlainen kuin ihmisten maailmassa. Miesten laatimat lait ja teoriat naiset kääntävät omaksi hyödykseen. Emmekä me voi heitä vastustaa. He vetoavat aina tunteisiin. Kun eilenkin illalla tulin kotiin meidän koiherrojen klubista — se on teidän herran smokingin housunlahkeissa, se on rauhallinen ja kodikas paikka, tupakan- ym. tahroineen — alkoi eukkoni pitää minulle saarnaa, kuinka hän tässä yksin saa suurta lapsilaumaansa elättää, ja kuinka hän kyllä täyttää kaikki väestöpoliittiset vaatimukset, hän kun synnyttää ja kasvattaa kaksi sukupolvea keväästä kesään, ja minä sen kun vain huvittelen ja sitten vielä olen niin julma, että moitin häntä, kun hän koettaa hamstrata hiukan villa- tai samettinukkaa... Mitäs silloin, hyvä rouva, hienotunteinen mies voi muuta tehdä kuin vaieta ja vetäytyä rauhaan herran vanhaan huopahattuun!

Hra Koi näytti tosiaankin hyvin säälittävältä, kuten tohvelisankarit ainakin.

— Oli ikävää, sanoin, — että käsiini joutui väärä persoona. Olisin toivonut, että olisin saanut kiinni rouvanne. Mutta mitäpä eroa teissä, herra ja rouva Koissa, oikeastaan on? Ei mitään minun nähdäkseni.

— Tähän, vastasi hra Koi arvokkaasti, — voin vastata kertomalla pienen kaskun, jonka eräs toverini, joka on laajalti maailmaa matkustellut, minulle eilen illalla klubilla kertoi. Hän oli istunut erään ranskalaisen edustajakamarin jäsenen takinkauluksen alla, kun siellä oli keskusteltu äänioikeuden myöntämisestä naisille. Joku oli pitänyt palavan puheen sen puolesta ja lopettanut puheensa sanoilla: »Loppujen lopuksi, hyvät herrat, onhan oikeastaan

niin vähän eroa naisten ja miesten välillä.» Jolloin koko edustajakamari oli noussut seisomaan ja huutanut: »*Vive la différence!*» Joka, kuten tietänette, merkitsee, eläköön se ero!

Keskustelumme näytti suuntautuvan vallan väärille urille. Oli suorasukaisesti johdettava se jälleen pääasiaan.

— Sanokaa, hra Koi, koska tunnutte olevan maailmanmies ja ennakkoluuloton filosofi, mitä teidän piireissänne ajatellaan meidän toimenpiteistämme hyökkäyksienne torjumiseksi. Mikä on mielipiteenne esim. naftaliinikuulista?

Hra Koi hymyili suopeasti, melkein alentuvasti.

— Maku on niin erilainen, hän sanoi, — emmekä mekään niistä kiistele. Toisten mielestä naftaliinipallo maistuu aivan yhtä hyvältä kuin esimerkiksi punssitahra. Itse kyllä suosin jälkimmäistä. Mutta erään seikan voin luottamuksellisesti teille ilmoittaa. Valoa, aurinkoa ja raitista ilmaa me pelkäämme. Jos ihmiset sen tietäisivät ja nämä kolme tehokasta ja sangen huokeahintaista asetta meihin suuntaisivat, niin meidän olisi pakko evakuoida itsemme ja perheemme toisiin konttoreihin. Ja tästä puheen ollen, sallinette, hyvä rouva, että suuntaan kulkuni tuonne ryijyn taakse . . .

JALOROTUISEN KUBLAI KAANIN PÄIVÄKIRJASTA.

EILEN kokoontui Temppeliaukean Klubi Läntiseen Kiviaitioon. Jekku oli luvannut alustaa keskustelun »Suhtautumisemme kissakysymykseen».

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Reima von und zu Tempelhof, ja sihteeriksi musta ja vilkas Mountain Dew, koska hänellä on kirjallisia taipumuksia, sillä hänen isäntänsä on kuuluisa kirjailija. (Sivumennen sanoen Dew on aivan naurettavan ylpeä siitä — ei hänelle riitä edes Rai, joka hänkin yrittää pitää puoliansa emäntänsä varjolla, joka kuulemma myös hakkaa konetta aivan hermostuttavasti!)

Jekku huomautti aluksi hieman iroonisesti, että aina kevään lähestyessä, jolloin kissat käyvät tunnetusti levottomiksi ja riitaisiksi, myöskin ihmisolennoissa ilmenee samantapaisia levottomuuden ja riitaisuuden oireita. Ja nämä purkautuvat ilmoille milloin minkinlaisissa muodoissa. Jekku sanoi muistavansa ajan, jolloin joka kevät oli ollut esim. vimmatuita teatteririitoja. Mutta viime vuosina ovat tällaiset taiteelliset kiistakysymykset jääneet syrjään, mikä ilmeisesti osoittaa ihmisolentojen esteettis-eetillisen tason madaltumista, ja sen sijaan he ovat ruvenneet purkamaan sisuaan luontokappaleisiin, joiksi he meitä koiria, kissoja ja muita heidän kieltään puhumattomia olentoja sanovat.

»Olemme jo tottuneet siihen», jatkoi Jekku, »että vähintään kerran kuukaudessa ilmestyy ihmisolentojen pahalta tuoksuviin papereihin, joita he sanomalehdikseen nimit-

tävät, kirjoituksia koiria vastaan, ja ne me yleensä sivuutamme filosofisella tyyneydellä. Mutta nyt he ovat iskeneet silmänsä meidän vähäisimpiin vastustajiimme, kissoihinkin. Ja, hyvät veljet ja sisaret, näkisittepä kuinka yltiöpäisen kiihkeästi he tällaistakin mitätöntä asiaa ajavat! Toiset huutavat: kissat hengiltä! Toiset: kissat verolle! Tässä paikassa pyydän muuten huomauttaa, että me olemme aina rehellisesti maksaneet veromme! Eräs puolue taas vaatii: Koirat hengiltä! Kissat vapaiksi! Kolmannet riitelevät meidän ja kissojen rottienpyydystämisennätyksistä jne. Kaiken kaikkiaan, erittäin huvittavaa lukemista! Nyt pyytäisin arv. läsnäolijoita lausumaan mielipiteensä, miten meidän olisi suhtauduttava tähän hyökkäykseen ja nimenomaan kissoihin.»

Ensimmäiseksi käytti puheenvuoroa vanha, kunnianarvoisa Bonzo, jolla on hyvin imponeeraava olemus ja ääni.

»Minä», sanoi Bonzo, ja veti halveksien ilmaa leveisiin sieraimiinsa, »ehdottaisin, ettemme tähän kysymykseen sen vakavampaa huomiota kiinnittäisi. Ottakaamme se pikemmin humoristisesti, kuten muutkin ihmisolentojen hosumiset. Ja minun mielipiteeni on se, ettei kissoja suinkaan saisi hävittää. Nykyinen elämämme on muutenkin yksitoikkoista ja jännitysmomentit häviävät vuosi vuodelta. Voin vakuuttaa, että minä koirakohtaisesti tunnen vanhan metsästysvaistoni heräävän enää vain kissan nähdessäni. Enkä minä haluaisi luopua tästä ihanasta elämyksestä, joka muistuttaa vielä minulle nuoruudenpäivien raisuja ajoja. Ehdotan siis, että äänestämme kissojen puolesta.»

»Minä taas», puuttui nyt puheeseen Kreivi, I palkinnon saanut komea tanskalainen doggi, »kannan kyllä kaunaa kissoille, sillä eräs heidän edustajansa on kerran saanut minut häpeään hienossa valioseurassa, takertumalla hyvin lähenteleväisesti minun kuonooni, jolloin minä valitetta-

vasti päästin tuskanhuudon ja pakenin. Mutta koska olen gentlemanni, en halua persoonallisten syiden takia langettaa tuomiota koko rodusta. Antakaamme kissojen hiiviskellä pienissä, vaatimattomissa touhuissaan. Ja antakaamme ihmisten hellitellä heitäkin. Meillä itsellämme on kuitenkin aina se ylpeä tietoisuus, että me rakastamme ja palvelemme ihmisisäntiämme vilpittömämmin ja epäitsekkäämmin kuin konsanaan kissat. Ja tämän tietoisuuden elähdyttäminä voimme olla suurpiirteisiä ja jaloja!»

Kreivin puheen liikuttamana haukahdimme kaikki hyvä, hyvä!

Vielä yritti Lolo, lempeä setteri, todistella, että koira ja kissa voivat elää todellisessa sydänystävyydessä keskenään, kuten hän itse ja heidän kotikissansa, Zuleima. Mutta kun me kaikki tiedämme heidän luonnottoman ystävyytensä — he latkivat maitoakin samasta kupista ja pesevät toisiaan! — emme kiinnittäneet Lolon sentimentaaliseen puheeseen sen suurempaa huomiota.

Meistä kaikista on kunniakkaampaa myöntää, että vaikka kissat ovatkin meidän perivihollisiamme, niin me sittenkin suomme heille samat elämisen- ja saalistamisenmahdollisuudet kuin itsellemme.

Sitten heläytimme innostuttavan hau-hau-huutomme. Kokouksen jälkeen Bonzo tarjosi herkullisen luupäivällisen Eteläisessä Kuopassa.

LYHENNYSMAKSUJEN AIKANA.

EVELIINA-TÄTI tuli maalle kotiinsa. Hän oli käynyt Helsingissä tervehtimässä sisarenpoikaansa ja tämän rouvaa, Lassea ja Liisaa.

No, kysyttiin kotona, mitä sille nuorelle parille nyt oikein kuuluu?

Eveliina-täti pudisteli vähän surullisena päätään.

No, ihmeteltiin vähän levottomina, mitä nyt? Eivätkö asiat olekaan reilassa, onko nuoren parin välillä jo jotakin epäsointua?

— Ei, sanoi Eveliina-täti, — kyllä he näyttivät kovin onnellisilta, aivan kevytmielisen onnellisilta. Mutta . . .

Eveliina-täti piti paussin ja pudisti taas vanhaa, harmaata päätänsä.

Mutta mitä? Täti kertoisi nyt, eikä olisi noin salaperäinen.

— Niin, minä olen kai hyvin vanhanaikainen, sanoi Eveliina-täti, — mutta en minä sellaista ymmärrä, kun olen aina koettanut tulla omillani toimeen enkä ole koskaan ollut velkaa kenellekään . . .

Tämä kuulosti kovin salaperäiseltä ja kotiväessä heräsi paha aavistus toisensa jälkeen. Vihdoin Eveliina-täti kertoi.

Hän oli tullut Lassen ja Liisan asuntoon. Oikein sievä nykyajan asunto jääkaappeineen ja muine ylellisyyksineen, ovessakin oli tirkistysluukku. Asunto oli hauskasti kalustettukin, oli mukavia nojatuoleja, kirjahyllyjä, mattoja, pyörillä kulkeva tarjoilupöytäkin. Ja oli heillä radio ja pölynimurikin.

Eveliina-täti oli katsellut kaikkea ihaillen, ja silloin Lasse oli sanonut, että he ovat tästä kaikesta hyvin suuressa määrin kiitollisuudenvelassa juuri Eveliina-tädille.

— Kuinka niin? oli Eveliina-täti ihmetellyt. — Minähän lähetin teille häälahjaksi vain 2 000 markan shekin! Vai en kai vahingossa kirjoittanut yhtä nollaa liikaa?

— Ei, oli Lasse nauraen vakuuttanut — mutta kyllä 2 000:llakin päästään hyvään alkuun. Esimerkiksi tästä huonekalustosta olemme maksaneet 500 markkaa.

— Olipas se halpa, oli Eveliina-täti ihmetellyt.

— Ei, täti, oli Liisa nauranut, — se oli vain käteismaksu.

Eveliina-tädille oli pitänyt juurta jaksaen selittää, mitä merkitsee käteismaksu ja lyhennysmaksu.

— Onko nuo matot ja nuo taulut ja tuo radiokin sitten »käteismaksulla» ostettu? oli Eveliina-täti kysynyt pelonsekaisella äänellä.

— On, kaikki, olivat Lasse ja Liisa yhteen ääneen ja onnesta loistavina vakuuttaneet.

— Tämä tuoli, jolla istun, ei siis ole teidän ... yritti Eveliina-täti vapisevalla äänellä.

— On siitä ainakin kaksi jalkaa meidän! ilvehti Lasse.

— ... ja tästä kupista, josta kahvia juon, on luultavasti vain korva teidän. Entäs kahvi?

— Ei, kahvia ei saa ostaa vähittäismaksulla. Se on otettu vastakirjalla alakerran kaupasta.

— Sitäkään ei siis vielä ole maksettu!

— No, mutta eikö täti ymmärrä, että se on ainoa tapa, millä meidän kaltaiset nuoret ihmiset voivat kodin perustaa. Mitenkäs me muuten yht'äkkiä olisimme saaneet kotimme näin täydellisenä kuntoon?

Liisa ja Lasse olivat katselleet silmät suurina tätiin ja koettaneet innokkaasti vakuuttaa, että näin kaikki muutkin tekevät.

— Minun nuoruudessani ostettiin kotiin tavaraa vain

sitä mukaa kuin jaksettiin ja koko summa maksettiin kohta, — oli Eveliina-täti sanonut. — Entäs miten sitten käy, ellette voikaan maksaa kuukausittain määrättyä summaa esimerkiksi tuosta radiosta?

— Silloin viedään radio pois, oli Lasse ilmoittanut optimistisesti.

— Niin, kyllähän radiottakin tulee toimeen, mutta entäs nuo sängyt...

— Jostakin toisesta kaupasta me saisimme uudet sijaan. Lassen ja Liisan huolettomuus ja iloinen luottamus lyhennysmaksujärjestelmään oli syvästi järkyttänyt Eveliina-tätiä. Hän ei sitä ymmärtänyt eikä hyväksynyt.

— On se toki hyvä asia, lopetti Eveliina-täti kertomuksensa kotiväelleen, ettei heillä vielä ole lasta, — sillä kai he siitäkin olisivat vielä velkaa lääkärille ja sairaalaan. Ja ties koska he voisivat sanoa lasta aivan kokonaan omakseen!

ONNETTOMUUKSIEN SARJA.

EI KAKSI kolmannetta, sanoo sananlasku. Sekä hyvää että pahaa. Jos olet nyrjäyttämälläsi jalkasi kadulla, niin puolen tunnin kuluttua se niksahtaa taas ja kolmannella kertaa voit jo kaatuakin. Jos saat kaksi kirjettä aamupostissa, tulee tavallisesti kolmas iltapostissa. Puhelinkin soi tavallisesti kaksi-kolme kertaa peräkkäin ja sitten on jälleen pitempi paussi. Pitkään aikaan sinua ei ole kutsuttu mihinkään ja sitten tulee kaksi kutsua samaksi päiväksi.

Pankaapas vain merkille. Näin tapahtuu alinomaa tavallisessa arkielämässämme.

Herra Vältillä oli tässä tuonnoin katkeria kokemuksia tällaisesta salaperäisestä ketjusarjasta. Sillä ne olivat pelkkiä onnettomuuksia. Eivätkä ne loppuneet edes kolmeen, vaan niitä tuli ja tuli, siksi kunnes hän päättävällä toiminnallaan mursi ketjun — tai kenties määrä oli sillä kertaa jo täynnä.

Se oli sillä tavalla, että hra Vältin piti mennä hienoihin kutsuihin. Hyvin hienoihin kutsuihin, jonne tuli paljon muitakin ihmisiä ja jonne oli sonnustauduttava frakkiin ja kunniamerkkeihin.

Näin siis tapaamme hra Vältin ensi kerran juhlapaikan vaateaulassa takkiaan ja silinteriään riisumassa. Nopea vilkaisu peiliin, tukan silitys ja solmukkeen hypistely, ja hra Vältti on valmis astumaan isäntäväkensä eteen.

Portaissa oli punainen matto. Hra Vältin jalka hieman lipsahti, hän oli kaatumaisillaan, mutta ei kuitenkaan kaatunut. Sen verran kuitenkin tuli temppuiltua, että jotakin raksahti. Yksi housunnapeista oli pompannut irti.

No, ajatteli hra Vältti, kyllä ne pysyvät yllä ilman tuota yhtäkin. Ja hän astui luottavin mielin valaistuun saliin. Tervehti, hymyili ja liittyi muiden vieraiden joukkoon.

Äkkiä hän alkoi tuntea outoa ilmavuutta kaulassaan. Tarkastuskierros sormen avulla. Kauluksennappia ei ollut olemassakaan. Kaulus yritti pysytellä kiinni vain solmukkeen voimalla.

Hra Vältti laskeutui nopeasti takaisin vaateaulaan. Vahtimestari luovutti hänelle oman kauluksennappinsa.

Nyt oli kaikki kunnossa. Hra Vältti uskoi voivansa nyt heittäytyä jakamattomin tuntein juhlan pyörteisiin.

Seurasi illallisen aika. Pitkältä herkkuja notkuvalta pöydältä sopi ottaa mitä mieli. Hra Vältti mieli linnunpaistia ja sen erinomaista paksua kastiketta. Henkevästi seurustellen ja taitavasti lautasta kädessään balansoiden hra Vältti yritti saada sisäänsä lintuviipaleen kastikkeineen. Mutta se menikin ulkopuolelle, hänen valkoisen frakkipaitansa rinnukselle, sillä joku oli vahingossa tönäissyt häntä.

Hra Vältti kiiruhti jälleen alas vahtimestarin luo. Vichyvedellä hangattiin nuhraantunutta paidanrinnustaa. Ja siitä tuli vielä aikalailla salonkikelpoinen.

Hra Vältti palasi jälleen illallispöydän ääreen. Nyt tarjottiin jo jäätelöä. Hän kaiversi sitä varovaisesti aimo lusikallisen lautaselleen. Mutta jäätelö on liukasta lajia ja liukkaalla lautasella sen on vaikea löytää pysyväistä sijaa. Sekunnin päästä hra Vältti näki jäätelökokkareensa nököttävän kiiltonahkakenkänsä kärjellä, jonne se oli sirosti liukunut hänen housunlahjettaan myöten, jättäen jälkeensä koristeellisen juovan. Hra Vältti potkaisi kokkareen pöydän alle.

Jälleen vichykäsittely vahtimestarin avulla. Pientä kosteudentunnetta lukuunottamatta housunlahje vaikutti ivaan normaalilta.

Niin tapaamme hra Vältin jälleen pöydän ääressä. Hänen oli suorastaan nälkä, sillä mitään hän ei ollut saanut

syödä. Mutta mitä hän nyt enää uskaltaisi ottaa? Kolme onnettomuutta hänellä jo oli ollut. Eiköhän ne siihen loppuneet. Tuossa oli hedelmiä, ihania viinirypäleitä. Niitä kai uskaltaisi pari kappaletta vaaratta ottaa.

Hra Vältti yritti. Mutta silloin nousi kokonainen iso terttu ilmaan ja kun hän pelästyneenä aikoi laskea tertun takaisin, se pudota mäiskähti viereiseen kastikemaljaan. Roiskis. Kastike nousi kuin Niagara hra Vältin kasvoille ja frakin rinnuksille.

Silloin hra Vältti pakeni. Hän tajusi nyt, että julma kohtalo vainosi häntä. Hän hyökkäsi autoon, löi silinterinsä matalaan oveen, niin että se voltteja tehden kieri kadulle.

Ja kotona hän huomasi, että hänellä oli väärä silinteri. Ja kaulahuivinsa ja nenäliinansa hän oli kadottanut. Kun hän lopuksi illan järkytyksistä uupuneena oli menossa vuoteeseensa, hän huomasi, että tyynyllä lekotteli lutikka. Hän tappoi sen.

Ja siihen loppuivat hänen vastoinkäymisensä siltä illalta.

ONNELLINEN PIENI MIES.

KÄSIINI on osunut hyvin harvinainen asiakirja. »Pienen, onnellisen miehen muistelmia», on sen kansilehdelle siistillä, sirolla käsialalla kirjoitettu. Koska se liikuttavalla tavalla ja inhimillisen riipaisevasti todistaa oikeaksi runoilijankin tunnetussa ballaadissa »Iso Iita» loihtimat tunnelmat, otan vapauden poimia tästä muistelmateoksesta valittuja kohtia.

»Vaimoni on 6 vuotta minua vanhempi ja päätä pitempi. Minusta se on mukavaa. Minun hartioiltani on pudonnut monet raskaat ja työläät velvollisuudet.

Aina kun ilmenee perheenkeskeisiä erimielisyyksiä, voin rauhallisesti nojautua tuoliini ja polttaa piippuani, sillä tiedän, että minun neuvojani ja apuani ei kaivata eikä tarvita. Tosin joskus teen pieniä, vaatimattomia yrityksiä. Mutta teen sen vain vaimoni ylemmyydentunnetta yllyttääkseni. 'Aivan, rakkaani', hän sanoo silloin, 'noin minäkin ajattelisin, jos olisin sinun ikäisesi. Kyllä sinäkin vanhenet ja viisastut!'

Aivan kuin olisin pieni lapsi, joka yrittää keskustella oppineen, vanhan professorin kanssa.

Mutta se on niin rauhoittavaa. Minä pidän tästä suojelevasta, äidillisestä tunnelmasta. Avioliittomme alkuaikoina sattui tosin joskus, että kohottauduin täyteen pituuteeni ja sanoin rohkeasti: 'Kuule nyt, Kultu, minä en kerta kaikkiaan ole enää mikään lapsi. Pyydän siis, ettet kohtele minua sellaisena!'

Mutta tuollaisesta jonninjoutavuudesta olen jo onneksi aikoja sitten päässyt.

Vaimollani on sangen voimakkaasti kehittynyt tahto. Onneksi avioliittomme ei ole sitä heikentänyt. Pikemmin vain vahvistanut. Ja jos joku yrittää tehdä vääryyttä tai kiusaa minulle, niin hän saa kyllä kuulla kunniansa vaimoltani.

Minulla on esim. koulutoveri, jonka tapana oli ennen säälimättömästi kiusoitella minua. Mutta eipäs enää uskalla. Vaimoni pitää hänet kyllä kurissa! Ja toverini kunnioitus minua kohtaan on kasvanut suunnattomasti.

Kun tulen kotiin myöhemmin ei minun koskaan tarvitse keksiä mitään todennäköisiä verukkeita. Vaimoni arvaa kohta kaikki. 'Joko sinä taas olet ollut . . . älä väitäkään vastaan!'

Enkä minä koskaan väitäkään. Tällainen täydellinen ymmärtämys on harvinaista vaimossa.

Kun yritän tehdä jotain pientä kotona, kuten esim. asettaa verhotankoa paikoilleen, niin ei minun koskaan tarvitse kauan yrittää. Ennen pitkää kuulen äänen kyynärpääni kohdalta: 'Voi taivas! Etkö sinä vieläkään ole saanut tuota pientä hommaa suoritetuksi! Tule alas!' Ja minä kapuan tyytyväisenä alas piippuni ja kirjani ääreen.

Vaimoni lukee paljon. Koskaan en tosin hänen kädessään kirjaa näe, mutta iltaisin hän pitää minulle esitelmiä kaikenmaailman asioista, jotka hänen kaikesta päättäen on täytynyt kirjoista ammentaa. Se on parasta unilääkettä.

Sanomalehtiä näen hänen kyllä lukevan — useimmiten hän ottaakin lehden ensiksi. Mutta politiikkaa ja muotiartikkeleita hän inhoaa. 'Muista', hän sanoo sormi koholla, 'ettet koskaan sekaannu politiikkaan. Niin pysyt onnellisena ja elät kauan.'

Minä olenkin onnellinen ja terveyteni on hyvä.

Vaatteista ja muodeista hän tietää vieläkin vähemmän kuin politiikasta. Se merkitsee suurta säästöä miehelle, kun hänellä on vaimo, joka pukeutuu huonosti ja on ylpeä siitä. Hän teetättää tavallisesti yhden puvun vuodessa

ja aina edellisen vuoden mallia. Hän ei käytä puuteria eikä huulipuikkoa eikä nypi kulmakarvojaan. Hänen kasvonsa ja vartalonsa ovat vain muuten verevät ja elinvoimaiset.

Minun ei tarvitse pelätä, että vaimoni rupeaisi hakkailemaan kenenkään kanssa. En koskaan voi menettää häntä — ja olen siitä onnellinen. Me tulemme mainiosti toimeen keskenämme.

Muut miehet saavat minun puolestani pitää pienet, avuttomat ja lepertelevät vaimonsa, jotka katselevat mieheensä kuin jumalaan, mutta joista ei loppujen lopuksi ole muuta kuin huolta ja vaivaa.

Minä olen tyytyväinen omaan isoon vaimooni, ja rauhaani ja mukavuuteeni.

J. K. Erään asian unohdin. On yksi seikka, jota iso, voimakastahtoinen vaimoni pelkää — hiiriä. Minä taas en pelkää niitä lainkaan. Olenkin pitänyt huolen siitä, etteivät hiiret kokonaan pääse loppumaan asunnostamme!»

PAINETUN SANAN VOIMA.

— MINÄ LUIN sitten eilen illalla sen Kulja Kuomion uuden romaanin »Nainen tuli miehelle kalliiksi», sanoi rva Hirvi ja heitteli sirosti villalankaa puikkojen yli. Hän neuloi miehelleen kaulahuivia jouluksi.

— No, mitä sinä pidit, kysyi kuorossa muu naislauma, joka oli kerääntynyt rva Hirven luo »opsitua» pitämään.

— Kyllä se minusta oli äärettömän hyvin kirjoitettu. Ja se naisluonne oli niin hyvin kuvattu, voimakas ja eheä, sanoi rva Hirvi.

— Se loppu tosin oli vähän surullinen, mutta kyllä se on loistavasti kirjoitettu, luonnonkuvaukset ja kaikki, sanoi rva Kirvi ja väläytteli sirosti virkkuuneulaansa. Hän virkkasi miehelleen kaulahuivia jouluksi.

— Kyllä täytyy sanoa, että se Kulja Kuomio on äärettömän lahjakas kirjailija niin nuoreksi ihmiseksi, ja kuinka hän osaakaan kaivautua ihmisen psykologiaan, sanoi rva Lirvi ja keri kätevästi harmaata mulineelankaa kerälle. Hän aikoi kutoa miehelleen kaulahuivin jouluksi.

— Se aiotaan kääntää vieraille kielillekin. Hyvä, että suomalainen kirjallisuus tulee tunnetuksi, sanoi rva Sirvi, joka sitoi hapsuja kaulahuiviin. Hänen joululahjahuivinsa oli jo melkein valmis.

Kaikki rouvat olivat samaa mieltä.

Kaikki he kilvan kiittivät Kulja Kuomion uutta kirjaa, sillä he olivat lukeneet arvostelijain suitsuttavat kiitokset, ja niin muodoin heidänkin mielipiteensä oli se, että »Nainen tuli miehelle kalliiksi» oli aivan erikoinen saavutus heidän oloissaan.

Mutta kuinka ollakaan, lehtiin alkoi ilmestyä muutamia nimettömiä moitteita tämän kuuluisan kirjan johdosta.

»Vastahakoinen perheenhuoltaja» ilmoitti, että se oli tykkänään liannut hänen perheensä, niin että pesuvettä oli mennyt entistä enemmän.

Nimimerkki »Ihanteet korkealle» väitti, että niin matalamielistä naista kuin kirjan sankaritar ei ollut koskaan heidän paikkakunnallaan käynytkään.

Nimimerkki »Maan tuoksu» sanoi, että jos kaupunkilaiset olivat sellaisia kuin Kulja Kuomion kirjan henkilöt, niin ei heidän tarvitse enää maaseudulta itselleen kesäasuntoa hakea. He pilaavat ilman.

Nimimerkki »Brobakanta» ihmetteli, että moinen tekele voidaan ulkomaan hienoille kielille kääntää, kun on vielä niin paljon tosi hyvää ja tosi taiteellista kääntelemättä, kuten esimerkin vuoksi mainittakoon Pyyli Peijusalon kohottava ja innostuttava esikoisteos »Pahnoilta parketille».

Jne. Sillä mitä enemmän lähetettyjä kirjoituksia julkaistiin sitä enemmän niitä tuli.

Jälleen kokoontuivat alussa mainitut rouvat käsityönvalvojaisiin ja juttujenveistoon.

— No, ajatelkaa, mitä siitä Kulja Kuomion kirjasta nyt kirjoitetaan! sanoi rva Hirvi ja yhä edelleen heitteli sirosti villalankaa puikkojen yli. Sillä miehen joululahjaliina ei vielä ollut valmis. — Kyllä minun täytyy sanoa, että on niissä moitteissa paljon perääkin. Esimerkiksi se naisluonne on aivan mahdoton. Ei kukaan nainen voi sillä lailla menetellä.

— Minähän sanoin jo viime kerralla, etten yhtään pitänyt siitä lopusta, sanoi rva Kirvi ja väläytteli edelleen sirosti virkkuuneulaansa. Hänenkään kaulaliinansa ei vielä ollut valmis. — Kirjoista muistaa aina vain lopun ja jos

se ei ole hyvä, niin kaikki muu unohtuu. Jos mies olisi tehnyt parannuksen, olisi kaikki ollut hyvin.

— Kyllä minusta on tavattoman ikävää, että Kulja Kuomio alkaa kirjoittaa tuohon suuntaan, siinä on jotakin epätervettä, epäinhimillistä ja epäpsykologista. Kaikista hänen muista kirjoistaan olen pitänyt paljon enemmän, sanoi rva Lirvi ja tällä kertaa keri kätevästi tummansinistä mulineelankaa.

— Ja on se nyt vähän hirveää, että kun meidän kielestämme niin harvoja teoksia käännetään vieraisiin kieliin, että juuri tuollainen kirja käännetään. Ajatelkaa, minkälaisen käsityksen ulkomaat saavat meidän kansastamme, sanoi rva Sirvi ja purki edellisellä kerralla sitomansa hapsut, koska niissä oli väärä väri.

Kaikki rouvat olivat samaa mieltä. Kaikki he nyt kilvan moittivat Kulja Kuomion uutta kirjaa, sillä he olivat tarkasti lukeneet lähetetyt kirjoitukset.

Neiti Tirvi yksin istui hiljaa eikä tehnyt mitään.

Lopuksi hän sanoi:

— Kuinka suuri onkaan painetun sanan voima! Ja minkälaisia tuuliviirejä ihmiset ovatkaan!

— Mitä tarkoitat, kysyivät rouvat Hirvi, Kirvi, Lirvi ja Sirvi yksiäänisesti.

— Sitä vaan, että kirjallinen elämämme on kovin vireää nykyisin ja kirjailijat ja kustantajat hykertelevät käsiään, sanoi nti Tirvi ja pyysi lisää kahvia.

NELJÄ SENTTIÄ POIS.

JOHTAJAN LUONA istuu vieras. Lienee hyväkin asiakas. On istunut jo kauan.

Prokuristit ja konttorineidot ovat naputtaneet oveen monta kertaa, pistäneet päänsä sisään ja vetäneet sen pelästyneenä takaisin.

Johtaja luo heihin vihaisia silmäyksiä, jotka oikeastaan ovat tarkoitetut vieraalle. Mutta häneen ei johtaja uskalla kääntää silmäinsä mulkoilemisvoimaa niin kuin omiin alaisiinsa.

Eikä vieras huomaa mitään. Hän ottaa yhä mukavampia asentoja nahkaisessa nojatuolissa, valitsee uuden Coronan ja jatkaa juttua. Haaskaa toisen kallista aikaa.

Eikö näin tapahdu joka päivä pankeissa, liikkeissä, toimituksissa, virastoissa? Maailmassa on uskomattoman paljon hoksaamattomia ja itserakkaita ihmisiä, jotka luulevat, että heidän seuranpitonsa erinomaisesti virkistää työtätekevää.

Tällaisia hoksaamattomia varten pitäisi keksiä jokin suojelukeino.

Kiinassa ollaan paljon edellä ainakin tässä asiassa.

Kun vieras tulee esim. Wei Hai Sun'in konttoriin tai toimistoon, lennättää palvelijapoika kohta hänen ja isännän eteen teekupin.

Mutta, huom., vieras ei saa koskeakaan omaansa, se olisi tahdittomuuden huippu. Asia jutellaan ensin selväksi, ja se vie kyllä Kiinassa melkoisesti aikaa, kun alku-

ja loppukohteliaisuudet ovat niin laajat ja monimutkaiset. Kuuluu asiaan, että omaa persoonaa halvennetaan ja toisen kohotetaan.

Mutta kun isännän mielestä kaikki on vihdoin puhuttu ja selvitetty, nostaa hän teekupin huulilleen tai vain sormeilee sitä. Ja silloin tietää vieras, että audienssi on nyt lopussa. Ja ellei hän halua käydä sivistymättömästä ja barbaarista, sellaisesta kuin esim. valkoinen mies, on hänen kohta noustava ja lähdettävä.

Tällaista tarjoïluviitettä ei kuitenkaan voi esim. Suomessa käyttää, sillä jos vain jotakin kuppiin tai lasiin kaadetaan, ei vieras lähde koskaan.

Mutta on sentään olemassa eräs keino, joka hyvin kelpaisi meidänkin oloihimme.

Eräs joutaviin vieraskäynteihin kyllästynyt chicagolainen liikemies on tehnyt nerokkaan keksinnön. Ja koska se on niin tavattoman yksinkertainen — kuten nerokkaat keksinnöt aina ovat — kerron sen muillekin.

Hän, tämä Mr. Chicago, on sahauttanut vierasnojatuolinsa etujaloista kolme—neljä senttiä pois.

— Please, sit down, sanoo Mr. Chicago rakastettavasti.

Vieras istuu ja aloittaa tarinoimisensa. Mutta minuutin kuluttua hän alkaa luisua eteenpäin. Hän kohottautuu, muuttaa asentoa, mutta luisuu taas. Tällaisessa hiljaisessa mäenlaskussa väsyvät lihakset, vaikka vieras ei voikaan käsittää miksi hänen olonsa on niin epämukava. Ja ennen pitkää hänen täytyy väsyä luisumiseensa, ja niin hän nousee ja lähtee.

Chicagolainen mister väittää, että hänen häiriintymätön työaikansa on lisäytynyt 80 %.

Sitä paitsi häntä aina suuresti huvittaa ja virkistää seuratessaan vieraansa epätoivoisia paikallaanpysymisyrityksiä.

Jos siis, lukija, ensi kerran esim. pankinjohtajan luona istuessasi ja perinpohjin selittäessäsi, mihin oikeastaan

aiot ne rahat käyttää, tunnet koko ajan pientä epävarmaa luisumistunnetta takamuksissasi, tiedät mistä kepposesta on kysymys.

Nouse silloin, kumarra ja poistu päättäväisesti, mutta miehekkäästi.

Ehkäpä sinulle seuraavalla kerralla tarjotaankin toisenlainen, sahaamaton tuoli.

IHAILTAVA MIES.

OLI KESÄ ja naisen oli kuuma. Suorastaan hiki, jos kaunistelematon totuus sanotaan.

Nainen vei sormensa pukunsa kaula-aukkoon, nyki sitä, ja sillä lailla luuli saavansa vähän viileyttä itseensä. Ei se kaula-aukko ollut mikään avara, ei liian tiukkakaan, jättipähän vain kaulan vapaaksi.

Ja sitten naisen helteessä siristyneet silmät äkkiä naulautuivat miehen kaulaan.

Voi noita raukkoja, hän ajatteli, noillahan nousee kaulus aina leukaan saakka. Eivätkä kaikki näy voivan edes sormellaan kauluksen ja kaulan väliä venyttää. Mahtaa se olla tukalaa näin kuumalla!

Ja sitten naisen valtasi eräs ajatus. Se vallan pyörrytti häntä.

Eihän miehen kaulan ympärillä ollut vain yksi kerros vaatetta. Siinähän oli monta! Kuinkahan monta! Tiesikö sitä kukaan?

Nainen alkoi mielessään laskea kangaskerroksia miehen kaulan ympärillä, mutta sekaantui.

Ajatus vaivasi häntä kuitenkin niin raskauttavana ja hiostuttavana, että hän kotiin tultuaan päätti ottaa siitä selvän.

Miehen paidassa, joka on valmistettu aina mahdollisimman tiiviistä ja ilmaa läpäisemättömästä kankaasta, on ensin matala kaulus. Siinä on kangas kolminkertaisena.

Tämän kauluksen päälle hän kiertää varsinaisen kauluksen, sen, joka näkyy lähimmäisten silmiin.

Montako kerrosta siinä on?

Säälimättömästi nainen saksilla leikkasi auki erään kauluksen. Välivuorin kanssa siinäkin oli kolme kerrosta. Ja kun kaulus aina taitetaan kaksinkerroin, on siinä siis kuusi kerrosta.

Nyt on hänen kaulansa ympärillä jo yhdeksän kerrosta tiivistä kangasta.

Mutta eihän tässä vielä kyllin. Kukas mies paljain kauluksin esiintyy!

Sen ympärille on vielä kierrettävä ns. solmio.

Solmion kangas on kaksinkerroin ja välivuori kulkee senkin välissä. Solmio vedetään aina hyvin tiukkaan ja eteen muodostuu vielä moninkertainen kangasmätäs.

Nyt saadaan miehen kaulan ympärille jo 12-kertainen tanakka kangassuikale!

Mutta miehellä on lisäksi vielä takki. Paksusta villakankaasta tehty!

Ja montako kerrosta kangasta, vuoria ja raaveltyykiä se sisältäneekään! Ooh!

Naisen tuli entistä kuumempi eikä hän uskaltanut enää saksilla ruveta takin kaulusta avaamaan.

Hän oli saanut tietää tarpeeksi käsittääkseen, että mies on sankari!

Kääriä kangasta tiukasti vähintään 12 kertaa kaulansa ympärille silloin kuin elohopeapylväs lähentelee 30 varjossa — se osoittaa jo stoalaista sankaruutta!

Ja naista hävetti, että hän itse oli viitsinyt tuskitella kuumuutta, vaikka hän sai kulkea vapain kauloin ja kaksi vaatekertaa yllään.

Kun puhutaan naisen ja miehen älyn tasaveroisuudesta, vetävät miehet usein esimerkkeinä oman sukupuolensa etevämmyydestä mm. sen, että kaikki suuret ja ihmiskuntaa hyödyttäneet keksinnöt ovat miesten tekemiä aina ompelukonetta myöten.

Jos tähän huomauttaa, että entäs madame Curie, radiumin nerokas keksijä, sanovat he olkapäitään kohauttaen, että hänhän onkin ihmeellinen poikkeus, joka vain vahvistaa säännön!

Mutta kuinka kummalla nykyajan mies ei ole keksinyt itselleen mukavampaa ja käytännöllisempää vaatepartta? Siinä hänen nerokas keksimiskykynsä on ollut aivan pysähdyksissä.

Vai onko niin, että mies rajattomassa epäitsekkyydessään on tuhlannut kaiken luomisvoimansa vain naisten pukuihin ja heidän yhä uusien ja mitä yllättävimpien muotiensa keksimiseen, ja unohtanut kokonaan itsensä ja oman vaatepartensa, joka vuodesta vuoteen pysyy pääpiirteissään samanlaisena, oli pakkanen tai helle?

Emme tässä halua antaa mitään viitteitä, miten he voisivat tehdä olonsa mukavammaksi. Se jääköön heidän omaan harkintaansa.

Mutta toteamme vain ihmetyksen sekaisella kunnioituksella, että mies on ihmeellinen, kun kaiken hän kestää ja kaiken hän kärsii. Eikä vikuroi eikä valita.

Vaikka kaulaa kiertää kaksitoistakertainen kangaskerrostuma!

KAKSI KUMMALLISTA ASIAKASTA.

KAUPUNGIN hienoimpaan konditoriaan tuli päivänä muuanna eräs herra. Katseli ja kurkisteli lasiseinän takaa kaakkuja.. Meheviä, koreita kaakkuja, joiden pintaan oli pursotettu mitä taidokkaimpia vakoja, pyörylöitä ja pöperöitä.

Kyseli jokaisen hintaa, tiedusteli mitä niiden sisällä piili ja säilyisivätkö ne ehjinä ja koristeellisina neljän tunnin bussimatkalla, huomioonottaen senkin, että joutuisivat ahtaassa tavarahyllyssä vinossa asennossa oleilemaan tai että joku istuisi niiden päälle.

Neiti vastasi parhaan arvelunsa mukaan.

Mutta herra vaappui vielä epätietoisena jalalta toiselle.

— Mutta, sanoi hän lopuksi ja toivon kipinä siirtyi hänen silmistään myyjättären silmiin, — mutta tuolla ikkunassa teillä on yksi kaakku, joka näyttää herkulliselta . . .

Käytiin ikkunaan. Jos herra näyttäisi mitä kaakkua herra tarkoittaa.

Herra näytti. Tuota komeaa, jonka keskellä oli kuin vaaleanpunaista röyhelöä ja sivuilla viheriäistä brodyyriä.

— Ai, sanoi myyjätär pettyneenä. — Mutta se on näytekaakku.

— Ei se mitään tee. Minä otan sen. Totta kai sekin on myytävänä? sanoi herra ja alkoi kaivaa lompakkoa taskustaan.

— Mutta kun se ei ole mikään oikea kaakku, vaan pahvista ja paperista tehty, ilmoitti myyjätär ja katseli herraa sekavin tuntein.

— Se sopii vieläkin paremmin. Minä otan juuri tuon kaakun.

Ja sen herra osti ja maksoi ja kantoi pois kainalossaan.

Mystillistä.

Toinen salaperäinen tapaus samalta alalta.

Tuli toinen herra hienoon kondiittoriaan.

Hän tiesi mitä halusi. Hän halusi tilata erikoisen kaakun. Mikään näytteilläoleva ei hänelle kelvannut.

Hän antoi tarkat ohjeet: murotaikinaa, jossa uinui aavistus kirnupiimästä ja valkoisesta siirapista, paistettava kilpikonnamuotissa, päälle laitettava jäätelökrokaaneja ja kristallikrusetteja ja sitten erikoisen tärkeää oli, että punaisesta sokerista muovailtiin keskelle »Onnea» ja kirjain M.

Kaikki merkittiin tarkasti kirjaan ja myyjätär ilmoitti, että kaakku on valmis huomenna. Sen pitää olla valmis täsmälleen kello 9, sanoi herra. Juu, kyllä, ihan varmasti, tuleeko herra sen itse noutamaan?

Tulee. Hän haluaa nähdä sen.

Kello 9 herra oli jälleen kondiittorian tiskin ääressä. Onko kaakku valmis?

On, hetkinen, herra.

Ihana kilpikonna-krokaani-krusetti-kaakku nostettiin herran nähtäväksi.

Hän tarkasteli sitä arvostellen, lähempää ja kauempaa. Hyvä oli. Yksi vika vain. — Tässä on iso M, se pitää olla pieni m, sanoi herra. — Voidaanko se muuttaa?

Juu, kyllä, ihan varmasti. Jos herra odottaa tai tulee takaisin 15 minuutin kuluttua, niin kaakku on leimattu pienellä m:llä.

Herra meni pois ja tuli takaisin. Nyt oli kaikki kunnossa. Herrakin sanoi niin.

— Voimmeko lähettää sen vai ottaako herra sen mukaansa, kuului jälleen tavanmukainen tiedustelu.

— Ei, sanoi herra, — minä syön sen tässä!

JALO KEKSINTÖ.

TUSKIN USKALTAA kuvitellakaan, miten olisi käynyt, ellei rva Moiralla olisi ollut mukanaan lukkoneuloja. Lukkoneula, hakaneula, säppineula, poikaneula — tämä nimien moninaisuuskin jo todistaa kuinka tarpeellisena pelastusvälineenä Suomen kansa tätä neulaa pitää. Ja se onkin jalo keksintö. Kuinka monta kiusallista, piinallista ja suorastaan vaarallistakin tilannetta se onkaan jo elämänsä varrella pelastanut!

Olisi muuten mukava tietää, koska se on keksitty ja kuka sen lahjakas keksijä on ollut. Hänelle voitaisiin pystyttää vaikkapa muistopatsas. Aiheena voisi olla esim. nuori nainen, jonka harsot tai hamoset juuri lukkoneulojen avulla pysyvät yllä. Mutta palkintolautakunta antaisi ensimmäisen palkinnon tietenkin alastomalle tytölle, joka varpaisillaan seisoen kohottaa ilmoille esim. papukaijaa. Sen papukaijan suussa voisi kyllä olla lukkoneula, eihän sitä kukaan huomaisi!

Mutta nyt annan hillittömän mielikuvitukseni ohjata käteni aivan väärille urille. Minunhan piti kertoa herrasväki Moirasta ja heidän tukalasta sunnuntaisesta tilanteestaan, josta he noiden useinmainittujen lukkoneulojen avulla pelastuivat.

Se tapahtui palmusunnuntaina.

Herrasväki Moira päätti lähteä kävelylle. Ei nyt suorastaan palmunoksia keräämään ja luontoa tärvelemään, vaan saadakseen liikuntoa ja happea.

Lähdön hetkellä rva Moira huomasi, että eräät hänen

asusteensa ehkä vaatisivat lisäpidikkeitä ja niinpä hän palasi huoneeseensa varustamaan niitä lukkoneuloilla.

Hra Moira sai silloin etsimättömän tilaisuuden pitää eteisessä, takki yllä seisoessaan, pienen esitelmän naisten merkillisestä huolimattomuudesta, heidän anteeksiantamattomasta tavastaan jättää kaikki asiat aina viime hetkeen, heidän halveksittavasta taipumuksestaan antautua lukkoneulojen orjiksi ja yleensäkin yrittää keinotella itsensä mahdollisimman vähällä vaivalla kaikista pulmallisista tilanteista. Jne. Tiedämmehän hra miehen mieltymyksen korkealentoisiin esitelmiin, silloin kuin asia koskee naista.

Rva Moira ei kuitenkaan tätä kasvattavaa esitelmää muistiinsa painanut, tuskin hän sitä kuuntelikaan. Ja niin he sovussa, vaikka eri jalkaa astuen, painuivat lenkilleen. Painuivat Seurasaaren tielle, joka sunnuntaisin on laiskempien helsinkiläisten suosima kävelytie.

Ihmisiä oli siellä nytkin, yksittäin, kaksittain, lapsittain ja koirittain kapean tien täyttäen.

Sattui niin, että muudan pieni palleroinen kaatua tupsahti aivan hra Moiran jalkoihin ja tämä, kohteliaana miehenä, kumartui paikalla lasta auttamaan.

Lapsi pääsi jaloilleen ja jatkoi matkaansa, mutta hra Moira jäi paikoilleen seisomaan ja hänen kasvoillaan oli omituisen jännittynyt, ikäänkuin kuulostava ilme.

— Mikä sinulle tuli, ihmetteli rva Moira.

— Nyt ne meni! huudahti hra Moira murtuneella äänellä. Ja rouvan tiedusteluun: »Mitkä ne?» seurasi tukahdutettu kuiskaus. — Napit. Housunnapit. Kannattimet riippuvat tyhjinä keskellä selkää! Housut valuvat!

Traagillinen tilanne.

Eivät käsittäneet vastaantulevat miksi, hra Moira kävelee räntäisenä päivänä päällystakki auki reksottaen ja kädet housuntaskuissa!

Mutta nerokas nainen ei koskaan jää neuvottomaksi.

Lukkoneulat! muisti rva Moira. Ne hän voisi uhrata miehensä kunnian hyväksi.

Herrasväki Moira poikkesi metsikköön. Tuota pikaa rva Moira oli vapauttanut lukkoneulat omasta palveluksestaan, mutta niiden kiinnittäminen uuteen etappipaikkaan tuotti suurempia vaikeuksia. Onnellisesti ja sivullisten näkemättä suoritettiin kuitenkin vahdinvaihto.

Ja jonkin ajan kuluttua herrasväki Moira kulki jälleen huolista vapaana, käsiään ja jalkojaan rohkeasti liikutellen muiden kävelijäin joukossa.

— Kai sinä nyt peruutat sen esitelmäsi lukkoneulojen tarpeettomuudesta ja naisellisesta huolimattomuudesta kysäisi rva Moira kuin sivumennen.

Hra Moiran vastaus oli epäselvä, mutta liike, jolla hän lennätti edessään olevan kiven tien sivuun, oli paljonpuhuva.

LAHJAKAS UUVUTTAJA.

— OH, SANOI oven avannut rouva, — siinäkö te taas olette! Mutta en minä nyt kuitenkaan osta pölynimijää enkä jaksa siitä puhua.

— Ei rouvan tarvitsekaan puhua, kyllä minä puhun! Tämän ihmisystävällisen lupauksen antaja ja hänen laukkunsa olivat jo kynnyksen sisäpuolella.

Rouva oli pienempi kuin ison laukun kantaja ja hän huokaisi alistuneesti. — Voitte tällä kertaa puhdistaa mattoni, mutta mitään ei tarvitse selittää. Minä kyllä tiedän tuon laitoksen erinomaiset avut, mutta valitettavasti en sitä nyt voi ostaa.

Pölytaiteilija on sulaa ymmärtämystä ja myötätuntoa. Hän on vain niin iloinen, että voi vähän hyödyttää rouvaa, hän siis vain puhdistaa matot ja tuolit ja sohvat ja mitenkähän olisi vuoteiden laita? Jaha, eikö ... ja ehkä saa samalla näyttää tätä uutta koisuihkuakin ... jassoo ... rouva tietää senkin ... Tämä on nyt se ihan viimeisin malli ja tässä on kaikenlaisia uusia keksintöjä ... Kai rouva joskus tukkansakin pesee ... eikö? Ajattelin vaan kun on noinkin siistin näköinen ... Mutta me voimme nyt järjestää tästä kuumaa ilmaakin ... näin ... rouva tunnustelee ... pian siinä tukka kuivaa ... Ja sitten, jos on esimerkiksi koira ... jaha eikö? Sitäkin voi tällä harjata näin, ja koirat niin pitävät siitä. Jos sitten on vieraita ja tulee paljon poltettua tupakkaa ja noin ... ja ilma tulee vähän raskaaksi ja noin ... niin sen saa aivan äkkiä puhtaaksi, jos asettaa tämän pään ikkunalle ... näin, ja tämän

toisen pään näin . . . ja onko rouvalla vielä vähän hajuvettä tai oodekolonjia . . . jaha eikö . . . mutta jos sitä panee pari pisaraa tähän ja sitten antaa ilmavirran tulla, niin huoneessa on kohta oikein sulotuoksu . . . Rouva katsoisi nyt kuinka tämän letkun voi kääntää ihan mihin vain . . . ja sitten jos haluaa —

Rouva katsoo pölytaiteilijaan kiristynyt hymy huulillaan: — Kaiken tuon tiedän kuin viisi sormeani, ne on minulle kymmeniä kertoja näytetty. Mutta en voi ostaa nyt, on paljon menoja, verot ja muut . . . Lupasitte vain puhdistaa ettekä puhua mitään.

— Oivoi, anteeksi nyt, ymmärrän sen kovin hyvin . . . kiitos vaan, kun rouva antaa siivota . . . jos minä ottaisin ensin tuosta oven päältä.

Hän ottaa sieltä ja täältä. Pyöreitä pölykakkuja ilmestyy toinen toisensa jälkeen paperille. Moottori surisee ja pölytaiteilija puhuu, puhuu ja maalaa sekä käsin että sanoin kauhukuvia pökertyneen rouvan eteen.

Rouvan korvissa humisee, basillit ja bakteerit kirvelevät hänen kurkkuaan, hän on kuulevinaan jostakin hyvin kaukaa Hygieia-jumalattaren moittivaa siipien suhinaa. Hänestä tuntuu, että hän nyt juuri kuolee siivottomuuteensa, salaiset bakteeripesät saastuttavat hänen ruumiinsa ja henkensä, ja pölytaiteilijan jatkuva monologi tekee hänet raivohulluksi — ellei hän osta tuota ihmekalua.

Hän tuijottaa tylsänä tummiin pölykakkuihin, siinä on nuppineuloja ja koirankarvoja ja omenansiemeniä.

— Mutta se maksaa, hän yrittää vielä heikosti, viimeisillä voimillaan.

— Niin mitättömän vähän, hyvä rouva. Katsokaas nyt . . . ja hänen eteensä lennähtää sinisiä ja keltaisia papereita ja kauniita kuvia: elegantti nainen ohjailee hymyillen kiiltävää putkea katonrajassa ja sängyn alla . . . niin ke-

vyttä, hupaista ja siroa hommaa! Ja sitten on siellä jossakin hyvin pieniä numerolukuja...

Rouva katsoo synkästi pölytaiteilijaan. »Mene pois, kiusaaja!» Niin hän haluaisi sanoa, mutta hänen kielensä on turvonnut eikä se kykene liikkumaan yhtä nopeasti kuin tuon toisen, joka pitelee kädessään paksua viheriäistä käärmettä, jonka nikkelinen kita loistaa uhkaavana hänen edessään.

— Ajattelen asiaa, hän lopuksi sanoo laimeasti.

— Kiitos, hyvä rouva, ehkä saan soittaa sitten huomenna? Pölytaiteilija hymyilee aurinkoisinta hymyään.

— Ei huomenna! parahtaa rouva.

— No hyvä, ylihuomenna sitten. Rouva ajattelee nyt asiaa kaikessa rauhassa, en mitenkään halua kiusata... aijai, kun sitä pölyä tulikin... Ylihuomenna siis sovitaan kaikesta... Näkemiin, hyvä rouva.

Kun rouva vihdoin oli päässyt pölytaiteilijan taikavoiman piiristä hän meni ja naulasi ovelleen ilmoituksen: »Annetaan opetusta pölyimurin käytössä.»

Hän sai olla rauhassa päivän.

Mutta seuraavana päivänä kuului puhelimessa toivorikas ääni: Nyt rouva on jo varmasti päättänyt ostaa sen pölynimijän...

KUBLAI KAANIN HÄTÄ.

MINULLE OLI tosiaankin käydä hyvin hassusti, minulle, jalorotuiselle Kublai Kaanille. Oikein karvani nousevat pystyyn, kun sitä ajattelen. Vähältä piti, etten koskaan enää olisi nähnyt isäntäväkeäni! Joutunut Poliisin käsiin ja sitä tietä lähetetyksi Nirvanaan — iloksi epäilemättä monille ihmisvihamiehilleni.

Mutta kerronpa alusta alkaen.

Olin huomannut, että isäntäväkeni perheessä oli jotakin tekeillä. Samansuuntaista hääräämistä kuin silloin, kun he muuttavat toiseen paikkaan, missä minäkin saan olla vapaana ja missä on metsiä ja ihania hajuja.

Laukkuja ja koreja täytettiin, kaikilla näytti olevan tulinen hoppu eikä kukaan erikoisesti välittänyt seurustella minun kanssani.

Ajattelin, että pidänpähän nyt varani, etten jää isäntäväestäni jälkeen. Kun emäntäni läksi ulos, rukoilin, että hän ottaisi minut mukaansa. Ja — kuten tavallisesti — hän heltyikin ja sitoi remmin kaulaani ja me läksimme.

Kävimme monissa hauskoissa paikoissa, kuten torilla ja hallissa, joissa minulle usein heitetään makkara- ym. tervehdyksiä.

Juuri ennen kuin päästiin kotiovelle näin Marco Polon, jota sanotaan minun velipuolekseni (meillä on eri äiti, sillä isämme on ollut useampia kertoja naimisissa). Hän huiskutti ja nyökytteli minua tulemaan luokseen. Taistelin hetken aikaa itsekseni: seuratako emäntääni kauniisti

sisään vai jäädäkö pariksi minuutiksi seurustelemaan velipuoleni kanssa.

Ja minä jäin. En ollut huomaavinani emäntäni kutsuvaa katsetta enkä kuulevinani hänen ääntään, vaan juoksin Marco Polon kanssa kulman taakse.

Marco Polo on — vaikka sen itse sanon — paljon kevytmielisempi luonne kuin minä. Hän on valmis mihin hullutuksiin hyvänsä. Mutta hän on samalla sellainen huoleton ja iloinen velikulta, ettei häneen voi suuttua. Nyt hän rupesi minulle ylistelevin sanoin kuvaamaan erästä uutta ihastustaan, mustavalkopilkullista tanskalaista prinsessaa, jonka nimi oli Priscilla, ja ehdotti, että menisimme häntä yhdessä tervehtimään.

Kun minua jollakin lailla liikutti, että hän halusi saada vanhemman veljensä hyväksymisen ihastukselleen, läksin hänen matkaansa.

Mutta se oli turha reissu, sillä prinsessa Priscillaa ei näkynyt eikä kuulunut. Marco Polo lausui katkeroituneena erinäisiä solvauksia ihailtunsa isäntäväestä, joka vielä oli niin vanhanaikaista, ettei päästänyt nuorta neitoa ulos ilman esiliinaa.

Äkkiä minä muistin kotitouhut ja emännän nuhtelevan katseen ja tunsin piston omassatunnossani. Heilutin häntätervehdykseni velipuolelleni ja läksin ravaamaan kotia kohden. Olin melkein joutua auton alle ja ajaja haukkui minua karkeaan ihmistapaan.

Vihdoin pääsin kotiin. Tapani mukaan juoksin keittiön ovelle ja pyysin sisäänpäsyä. Ei vastausta. Raavin ovea ja ääntelin kovemmin. Ei mitään. Kiersin paraatiovelle ja tein samat temput. Tulos sama. Tunsin, että talo oli äänetön ja tyhjä.

Juoksin jälleen pihalle ja yritin herättää huomiota. Mutta ei yksikään pää ilmestynyt ikkunaan, ei kukaan avannut, ei kukaan huudellut eikä viittoillut sisään.

Silloin muistin taas ne laukut ja yhteensidotut sukset

ja lasten hiihtohousut. Ja äkkiä minun aivoihini jysähti tietoisuus: nyt ne ovat menneet siihen ihanaan maapaikkaan ja jättäneet minut tänne — yksin. Kuinka voisin löytää täältä tien heidän luokseen? Nuuskin ilmaa ja jälkiä talon ympärillä. Mutta koko maailma oli täynnä vieraita, sekoittavia hajuja. En koskaan enää löytäisi tietä heidän luokseen!

Niin epämiehekästä kun se onkin, täytyy minun myöntää, että katkera nyyhkytys nousi kurkustani. Ja lisäksi vielä tunsin, että tämä kaikki oli oikeastaan minun omaa syytäni: miksi läksin omille teilleni. Tunsin äkkiä vihaavani Marco Poloa, hän se oli minut vietellyt. Päätin mennä antamaan hänelle pari tukistusta.

Mutta hän ei enää ollut ulkona. Makasi tietenkin koivet pitkällä pehmeällä matolla, iso luu nokkansa alla. Mokoma! Ja tässä sain minä seisoa pakkasessa ja nostella tassujani maasta. Ja nälkäkin kurni suoliani.

Juoksin häntä koipien välissä takaisin kotiovelle ja paneuduin maata kylmille portaille. Kuolenpahan tähän sitten, ajattelin synkkänä. Kyllä heillä on sitten paha olla.

Oli jo aivan pimeä kun äkkiä kuulin nimeäni huudettavan. Se oli eräs nainen, joka suuresti muistuttaa emäntääni ja josta sen takia pidän. Minä riemastuin. Ei minua olekaan hyljätty! Ei minun tarvitsekaan kuolla!

Ja tämä nainen tiesikin tien isäntäväkeni luokse. Hän vei minut kotiinsa, syötti ja juotti, ja seuraavana aamuna hän vei minut suureen, pomppivaan vaunuun, joka oli täynnä ihmisiä ja tavaraa, ja suoraan sanoen minäkin melkein voin pahoin.

Ja kun minut vihdoin sieltä vaunusta päästettiin ulos, oli edessäni koko isäntäväkeni. Minun ei tarvinne kuvailla riemuani. Olin, kuten ihmiset sanovat, seitsemännessä taivaassa, sillä maa oli ihana ja elämä jälleen hyvää.

SHAKESPEAREN TAPAAN.

TULI NÄYTTELIJÄ vastaan. Lierihattu painettuna toiselle silmälle, viitta heitetty toiselle olkapäälle ja katsanto synkkä.

Mä pysähdyin, tervehdin. Kuin kuuluu, kysyin.

Näyttelijä näin sanoiksi virkki:

— Hitto soikoon! Mitä tehdä? Itkeäkö? Tapella? Paastota? Vai tukkaa raastaa? Niil-virran juoda? Niellä jättiliskon?

Minä *(syrjään):* Hän järjiltään on varmaan! Oi, sääli raukkaa! *(Ääneen.)* Miks' muotonne on musta noin? Miks' sanat moiset kielellenne nousee? Syy ilmaiskaa!

Näyttelijä: Hillitkää hetkeks hämmästystänne ja kuulkaa tarkkaan, kun mä kerron teille.

Minä *(rohkaisten poloista):* Mä olen pelkkää korvaa!

Näyttelijä: Mä asuntoa kävin vuokraamaan. Sen löysin, mieleiseni, sopuhintaisen. Luo vuokraisännän myös käyn. Me kaupat teemme, muodot viralliset näin täyttelemme mielisuosiolla. On vuokra se-ja-se, ja maksetaan tunnokkaasti määräaikaan. Sen lupasin ja nimelläni vahvistin.

Minä: No siis?

Näyttelijä: Vait! Mua ällös keskeyttäkö! Mut äkkiä tuo kurja mies, kuin piikkisika ilmaan ponnahtaapi ja huutaa kiljuen: »Haa mies, te ootte näyttelijä!» Sen myönsin ma, ei syytä mulla sitä salata! Päinvastoin — sen katson voitoksi, rekommendeeraukseksi. Vaan isäntä, min'

inha henki, epäluulon kyitä povellansa hellii vain, näin mulle haastaa huulin vaahtovin: »Näyttelijälle en kuuna kullan valkeana mä asuntoa vuokraa! Yöt valvoo hän ja juo ja mässää, ja pitää orgioitakin. Lyö milloin korttia, milloin huutaa, hoilaa, ja milloin tappelee he lautasilla!»

Minä: Kuin? Vuoks' sen, ett' ootte näyttelijä, hän teiltä kielsi suojan, kylpyhuoneen, keskuslämmön?

Näyttelijä: Niin teki hän, tuo kunnoton ja roisto! Vaikk' mitäkään hän minusta ei tiennyt — ei pahaa, enempää kuin hyvääkään. Mult' lokaali ja kallis maine näin häijyst' on nyt ryöstetty! Mä mässärikö olen? Ken mua tappelijaks', juopoks' haukkuu? Orgioihin palkkaniko yltäis? Kun lapset, vaimo, vanha äiti mull' on huollettava! Haa! Hiis olkoon! Nielläkö mun tätä täytyy! Ja kauttani mun, näin solvataan meit' kaikkia, jotk' teemme työtä Thalian!

Minä: Te älkää muuta sanoko! Ma tuskin korviani uskon!

Näyttelijä: Ken kärsii ajan ilkkua ja vitsaa, vääryyttä sortajan, lain väännellystä, virastoit' ylpeitä ja potkuja, joit, ansiokkaat epatoilta saavat! *(Poistuu ylevänä.)*

Minä *(yksin)*: Se vääryytt' on ja inhaa niin! Noin vuoksi ammatin he että joutuvat vaikeuksiin! Ah, polo mies! Noin hetken raivoo hän, mut' pian lauhtuu ja lepää raukeena kuin kyyhky, kun asunnon paremman hän löytää, luona isännän lempeän. Se toivon' on, sen vannon kautta Helikon! *(Poistun.)*

SILLOIN HERRA OTTI VALERIAANAA...

NYT MINULLA on ilo lukijoilleni kertoa eräs kaamea tapaus, joka järkyttävällä tavalla todistaa, kuinka nainenkin voi miehuutta ja uljuutta osoittaa ja olla selväjärkinen, kun asia vaatii.

On tässä Helsingin kaupungin eräs pariskunta, rva ja hra Punavuori.

No, herrasväki Punavuori tuli kotiin eräänä ilta- tai oikeammin yömyöhäisenä. Hra P. painui kohta makuuhuoneeseen kiskomaan jaloistaan hieman kiristäviä lakeerikenkiään. Mutta rva P. tunsi tuskastuttavaa janoa.

Hän meni siis keittiöön ja tapaili käsiinsä pimeän konttorin hyllyltä kaljapulloa. Löysi pullon ja kaasi lasiin ruskeaa nestettä. Joi. Nielaisi parikin kertaa. Tunsi kurkkunsa polttavan ja ruokatorvensa palavan.

Mitä kamalaa tämä oli? Rouva painoi toisen käden kaulaansa ja toisella nosti viattoman näköistä pulloa valoa vasten. Aivan oikein: lipeää!

Mitä teki nyt rva P.? Huusiko hän ja pyörtyikö hän, juoksiko herransa luo ja ilmoitti kuolevansa?

Ei niin.

Tämä rouva mietti sekunnin, ehkäpä kaksikin ja juoksi sitten päättävästi kirjahyllyn luo. »Sillä olihan hän filosofianmaisteri.» (Tällä lauseellahan eräässä suurta lumousta herättäneessä romaanissa uskottiin aikaansaatavan ns. sivistyneistöromaani!)

No niin. Rouva juoksi siis kirjahyllyn luo. Lääkärikirjaa ei heillä ollut, koska he molemmat olivat nuoria, terveitä ihmisiä, jotka eivät suotta halunneet keksiä itsessään kaikkien tautien symptoomeja. Mutta heillä oli tietosanakirja.

L. Lipeä: »vaikuttaa syövästi ja liottavasti sekä hajoittaa rasvoja.»

Sen rva P. tunsi tuskallisen selvästi itsessään lukemattakin. Eikä hänen tarvinnut vielä iloita olemattomien rasvojensakaan hajoamisesta.

Mutta yhä ilkeämmin poltti kaulaa ja sisuksia. Onko juostava apteekin yökelloa soittamaan ja vastamyrkkyä anomaan vai joko tuli nuoren hengen heitto! Rva P. vetää oikealla kädellään vielä M-osaston, vasen pusertaa yhä polttavaa kaulaa.

Myrkkyhammas, myrkkylilja, myrkytykset... Vihdoinkin! Hänen silmänsä lentävät nopeasti palstaa alas.

»Tahalliset myrkytykset, jotka tehdään joko itsemurhan tai murhaamisen halusta.»

Rva P. pelästyy: jos nyt tähän kuolen, niin se luetaan varmasti itsemurhaksi! Kuulivathan kaikki, että hänellä oli päivällispöydässä pieni väittelynnahina miehensä kanssa eräästä filmitähdestä... Sehän olisi skandaali!

Ei, tämä myrkytys kuului selvästi tähän: »Satunnaiset l. tilapäiset m. syntyvät joko tapaturmaisen tai tietämättömyydestä johtuneen m.-pitoisen aineen nauttimisesta.»

Niin, tämä oli tuntuvasti tapaturmainen myrkynpitoisen aineen nauttiminen. Mutta mitä vastamyrkyksi?

Ahaa, tässä! Vastamyrkkyä: poltettu magnesiumi — sitä ei ainakaan talossa ole — etikkavesi ja sitruunamehu! Niitä on!

Rva P. juoksee viivana keittiöön, löytää oikeat pullot, juo, odottaa kotvan, ja niin lipeä poistuu hänestä.

Makuuhuoneesta huutaa herra: — Mitä sinä oikein juoksentelet siellä?

Rva (tulee kalpeahkona mutta rauhallisena): — Totesin vain taas tietosanakirjan hyödyn.

Ja kun hän oli kertonut viimeisten minuuttien tapaussarjan miehelleen, oli tämän otettava 20 tippaa valeriaanaa.

ELÄMÄNTARINOITA RAITIOVAUNUSSA.

ISTUTTIIN vanhanmallisessa raitiovaunussa — tiedätte, sellaisessa, missä pitkät penkit on ikkunain alla. Ne ovat yleensä ikäviä, kalseita, vetoisia. Koetan aina tupata etuvaunuun, mikäli se vaan on sitä uudempaa mallia.

Istuttiin taas kymmenen ihmistä vierekkäin. Äänettöminä, vähän happamen näköisinä itsekukin. Naapurin kassista nousi väkevä jauhetun kahvin lemu. Jalkoja oli vedettävä koukkuun, etteivät ohikulkijat niitä aivan tallaisi.

Tutkittiin vastapäätä istuvia ja kun näiden katse vuorostaan itseen osui, lipsahtivat silmät vähän syyllisinä ja noloina lattiaan tai päiden välissä olevaan pieneen ikkuna-aukkoon, josta näkyi kappale ohivilahtavaa katua.

Haukotutti, ikävää. Kukaan ei puhunut. Ja noloahan onkin jutella sellaisessa vaunussa, jossa kaikki voivat höröllä korvin kuunnella. Ja yleensäkin: emmehän me suomalaiset julkisissa paikoissa puhele, se on meistä sopimatonta.

Mutta astuipa vaunuun sellainenkin, joka ei kainoksunut laajempaa kuulijakuntaa. Ja tapasi vaunussa tutun ja tyhjän paikan tämän vieressä.

Puhuja oli tanakahko, vereväkasvoinen nainen, silmät vilkkaasti räpyttävät ja suu vieläkin vilkkaammin liikkuva.

Tein hengessä pikakirjoitusmuistiinpanoja rouvan esityksestä.

Sopivien ja asiaankuuluvien tervehdyslauselmien jälkeen kuultiin seuraavaa:

— Kyllä se nyt taas on ilmaa. Nytte on kyllä vähän parempaa, mutta huomenna se jo taas voi olla vettä ja slaskia . . . On se kummallista, kun se ei vain jaksa kunnon talvea tehdä . . . Se on niin brookista lastenkin takia, kun ne ei voi hiihtää, ei luistella ja ulkona pitää kuitenkin aina rännätä. Onkos teillä oltu terveinä? Jaa, on. Se on hauskaa. Ei meillä oikein, nuhaa ja kröhää vaan tuppaa oleen ja minä olenkin juottanut niille joditippoja kuumassa maidossa, se on oikein hyvää, tiedätkös sinä sitä? Ja kamferisalvaa nenän alle, jos on paha nuha . . . Juppe sanoo, jotta se polttaa nenää, mutta minä sanoin, että parempi, jos hetken nenänalustaa polttaakin, kuin se kun jos rintaa . . . He-hee. Juu, tarttee olla varovainen niiden lasten kanssa . . . Tota noin, mitä mun pitikään sanomani, juu että oleks sinä, Huldi, sitä kuullut, että se Elsan mies on taas muuttanut paikkaa, se ei sitten koskaan pysy yhdessä kohdin. Nyt se on paikassa jossakin Keski-Suomessa. Mitä sanoit? . . . Jotta hyvä, että Elsa siitä pääsi. Niin se toki onkin, mutta ei siitä tälläkään kertaa varmasti sen kummempaa eroa tule kuin ennenkään. Näetkös, kun se Aape on kotona, niin se on niin ilkeä ja häijy ja juokin, mutta sitten, kun se aina vähän väliä muuttelee niitä työpaikkoja ja matkustaa muualle, niin kirjoittelee sellaisia kirjeitä Elsalle, jotta tämä on taas aivan vetenä ja antaa kaikki anteeksi . . . Elsa on oikein näyttänyt niitä kirjeitä mullekin, ja kuule, kyllä ne on oikein sellaisia tunteellisia, jotta kuinka muka Elsa on hänelle kaikki kaikessa ja ei hän muka voisi elää ilman ja kuinka hänellä muka on ikävä ja kaipausta ja muuta sellaista . . . Mun täytyy sanoa, jotta oikein muakin itketti, kun niitä kirjeitä luin, jonsen sitä Aape-hyväkästä niin perinjuurin tuntisi . . . Ja mistähän se on oikein oppinutkin niin kauniisti ja liikuttavasti kirjoittamaan . . . ettei vain olisikin jokin niistä salanimellä kirjoittelevista kirjailijoista, jotka kirjoittelee näitä nykyajan rakkausromaaneja, joista ne nyt taas pitää elämää . . .

Ei, leikillähän minä vaan... Ja tota noin... juu-juu, kyllä se on kummallista kuinka erilaisia ne miehet ovat... Toiset, sellaiset, jotka kotonaan ovat jokseenkin mukiinmeneviä ja höveliä, ei tahdo saada sanaakaan paperille syntymään. Niin kuin se meidän Jussikin... Voi-voi, näkisit, Huldi kulta, minkälaisia kirjeitä se matkoiltaan kirjoittaa... Enemmän ne on vain sellaisia afäärikirjeitä, jotta »kirjeesi siltä ja siltä päivältä vastaanotettu ja sen johdosta —» oikein se panee nauramaan. Ja sitten on toisia, jotka kotonansa ovat sellaisiakin mörököllejä, mutta annas kun eroon joutuvat, niin sitten vasta niiltä helliä sanoja heruu... Juu-juu, sellaista sen... Jasso, tästäkö sinun pitää jo nousta, minä ajan torille asti, pitää ostaa vähän silakkaa... No, hyvästi vaan ja terveisiä...

Elsan ja Aapen merkillinen elämäntarina oli hetken ajan piristänyt vaunussaistujia. Mutta nyt istuttiin taas äänettöminä ja ilmeettöminä. Vain puhujarouvan kasvoista näki, että hänen aivonsa yhä työskentelivät. Ehkä hän ajatteli vielä Elsaa ja Aapea tai kenties vain — silakoita.

YSTÄVÄTTÄREN LEMMIKKIKORI.

ON TIETENKIN erinomaisen hauskaa ja innostavaa, että aviomies osoittaa mielenkiintoansa kodin jokapäiväisiin askareisiin ja että hänellä on niistä jopa oma omituinen mielipiteensäkin. Mutta useimpien naisten vaatimaton toivo olisi, että kaikkitietävä herra ja mies ilmaisisi tämän mielipiteensä ja ojentaisi häntä kahden kesken, eikä varsinkaan vieraiden läsnäollessa.

Tapahtumapaikka on Tertun ja Timon nuorikkokoti. Sillä eihän missään niin paljon kommelluksia tapahdukaan kuin nuoren parin elämässä, ennen kuin he ovat vuosien, vastoinkäymisien ja kärsivällisen rakkauden toisilleen sopiviksi höyläämät.

Nuori Terttu-rouva odotti luokseen paria tyttöystäväänsä ns. ensimmäiselle visiitille. Tyttötuttavathan niin mielellään käyvät naineiden ystäviensä kodeissa. Se on jollakin lailla niin jännittävää ja joskus kaihoisaakin.

Tällä kertaa oli tulossa nuori ja riehakas Sirkka ja vakava ja vilpitön ystävä Lyyli. Terttu oli kunnostanut pienen huoneistonsa tip-top-asuun, leiponut oikein kaakunkin ja ottanut parhaat kuppinsa, liinansa ja hopeansa esiin. Kukkiakin hän oli hankkinut, vaikka arvasi Lyylin tulevan kukkavihko mukanaan. Hän kun oli sellainen, ystävällinen ja antelias.

Timoa hieman kauhistutti tällainen naisseura ja hän keksikin sopivan syyn poistuakseen, eikä Terttu lainkaan siitä pahastunut. On paljon mukavampi jutella tyttöjen kanssa ilman miestä.

— Mutta voit sinä jo yhdeksäksi kotiin tulla, sillä ei kai ne tytöt kauempaa istu, sanoi Terttu vielä viimeiseksi nyppiessään eteisessä muutamia karvoja Timon päällystakista — varmaankin hänen omasta turkistaan lähteneitä.

— Saa nähdä nyt, sanoi Timo muka tärkeänä, — jos kaverit ehdottaa jotakin, voin tulla vasta myöhään kotiin. Älä valvo.

— Koetapas! sanoi Terttu ja antoi hänelle pienen luunapin poskeen.

Sitten tytöt tulivat.

Ja tietenkin heillä oli kukkia, kuinkas muuten. Mitä somin, pieni kori, missä ujot, vaatimattomat lemmikinsilmät harvakseen vilkkuivat vähän repaleisen vehreyden keskeltä. Mutta tähän vuodenaikaan ne joka tapauksessa olivat harvinaisia ja kalliita kukkia ja Lyyli oli erikoisesti halunnut juuri lemmikkejä nuoreen kotiin. Niin hän kauniisti sanoi ja Terttu tuli niin liikuttuneeksi, että siirsi omat, uljaat Darwin-tulppaaninsa syrjemmälle ja asetti lemmikkikorin kahvipöydälle.

Juotiin kahvia, monta kuppia, katseltiin huoneisto, konttoreita, kylpyhuonetta ja pientä frigidairea myöten, ja ihmeteltiin ja ihasteltiin. Kyllä teillä on mukavaa, aijai! Oli niin tavattomasti muutakin juttelemista, ettei ajankulua huomattukaan. Ja äkkiä naiset melkein pelästyivät, kun ovi kävi ja talon herra, Timo, astui sisään.

No, mitäs, hauskaahan se vaan oli ja Terttu nousi livertäen häntä vastaan. Timo osaa kyllä naisten kanssa seurustella. Ei hänen oikeastaan tarvitse muuta kuin venyttää suupieliään hymyyn, niin jo vieraat naiset loistavat.

Mutta sitten se tapahtui — kesken mitä rattoisinta seurustelua. Timo iski äkkiä silmänsä viattomaan lemmikkikoriin, rypisti kulmiaan ja sanoi:

— No, mutta on tuolla Tertullakin maku! Ja kaikkea sinä ostatkin! Panna nyt pöydälle tuollainen mitätön,

sotkuisen näköinen laitos, vaikka meillä on oikeitakin kukkia!

Naiset jähmettyivät, kalpenivat, kuumenivat. Terttu aukoi suutaan, mutta ei ääntä saanut. Timo ei tietenkään huomannut mitään, vaan nousi touhukkaasti ja haki tulppaanimaljakon pöydälle ja jatkoi esteettisesti loukkautuneena:

— Nämä ovat oikeita kukkia ja ne sopii tähän, ja tuon lemmikkipurkin saat panna sellaiseen paikkaan, missä sitä mahdollisimman vähän näkyy!

— Timo! parahti Terttu äkkiä, kasvot suuttumuksesta turvonneina. — Lyyli toi ne!!

Timon ilme voitti sinä hetkenä kalliisti palkatun filmikoomikon kauhua ja noloutta ilmentävän lähikuvan. Ja puolen minuutin päästä hän oli paennut huoneesta!

KESKUSTELUA TERRIN KANSSA.

KÄVELIN nenäkkään kummilapseni, Terrin, kanssa pitkin katuja.

Miehet tyhjensivät juuri lumikinoksia autoihin.

Terri: — Aina kun yöllä on satanut lunta, niin kohta aamulla on miehiä kadulla sitä poisajamassa. Miksi?

— Kaupunki haluaa pitää kadut puhtaina.

Terri: — Kaupunkiko ne miehet ja lapiot ja autot kadulle lähettää?

— Niin.

T.: — Maksetaanko niille?

— Totta kai. Kaupunki maksaa. Jokainen lumentulo maksaa kaupungille tuhansia.

T.: — Kuinka »kaupunki maksaa»? Joku ihminenhän aina maksaa.

— No, sanotaan sitten, että kaupungin päällikkö.

T.: — Omista rahoistaanko?

— Ei toki. Kaupungin rahoista.

T.: — Mistä kaupunki saa rahaa?

— Veroista.

T.: — Sinäkin maksat veroa?

— Varmasti.

T.: — Siis vähän sinunkin rahoistasi.

— Niin, siihen menee osa minunkin rahojani.

T.: — Oletko sinä siitä vihainen, koska noin huokasit?

— En.

T.: — Eikö se kaupungin päällikkö sitten ole vihainen joka kerta kun lunta sataa? Kun hänen pitää maksaa

— Eiväthän ne rahat hänen kukkarostaan mene.

T.: — Mutta eikö toisten rahoista tarvitsekaan välittää?

— Tietenkin. Älä tee vääriä johtopäätöksiä.

Hetken hiljaisuus.

T.: — Mitä muuta kaupunki sinun rahoillasi tekee?

— No, saan nauttia esim. katuvalaistuksesta ja poliisin suojeluksesta.

T.: — Onko sinulla sitten ihan oma katulyhty, jonka sinä maksat?

— Ei ole.

T.: — Mutta eikö olisi hauskaa, jos jokaisella olisi oma lyhtynsä, silloin ei toisten koiratkaan sinne pääsisi, ja oma poliisi, joka suojelisi?

— Älä viitsi höpöttää. Katso tuolla pojat leikkivät hurjaa lumisotaa!

T.: — Isä luki aamulla, että Sortavalassa sotaväki käy talvisotaa, ja että on ollut hurjia hyökkäyksiä, ja syttynyt tulipaloja ja rautatiesiltoja mennyt rikki ja ihmisiä kuollut ja haavoittunut. Oikeinko?

— Ei, se on vain leikkisotaa.

T.: — Mutta minkälaista on leikkitulipalo ja kuinka rautatiesilta leikillä räjähtää ja kuinka ne ihmiset tietävät koska ne ovat kuolleet tai haavoittuneet?

— Se on luultavasti sotasalaisuus.

T.: — Aha, sinäkään et sitä varmasti tiedä! Vaikka olet lehdessä ja kaikkia!

— Terri kulta, puhutaan hauskemmista. Katso tuolla kulkee koomillinen pari, pieni mies ja iso nainen!

T.: — Mitä on koomillinen?

— Naurettava, lystikäs, huvittava.

T.: — Miksi se on naurettavaa ja lystikästä, jos on pieni mies ja iso nainen?

— En tiedä. Epäsuhteisessa parissa on aina ensinäkemältä jotakin koomillista.

T.: — Mekin olemme epäsuhtainen pari, minä pieni

ja sinä isompi. Olemmeko mekin ensinäkemältä koomillisia.

— Toivottavasti emme!

T.: — Koomillinen ei siis olekaan huvittavaa itselle?

— Ei aina.

T.: — Mutta tiedätkö kutka minusta on koomillisia?

— En.

T.: — Sellaiset ihmiset, jotka kirjoittaa kirjoja.

— Kuinka niin?

T.: — Ne kirjoittavat yhtä kirjaa kauan aikaa, niin kuin sekin setä, sinun tuttusi, joka meni maalle vuodeksi kirjoittamaan romaania, ja sitten sen saa kirjakaupasta ostaa valmiina muutamalla kymmenellä markalla ja ihmiset lukevat sen yhdessä illassa...

— Ja minusta lapset, jotka puhuvat asioista, joita eivät ymmärrä, ovatkin vasta eri koomillisia.

T.: — Ajattele, kuinka koomillinen sinä itse olet silloin usein ollut!

Vein Terrin kiireesti kahvilaan ja tukin hänen suunsa suklaalla ja leivoksilla.

PULMALLINEN TILANNE.

VASTAANTULEVASTA naisolennosta näkyi paitsi tyylikästä harmaata kävelypukua ja eteenpäin sirosti sipsuttelevia, ruskeaan silkkisukkaan verhottuja kulkuvälineitä, leveähkö hatunlieri, joka painui toiselle silmälle, ja toisella puolen päätä iso kukkapenkere.

Mutta kun sen lieren ja kukkapenkereen alle rohkeasti katsoi, erotti sieltä tutut piirteet. Tällä kertaa hyvin vakavat ja mietteliäät piirteet.

— Hei hei, miks' kuljet noin? Sua tuskin tuntea voin! lausahdin runollisesti, koska oli sellainen tuokio, että aurinkokin näyttäiksen.

— Lieneekö, vastasi tuttu hienohelma, — sinulle koskaan tapahtunut tällaista . . .

— Lienee kyllä. Nimittäin millaista?

— Nimittäin sellaista, että puhut pitkälti jonkun kanssa, tiedät, että tunnet hänet, mutta et kuolemaksesikaan muista kuka hän on ja mikä hänen nimensä?

— Juu — anteeksi — kyllä, yhtä mittaa, ja se on eri noloa. Sisarelle on siis tapahtunut näin ja nyt hän kulkee ja kaivelee muistiaan, että kuka ja missä . . . niinkö?

— Niin. Tapasin äsken erään naisen, jonka olen jossakin joskus oikeinkin hyvin tuntenut, mutta nyt en saa päähäni kuka hän on ja mikä hänen nimensä on.

— Noo, älä anna sen rasittaa itseäsi, kyllä se joskus tulee mieleen, kuukausien päästäkin se saattaa yht'äkkiä tulla noin vain . . .

— Mutta se ei tässä tapauksessa auta, sillä minun on annettava tälle naiselle rahaa.

— Oletko vipannut häneltä? Kuinka sinä olit niin tahditon?

— Vaikene, äläkä solvaa minua. Kerron sinulle koko jutun. Menin äsken kahvilaan. Olin sillä tuulella, että olisin hartaasti halunnut puhetoveria ja katselin pöydästä pöytään jotakin tuttua etsien. Silloin näin eräästä pöydästä ystävällisesti vilkutettavan. »Tule tänne, jos yksin olet, minä lähden tästä pian poiskin . . .» Näin, että vilkuttava nainen oli jokin tuttu, ja menin hänen pöytäänsä. Hän alkoi kohta vilkkaasti keskustella. Hän näytti tuntevan kaikki minun viimeaikaisetkin edesottamukseni, aivan kuin olisimme joka viikko tavanneet. Sitten tuli tietenkin minun vuoroni ottaa osaa hänen rientoihinsa, mutta mitä osasin sanoa, mistä päästä aloittaa?

— Olisit sanonut esimerkiksi, että »sinä et sitten lainkaan ole muuttunut siitä kun viimeksi tavattiin . . . koskas se nyt taas olikaan ja missä . . . ?»

— Kyllä minä jotakin siihen tapaan yritinkin, mutta hän huiskautti vain kättään ja sanoi, että »onhan siitä jo aikoja ja sinä se olet samanlainen imartelija kuin ennenkin». Sitten minä huomasin sormuksen hänen sormessaan. »Kas, sinä olet kihloissa vai ehkä jo naimisissakin . . .» — »Johan minä olen ollut kihloissa vuodenpäivät. Kallesta ei tahdo valmista tulla, niin että tässä me roikutaan yhä vain kihlaparina.»

— No, eikö »Kalle» edes auttanut?

— Maailmahan on täynnä Kalleja. Ei sekään raivannut tietä minun sumuiseen aivoverkostooni. »Missäs sinulla on nykyään paikka?» kysyin, sillä arvelin, ettei hän jouten ole. »Samassa kuin ennenkin. Ei sitä viitsi muuttaa, kun on jo kaksi ikälisääkin.»

— Ikälisä? Sehän viittaa valtionvirkaan. Eikös sekään auttanut?

— Ei hitustakaan. Valtionvirkojahan on ympäri maan. Ja sitten tapahtui se rahajuttu. Hän oli kauan odottanut

tarjoilijatarta luokseen, saadakseen maksaa, sillä hänellä oli kiire »tunnille», hän sanoi, en tiedä millekä tunnille. Vihdoin tarjoilijatar tuli ja hän maksoi sadalla markalla. Sitten tarjoilijatar taas hävisi. Tuntematon tuttuni alkoi hermostua, katseli kelloaan ja vihdoin sanoi: »Kuule, en ennätä enää odottaa sitä vaihtorahaa. Ota sinä se, kyllä minä sen sinulta saan.» Hän oli jo menossa, kun minä hoksasin huutaa: »Mutta mistä saan sinut kiinni?» — »Puhelinluettelossa on nimeni. Soita!» Ja hävisi sen tien.

— Ja nyt sinulla on hänen rahansa kukkarossasi, etkä tiedä missä niiden oikea omistaja on? sanoin myötätuntoisesti.

— Niin on, 94 markkaa 60 penniä. Sano nyt mitä minä teen! Ellen pian soita, niin se nainen ajattelee minusta rumia, mutta minne ja kenelle minä soitan?

— Pulmallinen tilanne, virkahdin.

Mutta nyt tapahtui toverissani kummallinen muutos. Hän alkoi hokea: »Pulma — pulmu — Pulmu! Siinä se oli! Häntä sanottiin Pulmuksi. Aai, nyt minä tiedän kuka hän on. Kiitos avustasi!

Ja tuttu hienohelma lähti menemään kuin ammuttu. Minä jäin suu auki katsomaan hänen jälkeensä.

LIKINÄKÖISEN MAAILMA.

NORMAALINÄKÖISEN on vaikea ymmärtää likinäköistä.

— Katso tuota naista tuolla kadun toisella puolen! Katso hänen nenäänsä! huudahtaa normaalinäköinen kävelykumppani.

— Ystäväni, enhän minä näe niin kauas, sanoo likinäköinen anteeksipyytäen, tuntien, että jokin korvaamaton näky on jälleen livahtanut häneltä. — En näe muuta kuin että siellä kulkee nainen.

— No, mutta kai sinä nyt sentään hänen kasvonsa näet? tiukkaa edelleen normaalinäköinen.

— En näe. Hänen kasvonsa häviävät pehmeään, harmahtavaan pilveen, selittää likinäköinen.

— Voi hirveätä! Eikö ole kamalaa olla noin likinäköinen? voivottelee vielä hyväntahtoinen ystävä.

Kamalaa? Totta kai se on kamalaa.

Moni viehättävä yksityispiirre visuaalisessa maailmassa menee likinäköiseltä hukkaan. Hän tuntee olonsa usein epävarmaksi, araksi ja hämilliseksi. Hän ei uskalla kadulla kulkiessaan vapaasti katsella ympärilleen peläten, että hänen lähellään, vaikka hänen näköpiirinsä ulkopuolella, saattaa olla tuttuja, jotka tervehtivät, hymyilevät, ja sitten saavatkin vastaukseksi tyhjän, ilmeettömän katseen. Silloin nämä tutut pitävät häntä ylpeänä, mahdottomana ja seuraavalla kerralla tavatessaan kostavat sen kylmäkiskoisuudellaan.

Vieraaseen seuraan tullessaan likinäköinen etsii hämil-

lään ja silmiään siristellen isäntäväkeään, tuttujaan, ja teattereihin ja elokuviin hän suotta kustantaisi itselleen pääsylipun, ellei hän edes siellä käyttäisi silmälaseja tai kiikaria. Monenlaisiin komplekseihin voi likinäköisyys olla syynä.

Mutta toiselta puolen likinäköisen maailma on paljon pehmeämpi ja kauniimpi kuin normaalinäköisen. Taivas, ilma, koko luonto sulaa yhteen ihmeelliseksi sopusoinnuksi, kaikki terävät ääriviivat ja särmät pehmentyvät ja pyöristyvät, kaikki rumat yksityiskohdat häviävät. Ja kuinka paljon kauniimmiksi ihmisetkin käyvät, kun heitä katselee likinäköisten laajentuneiden iiristen takaa. Ei aina tavoita välinpitämätöntä, ilkkuvaa tai torjuvaa katsetta toisen silmissä, vaan ne näkee ystävällisinä, tummina läikkinä. Ei näe niin tarkkaan heidän ihonsa epätasaisuuksia, ei hampaidensa paikkoja, ei pieniä virheellisyyksiä heidän asussaan. He näkyvät likinäköisen silmiin vain miellyttävänä kokonaisuutena, johon hän luottamuksella suhtautuu, mikäli tämän kokonaisuuden suusta lähtevät sanat tätä miellyttävyyttä tukevat.

Likinäköisellä on lapsenluottamus siihen, että kaikki on kaunista ja hyvää hänen ympärillään.

Miksette käytä sitten aina silmälaseja, jos olette noin likinäköisiä? sanovat normaalinäköiset.

Hyvät ystävät, jokainen nainen on sen verran turhamainen, että koettaa välttää noiden kiiluvalasisten apuneuvojen joka hetkistä käyttöä niin kauan kuin mahdollista.

— Kylläpä nuo lasit tekevät sinut hassun näköiseksi! sanotaan. Ja kukapa haluaisi olla jatkuvasti hassun näköinen, niin hassuksi hän itsensä voi sydämessään tunteakin. Sitä paitsi: kun sellainen ihminen, joka on tottunut näkemään maailman miellyttävän hämäränä ja pehmeänä, äkkiä noiden apuneuvojensa välityksellä joutuu vastakkain todellisen, paljaan ja särmikkään maailman kanssa, niin hän kokee pettymyksen ja järkytyksen.

Mikä ennen oli kaunista, sileää ja tahratonta, muuttuukin usein päinvastaiseksi. Tuo valkoinen talo, jota hän on ihaillut hienona yksityishuvilana, onkin täynnä likaisen harmaita läikkiä, sen ikkunat ovat likaiset ja verhot haalistuneet. Tuo iho, jonka hän on aina nähnyt niin sileänruusuisena, onkin todellisuudessa täynnä katkenneita verisuonia ja silmäluomet ovat veltosti riippuvat.

Ja likinäköinen kauhistuu ajatellessaan, että normaalinäköisten täytyy aina nähdä vain vajavaisuuksia ympärillään — mikäli he näkevät omilla silmillään kaiken yhtä terävästi kuin hän lasiensa läpi.

Ja hän riisuu jälleen silmälasinsa, räpyttelee pari kertaa: maailma ja ihmiset ovat jälleen kauniita hänen ympärillään.

Illusionielämää? Niin on. Mutta kuka sanoo, ettei se joskus voisi olla onnellistakin.

Ja vielä eräs suuri lohdutus likinäköisillä on: heidän ei koskaan tarvitse lukiessaan joutua pulaan, ettei tekstiä pitelevä käsi riittäisi, vaikka he eläisivät 100-vuotiaiksi. Sillä heille ovat etenevät vuodet armolliset: heidän vikansa vähenee vuosien mukana.

MIES ON SAIRAS.

NUORET YSTÄVÄMME, Terttu ja Timo, viettävät kodikasta iltaa omassa pienessä pesässään. Terttu ompelee ryijyä pöydän ääressä — tiedättehän, ettei ryijyn kutomiseen enää tarvita kangaspuita, vaan sitä pistellään neulalla. Ja Timo lukee Claudiusta, koettaen sormellaan seurata sukutaulun tekstiä selventäviä viitteitä.

Tunnelma on rauhallinen ja tyven. Hetken kuluttua Terttu nousee, hakee ylleen villaröijynsä ja sanoo:

— Huh, tuntuu viluttavan. En kai minä nyt vaan saa sitä lentsua.

Timo (välinpitämättömästi): Mitä vielä! Kerrankos sitä nyt pieni vilunväristys tuntuu. Mitä vähemmän tästä muotisairaudesta, lentsusta, puhutaan ja kirjoitetaan, sitä pikemmin se menee ohi. Ihmiset joutuvat niin helposti sairauspsykoosin valtaan.

Terttu: Anteeksi, minä puhuin oikeastaan vain itsekseni.

(Jälleen hiljaisuutta ja tyventä. Äkkiä Timo aivastaa.)

Timo: Ätshii — ätshii —

Terttu: Prosit! Yksi hyvää, kaksi pahaa —

Timo: Ätshii!

Terttu: — ja kolme rahaa! Olipa hyvä, että niitä tuli kolme kappaletta!

Timo: Ei tämä rahaa tiedä, vaan jotakin muuta.

Terttu: Mitä sitten? Kerrankos sitä nyt aivastaa.

Timo: Influenssaa.

Terttu: »Mitä vähemmän siitä puhutaan, sitä pikemmin se menee ohi!»

Timo: Ätshii — kuule nyt tätä! Ätshii — äts — Koska olet kuullut minun tällä tavalla ennen aivastelevan? Ja katso nyt, vesi alkaa vuotaa nenästäkin.

T e r t t u: Eikö sinulla ole nenäliinaa? Tässä on.

T i m o (niistäen ja pärskyen): Minä olen nyt varmasti saanut vetoa jostakin. Huh, ja kylmät väreet kiertävät pitkin selkää. Koeta nyt, Terttu, eikö minulla vaan ole kuumettakin. (Nousee ja tarjoaa otsaansa koeteltavaksi.)

T e r t t u: On se vähän lämmin, mutta minun sormeni ovatkin jääkylmät.

T i m o: Kyllä minulla nyt varmasti on kuumetta. Ja koko olo tuntuu niin omituiselta. (Kävelee edestakaisin kädet housuntaskuissa, nykii hartioitaan ja on kovin sairaan näköinen.)

T e r t t u: Särkeekö sinun päätäsikin?

T i m o (rypistelee otsaansa): Kyllä, ihan kiristää tästä ohimoilta. Onko sinulla mitään pulvereita?

T e r t t u: On. Ottaisitko kiniiniä vai amidopyriiniä?

T i m o: Jos minä ottaisin yhden kumpaakin. Täytyy koettaa estää mitä vielä estettävissä on. Ja eiköhän olisi parasta, että riisuisin sänkyyn nyt kohta? Ehkä sinä olet niin kiltti, että keität minulle jotakin kuumaa juotavaksi.

T e r t t u: Totta kai. Teetä vai kuumaa maitoa hunajan kanssa?

T i m o: Minähän inhoan kuumaa maitoa. Mutta ehkä se on parasta tässä tapauksessa. Kuule, ei meillä enää ole mitään —

T e r t t u: Ei, pullo on tyhjä. Siis kuumaa maitoa.

T i m o: Pitäisikö minun panna sukkakin kaulaan?

T e r t t u: Tuntuuko kaulasikin kipeältä?

T i m o (nieleskelee): Kyllä, tuonne oikealle puolen koskee. Katso, näkyykö siellä mitään.

(Asettuu lampun alle suu auki ja Terttu yrittää katsella.)

T e r t t u: En oikein näe. Kielesi pomppii koko ajan eteen.

T i m o: Mutta eikö se rauhanen siellä oikealla puolen ole turvonnut? Varmasti.

Terttu: Saattaa olla. Sinun täytyy huuhdella sitä suolavedellä.

Timo: Niin kai täytyy. Olipa se nyt noloa, että minunkin täytyi tähän sairastua, ja lauantaina on se luokkakokouskin.

Terttu: Mutta siihen mennessä voit jo olla aivan terve.

Timo: Mutta koko ajanhan on varoitettu, että pitää olla ainakin kolme päivää vuoteessa kuumeen jälkeen. Paljonkohan minulla on kuumetta. Terttu, onko meillä kuumemittaria?

Terttu: On. Tässä on. Odota, minä lyön alas. Pannaanko se suuhun vai kainaloon vai —

Timo: Pannaan kainaloon, nousee kai se sielläkin.

Terttu: Noin. Makaa nyt hiljaa. Haluatko lisää peitettä?

Timo (valittavalla äänellä): Kyllä. Aijai, koko ruumista särkee.

Terttu: Jokohan pitäisi soittaa lääkärille?

Timo: Katsotaan nyt ensin sitä kuumetta. Ei, älä vielä ota pois mittaria. Senhän pitää olla ainakin 10 minuuttia.

Terttu (15 min. kuluttua tuo kuumaa maitoa): No, tässä on maito. Ja nyt katsotaan mitä mittari sanoo. (Katsoo.) 36.9.

Timo: Näytä. Kyllä se täytyy enemmän olla. (Katsoo.) Onkohan tämä mittari kunnossa? Minä luulin, että minulla on ainakin 39 astetta.

Terttu: Jos minä kokeilisin onko se kunnossa. Juo sinä sillä aikaa tuo maito ja ota pulveri.

(Minuutin päästä Terttu ottaa mittarin suustaan ja katsoo.)

Timo (jännittyneenä): No?

Terttu: Katso itse.

Timo (katsoo): 38.3! Terttu kulta, oletko sinäkin sairas!

KÄSIKIELTÄ JA MUITA MERKKEJÄ.

MEITÄ SUOMALAISIA on sanottu hidaspuheisiksi ja niukasti elehtiviksi ihmisiksi. Puhuessamme käytämme monotoonista ääntä ja liikuttelemme huuliamme mahdollisimman säästeliäästi. Kädet pidämme mieluimmin housujen taskuissa — kenelle sellainen vaan on mahdollista.

Mutta kyllä me tarpeen tullessa otamme kätemmekin avuksi.

Tehkääpäs vaan sellainen koe, jonka alaiseksi eräänä iltana jouduin.

Istuttiin pitkän pöydän ääressä. Kumpikin pää turisi omia asioitaan eikä yhteisestä keskustelusta tullut mitään. Keskellä istuen kuulin, että toinen pää aina vähän väliä purskahti iloiseen nauruun. Mutta koska olin syvämietteisessä keskustelussa toisella puolen olevan naapurini kanssa, en saanut selvää mikä toista päätä niin nauratti.

Äkkiä kuulin miehissä ja naisissa huudettavan nimeäni.

— Hei, Serppi, sano mitä oikeastaan merkitsee suomalainen sana »kuohkea» . . . huudettiin minulle.

Katsoin hölmistyneenä toiseen päähän ja näin, että jokainen odotti ikäänkuin henkeään pidätellen vastaustani. Mikä oikeakielisyysinto heihin nyt oli mennyt?

— Kuohkea . . . aloin toistella, — kuohkea, no se on nyt sellaista ilmavaa ja kevyttä . . . tällaista näin . . . Ja asian selvittämiseksi vaistomaisesti aloin molemmilla käsilläni vatkata ilmaa.

Silloin koko toinen pää räjähti nauruun. — Selvä on! Kysy seuraavalta! Silloin huudettiin.

Nyt on selitykseksi mainittava, että tässä oli kysymyksessä eräs koe. Jokainen, jolta oli »kuohkea»-sanan merkitystä kysytty, oli ottanut kätensä avukseen, jokainen oli ruvennut vispaamaan ja vatkamaan tai muuten heiluttelemaan käsiään. Ja sehän se oli niin kovin lystiä muiden mielestä.

Koe jatkui eteenpäin. Jotkut yrittivät turvautua vieraskielisiin sanoihin ja vastineisiin, luetellen pitkälti mikä on kuohkeata. Mutta ennen pitkää kädet sen kuohkeuden parhaiten ilmensivät.

Viimeksi eilen kysyttiin tätä Leikarilta. Hän seisoi mahtavan näköisenä kädet sinisten ja valkoviirullisten housujensa taskuissa.

— Kuohkea, lausui hän muhkealla lausujan-äänellään, — se on samaa kuin ruotsiksi »porös» . . .

— Älähän vetäydy kielitaitosi taakse! Selitä meille, tyhmille, mitä on kuohkea, vaadittiin.

(Sehän on kumma, ellei noita Leikarinkin käsiä housuntaskuista vispaamaan saada!)

— No, esimerkiksi vatkattu kerma on kuohkeata ja . . .

Eläköön, jo nousivat Leikarinkin kädet taskuista ja alkoivat sormet harallaan vispata ilmaa ympärillään!

Niin että kun kovalle ottaa, niin kyllä suomalaisenkin kädet puhuvat.

Koko kansan sormenjäljet olisi otettava talteen ja rekisteröitävä.

Tämä on nykyhetken vaatimus meillä ja muualla.

Tätä rikollisten kauhuksi keksittyä keinoa olisi syytä käyttää myöskin nuhteettomasti vaeltavien ihmisten suojaksi ja hyödyksi, suosittelee kuulema Poliisilehti.

Sen kun otetaan vaan.

Olisihan niin turvallista tietää, että omat sormenjäljet ovat esivallan huostassa lajiteltuina, rekisteröityinä, numeroituina, lepäävät vierekkäin jonkun suurrikollisen kanssa

ja tarpeen vaatiessa nousevat päivänvaloon viattomuuttamme todistamaan.

Mutta onhan ihmisessä kaiketi paljon muutakin yksilöllistä. Esim. korvat. Luin äsken jännittävän kertomuksen, jossa rikollinen saatiin kiinni vain korviensa perusteella.

Otettaisiin saman tien jäljet korvistakin. Esim. painamalla ne pehmeään taikinaan. Ja sieraimista — nekin ovat itsekullakin omalaatuiset. Nuuskattaisiin pehmeää purukumia ja siihen jäisivät sieraimemme.

Entäs hampaat? Paksuun Emmenthaler-juustoon puraisemalla niistä saataisiin upeat merkit.

Entäs varpaat? Astumalla pikipataan. Polvista: polvistumalla pehmeään asfalttiin, ja kyynärpäistä nojaamalla lasten muovailuvahaan. Ja sitä paitsi röntgenkuvat sisäisestä elämästämme.

Silloin vasta, kun esivalta on kauniisti tallettanut ja rekisteröinyt kaikki yksilölliset piirteemme, voisimme rauhassa ja turvallisin tuntein, poliisia pelkäämättä, kulkea kaduilla.

MONOLOGI ELOKUVISSA.

ROUVA PLÖRÖ astui elokuvateatteriin.

— Missäs tämä paikka on, vahtimestari? . . . Jaa, että saa mennä, mihin haluaa. Missä on tyhjiä paikkoja, sanoitte? . . . Jaa, mutta siellä on vain yksi, tarttee olla kaksi, mulla tulee toveri kansa, se meni vain . . .

— Mutta, kas tuolla keskellä on kaksi paikkaa. Minä otankin ne. Anteeksi, olkaa hyvä ja nouskaa ylös, en minä teidän polvien yli pääse. Kyllä minä tiedän, että pitäisi mennä etuperin, mutta minä menen aina näin takaperin, ettei joudu vatsallaan pukkimaan ihmisiä. Kiitos vaan.

— Huhuh, oikein tuli hiki. Mitä? . . . Ei, kyllä tämä toinenkin paikka on ylösotettu, näettehän, että siinä on mun sateenvarjoni . . . No, ei suinkaan se ole minun syyni, että tänne asti turhaan tulitte. Menkää vaan takaisin.

— Joko tuolta toiselta puolen taas joku pyrkii? Ei täällä ole paikkaa! Se on ylösotettu . . . Tietenkin saa pitää paikkaa toiselle, ei nämä ole numeroituja.

— Kummallisia muutamat ihmiset, kun aina rähisevät. Selvästä asiastakin . . . Ei, älkää tulko tänne, te lihava herra siellä! Ei tämä tuoli ole enää vapaa. On, se on ylösotettu . . . ei, ei ole penkin alla ketään, mutta tulee . . . Mitä te siellä mukisette, minähän tahdoin vain estää teitä tekemästä turhaa matkaa . . .

— Hei, tuolla on Fanni! Fanni, Fanni! Täällä minä olen! Mitä? Ettäkö sohin teitä sateenvarjolla . . . täytyyhän mun vilkuttaa toverille. Fanni! No, nyt se ei näe eikä

kuule, kun se on vähän likinäköinen. Fanni!! Täällä!! Juu, täällä on sulle paikka! Tule siitä vaan, kyllä se nousee ylös...

— Kylläpäs sinä nyt viivyitkin. Mulla oli sitten eri työ ja tuska pitää tätä paikkaa. Ihan väkisin meinasivat viedä. Missäs sinä oikein näin kauan viivyit?... Jaa, että oli jono sielläkin, ja että piti vaihtaa rahaa. Niin, pitäisi aina olla markkoja mukana... Ai, sulla on karamällejakin... noista minä juuri tykkäänkin...

— Olipa hyvä, ettei se vielä alkanut, että sinäkin kerkisit alkuun. Minä tahdon aina nähdä ja kuulla tämän Kiepuran aivan ensimmäisistä äänistä asti. Se on niin hurmahenkinen mies...

— No, nyt ne taas enste näyttää noita reklaamikuvia... minä osaan ne jo ihan ulkoa, en minä viitsi niitä edes enää katsella. Kattos vaan, että ne sanoo »Mylly-Matti» ja »Mylly-Maija», vaikka muu täksti on ruottia... No, miltäs se nyt kuuluisikaan, että »mjööl-marii...»

— No, nyt se alkaa, se oikea kuva. Näek'sä, Fanni, oikein hyvin siitä? Tuossa on jokin isohattuinen edessä, voisi ottaa hattunsa pois. Mitä te siellä takana sanoitte?... ettei muka minunkaan hattuni takaa näe?... Se on vale, se. Tällainen pieni velpilakki. Toista se on tuollainen, kun on plyymit ja kaikki...

— Noita nimiä ne aina näyttelee niin kauan enste, ei niitä kummiskaan kukaan lue... Aijai, kun kaunis maisema. Se on varmasti Italiasta. Saat nähdä, Fanni, kohta kuuluu Kiepuran laulu jostakin puun alta, kun se istuu tytön kanssa...

— Mitä sä, Fanni, sanoit? Etteikö tämä olekaan Kiepura-filmi? Mikäs tämä sitten on? Kattos nyt, kuka tuosta autosta nousee?... Ja nyt ammuttihin! Ei Kiepurassa koskaan ammuta. Ollaankos me nyt sittenkin tultu väärään teatteriin?

— Mitä te sanotte? Että menkää sitten pois? Kyllä

meillä on yhtä hyvä oikeus olla täällä kuin teilläkin... liput mekin ollaan rehellisesti maksettu...

— Puhua, kuka tässä on puhunut? Saa kai sitä tuttavansa kanssa vähän kuiskutella... Ettekös itsekin siinä koko ajan seurustele tuon herran kanssa... kynkätysten istuttekin! Me ei ainakaan tulla kurtiseeraan elokuviin, vaan katsoon...

— Kattos, nyt tota naista, Fanni... ei, kun tota tuolla kuvassa... Kyllä se on vähän liian laiha. Ei nainen saisi noin laiha olla... Annas niitä karamällejä, Fanni...

— Mitä kieltä ne oikein puhuu? Juu, taitaa olla enklantia. Mitäs siinä nyt seisoi, kun se meni niin pian ohi? Noita täkstejä pitäisi pidättää vähän kauemmin, jotta kerkiis kunnolla lukea...

— Mitä nyt taas?... Anteeksi vaan, kuka tässä oikein toisia häiritsee? Koettakaa itse vaan olla siivolla siellä takana... Mitä sä sanoit, Fanni...

KUN RIIDELLÄÄN

KIIVASTUMINEN ja riiteleminen on oikeastaan tavattoman epäpukevaa toimintaa.

Nimittäin oikein todellisuudessa.

Näyttämöllä ja kirjoissa se tapahtuu sentään aina silitellymmin ja sivistyneemmin. Kirjailija panee henkilöidensä suuhun edes kutakuinkin loogilliset ja täydelliset lauseet ja antaa vuorollaan kunkin saada sanansa sanotuksi.

Mutta oikeassa elämässä ei niin tapahdu.

Katsokaapas vaan kahta riitelevää ihmistä.

Heidän kasvonsa ovat tulehtuneet senttiä paksummiksi ylt'yleensä, heidän silmänsä pyörivät ympyriäisinä ja älyttöminä laidasta toiseen ja heidän äänensä — se kaikkein koomillisimmalta vaikuttaa. Se nousee kimeäksi ja piipittäväksi, lauseet tulevat katkonaisina ja epäjohdonmukaisina ja riitelevien on mahdotonta odottaa toisen repliikin loppumista ennen kuin itse taas aloittavat. Ja niin jatkuu huutoduetto, joka sivullisesta tuntuu niin hassunkuriselta. Jos riitelevien puhe menisi mikrofoniin ja sitä tietä äänilevyyn ja he sen rauhallisena hetkenä kuuntelisivat niin eivätpäs tunnustaisi ääntä ja sanoja omikseen — niin heitä hävettäisi.

Tätä ajattelin, kuin sivulta päin kuunteli, kun talon isäntä ja talossa asuva rouva riitelivät pihalla. Oli ilmeisesti kysymys pesutuvan ikkunasta, jonka isäntä väitti rouvan pojan särkeneen. Aluksi sai isäntä puhua yksikseen kymmenen sekunttia, mutta sitten »putosi rouva sisään»

ja sen jälkeen ei kumpikaan kuullut mitä toinen sanoi. Minusta siihen oli osaksi isäntä syypää, miksi hän kohta aloitti niin hyökkäävällä tavalla: »Jaha, nyt se teidän poika on taas ollut pahanteossa . . .»

Kukas äiti sellaista suvaitsisi! Mutta näin naisasian kannalta olisin toivonut, että äiti ei olisi niin kimeäksi ääntään korottanut, vaan puhunut hitaammin, että ajatukset olisivat voineet seurata sanoja. Nyt hänen puheensa kohosi ja laski jotenkin tähän tapaan.

Rouva: — Meidän poika, te sanotte . . . ja aina vaan meidän poika ja meidän poika, mitä se on, että aina yhtä syyttää, tulee ja syyttää noin kohta, pitäis ottaa ensin selvää . . . selvää ja katsoa vähän perään . . . muitakin poikia . . . eikös tässä pihalla ole muitakin leikkimässä kuin meidän Ville . . . eikö ole . . . ja harvoin se tässä onkin . . . hyvin harvoin se tässä . . . puistossa se pelaa pesäpalloa ja mitä kaikkia ja siellä puistossa se pelaa . . . ja illalla kun se tuli kotiin, Ville . . . Ville tuli kotiin ja se sanoi, sanoi . . . se sanoi, että nyt meni taas yksi ikkuna, mutta ei se ollut minä . . . minä se en ollut, niin se sanoi, ja kuinkas minä, kun minä tulin juuri kadulta ja kävin vain portilla katsomassa että onko ketään kavereja nyt pihalla . . . niin se Ville sanoi, ja sitten minä näin kun Jali syötti . . . Jali, Jali, ottakaa selvää mikä Jali, en minä heistä kaikista tiedä . . . se on teidän asia . . . ja jokin toinen poika löi . . . kuka poika . . . kuka poika . . . mistä minä tiedän mitä poikia täällä teidän pihalla käy, roskalaatikoitakin käy kaikenmaailman hampparit tonkimassa . . . ja silloin se meni, Ville kuuli, kun ikkuna helähti . . . ja sitten te tulette ja sanotte, että meidän Ville ja se on hävytöntä . . . ja Ville tuli kohta sisään ja sanoi, että nyt helähti, se helähti . . . ikkuna . . . taas ja montakos kertaa Ville on ennen . . . yhden kerran viime keväänä . . . viime keväänä yhden kerran meni pallo ikkunaan ja eikös se maksettu . . .

Jne. Rouvalta tuli kimeää puhetta ja isännältä tuli

myös koko ajan kimeää puhetta. Kumpikaan ei kuunnellut toistaan eikä yhteisymmärrykseen päästy. Ja kumpikin lähti puuskuttaen omaan suuntaansa.

Rouvan olisi pitänyt ensin mykkänä kuunnella isännän koko syytöstulva, ja sitten, kun isäntä olisi toisen levollisuudesta hämääntynyt ja mykistynyt olisi rouvan pitänyt rauhallisesti, jäätävän varmasti ja lyhyesti vastata. Ja kun isäntä olisi yrittänyt keskeyttää, olisi hänen pitänyt ylevästi ja leikkaavan pisteliäästi sanoa: »Kuunnelkaa loppuun, kun minä puhun, kuuntelinhan minäkin teitä . . .»

Ja asiaansa näin ytimekkäästi puolustettuaan olisi rouva hieman, hyvin hieman kumartanut päätään ja sanonut: »Hyvästi. Puhumme asiasta sitten kun te olette rauhoittunut, hyvä herra!»

Ja marssinut voittajana pesutuvan ja roskalaatikkojen vaiheilta omaan huoneistoonsa.

Näin se olisi myöskin kirjoissa ja näytelmissä tapahtunut. Mutta ah, todellinen elämä ei olekaan mitään »korostettua elämää», joksi teatteria sanotaan.

ITKU JA NAURU.

MIKÄHÄN siinä on, että itsekseen hymyilevä tai naurava ihminen on niin hölmön näköinen!

Yleensähän me mielihyvin annamme katseemme viipyä hymyilevissä ja nauravissa ihmisissä. Mutta ei silloin kun he tekevät tätä yksikseen.

Jos yksinäisen hymy vielä on tuollainen äkillinen, ikään kuin varkain kasvoille livahtanut ja nopeasti ohimenevä, niin se on viehättävää. Arvaa, että jokin hauska ajatus tuli hänen mieleensä. Mutta jos yksinäinen istuu itsekseen ja pitää suutaan kauan aikaa virneessä, niin me vaistomaisesti ajattelemme, että tuo on ihan hölmö.

Sellainen istui vastapäätä raitiovaunussa.

Oli hänellä kumppanikin, mutta he eivät monta sanaa vaihtaneet. Tämä itsekseen naurava tuntui löytävän kummallista, salaperäistä huvia kaikesta, mitä ympärillään näki. Katselipa hän Roopertinkadun rihkamamyymälöitä tai Erottajan aukeaa tai kolmen sepän moukarointia, vieläpä taivaanrannassa kohoavia mustia ukkospilviäkin, niin hänen kasvoilleen ilmestyi iloinen irvistys, joka vaati vetämään suupieliäkin korviin asti, ja paljasti hänen epätasaiset hampaansa.

Miksei hän nyt jo vähitellen voi kertoa hauskoja huomioitaan näkemästään kumppanilleenkin, jolloin hymystä olisi tullut yhteisymmärryksellinen ja luonnollinen, ajattelin ja vaistomaisesti tunnustelin, etten kai vain itse pidä naamaani samantapaisessa irveessä.

Ja sitten yht'äkkiä keksinkin. Mielestäni hyvin viisaan, suorastaan filosofisen toteaman.

Surra ja murehtia voi, ja täytyykin, itsekseen, mutta ilonsa ja huvinsa täytyy jakaa jonkun muun kanssa.

Sillä lailla se on luonnollista.

Ajatelkaas nyt vain vähän tarkemmin.

Jos kuulemme jotakin hauskaa, niin meidän täytyy mahdollisimman pian se jollekin muullekin kertoa. Sitten vasta on ilomme täydellinen.

Hauskaa huvinäytelmää menemme mieluummin katsomaan toverin seurassa, jonka kanssa silloin tällöin voimme vaihtaa ymmärtävän silmäyksen tai vaikkapa pukata häntä kylkeen jossakin oikein huvittavassa kohdassa.

Sen sijaan itkemme ja pyyhimme kyyneleitämme mieluummin yksinäisyydessä ja pimeydessä, emmekä kovinkaan kärkkäästi katsele mitä muut ympärillämme tekevät.

Niin että kyllä se paikkansa pitää tuo totuus, että suru pitää kyllä huolen itsestään, mutta ilo vaatii kumppanin itselleen.

Ja se oli minusta niin tavattoman nerokas ajatelma, että rupesin jo epäilemään, etten sitä itse keksinytkään, vaan olin sen joltakin viisaammalta kuullut!

Ja tämän totuuden valossa tuo vastapäätä istuva ja itsekseen naurava ihminen, joka ei halunnut ilolleen kumppania, tuntui minusta entistä kummallisemmalta.

TUNTEMATON ISÄNTÄVÄKI.

RVA LINDA istui junassa ja selaili käsikirjoituspinkkaa. Hän oli nostanut ikkunan edessä riippuvan pöydän suoraksi ja latonut siihen käsilaukkunsa, silmälasinsa, makeisrasiansa, kynänsä ja kuminsa. Hän osasi kirjoituksen jo melkein ulkoa, mutta luki sitä yhä uudelleen, huuliansa liikuttaen, silloin tällöin merkiten paperiin jonkin taukopaikan tai alleviivaten sanoja, jopa hän joskus vaistomaisesti teki liikkeen kädelläänkin.

Rva Linda oli nimittäin matkalla erääseen maaseutukaupunkiin esitelmää pitämään. Kaupungin johtavien ja hienojen yhdistysten kutsumana tietenkin. Rva Linda kun oli niin erinomainen puhuja ja mukaansatempaava esittäjä, että häntä kaikkialle haluttiin.

Ja rva Linda rakasti tällaisia esitelmämatkoja. Häntä juhlittiin, hänelle pidettiin puheita, häntä pyydettiin kaupungin huomatuimpien kansalaisten koteihin lounaille, päivällisille ja kahvikutsuille ja vastaanottokomiteat olivat häntä vastassa ja saattamassa. Ja rva Linda nautti, kuten diivat ainakin, siitä, että hän pääkaupunkilaisella eleganssillaan ja alentuvan-herttaisella esiintymisellään hurmasi maaseutulaiset.

Niin, minkähänlaiseen kotiin hän jälleen joutuisi asumaan? Siitä ei kutsukirjeessä mainittu. Tavallisesti hänet aina sijoitettiin kaikkein hienoimpiin . . .

Juna pysähtyi. Rva Linda tähyili ikkunasta. Missähän se vastaanottokomitea nyt seisoa töllisteli?

Rva Linda astui junasta ja katseli vähän vaativin

ilmein ympärilleen. Eivätkö asianomaiset jo huomaisi häntä?

— Linda, hyvää päivää, tervetuloa! Pieni nainen seisoi hänen edessään ja hymyili kuin rakkaimmalle ystävälleen. Rva Lindalla ei ollut aavistustakaan kuka tämä oli, mutta kokeneena maailmannaisena hän piti hyvää ilmettä ja tarttui hymyillen ojennettuun käteen.

— Voi kuinka hauskaa nähdä sinut jälleen, pitkästä, pitkästä aikaa! Kai siitä on ainakin parikymmentä vuotta kun on viimeksi nähty. Ja kuule, Linda, sinä tulet nyt meille asumaan. Pormestarin rouva olisi tahtonut sinut, mutta minä sanoin, että kyllä meidän täytyy Linda saada, ja Jalmarikin sanoi, että se on selvää. Eihän meillä tietenkään niin hienoa ole kuin pormestarilla, mutta kai sinä nyt sentään vanhojen muistojen takia tyydyt vähän vaatimattomampaankin . . .

Rva Linda mutisi jotakin ja koetti kaivella muististaan tämän pienen naisen olemusta.

He ajoivat pitkin kaupungin hämärästi valaistuja katuja ja pysähtyivät pienen puutalon eteen. Rva Linda saatettiin sisään monin kursailuin ja anteeksipyynnöin.

— Jalmari, missä se Jalmari on? Linda on täällä, tules nyt tervehtimään Lindaa, huuteli pieni rouva jo eteisessä.

Ehkäpä »Jalmari» selvittää tilanteen, ajatteli rva Linda.

Mutta kun ovesta työntyi iso, lihava, hyväntahtoisen näköinen mies, täytyi rva Lindan itselleen myöntää, ettei hän muistaakseen tätäkään ollut ennen nähnyt.

— No, päivää, Linda ja tervetullut meille. Sinäpä et olekaan paljon muuttunut niistä ajoista kun löit minua airolla päähän, he—hee, puheli Jalmari leikkisästi.

Rva Linda nieleskeli. — Kas, vieläkö sinäkin sen muistat! sai hän sentään sanotuksi. Keitä nämä kaksi olivat?

Jalmari ja pikkurouva, jota Jalmari tuntui sanovan Ailiksi, näyttivät tuntevan hänen elämänsä tarkkaan, lapsista ja miehestäkin kyselivät.

Rva Linda vastaili urhoollisesti ja vähän kireästi hymyillen, sillä kaiken aikaa hän teki kuumeista kaivaustyötä aivoissaan ja muistissaan. Hän kuljetti hätäisesti muistiinsa kaikki koulutoverinsa ja lapsuutensa ystävät, osakunta- ja opiskelutoverinsa, vieläpä nekin tyypit, joiden kanssa hän oli jossakin laulukuorossa ollut, mutta Jalmaria ja Ailia hän ei niiden joukosta löytänyt. Olihan tämä noloa! Kunpa edes tietäisi, mikä on perheen sukunimi! Kas, ettei hän ollut huomannut katsoa nimikilpeä ovessa!

Mutta jotakinhan täytyi hänenkin kysellä isäntäväestään. Mutta varovasti, ettei paljastaisi itseään.

— Oletteko te jo kauankin asuneet täällä K:ssa? keksi hän kysyä.

— Voi veikkonen, sanoi Aili, — johan me ollaan oltu täällä lähes 10 vuotta — aina siitä asti kun Kaarlo kuoli. Ajatteles siitäkin on jo niin pitkä aika! Ja Aili huokaisi raskaasti.

— Niin, niin, nyökytteli Linda osanottavasti. Kaarlo oli ilmeisesti heidän poikavainajansa.

— Miten monta vuotta te jo olettekaan olleet naimisissa? kysyi rva Linda sopivan tauon jälkeen, kiinnostuneesti hymyillen.

Silloin levisi Jalmarin ja Ailin kasvoille sanoinkuvaamaton hämmästys ja nolous.

— Naimisissa . . . me! änkytti Aili ja katsoi rva Lindaan kauhistunein silmin. — Jalmarihan on minun veljeni, jonka taloutta minä olen hoitanut leskeksi jäätyäni!

VASTENMIELISYYKSIÄ.

ERÄÄLLÄ helposti kiihtyvällä herralla on omintakeinen rauhoittumislääke.

Kun hän on jostakin oikein suuttunut tai on muuten vain huonolla tuulella, niin hän istuutuu nojatuoliinsa, sulkee silmänsä ja oikein hekumoi pahantuulisuudessaan. Hän laatii mielessään luetteloa kaikista niistä asioista, jotka häntä tässä kelvottomassa, mahdottomassa ja kaikin puo lin epäonnistuneessa maailmassa kiusaavat ja inhoittavat. Hän muistelee kuinka maailma on aina kohdellut huonosti jaloimpia ihmisiä ja suurmiehiään, kuinka kuuluisat runoilijat ja taiteilijat ovat kuolleet kurjuuteen ja ymmärtämättömyyteen tunnustusta saamatta. Hän laskee mielessään kuinka hirmuisen paljon rahaa valtio ja kunta on häneltä veroina vienyt ja kuinka monta sataatuhatta markkaa hän on tupakan kautta savuna polttanut ilmaan aivan nenänsä edessä. Ja kaikkea muutakin mahdollista ikävää hän ajattelee.

Ja kun lista on tullut oikein pitkäksi ja monipuoliseksi, niin hän lyö nyrkkinsä pöytään ja mielikuvituksessaan repii tuon olemattoman, metrien pituisen listan, ja sanoo: »Kun minä en kerran mitään muuta tälle voi, niin revinpähän ainakin rikki koko listan. Ja nyt sitä ei enää ajatella.»

Ja sitten hän on päässyt pahasta tuulestaan.

Kun olin näin pitkälle päässyt tekstissäni astui huoneeseeni ystäväni Peteri.

— Hei, minä pistäydyin vain sivumennessäni tänne, kun olen niin pahalla tuulella — ajattelin, että tarjoat kahvia . . . hän kohta alkajaisiksi ilmoitti.

— Olet pahalla tuulella? Mainiota. Miksi?

— Olin maksamassa verojani ja kassalla oli jono ja minua suututti se, että ihmiset eivät pidä järjestystä jonossa, vaan etuilevat ja töykkivät ja työntävät lippujaan ja rahojaan toisten sivu. Aina on pidettävä jonossa järjestys, se on minun mielipiteeni, ja minä itse noudatan sitä aina ja joka paikassa. Ja kun tästä hienotunteisesti huomautin sille, joka pahimmin minua sysi ja töykki, niin sain murhaavan silmäyksen ja myrkyllisen mutinan »sivistymättömästä käytöksestä». Muutenkin verojen maksu aina ottaa hermoille, mitä sitten kun vielä joutuu haukutuksi. Minua suututtaa niin samperisti koko maailma tällä kertaa.

— Jaha. Viitsisitkö noin enempää itseäsi rasittamatta luetella muitakin seikkoja, jotka sinua kiukuttavat. Tekisit minulle suuren palveluksen ja sitten saisit kahviakin.

— Kyllä minä niitä luettelen vaikka koko päivän, sanoi Peteri, istui vihaisesti tuoliin ja sytytti tupakan.

— Äsh, hän huudahti ja heitti tikun vihaisesti menemään, — sekin minua niin kamalasti suututtaa, että on ihmisiä, jotka panevat käytetyn tulitikun takaisin laatikkoon. Niin kuin tuokin, jonka heitin menemään. Itse en ole sitä tehnyt. Ja sitten minua suututtaa se, kun joku hölmö puhelimessa sanoo: »Arvaa, kuka täällä puhuu. Noo, koeta nyt arvata!» Phyh, sellaiset ovat idiootteja! Ja se minua harmittaa, kun ihmiset jäävät keskelle katua juttelemaan ja tukkeavat tien. Ja minä vallan kiemurtelen, kun joku imeskelee ja kitisyttää hampaitaan, ja kun joku pureskelee kynsiään tahtoisin lyödä häntä käsille. Ja sellainen on perin raivostuttavaa, kun kerron jotakin juttua ja kuuntelija koko ajan hönisee: »Niin» ja »hm» ja »ajatella» ja muuta sellaista pientä pirinää. Kyllä minä hänen silmistäänkin näen kuunteleeko hän minua. Juu, ja sitten se on inhottavaa, että kääntää kirjan lehtiä koirankorville tai kirjoittaa viereen omia mietelmiään, huuto-

merkkejä, kysymysmerkkejä ja huudahduksia: »Tämä on totta», »ah, kuinka kauniisti sanottu!», »roskaa» tms. Niin, ja sitten yleisissä paikoissa, kuten teattereissa ja muualla, on kimmastuttavaa, kun joku nytkyttää tuoliaan tai rapistelee ohjelmaa, puhumattakaan siitä, että hän selittää toverilleen mitä näyttämöllä tapahtuu. Ja sitten minua harmittaa se, että muutamat rouvat sanovat miestään »ukoksi» ja miehet rouviaan »eukoksi» tai »paremmaksi puoliskoksi», ja se, että aikaihmiset puhuvat »jännästä» ja »hooposta» . . .

Peteri piti paussin ja näytti tuumivan.

— Taisivat loppua jo sinun vastenmielisyytesi kohteet?

— Ei ne kyllä vielä lopussa ole, on niitä vaikka kuinka paljon mutta ei tässä nyt muistu mieleen muita. Odotas, kun ajattelen . . .

— Ei tarvitse. Taidat jo ollakin paremmalla tuulella?

— Jos totta puhun, niin olenkin. Kas, se tuntui oikein helpottavan, kun sai antaa tulla kaiken yhteen menoon.

— Se oli tarkoituskin. Ja tässä on kahvi.

— Niin, ja se minua myös harmittaa, kun toinen ei lopeta kaatamista, silloin kun minä sanon stop. Noh, kaada nyt sentään kuppi täyteen . . .

VIIRA JA EETU LUONNON HELMASSA.

TÄHÄN KALLIONKOLOON me jäämme. Tänne näkyy meri, tänne ei tunnu tuuli, mutta aurinko tuntuu, ja pihkantuoksu väreilee ympärillä.

Kuten tiedätte omasta kokemuksestanne on huvimatkoilla hyvin vaikea löytää sopivaa ja kaikille osanottajille mieluista sijoittumispaikkaa. Sen valitsemiseen menee tavallisesti suurin osa kalliista aurinkoajasta.

Mutta me nyt, kumma kyllä, sovimme tästä kallionkolosta. Ja asetuimme siihen, mukavasti ja nautinnollisesti.

Vaan: on Suomi ahdas, jos yksinäistä paikkaa halunnet. Ainakin Seurasaari sunnuntaisin.

Viisi minuuttia oli tyyntä, rauhaisaa. Sitten rapisi polku ja silmäluomien rakosista näin parin tanakahkoja naissääriä ja toisen parin tummien lahkeiden ympäröiminä. Jalat pysähtyivät, kääntyilivät. Koomilliseen asentoon ihmisen jalat saattavatkin jäädä!

— Kelpaakos tämä paikka sitten sinulle, kuului lahkeinen sanovan.

— Onkoos tässä muurahaisia? tiedusteli huolestunut naisääni.

— Joka paikassahan niitä on. Sitä varten saisit kantaa toolia muassasi ja heiluttaa jalkoja ilmassa, jatkoi lahkeisen ääni vähän kärsimättömästi. — Tähän minä nytte joka tapauksessa ton filtin levitän, olenpahan sitä jo raahannutkin.

Harmaa huopa pöllähti hetkiseksi maisemaa pimittämään. Kun se oli tasaisesti levitetty maanpinnalle, ilmes-

tyi sille ensiksi nahkainen torikassi ja nippu sanomalehtiä, ja niiden viereen laskeutui tanakkatekoinen takamus.

— Mitäs siinä seisot ja ympärillesi hamuilet, Viira? Tähän me nytte vaan jäämme, ilmoitti mies vakaumuksellisesti ja alkoi avata kenkänsä nauhoja.

Viiran jalat kääntyilivät vielä pari kertaa ympäri, sitten ne alkoivat hitaasti koukistua, käsi ilmestyi huovalle tukemaan ja — pums — Viirakin pudota mätkähti istumaan.

— Kyllä tämä poisnäkö tästä onkin aika nätti. Näjekkös, Eetu, kuinka tuo vesi kihtaa sinisenvihreälle?

Eetu vain mörähti jotakin. Hän oli jo saanut kengät ja sukat jaloistaan ja hankasi sukallaan varpaitaan.

— Ottaisinko minäkin kengät pois, ottaisinko, Eetu? Mutta sitten min'en enää saa niitä jalkoihini kun jalat paisuu . . . Kattos nyt kamalaa, kun noi sun housujes kantit on taas rikki. Kuinka sä oikein kävelet, Eetu?

Mutta nyt Eetu oli pannut pitkäkseen, vetänyt lahkeensa polviin ja ristinyt kätensä niskan taakse.

— Herätä sitte kaffelle, kuului unisesti hänen huuliensa välistä.

No, nyt tulee hiljaista, ajattelin ja käänsin pääni toiselle puolen.

Mutta Viiraapa ei nukuttanutkaan. Ja minun täytyi taas kääntyä hänen hommiaan seurailemaan.

Hän otti hatun päästään, kääri hihansa niin korkealle kuin paksuhkot käsivarret myöten antoivat, nosti kassin syliinsä ja alkoi tyhjätä sen sisältöä viereensä. Ja koko ajan hänen toimellinen suunsa kävi. Hän oli oikeastaan hyvin herttaisen ja kodikkaan näköinen nainen.

— . . . ja sitä kun minä en ymmärrä, ettei ne Kankkuset lähteneet mukaan. Minä sanoin eilen Fannille, kun me otettiin pyykkiä alas, että lähdetääns nyt oikein joukolla huomenna vaihteeksi Seurasaareen. Mutta se sano vain, että ei taida viitsiä, kun Kankkunen muka tykkää niin nukkua pitkään pyhäisin. Mutta minä vain, Eetu, luulen,

että se Fanni on taas toisia päin ... vaikka mikäs siinä, ei niillä olekaan vasta kuin kaksi ennestään ... Kattos nyt, Eetu, mikä lintu toi on ... onko se varis vai merikotka ... Ei täällä päin taida niitä kesyjä oravia ollakaan. Olis mukavaa kun ne tulis tähän ja sais syöttää piparikakuilla ... Otak'sä jo kaffetta, Eetu, tää termopullo on ihan täysi ...

— Termospullo se on, eikä mikään termo, sanoi Eetu ja vääntäytyi istumaan.

— Jaa, että ässän kanssa? Mutta kun sanotaan, että termomeetterikin ... ihmetteli Viira nöyrästi.

— On täällä makkaraakin, Eetu kulta. Ja metvurstia. Syö enste toi. Voivoi, kyllä luonto on kaunista. Eiks' tämä kaffe olekin ihan kuumaa? Olisivat vain ne Kankkusetkin tulleet. Tarttee oikein kysyä siltä Fannilta ... Kuule, Eetu, luuleks' että Hilja ja Laurikin ovat tänään luonnon ulkohelmassa, ja pikku Lauri mukana? Voivoi, kyllä se on sitte sukkelaa ajatella, että meidän Hiljallakin on lapsi ja että me ollaan mummuja ja vaareja ...

Eetu laski kahvimukinsa kalliolle, katsoi silmiään siristellen merelle ja hänen kasvoilleen levisi oikein liikuttavan hellä ilme. — On se ... mukavaa ... Ja kuule, Viira, kun minä saan lomaa, niin mehän reissattiin just jämttiin katsomaan sitä pikku Lauria ...

— Voi, Eetu kulta, huudahti Viira onnellisena. — Ota lisää kaffetta!

MUTTA PÄÄ EI KÄÄNTYNYT...

KUN IHMINEN seisoo ja odottaa esimerkiksi raitiovaunua saattaa hän ajatella monenlaista. Aina toriostoksista elämän ja kuoleman probleemoihin asti.

Ei kukaan olisi voinut aavistaa, mitä ajatteli esimerkiksi eräs nuori nainen, joka laiturilla seisoi uusi hattu päässään. Hän oli tosin miettivän näköinen, mutta nuori nainenhan voi miettiä niin monenlaista.

Ei kukaan olisi voinut aavistaa, että hän seisoi siinä omantunnontuskissa ja synnintunnossa.

Hän oli edellisenä iltana nähnyt Kansallisteatterissa »Kypsyyskokeen». Tämän näytelmän eräs kaikkein liikuttavimpia »juonia» on nuoren tyttöoppilaan ja hänen ärhentelevän, omituisen, epäluuloisen opettajansa suhde. Tyttö on koko kouluaikansa aina tehnyt kiusaa vanhalle opettajalleen ja tämä on sen mukaisesti suhtautunut tyttöön. Mutta loppujen lopuksi, kun kumpikin ujolla luottamuksella ja ymmärtämyksellä oli lähestynyt toista, he huomasivatkin voivansa olla ystäviä.

Tätä tämä nuori nainen ajatteli.

Ja samalla hän muisteli vastaavanlaista tapausta omalta kouluajaltaan. Hänelläkin oli kerran ollut muudan opettaja, jota hän — ja kaikki muutkin — olivat kiusanneet kaikilla mahdollisilla tavoilla. Opettaja oli ollut pieni arka olento, joka ei kyennyt puolustautumaan tuollaista yhtenäistä nuoruuden röyhkeyttä ja ylimielisyyttä vastaan. Hän oli vain itsekseen kärsinyt ja ollut onneton. Ja sen huomattuaan nuo julmurit olivat vain entistä enemmän

innostuneet kiusantekoonsa. Lopuksi opettaja — joka oli ollutkin vain väliaikainen — oli jättänyt koulun ja koko opettajauransakin.

Nuori nainen oli siinä raitiolaiturilla seisoessaan näkevinään edessään hänen surulliset silmänsä, jotka avuttomina liikkuivat silmälasien takana oppilaastaan toiseen, ikäänkuin etsiäkseen jostakin myötämielistä ja lempeää ymmärtämystä.

Ja nuoren naisen oli hyvin paha olla. Mahdoinko minä koskaan hymyillä hänelle ystävällisesti tai meninkö koskaan luottamuksellisesti juttelemaan hänen kanssaan? hän ajatteli. Ja kuitenkin opettaja oli monta kertaa sanattomasti ikäänkuin vedonnut häneen. He olisivat varmasti voineet olla hyvät ystävät, jos tyttö olisi halunnut.

Hänen oli hyvin paha olla tätä kaikkea muistellessaan ja hän päätti, että jos vielä kerran entisen opettajansa tapaisi olisi tälle oikein ystävällinen.

Raitiovaunu tulla jyrisi ja tyttö ryntäsi sisään. Syöksyi istumaan vapaalle paikalle. Katseli ympärilleen.

Kuka istui käytävän toisella puolen? Ihmeellinen yhteensattuma: juuri se entinen opettajatar, jonka takia hän oli äsken omantunnontuskissaan kamppaillut!

Tyttö käänsi nopeasti päänsä pois ja hänen sydämensä jyskytti.

Nyt, nyt oli tilaisuus toteuttaa äskeiset hyvät päätöksensä. Tämä oli aivan kuin kohtalon sormi! Nyt minä käännän pääni häneen päin, hymyilen oikein ystävällisesti ja sanon: »Hyvää päivää.»

Mutta voivoi, kuinka vaikeata se oli. Niska tuntui aivan jäykistyneen nikamoihinsa. Nyt opettaja käänsi päänsä tännepäin. Mahtaako hän tuntea minut?

Salamannopeasti tytön pää kääntyi päinvastaiseen suuntaan.

Mutta raivoisan vihaisesti hän läksytti itseään: mikä raukka ja halveksittava olento sinä oletkaan! Mikset kään-

ny häneen päin ja tee mitä olet luvannut? Se olisi sekunnin asia. Mutta jos hän tulee kovin noloksi, kun nyt yht'äkkiä . . . ethän ole häntä tähän asti tervehtinytkään. Ehkei hän sitä paitsi enää tunnekaan sinua? Tyhjiä verukkeita. Olet joka kerta hänen vastaantullessaan huomannut, että hän tuntee sinut . . . Hänellä on varmasti vain ikäviä muistoja sinusta . . . Sitä suurempi syy hyvittää menneitä. Eihän siihen tarvita kuin pieni hymy. Käännä pääsi, muuten halveksin sinua ikäni . . .

Mutta pää ei kääntynyt.

Ja kun se vihdoin varovasti ja vastahakoisesti kääntyi tyttö näki, että opettajatar oli noussut ja oli menossa ulos.

Hän huokasi helpotuksesta. Mutta ei hänen ollut hyvä olla . . .

Tunnetko omaksesi tämän nuoren naisen tunnelmat?

Kuinka vaikeita ovatkaan nämäkin kolme: ensiaskel, nöyrtyminen, sovitus.

NTI TINARINNAN KUTSUT.

KAIJA, jota sanottiin Kaijuksi, oli 9-vuotias, Kalle, hänen veljensä, jota sanottiin Killeksi, oli 7-vuotias.

Kaijulla ja Killellä oli kesäkotinsa puutarhassa oma leikkimökki. Mutta he eivät koskaan leikkineet siellä. Sen sijaan he olivat ostaneet isältään huvilapalstan: jännittävän kallion, jonka sivussa oli mukava syvennys, »alkoovi», sanoi Kaiju, ja kallion ympärillä oli komeita kuusia, jotka sopivat olemaan huvilan oviverhoina.

Siellä oli heidän huvilansa »Villa Shörli» — koska Kaiju ihaili hehkuvasti Shirley Templeä. Isoja ihmisiä sinne ei laskettu muuten kuin virallisesta kutsusta.

Olinpa sentähden kovin imarreltu, kun sain Kaijulta näin kuuluvan kutsun. (Se oli tekstattu sinisellä kynällä ruutupaperille.)

Kk. ROUVA, teillä on Kunnia saapua VILLA SHÖRLIIHIN Teekutsuille klo 3. KUNNIOITTAEN
neiti TINARINTA.

Villa Shörlin emäntä oli siis virallisesti neiti Tinarinta.

Määrätyllä ajalla seisoin kuusiverhojen takana ja rykäisin hienotunteisesti. Verhot painuivat syrjään ja siinä seisoi nti Tinarinta.

— Hyvää päivää, hyvä rouva. Ja tervetuloa. Saanko esittää, sisareni rouva von Bömbel . . .

— Mutta minä en tahdo olla likka, enkä mikään pömpeli, sanoi Kille hyvin epäkunnioittavasti.

— Kyllä, sanoi nti Tinarinta. — Mehän olemme sopi-

neet niin, että täällä huvilassa sinä olet aina nainen. Enhän minä voi täällä miehen kanssa asua.

Kille-paralla oli yllään Kaijun kolttu ja äitinsä suuri vanha olkihattu päässä. Vanha iltalaukku, josta helmet olivat melkein kaikki tippuneet, heilui hänen kädessään.

— Hyvää päivää, rouva von Bömbel, hauska tutustua, sanoin kohteliaasti.

Minua kehoitettiin istumaan nojatuoliin puupölkyn päälle. Huvilan muina kalustoina oli puulaatikoita, joiden verhoksi oli ripustettu kretonginpalasia. Vanhassa Oxygenol-pullossa oli muutamia kukkia. Keskellä oli pölkyn päällä pyöreä lautalevy ja sille oli katettu kahvipöytä: pieniä kuppeja, hienoa sokeria, kaakunpalasia ja maitoa.

— Teillähän on täällä oikein viihtyisää, nti Tinarinta, sanoin ihaillen.

— Niin, kyllä me viihdymme sisareni kanssa täällä oikein. Eikö niin, Armida? Äläpäs kisko sitä vyönauhaa.

Armida ei ollut oikein onnellisen näköinen.

— Sisareni viettää täällä kesäänsä minun kanssani, jatkoi nti Tinarinta. — Hänellä on 7 lasta. Mutta ne ovat melkein kaikki nyt leirillä ja linnoitustöissä. Nuorin, Barbaara, nukkuu tuossa.

Barbaara oli nenätön nukke, joka makasi nurkassa heinäkasalla pitsiliina peitteenään.

— Kaunis lapsi, niin äitinsä näköinen, sanoin ihaillen. — Mikä rouva von Bömbelin mies on?

— Ei hänellä ole miestä, sanoi nti Tinarinta. — Taikka kyllä hänellä oli, mutta se meni Amerikkaan, erään filminäyttelijättären perässä. He olivat naimisissa kaksi vuotta.

— Sehän oli surullista, sanoin osaaottavasti.

— Ei ollenkaan surullista. Se oli hirveä mies, joi ja murhasi. Hän oli ulkomaalainen ja hän vakoili Suomen salaisuuksia.

— Niin, ja ajoi autolla hirveää vauhtia ja ampui poliisia, noin pum-pum . . . innostui nyt kertomukseen Kille-

Armidakin, unohtaen kokonaan naisellisuutensa. — Ja kerran me ammuttiin yhdessä...

— Ole sinä hiljaa ja anna minun kertoa, keskeytti Tinarinta ja heristi sisarelleen sormeaan. — Sinä kuitenkin aina sotket. Teetä, olkaa hyvä. Maistakaa tätä kakkua, se on sisareni leipomaa. Hän on niin innostunut huushollista.

— Enpäs ole, sanoi Kille.

— Mitäs nti Tinarinta itse hommailee, tarkoitan, onko teillä jokin toimi? kysyin johdattaakseni keskustelun pois rva von Bömbelistä, jota se tuntui kiusaavan.

— Minä olen lääkäri, naislääkäri, sanoi nti Tinarinta. — Teen monta leikkausta päivässä. Huomenna leikkaan sisareni.

— Mikä häntä vaivaa? Hän näyttää niin terveeltä.

— Hän on hyvin sairas. Hänellä on luunvaloa.

— Miten se ilmenee?

— Juu, se on sillä lailla, että kun on pimeä, niin hänen luunsa näkyvät läpi, aivan kuin niiden sisällä olisi sähkölamppu. Se on hyvin harvinainen tauti.

Mutta nyt oli Kille-Armida saanut tarpeekseen. Hän repi koltun yltään ja raastoi hatun päästään. — Minä en ole mukana tällaisessa leikissä, enkä minä tahdo olla likka...

Nti Tinarinta katsoi halveksivasti Killen jälkeen ja sanoi:

— Leiki nyt sitten tuollaisen lapsen kanssa!

TOHTORIN JA MAISTERIN HAKKAILUA.

NIMIPÄIVÄVIERAAT työntäytyivät pimeälle kadulle. Huutelivat toisilleen hyvästejä ja erkanivat kukin taholleen.

Viisaustieteen tohtorilla (mies) ja saman tieteen maisterilla (nainen) oli sama kotimatka. Ja koska talvi-ilta oli kaunis, taivas tähdekäs, he päättivät ruumiinsa ja sielunsa terveydeksi kävellä.

Tietenkin heidän puheensa aluksi liikkuivat korkeilla aloilla, kuten sopii odottaakin viisaustieteen tohtorilta ja maisterilta. Mutta kuinka ollakaan, toistaiseksi tuntemattomasta syystä he äkkiä antautuivat eriskummalliseen leikkiin, jatkaen sitä sellaisella antaumuksella, jopa kiihkeydelläkin, jota he eivät olleet koskaan oman tieteensä probleemoja kohtaan osoittaneet.

Nyt sellainen lukija, jonka mielikuvitus on elokuvien pyörteiden ja pyörryttävien ajanvieteromaanien turmelema, vetää suupieliään ja sanoo: »Aha, kyllä se leikki arvataan!»

Mutta hän arvaa väärin. Eikä sitä leikkiä kukaan muukaan voisi arvata, ellen sitä nyt paljastaisi.

He rupesivat nim. vuorotellen latelemaan toisilleen — automerkkien nimiä. Näin he, joilla ei autoista ollut muuta tietoa kuin mitä taksamittari joskus osoitti, jalosti kilvoittelivat koko matkan siitä, kuka niitä enemmän muistaisi.

— Ford, sanoi maisteri.

— Chervolet, vastasi tohtori.

— Rolls Royce!

— Packard!

Jne. Pitkään aikaan ei kumpikaan jäänyt vuorollaan nimeä vaille ja maisterin kotiovelle tultaessa olivat he tasoissa: noin parikymmentä autonnimeä oli kumpikin muistanut. He päättivät pidentää leikkiä seuraavaan päivään ja hävinneen oli kustannettava toiselle hieno illallinen. Sitten he nauroivat lapsellisuudelleen ja jättelivät toisilleen säädyllisesti hyvästit, noin että: »Kiitos hauskasta illasta ja näkemiin.»

Maisteri tuli huoneeseen ja riisuutui. Mutta jossakin alitajunnassa muisti raapi kokoon autojen nimiä. Kyllä niitä pitäisi vielä olla. Äkkiä soi puhelin.

— Halloo, huusi maisteri.

— Plymouth, vastasi tohtori. Sitten puhelin sulkeutui. Maisteri kävi levottomaksi, tohtori oli siis yhtä edellä. Äkkiä hän oli vääntämässä puhelinlevyä. Tohtorin uninen ääni vastasi.

— Maxwell! huusi maisteri ja sulki puhelimen. Nyt he olivat tasoissa. Maisteri saattoi ruveta nukkumaan.

Klo 3 yöllä hän heräsi puhelimensoittoon.

— Willys Knight. Good night.

Maisterin aivot työskentelivät kuumeisesti 4:ään asti. Sitten hän otti pulverin, pani kääreen otsalleen ja nukkui. Ja miljoonat autot vilkuttivat hänelle härnäten silmää.

Aamulla hän päätti hypätä kylpyyn. Tänään hänen oli keksittävä vähintään 5 uutta automerkkiä, saadakseen turvallista etumatkaa tohtorista. Vesi nousi ammeessa. Vesi, joki, virta... Kylpyyhe hartioillaan maisteri seisoi puhelimessa.

— Huomenta, tohtori. Jordan!

Mutta maisteri ei kuitenkaan vielä voinut olla levollinen, sillä hän arvasi puhelimen ennen pitkää soivan, ja silloin hänellä piti olla vastaus valmiina.

Hän makasi miettien kylvyssä, kun puhelin soi. Vettä valuvana vastaamaan.

— Sunbeam, huusi tohtori.

— Morris, vastasi maisteri.

Koko päivän jatkui samaa leikkiä puhelimitse. Tohtorin ja maisterin leipätyö sai sinä päivänä niukkaa huomiota osakseen. Epäilenpä, että he kumpikin tahollaan tutkivat ammattilehtiä ja kyselivät muilta. Maisteri ainakin sattumalta kohdatessaan automiehen käytti tilaisuutta hyväkseen. Ja häntähän onnistikin. Automies sanoi suoralta kädeltä 30 uutta, soitti konttoristaan toiset 30 ja lupasi vielä illaksi saman verran lisää. Maisteri hyppi kuin koulutyttö ja odotti soittoja. Mutta tohtorin ääni alkoi yhä enemmän korahdella ja lopuksi hänen täytyi myöntää hävinneensä ja sitä seurasi kutsu illallisille.

Maisterin listassa oli yhteensä noin 240 erilaista autonnimeä, uskotte tai ette.

Maisteri, joka tätä minulle kertoi, oli vieläkin aivan innoissaan. Hän sanoi harvoin leikkineensä näin hauskaa leikkiä. Mutta hän valitti, että rehellinen ihminen voi tätä leikkiä vain kerran elämässään leikkiä ja vain yhden ihmisen kanssa, koska kaikki seuraavat kerrat olisivat jo petkutusta.

Minun hiljaiseen mutinaani, että »lemmenleikki leimahtaa kerran vain —», hän vastasi vain nauraen.

MURATTI.

ROUVA LEENALLA oli kahvivieraita. Pari uloimman sisärenkaan naista.

Oli jo siirrytty kahvipöydästä mukavampiin tuoleihin. Yleinen mielihyvä ja täyteläisyyden tunne löi leimansa rouvien keskusteluun, joka oli liikkunut lapsien, kotiapulaisten, sairauksien ja kaiken tavaran kallistumisen välillä. Oli niin lohdullista vaihtaa mielipiteitä ja saada tukea ja ymmärtämystä samoinajattelevilta.

Tuli kuitenkin kaikesta huolimatta pienoinen tauko, jonka aikana toinen vieraista, rva Vauhkokorva, antoi katseensa liitää yli huoneen.

Se oli sievä huone. (»Vaikka kyllä minä taulut järjestäisin toisin», ajatteli rva Vauhkokorva.) Ikkunalla oli useampia kukkaruukkuja, amarylliksiä ja kaktuksia, ja keskellä ikivihreä muratti kurotteli oksiaan aina ikkunan yläosaan asti. Hyvin koristeellista ja ilmavaa.

Mutta äkkiä rva Vauhkokorva räväytti silmänsä auki, löi kätensä yhteen ja huudahti äänellä, jossa oli selvää kauhua:

— Mitä . . . mitä minä näen! Onko sinulla, Leena-kulta, muratti!

Hän vääntäytyi oikein jaloilleen mukavasta nojatuolista ja lähestyi varovaisin askelin ikkunaa.

— On, muratti se on, vastasi Leena-rouva iloisesti, — ja tänä vuonna se onkin kasvanut vallan mahdottomasti. Ainakin puolen metriä on työntänyt kasvua. Kohta se menee ikkunan ympäri.

— Kuinka sinä uskallat! huudahti rva Vauhkokorva ja katsoi kauhistunein silmin ystäväänsä.

— Kuinka niin? ihmetteli Leena-rouva ja tunsi pahanenteisen väristyksen selässään. — Mitä rohkeutta muratin pitäminen vaatii?

Nyt tuli rva Vauhkokorvan kasvoihin ja käsiin eloa.

— Etkö sinä, hyvä ihminen, tiedä, että muratti tuo onnettomuutta!

— Höpsötystä! sanoi toinen vieras, rva Lakooni.

— Ei ole höpsötystä. Vanhat ihmiset sanovat niin. Niin kauan kuin muratti on talossa, tapahtuu kaikenlaista ikävää. Etkö sinä ole huomannut sitä, Leenakulta?

Leena-kulta nauroi ensin, mutta alkoi sitten muistutella. Aivan oikein. Muratin hän sai viime vuonna lahjaksi tädiltään. Ja kun hän oli sitä järjestänyt ikkunalle, oli ikkunaverhotanko ollut pudota hänen päähänsä. Sitten oli pikku poika kaatunut ja melkein nyrjäyttänyt jalkansa. Viime vuonna oli perheenisä melkein palelluttanut korvansa hiihtomatkalla. Kotiapulainen oli sairastunut umpisuolentulehdukseen. Viime kesänä oli pikkutyttö ollut melkein hukkumaisillaan ja kerran he kaikki olivat linja-autossa olleet melkein joutumaisillaan ojaan. Niin, ja sitten ihan viime viikolla oli kaasuletkuun tullut jokin vika ja he olivat melkein kuolla myrkytykseen.

— Näetkös nyt, huudahti rva Vauhkokorva riemuissaan, — se tuo huonoa onnea, muratti . . . usko pois.

Mutta rva Lakooni istui tuolissaan ja nauroi. — Höpsötystä! hän sanoi.

— Voivoi sentään, huokaili Leena-rouva jo täysin vakuuttuneena murattinsa turmiota tuottavista voimista. — Mitä minä nyt teen?

— Päivääkään minua ei saataisi pitämään murattia talossani, sanoi rva Vauhkokorva hyvin päättävästi. — Sinuna minä myisin sen.

— Tuottamaan huonoa onnea jollekin muulle, valitteli hyväsydäminen Leena-rouva. — Se olisi raakaa.

— Anna se minulle, sanoi rva Lakooni.

— Uskaltaisitko sinä ottaa sen? Uskallatko uhmata? Rva Lakooni nauroi taas. — Hieron tässä silmiäni ja ihmettelen, oletteko te ns. sivistyneitä ja valistuneita ihmisiä. Ehkä olen nukahtanut ja nyt onkin pimeä keskiaika.

— Pilkkaa sinä vain sanoi rva Vauhkokorva loukkautuneena, — mutta jos muratin otat, niin saat itse nähdä.

— Vien sen vaikka paikalla kotiini, jos Leena vain siitä luopuu, sanoi rva Lakooni. — Minusta olisi äärettömän turvallista, jos kotona on yleinen syntipukki, jonka niskoille voi kaikki vahingot työntää, ettei tarvitse mistään itseään syyttää.

KUMMALLISET KIRJAIMET.

ON SE TIETENKIN aika ihmeellinen juttu, että ihminen on kirjaimet keksinyt.

Nyt kuuluisi ehkä asiaan, näyttäisi ainakin hyvin viisaalta, että menisin hakemaan jotakin tietokirjallisuutta ja kertoisin kuinka nuo kummalliset kirjaimet oikeastaan keksittiin.

Mutta siitä olisi niin paljon vaivaa, pitäisi mennä tuonne viereisessä huoneessa olevaan kirjastoon ja tonkia hyllyjä, ja — minä istun tässä paikallani niin mukavasti. Sitä paitsi jokainen, jota asia syvemmin kiinnostaa, voi katsoa esim. tietosanakirjasta. Siinähän tietosanakirjan viehätysvoima juuri onkin, että sen täytyy tietää kaikki, sinun ja minun ei.

Mutta voivoi, mitä päänvaivaa nuo kirjaimet tuottavatkaan pienelle ihmisen alulle!

Eipä silti, päänvaivaa ne — tai oikeammin niiden laillinen järjestys — isollekin ihmiselle monesti tuo. Harvapa osaa kohta muististaan pamauttaa, missä esimerkiksi sijaitsee Q-kirjain ja missä Å. Hiljaa mumisten siinä täytyy litaniaa edestä ja takaapäin luetella, ennen kuin niiden luonnolliset paikat keksii.

Ja tänä korttienjakelukautena saa usein todeta, että kirjainmuisti on heikohko. Kun sanoo esimerkiksi H:lla alkavan nimensä saattaa virkailija kuumeisesti ruveta etsimään sitä A:sta alkaen.

Pieni lapsi, jota koetetaan johdattaa aakkosten salaisuuksiin, huomaa kaikenlaisia epäloogillisuuksia.

Pieni tyttö on vihdoin oppinut, että tuo I:n näköinen tikku, jonka päässä on lippu, on »Tee».

Kun sitten tullaan L-kirjaimeen, sanoo hän, että se on »Lee».

— Muista nyt, että se on »ell» eikä »lee», sanoo äiti.

Pieni tyttö tutkii taas kirjainta hyvin tarkasti ja sanoo ihmetellen: — Mutta kun siinäkin on I:n näköinen tikku ja lippu sen alapäässä... Miksei se ole »lee» niin kuin tuo toinen »tee».

Ei mitään selityksiä, mutisee äiti itsekseen. Hän näet tuntee kykenemättömyytensä. Ja hän siirtyy seuraavaan kirjaimeen aapisen sivuilla.

— Mikäs tuo on? hän kysyy ja näyttää K:ta.

Pienen tytön huulet alkavat muovailla kirjainta ensin aivan oikeaan suuntaan. Mutta muistaen äskeisen korjauksen hän sitten sanookin: »Ekk.»

— Sehän on koo, sanoo äiti ja alkaa tulla kärsimättömäksi. — Muista nyt: koo. Ekk ei ole mitään.

— Koo, sanoo tyttö kuuliaisesti. Sitten hänen silmänsä livahtavat taas T:hen ja hän sanoo hieman veitikkamaisesti, ikään kuin äidinkin tietoa epäillen: — Mutta jos se olisikin »Kee».

— Ei, lapsikulta, kyllä se on koo, sanoo äiti. — Älä viitsi sotkea, muuten ne eivät ikinä jää mieleesi. Entäs tämä?

Tikku näyttää nyt P:tä.

— Poo, pamauttaa tyttö paikalla.

Äiti luo tyttöön tutkivan katseen. Mahtaako tuo pieni veitikka ehdoin tahdoin kiusoitella. Mutta lapsi on hyvin vakavan näköinen. Silmännurkassakaan ei näy mitään kujeen kuretta. — Poo, hän sanoo vielä toisenkin kerran.

— Arvasit väärin. Se on tällä kertaa pee.

Tämä alkoi olla jo aivan mieletöntä pienen tytön mielestä. Kuinka isot ihmiset viitsivät tuollaisia sekavia kirjaimia keksiä. Olisi paljon helpompaa ja luonnollisempaa,

että ne kaikki olisivat samanlaisia, hoo, koo, loo, moo, noo, soo, roo, poo . . .

Häntä alkaa hirvittävästi haukotuttaa koko homma. Olisi paljon tärkeämpää, että nukelle ommeltaisiin kolttu.

— Kolttu?

Pieni tyttö jää äkkiä silmät suurina tuijottamaan.

— Siinä oli taas uusi kirjain — tuu! sanoo hän ensin keksinnöstään ihastuneena. Mutta seuraavassa silmänräpäyksessä hän tajuaa, että tämä komplisoisi jo ennestäänkin sekavia aakkosia, ja ilmoittaa nöyrästi, että häntä väsyttää niin kauheasti, että hän olisi jo valmis menemään höyhensaarille, missä Nukkumatti unten maille kukkaportit aukaisee.

Ja koska tämä on äidille hyvin kallisarvoinen viittaus, rientää hän mitä auliimmin toteuttamaan pienen tytön toivomuksen.

Aapiskirja painetaan jälleen kiinni. Ja pienen tytön väsymys häviää salamannopeasti.

Mutta äiti päättää huomenna yrittää modernia systeemiä: opettaa kirjaimia foneettisesti. Vaikka hän tietää siinä syntyvän uusia vaikeuksia, pieni tyttö ei pitkään aikaan osaisi ottaa noita k:n, p:n ja t:n paukahduksia ja s:s sihinää vakavalta kannalta.

KOP, HOP JA PYP.

MEILLÄ ON kaikilla niin kiire, ettemme enää kunnolla ennätä sanojakaan lausua. Joka päivä ilmestyy kieleen uusia lyhennyksiä, joista kielimiehet eivät lainkaan pidä. Luulisi, että kielenkäyttäjät laiskistuvat, mutta ei se sitä ole, sillä puheenporinaa on Suomenkin maassa nykyisin paljon enemmän kuin ennen. Pitää puhua entistä enemmän ja kun kaikkialla ja kaikilla vallitsee ajanniukkuus, on saatava sanotuksi mahdollisimman paljon.

Varsinkin liike-elämässä, jonka tunnussana on »aika on rahaa».

Kuunnellaanpas vaan sivusta esim. kahden tirehtöörin keskustelua.

Johtaja Pöhö tapaa johtaja Möhön kadulla.

Pöhö: — Terve terve. Kuinkas hurisee? Minä tässä käväisin KOP:ssa. Annoin ostomääräyksen FÅA:lle ja Tampellalle. Mikäs mahtaa nyt olla hampun fob-hinta?

Möhö: — Cif oli eilen USA:ssa ainakin ... Mutta eikös käydä tuonne HOKin ravintolaan tarkemmin tarinoimaan. Käväisen samalla HOP:n ja PYPin konttorissa. Tiedätkö muuten, onko Meltonen vielä OTK:n palveluksessa?

Pöhö: — Ei, johan se viime vuonna siirtyi KK:hon. Kuka tuo mies oli, jota sinä tervehdit?

Möhö: — Se oli Kukku, tunnettu urheilija. Aloitti uransa VPK:ssa. Sitten se hääräsi SVULissa ja TUL:ssa ja on ottanut osaa moniin MM-kilpailuihinkin. Sille hommattiin ensin paikka Skohassa, mutta nyt se on Alkossa.

Pöhö: — Jasso. Siitä muistankin, että huomenna

pitää mennä katsomaan HKV:n ja IFK:n kilpailuja, se kuuluu siihen UPI-sarjaan. Saa nähdä kuinka korkean talon se SOK saa rakentaa tuohon.

P ö h ö: — Kaipa ne ainakin yhtä korkean tornin saa rakentaa kuin OKO Arkadiankadulla., Yksi AEG:n insinööreistä oli sitä mieltä, että... Mutta katsos tuota kaveria... se kuului ylioppilasaikanaan YRY:hyn ja NMKY:hyn ja YL:äänkin ja kaipa se AKS:läinenkin oli, mutta nyt se taitaa olla SF:n palveluksessa.

M ö h ö: — Jasso. Mutta luitko sinä sitä Vv.-valiokunnan mietintöä? Hesasta minä siitä luin...

P ö h ö: — Johan minä sen eilen illalla kuulin radiossa STT:n uutisissa, samalla kun tiedoitettiin niistä UM:n uusista nimityksistä ja YE:n päällikön vaihdoksesta. Mitäs sinä sanot?

M ö h ö: — Mitäs minä... OK. mun puolestani.

Tätä voisi jatkaa vaikka kuinka pitkälle, mutta merkitään vain ym., jne.

Kieli lyhenee, typistyy ja kutistuu vinhaa vauhtia.

Sadan vuoden päästä ehkä on täysin hyvää kirjakieltä kirjoittaa esim.: m'olen, s'olet, s'on, m'olemme, t'olette, h'ovat. Vaikka ainakin kirjoittaessa tuon pilkun lyöminen vie yhtä paljon aikaa kuin kirjaimenkin.

Eipä silti, että me olisimme ainoa, maa, kansa ja kieli, jolla on kiire typistellä sanoja. Saksassa ja englannissa se on vieläkin tuhoisammin levinnyt kuin meillä.

Akateemisia arvonimiä ja oppiarvoja merkitään ja lausutaankin esim. englannin kielessä pelkillä kirjaimilla. Meidän maisterimme on M. A. ja B. A., lakitieteen tohtori on LL. D. (Legum Doctor), filosofian tohtori Ph. D., jumaluusopin tohtori D. D., insinööri C. E., lääketieteenkandidaatti B. M., teologian professori S. T. P., jne.

Parlamentin jäsen on pelkkä M. P. ja postilaitoksen ylin päällikkö P. M., Käsikirjoitus on MS., joulu on Xmas.

Kuninkaallisen laivaston merkiksi tuntee jokainen R. N:n, ja kun kirjekuoressa paistavat kirjaimet O. H. M. S. (On His Majesty's Service) tietää jokainen sen virkakirjeeksi.

Melkein jokainen englantilainen kirjoittaa meikäläisen ym:n ja jne:n kummallisella merkillä: &c (et cetera), ja jos hän antaa toiselle lapun, johon on hänen nimensä yläpuolelle merkitty I. O. U. (I owe you) ja rahasumma, on se aivan täydestä käyvä velkakirja.

Kun englantilainen näkee nimen: John Smith, Esq., M. A., F. R. S., F. H. S., F. E. I. S., V. C., J. P., näkee hän kohta, että tässä on kysymys Herra John Smithistä, joka on filosofianmaisteri, Kuninkaallisen Seuran jäsen, Kuninkaallisen Historiallisen Seuran jäsen, Skotlannin Sivistysseuran jäsen, Viktoria-ristin omistaja ja Rauhantuomari.

Ajatelkaa kuinka paljon siinä kirjaimilla saatiin sanotuksi!

MIEHEN PAITA.

PAITA JA SEN kunto ovat omituisen lähellä miehen sydäntä. Sen hyvinvoinnista hän jaksaa pitää esitelmiä elämänsä loppuun saakka. Milloin siitä on jokin pienoinen nappi poissa ja se on kaikkein ankarimpia kolahduksia miehen herkille hermoille.

Mokomakin vähäpätöinen pikkuseikka.

Kerrankos naisenkin vaatetuksesta nappi puuttuu, mutta hän ei hiisku siitä sanaakaan ympäristölleen. Joko hän sen hiljaisuudessa ompelee kiinni tai se korvataan tuolla loistavalla keksinnöllä, jonka nimi on hakaneula.

Tai sitten paidan kalvosimista ehkä roikkuu joitakin hienoisia langanpätkiä.

Mitäs tuo nyt sitten on?

Nehän voi siististi leikata pois saksilla tai — mikä vielä kätevämpää — kalvosimet voi aivan tuskattomasti kääntää sisäänpäin, jolloin hihan aukosta vilkuttaa aivan eheä ja siisti linja.

Tämän kaiken voisi hra mies tehdä hiljaisuudessa, itsekseen hyräillen.

Mutta ei!

Hänen täytyy tulla loukkautuneen näköisenä ojentelemaan noita hullunkurisen näköisiä kalvosimiaan vaimonsa eteen ja sanoa värisevällä äänellä:

— Katso nyt, nämäkin on rikki . . . eikö niitä voitaisi millään edes silittää toisin päin . . . ?

Tai jotakin muuta yhtä luonnotonta.

Riippuen vaimon luonteesta tämä joko kutistuu kokoon

syyllisen nöyrästi tai venyy viattomasti loukatun itsetietoiseen pituuteen. Mutta sanoipa hän mitä tahansa, niin vastaukseksi tulee halveksiva tuhahdus: tsih!

Frakki- ja smokkipaitojen pukeminen tuo tietenkin uusia komplikatioita. Onneksi niiden nappeja ei tarvitse ommella kiinni, mutta — mutta!

»Missä ovat minun smokkinappini?»

Niinkuin ei mies voisi edes sen verran itsekin muistaa, mihin hän ne viime kerralla laski!

»Tämä rinnus on liian kovaksi tärkätty! Katso nyt, minä en saa nappeja sisään!»

Ja vaimon täytyy sitten hentoisilla käsillään, hampaat irvissä painaa, ja sitten saa kiitokseksi: »No, hyvä on . . . mutta tuliko sinun sormistasi nyt tuo fläkki . . .»

Mies ja hänen paitansa on tosiaankin konstikas käsite. Eikä heidän pikkumaisuuksiaan siinä suhteessa voi ajatteleva ihminen oikein ymmärtää.

NAISEN PUDONNUT KENKÄ.

— MIKSI, kysyi Peteri, naiset pudottavat kenkänsä?

— Pudottavatko ne?

— Pudottavat. Kolmesta naisesta ainakin kaksi pudottaa kenkänsä, ainakin toisen kenkänsä.

— En ymmärrä puhettasi, parahin Peteri. Tavallisestihan molemmat kengät ovat samassa paketissa tai laatikossa. Ja minä olen varma siitä, etteivät naiset pudottele pakettejaan niinkään helposti kuin miehet.

— Paketteja? Kuka paketeista puhuu! Minä tarkoitan naisten jaloissa olevia kenkiä. Miksi nainen pudottaa kengän jalastaan? Oletteko koskaan ravintolassa katsonut esim. pöytien alle?

— Miksi minä sinne katsoisin? Onhan pöydän päällä ja varsinkin sen ympärillä aivan tarpeeksi katselemista. Ei sellaista pidetä sitä paitsi oikein sopivanakaan.

— Kuinka hidastajuinen oletkaan! Vilkaiseppas sellaisen pöydän alle, jonka ääressä istuu esimerkiksi kaksi naista. Ainakin toinen niistä on pudottanut kengän jalastaan tai se roikkuu hänen varpaittensa varassa, mikäli ei ole tyhjänä lattialla ja jalka sen päällä. Kerran minä näin kaamean näytelmän, kun muudan nainen jalallaan onki harhateille joutunutta kenkäänsä. Hänen jalkansa kiemurteli pitkin lattiaa kuin käärme ja varpaan kärjet tunnustelivat mattoa kuin koiran kuono. Se osa mitä naisesta pöydän yli näkyi, koetti olla rauhallisen näköinen ja ottaa osaa keskusteluun, mutta alapuoli oli kiihkeässä toiminnassa. Vihdoin hänen varpaansa osuivat kadotettuun ken-

kään ja sitten hän alkoi sitä varovaisesti hinata lähemmäksi. Mutta sitä varten hänen täytyi venyttää ruumistaan, kunnes hän lopuksi lojui melkein selällään tuolissa. Sopimatonta!

— Kuvauksesi oli sangen sattuva, hahaa. Ja minä ymmärrän sen naisen tunteet. On minullekin kerran samoin sattunut ja minä häiritsin pahasti koko muun pöytäseurueen keskustelua, kun vuoron perään sain jokaiselta pyytää anteeksi potkimistani

— Miksi sinä sitten päästit kenkäsi harhateille kulkemaan? Vastaa rehellisesti.

— Ei siinä mitään salaamista ole. Se hankasi ilkeästi kantapäätäni ja siksi minä sen hetkiseksi pudotin jalastani ja joku potkaisi sen sitten kauas minun ulottuviltani.

— Nyt tullaankin pääasiaan. Naiset siis yleensä ostavat itselleen epämukavia kenkiä, useimmiten luultavasti numeroa pienempiä. Ja jokaisessa mahdollisessa tilaisuudessa he koettavat saada helpotusta vetämällä jalkansa pois kengästä. Elokuvissakin olen usein nähnyt naisten istuvan sukkasillaan.

— Äläpäs intoile. Eikös teillä miehillä sitten koskaan kengät paina tai purista tai hankaa?

— Ehkä joskus, mutta ei meidän mieleenkään johtuisi julkisissa paikoissa potkaista niitä jaloistamme.

— Niin, kun ette saa niitä potkaistuiksi, avaamatta nauhoja! Mutta meillä naisilla onkin niin käytännölliset kengät, että pieni kantapään kohotus ne jalasta pudottaa!

— Älä kiertele pääasiaa. Te ostatte yleensä liian pieniä kenkiä.

— Emmepä »yleensä». Joskus voi sattua erehdys tai vian huomaa vasta jälkeenpäin, mutta kun me olemme luonteeltamme niin säästäväisiä, koetamme keinoilla millä hyvänsä saada sellaisetkin kengät loppuunkulutetuiksi.

— Ja sitten saatte liikavarpaita ja . . .

— On sopimatonta puhua liikavarpaista, se on arka aihe.

— Arkapa hyvinkin. Itsekin nyt sen myönnät. Mutta *ceterum censeo:* naisen ei pidä julkisessa paikassa pudottaa kenkäänsä. Tuossa tulee minun vaununi. Hei!

— Mutta meidänhän piti kävellä!

— Ei kävele. Astuin aamulla nupin kantapäähäni.

SIRKUN LEMMITTY.

RAKASTUNUT nuori nainen saattaa tunteensa sokaisemana tehdä kaikenlaisia tyhmyyksiä, joita hän myöhemmin joutuu katkerasti katumaankin, kuten kaikki opettavaiset kirjoitukset todistavat. Eipä silti — mies myöskin, ei sen puolesta.

Kerran eräs vaaleatukkainen, sinisilmäinen Sirkku teki juuri sinä nimenomaisena päivänä, jonka kohdalle allakantekijä on merkinnyt tuon lyyrillisen sanan: Lemmitty, erään varomattoman teon, josta hänelle olisi voinut koitua paljon pilkkaa, mieliharmia ja sydämenkipujakin. Mutta hänellä sattui olemaan hyvä onni puolellaan.

Aamulla lehteä lukiessaan tämä Sirkku huomasi: »Päivästä päivään»-otsakkeen alla: »Tänään: L e m m i t t y. Huomenna: M a u n o.»

Tänään Lemmitty, huomenna Mauno, toisti hän hiljaa itsekseen. Mauno — Lemmitty. Omituinen yhteensattuma!

Asia oli nim. niin, että tämä Sirkku oli pientä, mutta normaalisti lyövää sydäntään myöten rakastunut erääseen Maunoon. Siinähän ei toki mitään pahaa ollutkaan, ei myöskään siinä, että Mauno oli hänen lähin esimiehensä siinä suuressa liikkeessä, missä he molemmat olivat.

Mutta Sirkusta tuntui, että hänen rakkautensa oli aivan toivotonta, sillä tämä Mauno-herra ei katsonut häneen niinkään ystävällisesti kuin muihin tyttöihin ja kaikista pienistä virheistäkin aina huomautti vähän tarpeettoman ankarasti.

Eivät he edes olleet sinuja eivätkä koskaan olleet kahden missään olleet. Sirkku oli vain kerta kaikkiaan aivan aiheettomasti rakastunut Maunon miehekkääseen selkään, jonka hän useimmiten vain näkikin, ja hänen tarmokkaaseen leukaviivaansa ja harmaisiin silmiinsä, joihin äkkiä saattoi tulla niin poikamainen nauru.

Eikä hän kenellekään — ei edes parhaimmalle ystävättärelleen — ollut ilmiantanut palavaa ihastustaan, vaan ehdoin tahdoin pysytteli vähän kauempana sankaristaan. Ei hänen pahin vihamiehensäkään olisi voinut väittää, että Sirkku millään lailla pyydysteli Mauno-herran huomiota itseensä.

Mutta nyt, sinä elokuisen kauniina 18:na päivänä hän jotenkin menetti järkevät konseptinsa. Ja siihen oli syynä tuo almanakan runollinen Lemmitty.

Kun hän aamulla oli työhönsä menossa hän sivuutti kukkakaupan, josta hän tavallisesti vähäiset kukkaostoksensa teki.

Kukkakaupan neiti asetteli ikkunalle juuri ruusumaljakkoa. Vaaleanpunaisia, puoleksi avautuneita ruusuja, joiden terälehdillä kastepisarat kimmelsivät.

Sirkku oli tuntevinaan niiden hurmaavan tuoksun ikkunankin läpi. Ja kuin jonkin tyrkkäämänä hän astui kauppaan. Valitsi kolme kauneinta ruusua ja meni kiireesti kirjoituspöytää kohden. »Ne pitäisi lähettää . . .» hän mutisi neitiin katsomatta.

Ja pieneen valkoiseen korttiin vuotivat sanat jälleen kuin toisen sanelemana: »Mauno — Lemmitty — ajattelen sinua aina.»

Sitten hän posket palavina juoksi ulos kaupasta.

Päivä konttorissa sujui kuten muutkin päivät. Mauno-herran pöydälle ilmestyi kukkapaketti. Lasiseinän takaa Sirkku näki kuinka hän hämmästyneenä katsoi ensin kel-

loaan ja sitten repäisi kirjekuoren auki. Sirkku luuli saavansa sydänhalvauksen ja sinä hetkenä hänestä tuntui, että hän oli aamulla ollut päästään aivan sekaisin, kun oli sellaisen teon rohjennut tehdä.

Mitä — mitä hirveätä nyt tapahtuu? Sirkku painui entistä syvempään kirjoituskoneensa yli.

Mutta mitään ei tapahtunut. Mauno haki vesilasin, asetti kaksi ruusua sinne ja kolmannen pisti napinläpeensä. Tytöt sipisivät ja naureskelivat. Mutta Mauno-herra ei tällä kertaa mitään sukkeluuksia heille lasketellut. Pysytteli aivan hiljaisena ja vähän hajamielisenä pöytänsä ääressä. Sirkku veti helpotuksen huokauksen. Ei hän mitään epäile.

Nyt siirrymme ajassa kuukautta myöhemmäksi.

Oli tapahtunut sellainen ihme, että Sirkku oli ollut Maunon kanssa kaksi kertaa ulkona — kahden. Heillä oli ollut hauskaa, mutta mistään hakkailusta ei ollut kysymys.

Kolmannen kerran he istuivat Kaivopuiston kalliolla ja kellastuneita lehtiä lenteli heidän ympärillään.

— Tiedätkö, Sirkku, sanoi Mauno äkkiä ja hänen silmissään oli taas se poikamainen hymy, joka teki Sirkkuun niin kipeätä, — tiedätkö keneltä minä ne ruusut sain silloin elokuussa?

— En, kuinka minä sen tietäisin . . . sopersi Sirkku ja rutisti kellastuneen, hapraan lehden murskaksi kädessään.

— Sinulta, sanoi Mauno.

— Oih, kuinka sinä sen tiedät, parahti Sirkku ja kätki kasvonsa.

— Koska kukkakaupan neiti, jolta lähettäjää tiedustelin, sanoi, että se oli eräs nuori neiti, jolla oli vaalea tukka ja siniset silmät, ja kuoppa poskessa. Näytähän, eikös sinulla ole tuossa kuoppa . . .

Ja sitten he elivät onnellisesti elämänsä loppuun asti, josta ajasta nyt on kulunut vasta vuosi.

KONSTIT ON MONET.

TÄMÄ PAKINA aloitetaan ylevästi vanhan Pliniuksen sanoilla:

Nullus est liber tam malus,
Ut non aliqua parte prosit,

eli yksinkertaisemmin näin: »Ei mikään kirja ole niin huono, ettei siitä jotakin hyötyä olisi.»

Tämä lohduttava lause sopisi jokaisen kirjailijan kirjoittaa taskukalenteriinsa, josta se, hänen vekselinlankeemispäiviä katsellessaan, osuisi hänen huolestuneisiin silmiinsä ja niin loisi uutta intoa ja uskallusta hänen masentuneeseen sieluunsa.

Tarinamme sankari oli luultavasti painanut mieleensä nämä herra Pliniuksen sanat. Ja koska hän oli kirjailija, loihti hänen hersyvä mielikuvituksensa sopivan tempun, millä hädän hetkellä ovelasti huiputtaa porvaria, joka luonnostaan tuntee suurta kunnioitusta ja ihailua sanaseppoja kohtaan.

Tällainen on näytelmän kulku.

Eräänä päivänä puhelin soi herrasväki Porvarin kodissa.

Rouva Porvari menee vastaamaan.

Kohtelias miesääni tiedustelee hra Porvaria, mutta saatuaan kuulla, että tämä on matkoilla, jatkaa:

— Minulla on sitten varmaankin ilo ja kunnia puhua rva Porvarin kanssa? Jaha. Kiitos, erittäin hauskaa. Olen kirjailija Elo Hurma. Hyvää päivää. Hauska tutustua. Ei minulla miehellenne oikeastaan muuta asiaa olisi ollut-

kaan kuin että olisin kovin mielelläni halunnut lahjoittaa hänelle esikoisteokseni . . .

Rouva Porvari ilostuu ja kiittelee. Kirjailija Elo Hurma jatkaa vähän huolestuneemmalla äänellä:

— Olisin kernaasti halunnut antaa sen hänelle persoonallisesti — hän on aina ollut niin ystävällinen minulle ja ymmärtänyt niin hyvin henkistä kamppailuani. — Mutta nyt olen juuri maalle lähdössä — viimeistelemään uutta teostani . . . Mutta mitenkähän olisi — anteeksi, että rohkenen sellaista ehdottaa — mutta mitenkähän olisi, jos rouva Porvari vaivautuisi asemalle, antaisin sen siellä . . .

Rva Porvari liikuttuu yhä enemmän tällaisesta auliudesta — kirjailija haluaa lahjoittaa heille esikoisteoksensa! Ehkäpä oikein kaunein omistuskirjoituksin: »Ystävilleni, innoittajilleni —» tai muuta yhtä kaunista. Rouva Porvari lupaa siis mielellään tulla asemalle hakemaan kirjan. Sovitaan kohtauspaikasta ja rouva lupaa pitää ruusua rinnassaan, ettei vain hra kirjailija väärälle anna — hehee . . .

Rva Porvarin nuori ja viaton sydän melkein sykähtelee vähän kiivaammin hänen seisoessaan kohtauspaikalla — tapaisihan hän pian KIRJAILIJAN. Esittäytyy vihdoin melkoisen surkean ja hoitamattoman näköinen olento kirjailija Elo Hurmaksi. No, näköhän ei mitään merkitse, suuret sielut ottavat usein asumuksikseen vaatimattomat muodot.

Kirjailija Elo Hurmalla on kädessään siistiin paperiin kääritty kirja. Mutta ennen kuin hän sen ojentaa ja lahjoittaa ystävänsä rouvalle, hän pitää seuraavan puheen:

— Hyvä rouva, on hetkiä ihmiselämässä, jolloin täytyy tehdä yllättäviä kysymyksiä, ja minulla on nyt juuri sellainen hetki. Hyvä rouva, olen pienenrahan puutteessa. Ettekö maksaisi minulle tästä esikoisromaanistani sen kirjakauppahintaa — Smk 25: —. — Katsokaas . . .

Rva Porvari punastuu toisen puolesta, kaivaa laukustaan 25: —, ottaa kirjan ja poistuu ylevästi, mutta kuitenkin rauhallisesti.

Kotimatkalla nousee pari kertaa mieleen sellainenkin koomillis-harmillinen ajatus, että »ja ruusu rinnassa minä menin sitä tapaamaan —».

Kotona hän avaa paketin.

Aivan oikein. Kirjan on kirjoittanut Elo Hurma, painettu v. 1929. Esikoisteos ja samalla toistaiseksi viimeinen se todella on, sillä sen jälkeen ei Elo Hurma ole mitään julkisuuteen saanut.

Ja aivan oikein: kirjakauppahintakin oli Smk 25: —, mutta siinä oli vain se niksi, että kustantaja myy sitä par'aikaa alennusmyynnissään — 5 markalla!

Rouva ja herra Porvari eivät aio panna kirjailija Elo Hurman esikoisteosta salinsa pöydälle. Vaikka kirjailija itse sen heille »lahjoitti».

KUVIEN JOHDOSTA.

ISTUTTIIN katveessa ja tutkittiin lehteä, nenäkäs kummilapseni, Terri ja minä. Sellaista hetkeä ei tosin voi sanoa hiljaisuudelle ja rauhalle pyhitetyksi, sillä yllättäviä kysymyksiä voi pulpahtaa esille milloin hyvänsä.

— Kuka tuo mies on, joka tuossa kuvassa istuu yksin muiden edessä? kuului ennen pitkää Terrin ensimmäinen kysymys.

Katsahdin kuvaan. — Sehän on tasavallan presidentti.

Terri: — Siksikö sen pitää istua ihan yksin?

— Sellainen näyttää olevan tapana.

Terri: — Miksi?

— Koska hän on juhlien korkein vieras.

Terri: — Pitääkö korkeimman vieraan aina olla yksin?

— Ei hän ole yksin muuta kuin ohjelman suorituksen ajan. Tuossakin nyt juuri pidetään jotakin puhetta tai esitetään jotakin ja presidentti kuuntelee sitä hartaasti.

Terri: — Eikö presidentti silloin saa jutella kenenkään kanssa?

— Tietenkin saa.

Terri: — Mutta silloin hänen täytyy vääntää niskansa ihan nurin, sillä lähin ihminen istuu hänen takanaan. Eikä hän voi kuiskata kenellekään, että tuo puhe saisi jo loppua.

— Ei presidentti sellaista kuiskaisikaan.

Terri: — Mutta ei hän voi kenellekään sanoa, että se on hyväkään. Onko presidentin mielestä hauska istua ihan yksin nahkatuolissa muiden edessä?

— En tiedä. Katso tuota toista kuvaa. Siinä on paljon ihmisiä pöydän ympärillä.

Terri: — Mitä ne tekee?

— Ne syövät tietenkin.

Terri: — Tässä lehdessä on ainakin viisi kuvaa, jossa ihmiset syö. Mitä varten niitä valokuvataan kun ne syö?

— Ne ovat jonkin kongressin osanottajia.

Terri: — Onko kongressi samaa kuin syömäkilpailu?

— Ei, niissä keskustellaan kaikenlaisista asioista.

Terri: — Tuossako ruokapöydässä ne niistä keskustelee?

— Ehkä siinäkin. Mutta ensin niillä on ollut pitkiä neuvotteluja.

Terri: — Siitäkö, että minne mennään taas syömään?

— Älä ole mahdoton. Katso, tuossa on yksi tuttukin, Kalle-setä.

Terri tutkii hetken ääneti kuvaa. Sitten:

Terri: — Tässä alla sanoo, että viimeisenä on vuorineuvos Kupari. Onko se tuo, josta näkyy vähän kaljua takaapäin?

— Ilmeisesti.

Terri: — Mitä varten tuon kaljun nimi on tähän pantu?

— Hän ehkä pitää siitä, että hänenkin nimensä mainitaan muiden arvohenkilöiden mukana.

Terri: — Tuossa on oikein metkan näköinen mies, jonka naama näkyy aivan selvästi. Mutta ei sen nimeä ole tässä. Eikö se olekaan arvohenkilö?

— On kai, mutta eihän sitä kaikkia voi luetella. Katso, tuossa on kuva Viipurin laulujuhlilta, valtavan suuri kuoro laulaa.

Terri: — Kuka tuo mies tuossa on?

— Klemetti, hän johtaa niitä.

Terri: — Mitä varten hän irvistelee?

— Ei hän irvistele, hän on vain tyytyväinen, kun kuoro laulaa hyvin.

Terri: — Mutta jos minä irvistelen, niin . . . Hei, kuule, mihin sinä menet!

LÄHDÖN 7 PYKÄLÄÄ.

OSAATKO luontevasti poistua seurasta?

Se ei aina ole niin helppoa, kuten itsekukin kokemuksestaan tietää.

Mutta ei hätää. Neuvot ja ohjeet on nyt annettu tätäkin varten.

Tähän tyyliin neuvot käyvät.

Sinun on siis poistuttava esim. vierailulta. Hyvä. Tässä on 7 lähtöpykälää.

1) Nouse ylös. 2) Ojenna kätesi. 3) Sano hyvästi. 4) Kävele ovelle. 5) Avaa ovi. 6) Paina se kiinni. 7) Kävele tiehesi.

Siinä ne ovat.

Mutta totta puhuen, ne tuntuvat liian helpoilta käydäkseen noin vain päinsä, sillä kokemus on osoittanut, että jokaisen pykälän kohdalla saattaa vaania yllättäviä vaaroja. Kuten huomaamme tarkemmin niihin syventyessämme.

Yksi — nouse ylös.

Ei ole aina helppoa nousta ylös, yhtä vähän kuin on helppoa heittäytyä kylmään veteen. Kumpikin vaatii suurta tahdonvoimaa. On tietenkin helpompaa vääntelehtiä tuolissaan ja mumista: »Jaha ... tuota ...», katsoa oveen päin ja toivoa, että matto kuljettaisi sinut sinne.

Haluat siis lähteä, mutta et voi tehdä sitä nousematta. A i v a n mahdotonta se ei kuitenkaan ole. Voit esim. pyörtyä, jolloin sinut kannetaan pois. Tämä on kuitenkin

hyvin arkaluontoinen muoto ja sitä on käytettävä vain hätätilassa. Alistu siis kohtaloosi ja nouse jaloillesi.

Kaksi — ojenna kätesi.

Helposti sanottu, mutta —. Onko sinun odotettava, että joku pitkäpiimäinen on lopettanut juttunsa? Pitääkö sinun säestää kädenojennustasi jollakin sellaisella kuin: »Ei, kyllä minun nyt on mentävä?» Ei, tämä on tarpeetonta. Ojenna vain kätesi. Jokainen hyvän kasvatuksen saanut tietää mitä se tarkoittaa.

Mutta entäpä — jos kättäsi ei huomatakaan? Kaikki mahdollisuudet täytyy ottaa lukuun. Emäntäsihän voi olla sokea, hajamielinen, epäkohtelias tai huomaamaton. Ellei hän tartu ojennettuun käteesi, niin se käy piankin raskaaksi ja putoaa itsestään. Hyvä, silloin olet kaikkesi tehnyt ja voit siirtyä seuraavaan pykälään.

Kolme — sano hyvästi.

Miksi pitää sanoa hyvästi? Ei se oikeastaan ole lainkaan tarpeellista, mutta se pelastaa sinut joutumasta omituisen kirjoihin. On siis hyvin suositeltavaa sanoa hyvästi.

Neljä — kävele ovelle.

Tämäkään ei ole helppoa. Voi kestää tuntikausia, ennenkuin pääset ovelle. Voi käydä niinkin, että istut uudelleen ja saat alkaa kaiken alusta. Älä siis aliarvioi tätäkään pykälää.

Muista aina, että päästäksesi ovelle sinun on liikuteltava jalkojasi. Hyvä — siispä liikuta niitä.

Viisi — avaa ovi.

Tähän saakka päästyäsi tunnet jo vapautuksen miellyttävää jännitystä. Kuten päivänvalo antaa uutta toivoa kaivokseen hautautuneille, niin sinuakin virkistää oven avaaminen.

Usein tosin joku saattaa olla sinun ja vapautesi tiellä.

Kierrä hänet. Tai myöskin joku on ennättänyt ovelle ennen sinua ja pysähtyy siihen avaamatta sitä, koska hänellä vielä on niin paljon sanottavaa. Sellaisessa tapauksessa sinun ei pidä olla hentomielinen, vaan on kylmästi nujerrettava hänet. Jos ovella seisova on nainen ja sinua kauhistuttaa lyödä naista, niin sysää hänet leikkisästi sivuun. Se auttaa myöskin. Pääasia on, että avaat oven.

Kuusi — paina ovi kiinni perässäsi.

Tähän sopivat myös kaikki ne periaatteet, jotka on esitetty neljännessä pykälässä. Jos menetät malttisi ja tarmosi tällä hetkellä, niin saattaa käydä niin, että emäntäsi sanoo suostuttelevalla äänellä: »Älä mene vielä, tule sisään ja istu vielä hetkiseksi . . .» Tämä on varma merkki emännän ajatuksista, jotka kuuluvat: »Mene nyt sitten äkkiä, kun kerran olet mennäksesi!»

Seitsemän — kävele tiehesi.

Voidaksesi virheettömästi ja täydellisesti suorittaa tämän viimeisen asteen, on erikoisesti tehostettava sitä seikkaa, ettet saa jättää mitään jälkeesi. Pidä myös silmällä, ettei vaimosikaan mitään jätä. Mutta jos kaikista varokeinoistasi huolimatta olet sittenkin jättänyt jotakin, niin jätä se sinne ainaiseksi. Mitä merkitsee yksi savukekotelo tai laukku tai sateenvarjo tai vaikkapa timanttinen kaulakorukaan! Jätä ne kaikki!

Sillä sen tiedät: jos palaat takaisin niitä hakemaan, niin kaikki nämä 7 tuskallista pykälää on sinun jälleen käytävä läpi. Miksi uudelleen menettäisit vapautesi, joka sinulle jo molemmin silmin vilkuttaa?

Kävele siis nopeasti tiehesi ja vedä syvään ensimmäiset henkäyksesi.

KUVASARJOISTA »KADOTETTUIHIN».

NUO LEHTIEN takasivuilla olevat kuvasarjat ovat aikamoisia kiusankappaleita.

Nimittäin sellaisille vanhemmille, joiden jälkeläiset eivät vielä ole oppineet lukemisen jaloa taitoa, mutta joissa asuu sitä suurempi uteliaisuus kaikkea painettua kohtaan.

Vanhempien on kauniisti alistuttava siihen, että tuoreimmat tiedot ja uusimmat valtaukset on jätettävä toiseen kertaan, sillä pieni suu vieressä hoputtaa: »Mitä tekee Mikkihiiri ja mitä Vihtori, lue Veeliks, näytä Aku-Ankka . . .»

Ja pieni käsi laskeutuu juuri sen jännittävimmän otsakkeen ylle ja yrittää omavaltaisesti kääntää lehteä.

Kasvatusperiaatteita ankarasti noudattava äiti yrittää sanoa: »Odota kiltisti, siksi kunnes olen päässyt takasivuille . . .»

Oi, mutta siinä on sataneljäkymmentäviisi kaksitoista kymmentä sanaa ennen . . . Äidin silmät kulkevat niin hirveän hitaasti . . . Äiti kiltti, jos vain yhden kerran luet kuvat, niin sitten olen aivan hiljaa . . .

Eihän tällaista hellyttävää vetoomusta voi vastustaa. Äiti huokaisee, keskeyttää jännittävän TK-jutun lukemisen ja kääntää lehden kuvasivut esiin.

Sitten seuraa sarjojen selitys, jossa täytyy panna paljon omiaan, esittää selventäviä huomautuksia ja lausua omia arvelujaan. Kun sitten loppukuvassa esim. Aku-Ankka Iineksen kovakouraisen käsittelyn takia lentää kuonolleen maahan ja tähdet pyörivät hänen päänsä ympärillä, koettaa

äiti pientä loppunaurahdusta. Noin hassusti Akun kävi! Hahaa.

Mutta lapsi vieressä seisoo kuolemanvakavana.

— Ei se ole ollenkaan hauskaa, kun ihminen kaatuu noin maahan. Sen leukaan koskee ihan varmasti... Ja minä en tykkää Iineksestä...

Mitäs tähän osaat sanoa? Lapsi seuraa omia vaistojaan ja lakejaan, jotka useinkaan eivät ole samat kuin pahanilkisen ja turmeltuneen aikuisen.

Nyt luulisi, että äiti saa rauhassa syventyä lehteensä.

Mutta niin ei käy. Ja tähän seuraavaan häirintään äiti itse on syypää. Hän tuli näet kerran — sangen varomattomasti! — lukeneeksi ääneen »Kadotettujen» palstaa.

Se oli lapsesta vasta jännittävää!

Ja siitä päivästä lähtien täytyi äidin kuvasarjojen lisäksi lukea vielä kaikki »kadotetutkin»! Ja niinkuin lukija lienee huomannut, se »sarja» on nykyään melkein palstan pituinen.

Ja tätä sarjaa ei voi kuitatakaan loppunaurahduksella.

Ei, siinä avautuu ihmeellinen ja jännittävä maailma lapselle. Siitä hän voi sommitella pitkiä satuja ja tarinoita.

— Äiti, onko se herra tai rouva, joka on sen hansikkaan kadottanut? Varmaankin herra. Hän on sytyttänyt tupakan kadulla ja — tups — hansikas putoaa ja kun kadulla on niin pimeä, niin ei huomaakaan. Aijai, ja sitten hänen toista kättään palelee. Mutta hänhän voi pitää sitä taskussa, eikö voikin, äiti... Mutta jos se on nainen, niin hänen täytyy kantaa laukkua ja toisessa kädessä perunakassia... Kuinka sotilas pudottaa lompakon, äiti? Putoaako se silloin kun hän tappelee ryssän kanssa... Hyvä, ettei ryssä löydä sitä, kun on niin pimeä... Mitenkä maitokannun voi kadottaa? Eikö se mene rikki, kun se putoaa maahan ja maito menee pitkin katua... Ajattele, ja sitten ne ei saa uutta maitoa. Mutta jos maitokaupan

neiti sentään antaisi limonaadipulloon... Äiti, mitä on ne tekohampaat?... Voiko ne kadota ihmisen suusta? Eikö hän huomaa, että voi ihmettä, nyt minulla ei enää olekaan hampaita! Ja sitten tulee joku ja potkaisee niitä kadulla ja luulee, että se onkin kivi, ja sitten ne voi lentää sellaiseen paikkaan, jossa on hevosen asiaa, ja hyi kuinka niitä sitten enää voi suuhun panna...

— Aivan niin, yrittelee äiti, koettaen suhtautua mahdollisimman epäkiinnostuneesti lapsen kuvitteluihin. — Nyt on kaikki luettu, ja sinä lupasit olla hiljaa.

— Mutta äiti, sano vielä, mikä on se rehellinen löytäjä, joka on myös kadonnut...

Niinpä niin.

Annan teille, esilukija-vanhemmat, sen hyvän neuvon, ettette laajenna sarjojanne »kadotettuihin» asti. Silloin ette pääse lehteänne koskaan lukemaan.

Ja joudutte lisäksi vastaamaan mitä pulmallisimpiin kysymyksiin.

OPETTAVAINEN TARINA.

OPETTAJALLA on maailman helpoimmat päivät. Ei tarvitse muuta kuin istua kateederin takana, kirja auki edessä ja kysellä viattomilta oppilasparoilta kaikkea sellaista, minkä opettaja itse jo hyvin tietää tai ellei tiedä, niin painakoon nenänsä kirjaan, siinähän se kaikki seisoo sen sijaan, että viittaa karttakepillään ja sanoo: »Pentti selittää tämän!»

Näin ajattelee Pentti.

Mutta kuules, Pentti, minäpä kerron sinulle kuinka eräälle oikein viisaalle opettajalle kävi. Ja siitä saat pienen aavistuksen, ettei helppoa ole kellään — ei edes opettajalla.

Tämä oikein viisas opettaja opetti suuressa koulussa historiaa. Ja vaikka hän jo olikin opettanut sitä monta vuotta, niin ei hän sittenkään uskonut sitä niin hyvin osaavansa, että hän noin vain valmistamatta olisi voinut astua nerokkaan luokkansa eteen.

Siksipä hän joka ilta luki läksynsä oikein tunnollisesti ja merkitsi muistiin sellaisia kieriä paikkoja, joissa luuli saavansa pojat kiinni. On se vähän kummallista, ettei paraskaan opettaja pääse irti tuosta oppilaiden kiinnisaamisenhalusta!

Eräänä iltana hän valmistautui jälleen kierästi kyselemään mitä pojat tietäisivät Egyptin historiasta, sen faaraoista, muumioista, pyramiideista ja muista senkaltaisista asioista, joista amerikkalaiset elokuvatkin antavat niin jännän käsityksen. Se vain on ikävää, ettei tätä elokuvakäsitystä hyväksytä kouluissa historiantunneilla. Kaikki

pitää vain kertoa niin kuin kuivissa kirjoissa selostetaan.

No niin. Hän, tämä viisas ja tunnollinen opettaja, istui siis myöhäiseen iltaan saakka historiankirjansa yli kumartuneena, pyyhki prillejään välillä ja taas luki. Varmasti paljon pitempään kuin yksikään hänen sorretuista oppilaistaan.

Mutta vihdoin oli seuraavaa päivää varten kaikki knoppikysymykset selvinä ja hän sulki kirjan.

Kauheasti haukotellen väsynyt opettaja riisuutui, paneutui sänkyynsä, veti peiton korvilleen ja vaipui paikalla uneen.

Mutta, ajatteles kuinka ikävää, untenmaillakin hän joutui matkustamaan Egyptiin. Faaraot ja pyramiidit tosin pysyttelivät tällä kertaa taustalla, mutta sen sijaan alkoivat muumiot esittää vilkasta yhteisnäyttelemistä.

Ne tulivat ja tanssivat piirileikkiä hänen vuoteensa ympärillä ja irvistelivätkin, mokomat huonostikasvatetut muumiot! Opettaja yritti ensin viitata käskevästi kädellään, noin ikään kuin että: »Muumio on hyvä ja menee nurkkaan!»

Mutta uskoivatkos ne, hoopoliinit! Eihän niiden tarvinnut ehtoja eikä jälki-istuntoa pelätä. Ne vain tanssivat ja keikkuivat hänen ympärillään ja suorastaan näyttivät pitkäänenääkin.

Opettajankin kärsivällisyydellä on sentään rajansa ja vihdoin hän nousi uhkaavana sängystään. Ja niin suuri on opettajan voima, että muumiotkin loittonivat. Opettaja seurasi heitä saliin ja viittasi käskevästi eteisen ovelle päin — aivan kuin muumiot olisivat pyytäneet ulos. Ja muutamat niistä lähtivätkin — luultavasti ne muistivat, että niiden oli tehtävä vielä visiitti erään toisenkin historianopettajan luokse. Mutta yksi, vallattomin ja ketterin kaikista, hyppäsi sohvalle seisomaan. Pomppi siinä nauraen ja ilkkuen niin että vieterit kiljuivat.

Silloin opettaja oikein sydämistyi ja vihastui. Että tuo mokoma uskaltaa tuoda Egyptin rapaa muumiomaisissa jaloissaan hänen uudelle, hienolle sohvalleen!

Opettaja sieppasi käteensä vesiämpärin — kas, untenmaillahan ovat kaikenlaiset työtarpeet aina kohta käsillä — ja päätti loiskauttaa aikamoisen molskauksen muumion päälle. Tottapahan tuo Niilinvirtojen lauhkeassa ilmanalassa elänyt muumiolapsi Helsingin kylmää kraanavettä pelästyy ja pakenee!

Loiskis!

— Mitä, mitä kamalaa täällä tapahtuu! kaikui äkkiä selkäpiitä karmiva ääni yössä.

Sähkö syttyi palamaan ja opettajan mies — unohdinko sanoa, että opettaja oli nainen ja että hänellä oli mieskin, oikein kiltti mies olikin — istui silmät pystyssä sängyssään ja hänen pyjamansa valui vettä kuin huonosti väännetty pyykkivaate.

Opettaja oli nimittäin tyhjentänyt vesikarahvin täydellä voimalla hänen päälleen.

Näetkös nyt, Pentti, ei opettajalla eikä opettajan miehelläkään ole helpot päivät lukukauden aikana.

ENSIMMÄINEN SATEENVARJO.

PIENI TYTTÖ kulki äitinsä kanssa kadulla.

Ensin äiti talutti häntä rakennusten puolella, mutta silloin täytyi pysähtyä jokaiselle ikkunalle ihailemaan nähtävyyksiä.

Äidillä ei olisi ollut aikaa pitää pientä valaisevaa esitelmää jokaisen ikkunan kohdalla ja vastata tuhansiin tiedonhaluisiin kysymyksiin:

»Kuinka kukkakaali kasvaa tuollaiseksi pörröpääksi?»

»Ottiko lehmään kipeää, kun siitä leikattiin tuollainen suuri punainen pala ja kuka leikkasi?»

»Missä tuon neidin vatsa ja jalat ovat, kun siitä näkyy vain pää ja hattu?»

»Kuka on ommellut kaikki nuo leningit?»

»Onko noissa pulloissa yskänlääkettä?»

»Missä myyjät nukkuu yöllä?»

Jne.

Kun äiti tiesi, että pian kuljettaisiin myöskin leikkikaluikkunan ohi, ryhtyi hän ajoissa varovaisuustoimenpiteisiin ja siirsi tytön toiseen käteensä, kadun puolella kulkemaan. Hän toivoi, että katuliikenne kiinnittäisi tytön silmät pois vaarallisesta suunnasta. Sillä kokemuksesta äiti tiesi, että leikkikalukaupan kohdalla ei ihailu jäänytkään vain ulkopuolella oleskeluun, vaan pyrki lähempään kosketukseen. Lisävarokeinona äiti aloitti vielä opettavaisen esitelmän katuliikenteestä.

Mutta hän huomasi piankin, että pieni tyttö ei kuun-

nellut. Hänen silmänsä olivat naulautuneet johonkin edessä olevaan, ja vastoin tapojansa hän alkoi kiiruhtaa askeleitaan ja vetää äitiä perässään.

Edessä kulki toinen pieni tyttö hoitajansa käsipuolessa. Ja tällä pienellä tytöllä oli sateenvarjo. Se oli pieni ja punainen lastenvarjo ja vaikka ei oikeastaan satanutkaan, piti tyttönen sitä tanakasti päänsä päälle levitettynä.

— Voi katso, äiti, huusi tyttö silmät loistavina, — hänellä on sateenvarjo, ihan ikioma pieni sateenvarjo? Eikö se ole sievä?

Sitä täytyi ihailla takaa ja sivuilta ja edestä. Sateenvarjon omistajatar ei voinut olla huomaamatta ihailua, joka joka puolelta tulvi häntä kohtaan toisen pienen tytön sanoista ja olemuksesta. Hän nosti pikku päänsä entistä pystympään ja puristi kätensä entistä lujemmin sateenvarjonsa ympärille. Koetappas vain ottaa se minulta! sanoivat hänen silmänsä.

Tämän jälkeen ei pieni tyttö enää muusta voinut puhuakaan kuin siitä sateenvarjosta. Ikkunatkin unohtuivat. Mitään hän ei tällä hetkellä niin rakastaisi kuin tuollaista pientä, ikiomaa sateenvarjoa. Ostaahan äiti hänelle sellaisen, hän lupaa olla niin, n i i n kiltti . . .

Kun sateenvarjoteema jatkuvasti toistui ja sadevettäkin jatkuvasti valui taivaalta, äiti päätti, että hän ostaa nyt sitten sen pienen sateenvarjon.

Pienen tytön riemu oli ääretön.

Pieni sateenvarjo piti avata monta kertaa illan kuluessa, sen varjoon rakennettiin leikkimökki, sille piti ripottaa vähän vettä kylpyhuoneen suihkusta ja sen piti nojata vuodetta vasten illalla.

Seuraavan aamun pettymys oli suuri, kun taivas oli kirkas ja aurinko paistoi. Nyt hän ei saisi ottaa sateenvarjoa ulos! Mikä suru!

— Nauraisivatko ihmiset varmasti, jos minä avaisin sateenvarjon puistossa?

Se ei olisi hänestä hauskaa ja niin hän suostui siihen, että sateenvarjo jätettäisiin kotiin. — Mutta huomenna varmasti sataa! vakuutti hän toivorikkaasti.

Huomennakaan ei satanut. Se oli pienestä tytöstä mitä epäoikeudenmukaisinta, suorastaan väärin. Ja illalla livahti iltarukoukseen pieni loppukaneetti: »Rakas Taivaan Isä, laita niin, että huomenna sataa, oikein hirmuisesti sataa, että saan ottaa sateenvarjon.»

Ja, katsos kummaa, seuraavana aamuna todellakin satoi.

No nyt! Voi, kuinka elämä oli ihanaa!

Pieni tyttö levitti sateenvarjon kadulla ylleen ja koetti kävellä mahdollisimman arvokkaasti. Hän oli kuin iso sieni, joka on lähtenyt kävelemään. Mutta välillä täytyi aina kurkistaa varjon alta: totta kai vastaantulevat nyt huomaisivat ja ihailisivat hänen ikiomaa varjoaan!

— Ajattele, sanoi pieni tyttö kasvot innosta punottaen, — eikö se Taivaan Isä ollut kiltti, kun laittoi sateen . .

VIVAHDUSRIKKAAMPAA SANOMALEHTIKIELTÄ.

ERÄÄSSÄ aikakausjulkaisussa muuan kirjoittaja valittaa tavallisen suomalaisen sanomalehden sanallisen ilmaisun köyhyyttä. Toisin sanoen sanomalehtien käyttämä sanavarasto on harvinaisen niukka. Esimerkkinä hän tarjoilee mm. sanan »vaikea» — kaikki on lehdissä »vaikeaa», sairaudet, loukkaantumiset, sisä- ja ulkopoliittiset tilanteet, jopa lapsetkin.

Mutta hän jatkaa: »... ei sovi moittia yksin lehteä, sillä se saa tärkeimmät uutisensa yleensä viime tingassa». Reportterit kiittävät, kun saavat juttunsa nipin napin valmiiksi (se onnistuu juuri ajatuksettomasti turvautumalla kaavamaisiin laatusanoihin ja lausekäänteisiin), ja toimitussihteerillä on täysi työ kitkiessään pahimmat rikkaruohot — vaikka hän olisi kieli- ja tyyli-intoilijakin, niin ei auta: faktori on ovella uhkaavana varjona...»

Kirjoittaja suosittelee lämpimästi tämän valitettavan asiantilan korjaamiseksi suomalaista synonyymisanakirjaa, samanmerkityksisten sanojen luetteloa.

Hyvä aate, joka jo on kauan kiertänyt kielimiesten ja kustantajien aivoissa, mutta josta ei vain näytä totta tulevan. Sellainen olisi iloisesti tervetullut jokaisen kynäilijän pöydälle.

Jospa koettaisimme nyt yrittää tämän uuden vaatimuksen — »enemmän ilmeikkyyttä, soinnikkuutta ja vivahdusrikkautta sanomalehtikieleemme» — mukaista reportagea, anteeksi, selostusta.

Reportteri Viimetinka oli kirjoittanut seuraavanlaisen jutun:

»Eilen illalla tapahtui Lemmenkuja 3:ssa uhkaava onnettomuus, josta olisi voinut olla vaikeat seuraukset. Kun suutari Pikinen ja jyrsijä Hitsi olivat nostaneet tilinsä, olivat he ostaneet pullon viinaa ja olivat he menneet sitä ryypiskelemään edellämainitun Pikisen asuntoon, joka sijaitsee Lemmenkuja 3. Tällöin oli miesten kesken syntynyt riita ja suutari Pikinen oli ottanut housunkannattimensa ja aikonut sillä kuristaa mainitun jyrsijä Hitsin. Tällöin hän oli huitaissut pöydällä seisovan öljylampun maahan. Tuli levisi nopeasti ensin mattoon ja siitä ikkunaverhoihin. Suutari Pikisen vaimo, joka oleskeli keittiössä, sieppasi tällöin käteensä lähinnäolevat esineet, vaateripustimen ja vesiämpärin, joiden avulla hän nopeasti sammutti tulen, heittämällä jälkimmäisestä vettä ja hakkaamalla edellisellä liekkejä. Puutari Pikisen nuorimman lapsen, joka nukkui huoneessa, luultiin ensin saaneen vaikeita palohaavoja. Mutta jälkeenpäin todettiinkin, että hän oli vain piirrellyt punaisella värikynällä käsivarteensa. Mikä oli onni onnettomuudessa . . .»

Mutta toimitussihteeri ei hyväksynyt juttua, vaan komensi reportterin kirjoittamaan sen uudelleen — vivahdusrikkaammin ja turvautumatta kaavamaisiin laatusanoihin ja lausekäänteisiin.

Reportteri Viimetinka oli oppivainen poika ja hän kirjoitti juttunsa uudelleen. Näin:

»Päivän kääntyessä ehtooksi Lemmenkujan kolmosessa tapahtui pahanenteinen onnettomuus, jonka seuraukset olisivat voineet muovautua kohtalokkaiksi. Jalkinetyöntekijä Pikisen ja jyrsäilijä Hitsin nostettua säädetyn viikkopalkkansa, he olivat hairahtuneet hankkimaan puolikon alkoholipitoista nestettä, jota he maljailivat. Heidän kesken virisi riitaannus. Jalkinetyöntekijä Pikinen riuhtaisihe viilekkeensä, aikoen niiden verkilöihin kuristaa maljailu-

veikkonsa. Silloin hänen käsivartensa sysäisi pöydällä vaappuvaa öljyvalaisinta, joka pömpähti permannolle. Ahnaat liekkikielekkeet nuolaisivat raanua ja siitä suhistellen sinkoutuivat akuttimiin. Jalkinetyöntekijä Pikisen keittiössä ahkeroitseva puoliso osutti käteensä vikkelästi hankkipuun ja soikon. Näiden avulla tuo kunnon eukko sutjakkaasti vaimensi tulen vallan. Jalkinetyöntekijä Pikisen kuopuksen, joka uinaili kätkyessään, pelättiin saaneen turmiollisia palohaavoja. Mutta välttyneen vaaran jälkeen havaittiin huojentuen pienokaisen vain taidokkaasti punavärikynää käsivarteensa käyttäneen. Onnen kantamoinen tuo piltti pieni . . .»

Mutta ei toimitussihteeri tätäkään hyväksynyt. Sen nielaisihe ahnas pajukudonnainen, joka on jätepapereita varten pajun vitsoista väännetty, sijaiten toimitussihteerin oikean käden ulottumilla.

»*KESÄLLÄ PERMANENTATUT . . .*»

MIKKO oli hänen nimensä, mutta kaverit sanoivat Mokoksi.

Moko oli asiapoika, pussipöksyinen, terhakkasilmäinen ja ripeästi liikkuva.

Paitsi sitä, että hän oli asiantuntija urheilun, veikkauksen, lentopommituksen ja lakritsansyönnin alalla, hänellä oli lisäksi eräs muukin lempiharrastus: hän seurasi tarkasti etsintäkuulutuksia. Hän oli varma siitä, että jonakin päivänä hän saisi kiinni sen »vaarallisen rikollisen», joka taas oli jostakin karannut.

Liikematkoillaan hän joutui kaikenlaisiin paikkoihin, missä epäilyttävät ja vapaalla jalalla olevat suurrikolliset voivat huomaamatta oleskella, kuten pankkeihin, raitiovaunuihin, asemalle ja talojen rappukäytäviin.

Hänen lomssansa oli täynnä lehdestä leikattuja etsintäkuulutuksia, ja hän koetti aina, mikäli mahdollista, päntätä päähänsä kunkin rikollisen tuntomerkit, jotta hän ne kohta ensi silmäyksellä voisi todeta. Valitettavasti nämä tuntomerkit olivat useimmiten joko niin tavallisia — »suu tavallinen, nenä tavallinen» — ettei niistä saanut johtolankaa, tai sitten ne olivat niin kätkettyjä, — kuten »arpi vatsassa, rinnassa tatuoitu sydän ja sen sisällä Lempi» — että Mokon olisi pitänyt houkutella epäilyksenalainen vähintään saunaan paljastaakseen hänen henkilöllisyytensä.

Kaikista näistä vaikeuksista johtuen Moko ei ollut vielä saanut yhtään rikollista pidätetyksi.

Mutta hän ei masentunut.

Ja sitten eräänä päivänä hänestä tuntui, että nyt hän sen vaarallisen rikollisen sieppaa, jos se ikinä hänen näköpiiriinsä ilmestyisi. Nyt oli annettu niin selvät tuntomerkit.

»Hiukset tummanruskeat, kesällä permanentatut...» Tällainen oli se kohta etsintäkuulutuksessa, joka herätti kirkkaan toivonkipinän Mokon salapoliisisydämessä.

Tämähän olisi helppoa. Moko tiesi millainen kesällä permanentattu tukka on tammikuussa. Siskolla oli juuri sellainen.

Se oli otsalta ensin viisi senttiä piikkisuoraa, sitten tuli vähän pientä käkkärää, ja latvat oli yhtä sekaista takkua.

Kun mies, jonka hiuspeite oli tähän tyyliin kammattu, ilmestyisi jossakin hänen eteensä, niin Mokollapa olisi kohta aatteet selvillä.

Erittäin palveluhaluisesti Moko seuraavina päivinä tarjoutui juoksemaan asioita kaupungin sisällä ja ulkona. Ja hän kyttäili kuin kalkkarokäärme jokaisen epäilyttävän näköisiä miehen päänuppia. Jos nuppia peitti hattu, kierteli Moko epäilyksenalaista ja koetti tirkistellä hiuslatvojen suuntaa, painuivatko suoraan niskaa kohden vai yrittivätkö vielä viimeisillä voimillaan kihartua?

Ja sitten äkkiä, eräässä pankissa, Moko jähmettyi paikalleen. Tuossa, tuossa hänen edessään oli mies, jonka päässä oli viime kesänä permanentattu tukka! Siitä ei ollut epäilystäkään. Viisi senttiä piikkisuoraa, sitten pientä käkkärää ja latvat takussa kuin harakanpesä.

Tämä seisoi kassassa ja pahaa-aavistamaton kassaneiti hymyili hänelle niin suloisesti, että Mokoa inhoitti. Suurrikolliselle!

Moko veti lomssastaan leikkeleen ja silmäili nopeasti muita tuntomerkkejä. Nyt pitäisi katsoa stemmaavatko nekin ja jos — niin selvä!

Mutta suurrikollinen nojasi niin tiukasti tiskiin, ettei

hänen eteensä millään päässyt. Mutta nyt hän lähti. Kumarsi kassaneidille ja painoi hatun viime kesänä permanentatuille hiuksilleen.

Moko puikahti salamana kassaneidin eteen. »Neiti hei, oliko tuolla miehellä vialliset keskimmäiset hampaat, oliko suupielen ulkopuolella pieni arpi ja toinen arpi rinnassa?» hän yhteen hengenvetoon kysyi.

Kassaneiti ensin hämmästyi mutta sitten hymyili Mokolle, jonka pää vain ylettyi tiskin tasalle. »Minä katsoin vain hänen silmiinsä», hän sanoi.

Äh, nuo naiset, hoopoja, ajatteli Moko ja säntäsi miehen perään.

Tuolla hän meni. Moko seuraamaan häntä. Et minulta nyt pääse, ajatteli Moko ja pani juoksuksi. Matka ei ollut pitkä. Suurrikollinen kääntyi eräästä ovesta. Moko perässä. Vahtimestari pidätti hänet. Mitä asiaa?

»Tiedätteks, kuka tuo mies oli, joka tänne tuli?» läähätti Moko.

»Totta kai. Oman talon väkeä. Näyttelijä X», vastasi vahtimestari.

Jassoo.

Moko palasi hitaasti, pettynein toivein, takaisin työpaikkaansa.

»Ja missä hitossa sinä olet ollut näin kauan viipynyt?» pauhasi työnantaja.

Salapoliisi Moko mutisi jotakin liikennevaikeuksista.

OPPIKIRJAVILLITYS.

PERHEENISÄ oli kovasti vihainen. Hän suorastaan riehui.

Käveli ruokasalin pöydän ympäri, nyki pöytäliinaa suoraan ja vinoon, iski kämmenellään pöytään, niin että kalliit asterit vaasissa vavahtelivat. Hänen kotioloissa tavallisesti lauhkeat silmänsä muljahtelivat peloittavasti. Ja hänen suustaan tulvi sekalaisena rykelmänä sellaisia sanoja, jotka eivät olleet suositeltavia lasten kuultaviksi.

Ja kuitenkin oli lapsia läsnä. Vieläpä hänen omia, hellästi rakastettuja ja kalliisti kustannettuja lapsiaan. Ja oli myöskin lasten äiti.

Mutta tarkkaavainen sivustakatsoja olisi heti huomannut, ettei isän riehunnan ja suuttumuksen kohteena ollut tällä kertaa perhepiiri, vaan jokin yleisinhimillinen, -kansallinen ja -hyödyllinen asia.

— Se on sikamaista! Tällaisesta mielivallasta on tehtävä loppu! Luulevatko ne, että lasten vanhemmat ovat kroisoksia! Sellaisia hän suustaan sysi.

Nyt tarkkaavainen lukija uumoilee jo, että riehunnan aiheena on koulu, tuo paneteltu, haluttu ja kaivattu koulu.

Niin onkin.

Ruutitynnyrin sytyttimenä oli ollut pieni lappunen, jonka nuorin lapsista, ns. Tupu oli koulusta tullessaan äidille ojentanut. Ja se, mikä ojennetaan äidille, ojentuu usein vaistomaisesti myöskin isälle.

Tupu oli ollut ensimmäistä päivää koulussa — valmistavan koulun toinen luokka oli se porras, jolle tämä nuori nainen oli astunut.

Se oli ollut merkkipäivä perheessä, perheen nuorinkin koulutietä kulkemassa.

Äiti oli kerännyt kaikki Pikun vanhat koulukirjat. Piku oli pari vuotta sitten käynyt samaa valmistavaa koulua kuin Tupu.

Äiti oli päällystänyt kirjat siistillä sinisellä paperilla, oikonut pahimmat koirankorvat ja hangannut pois tarpeettomat piirustustöherrykset. Kirjat olivat vielä erinomaisessa kunnossa ja äiti huokaisi tyytyväisyydestä ajatellessaan, että Tupulla oli kaikki kirjat valmiina. Mitään ei tarvitsisi ostaa. Se hyvä puoli siitä on, kun lapset käyvät samaa koulua, että kirjat kulkevat vanhemmalta nuoremmalle, kuten pöksyt ja palttootkin, ajatteli äiti. Ja taisipa sen ääneenkin sanoa.

Mutta kuinka katkerasti äiti pettyikään.

Sillä Tupu oli viattomasti laskenut hänen eteensä lapun ja sanonut: — Opettaja sanoi, että nämä kirjat pitää hankkia.

Tutkittiin listaa. Ja kauhu valtasi äidin.

Sillä listassa ei ollut ainoaakaan vanhaa kirjaa. Ei ainoaakaan niistä, jotka Pikulle kaksi vuotta sitten oli ostettu ja jotka äiti juuri niin huolellisesti oli entisöinyt.

Hämmästyksestä mykkänä äiti oli ojentanut lapun isälle. Eikä isä, kuten alussa koetettiin kuvailla, suinkaan pysynyt mykkänä.

— Ja sen minä ehkä vielä voisin ymmärtää, pauhasi isä ja huiski kädellään niin että lamppu heilahti, — että maantiedon oppikirja täytyy uusia, sillä eiväthän nyt enää joetkaan juokse niin kuin ennen, rajoista puhumattakaan. Vaikka en usko, että pikakirjoitustaitoinenkaan opettaja kykenisi joka kuukausi uuden maantiedon oppikirjan kirjoittamaan. Mutta että laskennonkirjakin pitää olla uusi! Ovatkos yhteen- ja vähennyslaskut viime vuodesta muuttuneet! Ja eikö kertomataulukaan enää pidä paikkaansa! Ja varsinkin tämä . . ., isä heristeli paperia kädessään kuin

hän olisi itse syntipukkia niskasta retuuttanut, —... tämä, tämä, että uskonnonkirjankin pitää olla toisen kirjoittama — se on jo liikaa. Mitäs uutta uskonnossa pitää lapsille opettaa! »Alussa loi Jumala taivaan ja maan...» mihinkäs ne siitä pääsee. Ja Abrahamien ja Iisakkien hommat ovat samat kirjoitti kirjan kuka tahansa. Mutta meidän kouluissamme kukoistaa sellainen oppikirjavillitys, että ellei siitä tehdä loppua niin kenenkään ei kannata kouluttaa lapsiaan. Lapsista puhutaan kauniisti ja lapsia pitää olla, mutta kaikella mahdollisella tavalla koetetaan vaikeuttaa vanhempien elämää ja heidän kukkaroaan veloittaa...

Isä olisi pauhannut ties vaikka seuraavaan päivään, ellei Tupu olisi äkkiä purskahtanut itkuun. — Ei se ole minun syyni, isä, hän nyyhkytti, — enkä minä halua mennä ollenkaan kouluun, niin kirjoja ei tarvitse ostaa.

Jolloin äiti sanoi moittien: — Hillitse nyt sentään itsesi, isä. Pelotat lapsen.

Ja isä hillitsi itsensä, mutta isällisen pinnan alla kyti kauan.

JÄÄKAAPIN SALAISUUS.

KERTOMUKSEN päähenkilönä on Olavi-niminen nuori herra, joka on luonteeltaan iloinen, optimistinen ja vieraanvarainen ja seuranhauskuttajana n:o 1. Sellaisella miehellä on tietenkin leegio ystäviä ja -vättäriä.

Lähestyi sankarimme nimikkopäivä ja hän arvasi, että hänen poikamiesboksinsa — tai ei se oikeastaan enää boksi ole, vaan kunnollinen »lukaali» kera frigidairen ym. — täyttyisi illalla iloisista ihmisistä sekä kutsutuista että kuokkijoista.

Hänen oli siis varustauduttava heitä asiaankuuluvasti kestitsemään.

Tarjoiluohjelmaan hän suunnitteli ensin virvokkeita ja hedelmiä, sitten karkeloa hänen loistoradionsa myötäilemänä, ja sitten myöhemmin valmiita voileipiä. Ja näistä voileivistä pitikin tulla jotakin aivan erikoista. Ei mitään metvurstia ja hapanta leipää tai pallojuustoa ja polakkaa, vaan hienoja pieniä herkkuvoileipiä kera kravunhäntien ja kaviaarin.

Sankarimme kun on nähkääs myöskin *gourmandi* eli herkkusuu-makustelija, ja koska hän oli avomielinen luonne, vihjaili hän jo etukäteen vierailleen, että minäpä laitankin teille sitten oikein hienoja voileipiä . . .

Olavi-herra meni itse ostamaan kaikki tähän hienouteen kuuluvat tarveaineet — eihän hän olisi voinut muihin luottaa tällaisessa tärkeässä toimituksessa. Kaupungin suurimpaan leikkelekauppaan hän meni, maisteli ja valitsi,

eikä tinkinyt. Astui onnellisesti vihellellen myymälästä ulos isokokoista pakettia kantaen ja meni kotiinsa. Ja pisti paketin sellaisenaan jääkaappiin.

Vaikka hän tiesikin olevansa tavattoman näppärä huusholliasioissakin, oli hän varmuuden vuoksi pestannut vielä erään talouskoulun käyneen naisen kekkereitä järjestämään. Mutta hänen nimenomainen määräyksensä oli, että ne hienot voileivät laitetaan vasta viimeiseksi, että ne vaan olisivat tuoreet, maukkaat ja raikkaat.

Vieraat tulivat ja viihtyivät. Ohjelman ensimmäinen osa suoritettiin *con brio*, joissakin ryhmissä suorastaan *con amorekin.*

Mutta viihtyisimmissäkin ja säihkyvimmissäkin kutsuissa tulee hetki, jolloin keskustelu alkaa onnahdella, leikinlasku tyrehtyy, voidaanpa siellä täällä nähdä käden kohoavan haukotusta peittämään. Lyhyesti sanottuna: seurue pitää fermaattia.

Se ei merkitse sitä, että vierailla olisi ikävää. Heille alkaa vain — proosallisesti sanottuna — tulla ns. kurniva suolaisen nälkä.

Vieraanvarainen isäntämme huomasi kohta tämän *appetito furioson* ensimmäiset oireet: hänen viimeisin vitsinsä saavutti hyvin valjun vastaanoton ja seuran kaunotar nielaisi haukotuksensa niin tuskallisesti, että silmiin nousi kyynelet.

Nyt oli oikea hetki yllättää niillä herkullisilla voileivillä.

Isäntä meni keittiöön ja antoi merkin Dulcinealleen.

Tämä kääri hihansa, hioi vielä kerran leipäveitsensä, avasi jääkaapin oven, otti sieltä sen kallisarvoisen leikkelepaketin ja avasi sen . .

Seuraava näytös tapahtuu jälleen salongissa.

Voileipien toivossa nuutunut keskustelukin oli jälleen virinnyt vauhtiin. Puoli tuntinen korkeintaan vielä ja sitten saadaan syödä . .

Äkkiä seisoo Dulcinea ovella, veitsi toisessa ja paperikäärö toisessa kädessään ja hänen rehellisissä silmissään on hämmästynyt ja pelästynyt ilme.

— Herra... herra, siellä jääkaapissa olikin — uimapuku!

Hiljaisuus ja ällistys. Kaikkien katseet suuntautuvat isäntään.

— Mitä te puhutte uimapuvusta, änkyttää tämä.

— Katsokaa itse, mitä siinä jääkaapissa olleessa paketissa oli!

Ja Dulcinea avaa paketin kaikkien nähtäväksi. Sieltä ilmestyy kaksi paria punaraitaisia nilkkasukkia ja sininen uimapuku, johon oli ommeltu kala.

— *Quel malheur!* huudahti isäntä, joka osaa vieraita kieliä. — Minun on täytynyt ottaa erehdyksessä jonkun toisen paketti leikkelekaupan tiskiltä. Minä jo hiukan ihmettelinkin, että se oli niin kevyt...

Nälkäinenkin ihminen kykenee nauramaan. Ja nämä kyllä nauroivatkin.

Uimapuvun kala jääkaapissa! Sopiihan se.

PERUUTUS.

TUOMARI JA RVA Lirvi ja insinööri ja rva Illaro kohtasivat toisensa elokuvista tullessaan.

— No, päivää, pitkästä aikaa. Mitä kuuluu? Kerran teitäkin näkee . . . Hauska filmi, eikö totta —

Tällaisia sekalaisia huudahduksia heitellen pariskunnat pääsivät jonon mukana kadulle, ja herrat saivat sytytetyksi kauan kaipaamansa savukkeet.

Rouvat ihastelivat toistensa uusia keväthattuja ja heidän kesken näytti viriävän aivan loputtoman vilkas keskustelu.

— Mitäs me tässä kadulla seisomme, sanoi Illaro. — Eiköhän mennä yhdessä haukkaamaan vähän ruokaa, kun nyt näin sopivasti tavattiinkin, pitkästä aikaa . . .

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ravintolan pöydän ääressä keskustelu yhä vilkastui. Molemmat pariskunnat huomasivat toisensa yhä miellyttävämmäksi ja molemmin puolin valitettiin, että niin harvoin tavattiin. Ennen eroamista päätettiinkin, että herrasväki Lirvi tulee herrasväki Illaron luokse seuraavan viikon keskiviikkona. Ihan vaatimattomasti vähän teetä juomaan. Sopiiko? Kiitos, erinomaisesti, oikein hauskaa.

Seuraava keskiviikko tuli ja rva Lirvi esitti aamulla miehelleen, ennen tämän virkaanmenoa, sen päivän ohjelman. Ensin hän, rva Lirvi, menisi mannekiininäytökseen ja sitten oli heidän yhdessä mentävä hänen, rva Lirvin, äidin luo, joka sinä päivänä täytti 57 vuotta, päivällistä syömään, ja myöhemmin he sitten menisivät Illaroille.

Niin alkoi se päivä eikä herrasväki Lirvillä ollut pienintäkään aavistusta sen nolosta lopusta.

Siirtykäämme sitten siihen hetkeen, jolloin herrasväki Lirvi soittaa herrasväki Illaron ovikelloa.

Kerran vienosti. Ei mitään vastausta. Toisen ja kolmannen kerran lujasti.

Jo kuuluu eteisestä liikettä, kuiskailua, oven sulkeutumista. Vihdoin ovi avautuu. Palvelijatar seisoo vähän hätääntyneen näköisenä pimeässä eteisessä.

Hän ohjaa tulijat epäröiden saliin. Se on tyhjä. Lirvit katselevat hämmästyneinä toisiinsa.

Vihdoin ilmestyy talon herra ja hänen toisen kenkänsä nauha laahaa lattiaa. Hän on selvästi nolon ja hämmentyneen näköinen. Tulee rouvakin. Kiireinen puuterihuiskun käyttö on jättänyt epätasaiset jäljet kasvoihin, ja pukunakin on vain kävelyhame ja jumpperi. Vaikka eipähän sillä, että emäntä saisikaan itse olla ylipuettu, ja vaatimattomaksi illanvietoksihan tätä oli sanottukin. Mutta sittenkin . . .

Keskustelu etenee ontuen ja väkinäisesti. Kesken kaiken hyppää rouva pois ja viittoilee miehensäkin viereiseen huoneeseen.

Herrasväki Lirvi on kuin puulla päähän lyöty. Mitä tämä merkitsee? Eikö heitä odotettukaan? Mutta onhan nyt keskiviikko? On, on! Tuomari varmistaa sen vielä taskukalenteristaankin.

Isäntä ilmestyy jälleen saliin ja yrittää pörssinoteerauksilla piristää tunnelmaa. Rouvakin tulee ja tyrkyttää hedelmävatia, jossa on 3 nahistunutta appelsiinia ja 1 mustanpuhuva banaani. Rva Lirvi ei osaa kertoa edes mannekiininäytöksestä.

Vihdoin, iankaikkisuuden perästä, palvelijatar avasi oven ja ilmoitti, että se tee olisi nyt sitten pöydässä.

Ja oli pöydässä lisäksi isoja valmiita voileipiäkin, joissa oli ilmeisesti ostettu-viereisestä-kahvilasta-leima.

Vedetään verho tämän kiireesti kokoonkyhätyn teepöydän ja sen hämillisten vieraitten eteen.

Seurataan sen sijaan herrasväki Lirviä kotiin ja kuunnellaan sekunti rva Lirvin vuodatuksia:

— Kyllä se niin on, että meitä ei sinne odotettu. Koko meiningissä oli jotakin pelästynyttä ja noloa. Minä en ole koskaan vierailleni tarjonnut tuollaisia viidensentin paksuisia makkaravoileipiä. Kyllä se oli laitimmainen kerta, kun minä siihen taloon menen . . .

Eteisen lattialla makasi kirje. Rva Elli Lirville osoitettu. Jotakin aavistaen molemmat hiljentyvät sitä lukemaan. Siinä oli:

»Hyvä Elli.

Olen soittanut sinulle monta kertaa, mutta en ole tavannut. Valitettavasti mieheni piti lähteä matkoille, joten meidän täytyy peruuttaa se tämäniltainen kutsumme. Toivottavasti ette pahastu. Matka tuli niin yht'äkkiä. Soitan ensi viikolla uudelleen. Parhain terveisin

Laila Illaro.»

LÄMPÖMITTARI.

— TIEDÄTKÖ mitä, aloitti Terttu-rouva ja käänsi huolestuneen katseensa mieheensä Timoon, joka lojui sohvalla iltalehti edessään.

Kun tämä keskustelunavaus ei vienyt tyydyttäviin tuloksiin, Terttu painoi lehden miehensä kasvojen edestä alas ja sanoi vaativalla äänellä: — Meidän on hankittava lämpömittari.

Lehti kohosi jälleen kasvojen eteen. Sen takaa kuului hajamielinen mumina: — Mitä varten? Voihan aina koetella lämpöpattereita . . .

— Minä tarkoitan sellaista, joka pannaan ulos, ikkunaan, selitti Terttu. — Katsos, ei nyt voi enää lainkaan luottaa taivaaseen ja aurinkoon. Kun aamulla katsoo ulos ikkunasta ja näkee sinisen taivaan ja auringonpaisteen, luulee, että nythän siellä on lämmin ilma. Sen mukaan sitten pukee itsensä ja lapsen ja lähtee ulos. Ja viiden minuutin päästä tulee rakeita niin että silmiin koskee, ja kylmä tuuli puhaltaa läpi ohuiden vaatteiden. Niin kävi tänäänkin. Ja minä olen varma, että Tipsu saa nuhaa. Niin että kyllä lämpömittari on hankittava. Ole hyvä ja anna rahaa. Huomenna ostan.

Huomenna Terttu ostikin lämpömittarin. Kuljetti sen varovasti laukussaan kotiin.

Ensin hän aikoi jättää sen kiinnittämisen Timon tehtäväksi, mutta sitten hänen kunnianhimonsa kuiskutteli: osaat sinä sen tehdä itsekin, näytä Timolle, näytä . . .

Lämpömittaria seurasi neljä pientä ruuvia, joilla se oli kiinnitettävä.

Terttu meni tonkimaan vanhaa kenkälaatikkoa, jossa perheen työvälineitä säilytettiin. Siellä oli vasara, hohtimet, oli ruuvimeisselikin, mutta aivan liian suuri pieniin ruuveihin sopiakseen.

Nainen on nokkela, kyllä hän keksii keinon, ajatteli Terttu ja rupesi penkomaan ompelulaatikkoa. Virkkuuneula? Voisihan sillä . . .

Terttu asettui ikkunalaudalle, sangen epämukavaan asentoon, ja pani ruuvit suuhunsa. Etten minä vain nielaisisi niitä, hän ajatteli ja koetti varovasti pitää niitä vapisevan kielensä kärjellä.

Oli tavattoman vaikeaa saada lämpömittaria ns. perusasentoon, se pyrki alinomaa luiskahtelemaan vinoon. Mutta kun vasemman kätensä harotti oikein levälleen, saattoi sitä sentään pitää jotenkin suorassa. Sitten poimittiin oikealla kädellä varovasti yksi ruuvi suusta ja asetettiin reikään.

Ensimmäisellä kierroksella virkkuuneula katkesi.

— Samperi, sanoi Terttu ja kapusi kapistuksineen alas. Seuraava ase oli käyrät kynsisakset. Jälleen samat alustavat toimenpiteet.

Raks, sanoivat sakset ja niiden terävät päät raksahtivat poikki.

— Samperi, sanoi Terttu toisen kerran ja oli nielaista ruuvit. Ja jälleen hänen katseensa lakaisi kaikkia mahdollisia esineitä puku- ja ompelupöydällä. Hänen sisunsa ei antanut myöten. Lämpömittari oli saatava ikkunaan ennen Timon tuloa.

Heureka, tuossahan oli sopiva ase! Pinsetti, pienet pihdit, joilla hän turhuutensa päivinä oli nyppinyt kulmakarvojaan.

Ja, katsos kummaa, ne sopivat ruuveihin kuin tehdyt. Terttu tunsi vartalonsa muistuttavan jo korkkiruuvia, mutta ikkunalaudalle hän jälleen istui ja aloitti toimintansa.

Kaksi ruuvia saatiin onnellisesti kiinni, kolmas putosi

kadulle, mutta neljäs pelastui alahampaiden taakse. Ja se ruuvattiin kiinni.

No niin. Siinä se oli. Pysyyhän se tanakasti kolmellakin ruuvilla.

Terttu laskeutui huoneeseen ihailemaan aikaansaannostaan. Mittari oli tosin vähän vinossa, mutta se ei olisi mitään tehnyt. Mikä oli pahempaa, oli se, että se oli väärin päin. Numerotaulu osoitti kadun suuntaan.

Terttu tunsi oikeutettua närkästystä. Mutta hän oli jo niin henkisesti ja ruumiillisesti lamassa tästä toimituksesta, että päätti alistuneesti: ottakoon Timo sen irti! Ja kiinnittäköön itse!

Timolla oli hauskaa.

— Käyhän se noinkin, hän virnui. — Joka kerta kun haluat tietää paljonko on asteita, avaat ikkunan ja kierrät itsesi koukkuun ja katsot taulua. Se on hyvää voimistelua. Taikka sitten otat käsipeilin ja työnnät sen ikkunan raosta mittarin eteen. Taikka, mikä on vielä käytännöllisempää, soitat joka kerta palokuntaan ja pyydät lainata heidän korkeat tikapuunsa ja sitten kiipeät katsomaan!

Mutta ei Timon olisi pitänyt ilkkua. Sillä kuinkas kävi hänen?

Väännettyään irti ruuvit ja pilattuaan kokonaan Tertun pinsetin, hän pudotti kaksi ruuvia kadulle. —Onhan meillä x-nauloja. Lyödään niillä se kiinni, hän nokkelasti keksi.

Timo haki naulat ja vasaran ja löi. Kolmas isku osui itse mittariin. Se halkesi ja elohopea juoksi pieninä palloina hänen hihaansa.

Timo sanoi muutakin kuin samperi. Ja Terttu nauroi. Hieman hysteeristä, vahingoniloista, mutta kuitenkin leikkisää naurua.

HAMMASTENKIRISTYSTÄ.

OLI TEHTY järkyttävä löytö.

Pienen tytön hampaassa oli reikä. Se oli koko talolle masentava huomio. Joko nyt, näin varhain . . .

Eikä sitä aluksi tahdottu todeksi uskoakaan. Jos se musta pilkku onkin mustikan siemen — päivälliseksi kun oli ollut mustikkakeittoa.

Äiti kääri pumpulia tulitikun ympärille ja kosketti hammasta. Mutta pumpuli pysyi valkoisena ja hampaan keskellä pysyi musta, pieni pilkku. Reikä se oli.

Pieni tyttö itse ei käsittänyt asian järkyttävyyttä.

Entäs sitten, vaikka siellä reikä olikin? Onhan olemassa napinreikäkin.

Selitettiin ja hirmumaalauksin kuvailtiin, mitä kaameita seurauksia tuosta pienestä reiästä voi ihmislapselle koitua, ellei sitä ajoissa täytetä.

Miksi niitä reikiä sitten lapsen hampaaseen tulee? oli seuraava kysymys.

Nyt tulivat karamellit hyvään tarpeeseen. Ne saattoi nyt leimata syntipukiksi ja samalla salakuljettaa moraalista opetusta: karamellejä ei olisi lainkaan syötävä, tai ainakin mahdollisimman vähän.

Mutta mitä varten niitä sitten lainkaan tehdään ja miksi äiti itse niitä joskus jonottaa?

Täysin loogillinen kysymys. Äiti välttikin sen salakavalasti ja alkoi puhua hammaslääkäriin menosta. Hän kuvaili sen jännittäväksi, hauskaksi seikkailuksi. Pieni tyttö tempautui mukaan. Lähdetäänkin ihan paikalla. Mutta ehdottomasti tyttö-tohtorin luokse, poika-tohtorit

olivat hänestä ilkeitä. Se yksikin setä oli kerran pistänyt sormen niin syvälle kurkkuun.

No, heti paikalla ei tyttö-tohtorinkaan luo voitu mennä. Mutta eräänä aurinkoisena aamuna sinne käsi kädessä vaellettiin.

Pieni tyttö oli reipas ja rohkea. Pyh, eihän se mitään, ei yhtään mitään ole. Ensin reikä puhdistetaan, sitten se täytetään valkoisella möhnällä kuin marsipaaneissakin on, mutta se ei tee hampaalle pahaa niin kuin marsipaani. Niin.

Hän kiipesi rohkeasti tuoliinkin ja avasi suunsa ammolleen. Tohtori-täti oli niin kiltti ja ympärillä oli niin paljon ihmeellistä katseltavaa.

Mutta mitäs nyt. Mikä oli tuo kummallinen vehje, jonka täti veti katosta. Se alkoi pahaenteisesti surista. Pienen tytön sydän alkoi tykyttää, niin että äidin turvallisesti toista pientä kättä pitelevä käsikin sen tunsi. Tällaisesta kojeesta ei äiti ollut puhunut mitään!

Jo tulvahtivat silmät kyyneleitä täyteen ja suu alkoi vääntyä kovin epämukavaan asentoon.

Ihmeellinen vehje lennähti jälleen ylös.

— Ei tuota . . . se surisee ilkeästi ja maistuu pahalta . . .

Tohtori-täti selitti kärsivällisesti, että tämä on juuri se neula, jolla hammas puhdistetaan. Eikä se lainkaan koske näin pienessä reiässä. Sovitaan niin, että jos koskee, niin sinä nostat kätesi pystyyn, viittaat, ja sitten pidetään pieni paussi.

Mutta tuskin tohtori oli jälleen poraan tarttunut ja pannut sen surisemaan, kun pieni käsi jo nousi viittaamaan!

Ja ennen kuin se hampaaseen saakka pääsikään oli täysi taistelu käynnissä.

Täytyi ryhtyä kasvatuksellisesti tuomittaviin lahjomisyrityksiin. Se kaunis nukke siellä suuren kaupan hyllyllä, muistatko, se jolla on sininen hattu ja jolta voi riisua koltun yltä, sen sinä saat, jos nyt annat kiltisti paikata tämän hampaan . . .

Taistelu oli ankara. Pora peloitti kuin satujen pahin peikko, mutta se nukke... sen punaiset posket ja siniset silmät vilkuttivat niin houkuttelevina...

Ja niin pieni tyttö alistui tähänastisen elämänsä peloittavimpaan koettelemukseen. Posket olivat märät kyyneleistä ja pieni sydän hakkasi kuin haljetakseen, mutta pora pysyi hampaassa. Ja kun täti vihdoin sanoi, että nyt ei enää porata, täytyi hymyillä, vaikka nyyhkytykset vapisuttivatkin ruumista. Ja kaikki mitä sen jälkeen tapahtui oli vain leikkiä.

Kun sitten yhdessä käytiin palkintoa noutamaan, äiti ajatteli itsekseen: hampaat — itkulla ja tuskalla ne ihmislapsen suuhun ilmestyvät, itkua ja tuskaa niistä on koko ajan kun ne suussa ovat, mutta murhemielin ja vastahakoisesti hän ne suustaan luovuttaa.

YKSINÄINEN MATKALAUKKU.

MAAILMAN matkakirjallisuudessa on suomalaisista usein käytetty mainesanaa rehellinen. Rehellistä kansaa, uskomattoman rehellistä, ovat suomalaiset, kertovat matkailijat.

Ja väitteensä tueksi kertovat esimerkkejä kuinka he siellä ja siellä maakylässä uskalsivat nukkua ovet lukitsematta, kuinka passi tai lompakko saatiin takaisin, junaan unohtunut takki ilmestyi seuraavana päivänä heidän hotelliinsa jne.

Tällaista kehua on meidän tietenkin kovin hauska kuulla, vaikka hiljaisessa mielessämme saatamme sentään mutista, että olemmekohan sittenkään... Ja varsinkin viime aikoina, kun päivittäin luemme lehdistä kaduillamme tapahtuvista röyhkeistä ryöstöyrityksistä pyöritämme masentuneina päätämme. Kehuttu suomalainen rehellisyys, hm...

Mutta jos jollekin ulkomaalaiselle olisi sattunut tapaus, jonka aion alempana tarjoilla, olisi hän jälleen saanut arvokkaita lisiä aiheeseen »suomalainen rehellisyys».

Eräänä iltana soitti sukulainen maalta. Hätääntyneenä kertoi, että häneltä oli varmasti jäänyt matkalaukku Helsingin linja-autoasemalle, koska sitä ei kerran häkävaunusta poislähtiessä löydetty.

— Olisitko sinä niin kauhean kiltti ja menisit katsomaan, jatkoi sukulainen pyytävällä äänellä, — jos se vielä hyvinkin olisi siellä. Se jäi sinne HOK:in kahvilan ulkopuolelle, pylvään viereen... Siinä on nimilappu ja sisällä on sitä ja sitä...

No, totta kai on oltava niin kauhean kiltti, että hätääntynyttä sukulaista autetaan.

Hyvin vähäisin toivein läksin linja-autoasemalle. Kello oli silloin 8 eli 20. Laukun olisi silloin pitänyt nököttää yksinäisenä, suojelevaa silmää ja kättä vailla sen pylvään juurella yli 5 tuntia. Ja lisäksi linja-autoasemalla, joka iltapäivisin kihisee ja kuhisee väkeä.

Suomalaisten legendamainen rehellisyys välähti kyllä mielessä, mutta mahdollisuudet olivat sittenkin miltei olemattomat.

Turuntien puoleisesta porttikäytävästä laituria lähestyessäni totesin ensiksi, että laituri oli sillä hetkellä melkoisen tyhjä. Ei ollut ainoatakaan vaunua, ei odottajia, vain penkillä istuskeli muutamia ihmisiä.

Ja sitten näin jotakin, joka loksautti suun hämmästyksestä auki.

Erään pylvään juurella nökötti ruskea matkalaukku!

Sekö se oli?

Mutta nyt valtasi kaamea syyllisyydenkompleksi minut.

Voinko nyt muina miehinä marssia laukun luo, tarkastaa sen nimilipun ja jos se on oikea, ottaa sen reippaasti käteeni ja kävellä tieheni?

Mitä ajattelevat nuo penkillä istuvat ihmiset, jotka ovat nähneet laukun tuossa hyljättynä seisovan! Luulevat ehkä minua varkaaksi!

Ja entäpä jos joku tulee ja laskee käden hartioilleni ja sanoo: »Seis, nainen, minne te sitä viette?» Kuinka voin todistaa, että minulla on omistajan valtakirja toimia kuten toimin?

Näiden kaameiden kuvitelmien vallassa olin lähestynyt laukkua.

Epäröin ja tirkistelin vuoroin laukkuun, vuoroin penkillä istuviin. Jos joku olisi pitänyt minua silmällä, olisi hän varmasti ajatellut: haa, tuolla naisella on epäilyttäviä aikeita!

Vihdoin laskin kolmeen ja määrätietoisesti astelin laukun luo. Kumarruin katsomaan nimilippua. Oikea oli.

Ei, ajattelin, en voi kopata sitä kohta käteeni ja marssia kadulle. On ensin tutkittava mitä se sisältää. Se näyttää uskottavammalta, ikäänkuin omistajamaisemmalta.

Nostin laukun roskakorin päälle ja avasin sen. Sisältö kuten sukulainen oli ilmoittanut. Pengoin sitä kauan. Ikään kuin osoittaakseni, että oikeissa asioissa tässä liikutaan. Mutta koko ajan tuntui hyvin ilkeältä. Odottelin käden laskeutuvan hartioilleni ja syyttävän äänen sanovan: »Seis, nainen . . .»

Mutta mitään ei tapahtunut. Kukaan ei kiinnittänyt minuun mitään huomiota. Huivipäinen nainen penkillä söi makkaravoileipää.

Ja niin suljin laukun, tartuin kannattimeen ja kävelin hitain, rauhallisin askelin tieheni.

Oliko laukun viisituntinen paikoillaan pysyminen taas todistus suomalaisten rehellisyydestä? Hauska olisi ajatella niin.

VALUVA KYLPYAMME.

HERRASVÄKI Tuomentuoksu oli muuttanut uuteen asuntoon eli lokaaliin, kuten Helsingissä sattuvasti sanotaan.

Ei se ollut mikään tuollainen kromiloisteinen, kaakelinhohtoinen ja tuoreelta väriltä tuoksuva loistosaavutus, johon pääseminen on muutamien perheiden salainen kunnianhimo.

Ei, tämä oli rehellinen ja koristelematon lokaali, jossa oli korkkimatot, kukalliset tapeetit ja kynnykset. Mutta sillä oli se hyvä puoli, että seinät olivat paksut ja ne olivat muutaman metrin päässä toisistaan, niin että niiden sisälle mahtui herrasväki Tuomentuoksun vanhanmalliset huonekalut, jäipä vielä tilaa liikkumiseenkin.

»Reisuss' rähjääntyy», sanoo pohjalainen mietelause. Kuinkapa ei sitten muutossa, missä kaikki pannaan ylösalaisin ja se mikä ennen oli kätkössä, tulee julki likaisena ja tomuisena.

Herrasväki Tuomentuoksu tunsi olevansa sanoinkuvaamattoman likainen. Mutta, ah onnea, sattui olemaan kuumanvedenpäivä, joten jokaisen perheenjäsenen mieltä elähdytti varma toivo pikaisesta puhdistautumisesta.

HerraTuomentuoksu perheenpäänä ilmoitti ensiksi käyttävänsä hyväkseen puhdistautumisen nautintoa. Hän sulkeutui siis kylpyhuoneeseen ja alkoi vihellellen valmistautua sanottuun nautintoon.

Mutta eipä aikaakaan kun hän raoitti ovea ja huusi:

»Hei, kuka täältä on vienyt kylpyammeen tulpan? En löydä sitä mistään.»

Kukapa sitä olisi vienyt. Eivät herrasväen lapsetkaan enää olleet niin pieniä, että olisivat tulpalla leikkineet.

»Kyllä se siellä on», ilmoitti rva Tuomentuoksu, »etsi tarkemmin!»

Kului hetki. Kylpyhuoneesta kuului kovaa kolinaa ja milloin voimakkaampaa, milloin heikompaa sadattelua, riippuen siitä, mihin hra Tuomentuoksu kulloinkin päänsä löi. Ja sitten avautui jälleen ovi.

»Ei se ole täällä», ilmoitti hra Tuomentuoksu kiihtyneellä äänellä. »Minä olen tonkinut koko huoneen kuin myyrä. Missä se on?»

Hyvin tyypillistä, että talon herra kysyy noin. Mutta mistä talon rouvakaan voi tietää, missä kylpyammeen tulppa majailee uudessa huoneistossa, jonne on samana päivänä muutettu.

Mutta kuitenkin äiti Tuomentuoksu naisten nöyrään tapaan alkoi sitä etsiä kaikkialta: keittiöstä, eteisestä, veeseestä, konttoreista. Mutta mitään tulpannäköistä ei löydetty.

Hra Tuomentuoksu kiihtyi sitä enemmän mitä varmempana alkoi häämöttää kylvynsaannin mahdottomuus. Sillä ei kenkään voi kuvitella kylpevänsä ammeessa, missä ei reiänsulkijaa ole. Kukapa jalallaan tai kädellään jaksaisi vastustaa viemäreihin pyrkivän veden valtaa!

Äiti Tuomentuoksu koetti kyllä parhaansa mukaan esittää tulpan korvikkeita: pientä lautasta, puupalaa, kangastukkoa, rasvapurkin kantta.

Mutta alkeellisinkin kokeilu todisti, että mainitut kappaleet eivät kyenneet vettä pidättämään.

»Nyt», sanoi hra Tuomentuoksu, »ei auta muu kuin että sinä menet lainaamaan tulpan naapurilta. Minä en voi mennä, koska olen jo puoliksi riisuutunut.»

Äiti Tuomentuoksu otti likaisen esiliinan yltään ja meni soittamaan naapurin kelloa.

Unisen näköinen, paitahihasillaan oleva mieshenkilö tuli ovelle.

»Anteeksi, tulin tiedustelemaan, saisiko teiltä lainaksi tulppaa...» aloitti rva T. epävarmasti.

»Mitä hemmetin tulppaa?» kysyi mies tyhmän näköisenä.

Rva T. selitti pulmansa.

»Meidän tulppa on kättingeissä, eikä sitä siitä irroiteta», kuului äkkiä kimeä naisen ääni. Ja unisen miehen takaa näkyi kaksi epäluuloista silmää.

Seuraavalla ovella selitettiin, että »meillä on kanssa kylpypäivä, tiemmä, ja meillä on lapsia. Ei meidän tulppa jouda. Kysykää talonmieheltä.»

Talonmies raapi niskaansa ja arveli, että »ne entiset vei kai sen sitten mukanaan, eikä meillä ole varatulppia...»

Surullinen lopputulos: herrasväki Tuomentuoksu ei voinut puhdistautua sinä iltana. Ja kun seuraavana päivänä hankittiin uusi tulppa, ei kuumaa vettä enää herunut.

Opetus: uuteen huoneistoon muuttaessasi varmistaudu siitä, että tulppa on tallella.

PORONLYPSYÄ JA JÄÄKARHUN KERITSEMISTÄ.

SE ON harmillista. Se on suututtavaa. Se on melkein raivostuttavaa.

Nono, mikä nyt on, kysyy pahaa-aavistamaton lukija. Mistä vihat?

Sitä vain, että teimme me suomalaiset koko maailman silmien edessä mitä ihmetekoja tahansa, ja kävipä täällä maailman taitavimmat sanomalehtimiehet meitä ja meidän kummallista ja salaperäistä »sisuamme» tutkimassa, ja kirjoittivatpa ne meistä ja meidän sivistyksestämme kuinka ylistäviä lausuntoja tahansa, ja tiedettiinpä koko maailmassa, että me olemme ensiluokkainen sotilaskansa, että meillä on Sibelius, Mannerheim, Aaltonen, A. I. Virtanen, Nurmi ja muut maailmankuuluisuudet, niin me emme pääse napapiiri-interiööreistämme ja jääkarhuista ja poroista, jotka ovat meidän pihaeläimiämme.

Ei päästä.

Aina ne pomppivat esiin silloin kun halutaan jotakin oikein mojovaa ja tyypillistä Suomesta ja suomalaisista kertoa.

Muuan kynäilijä on julkaissut suuressa amerikkalaisessa lehdessä seuraavanlaisen »kuvaavan anekdootin» suomalaisesta elämästä.

Muuan amerikkalainen pariskunta oli paluumatkalla Euroopasta. Laivan III luokasta he keksivät kauniin, punaposkisen suomalaisen tytön.

(Täytynee olla kiitollinen ainakin tuosta »kauniista ja punaposkisesta»! Mutta kuulkaa jatkoa!)

Pariskunta kuuli, että tyttö oli tulossa Amerikkaan työn hakuun. He päättivät ottaa hänet palvelukseensa.

»Osaatko keittää?» he kysyivät suomalaiselta tytöltä.

»En», sanoi tyttö. »En osaa keittää. Kotona aina äiti keitti.»

»Well», sanoi pariskunta, »osaat kai ainakin siivota ja pestä?»

»En», sanoi tyttö. »En osaa. Vanhin sisko kotona aina siivosi ja pesi.»

»Mutta kai sinä ainakin osaat lapsia hoitaa?» kysyi pariskunta ihmeissään.

»Ei, en osaa sitäkään. Nuorempi siskoni aina piti huolta pikkulapsista», vastasi kaunis, punaposkinen suomalaistyttö.

»Osaatko edes ommella?» kuului seuraava kysymys.

»En», sanoi tyttö, »täti aina teki ompelutyöt kotona».

»Mutta m i t ä sinä sitten osaat tehdä!?» huudahti pariskunta lopuksi aivan epätoivoissaan.

Ja tyttö vastasi iloisesti ja ylpeästi: »Minä osaan lypsää — p o r o j a!»

Phyh, sanon minä. Tuo pariskunta pisti omiaaan. Valehteli suoraan sanoen.

Noin hölmöä tyttöä ei tästä maasta ole ikinä Amerikanlaivaan noussut.

Ei työn hakuun eikä huvimatkalle.

Eikä Petsamon ja Hangon väliltä löydä kaunista ja punaposkista, enempää kuin rumaa ja kalveakasvoistakaan neitoa, joka osaisi lypsää poroja, ellei hän samalla kykenisi muutakin tekemään.

Kovin »edullisen» kuvan suuri amerikkalainen lehti antaa suomalaisesta naisesta aikana, jolloin muualla maailmassa — ja myöskin Amerikassa — on ihailevin sanoin kerrottu suomalaisen naisen, lottien ym. suurenmoisesta työstä kodin ja isänmaan hyväksi.

Mitenkä he lainkaan pärjäävät, jos tuollaisia mämmikouria ovat, ajatteli varmasti moni amerikkalainen lukija tämän »kuvaavan anekdootin» nielaistuaan.

Suututtaahan se suomalaista naista, korpee toki!

Varsinkin kun huomaa, että maailmalla jatkuvasti vallitsee halu esittää meidät napapiirimiljöössä, kivikaudenaikuisissa askareissa, ja kehittymättömän luonnonlapsen hölmöin hymyin ihailemassa kaikkea mikä »suuresta maailmasta» tulee.

Voisinpa kertoa kymmeniä juttuja suomalaisista tytöistä, jotka älykkyydellään, taitavuudellaan ja joustavuudellaan ovat raivanneet tiensä suuressa maailmassa, Amerikassakin, ja saavuttaneet ympäristönsä ja työnantajiensa ihailun ja kunnioituksen. Muuankin agronoomityttö, joka reippaasti pestautui newyorkilaiseen perheeseen keittäjäksi, vaikka tiesikin maan lannoituksesta enemmän kuin ruokien maustamisesta. Mutta kuinkas loistavasti tyttö vain suoriutuikaan!

Mutta se on eri juttu.

»Lypsää poroja!» — Kas etteivät keksineet vielä lisätä: »Ja keritä jääkarhuja!»

JÄNNITTÄVÄ PÄIVÄ.

TÄNÄÄN on jännittävä päivä.

Pieni tyttö heräsi jo varhain aamulla. Pimennysverhojen sivuilta näkyi kapea valoviiru. Pienen tytön unen huumaamat aivot ponnistelivat hitaasti päivätajuntaan.

Mikä se oli, joka tuntui samalla niin hauskalta ja niin jännittävältä?

Nuket ja nallet, potkulauta ja puisto välähtivät nopeassa saattueessa ohi. Mutta ei tämä kummallinen tunne nyt johtunut niistä. Jotakin se oli, jota samalla odotti ja pelkäsi . . .

Ja sitten se äkkiä oli aivan selvänä hänen mielessään: koulu! Nyt oli se viimeinen yö nukuttu ja tänään oli mentävä kouluun!

Pieni tyttö ponnahti täysin valveille ja katseli pelokkaasti ympärilleen. Pimeys tuntui niin suurelta ja uhkaavalta. Ehkä vielä olikin yö?

Pienet jalat liian pieniksi käyneissä tohveleissa tipsuttivat nopeasti lattian yli. Äidin luokse nopeasti. Äiti tietäisi onko vielä yö vai onko jo s e päivä . . .

Se päivä oli.

Kouraisi niin ilkeästi tuolta pienen sydämen kohdalta. Jotakin täytyi tehdä ja pieni tyttö alkoi hakata tohvelillaan, joka taas oli pudonnut, äidin peitettä.

— Ei mennä kouluun, hän ehdotti, — mennään Tokkmannille ja katsellaan leluja . . .

Aamun kuluessa rohkeus taas palasi. — Eikö niin, että kaikkien lasten täytyy mennä kouluun, jotta oppisivat,

hän selitti ja katseli vetoavasti aikuisiin. Niinhän nämä olivat sanoneet, tottapa ne vielä sanoissaan pysyisivät.

Oli sitten vielä aikaa leikkiä ja leikissä asia taas unohtui.

Mutta sitten huudettiin sisään. Toinen kolttu vaihdettiin ylle, hiukset kammattiin huolellisesti ja äiti järjesteli tavallista kauemmin sinistä solmiota. Kengätkin, joiden nokat olivat ahkerasta potkimisesta harmaiksi kuluneet, kiillotettiin ja kynnet puhdistettiin.

Taas alkoi tuntua niin ilkeältä.

— Kun minua niin kauheasti hävettää, kun minä en osaa lukea...

Ä ti selitti taas sadannen kerran, että juuri siksi kouluun mennään, että siellä opetetaan lukemaan.

— Mutta jos kaikki muut jo osaavat... jos nauravat minulle... Eihän ne sentään naura, sehän olisi tuhmaa? Eihän?

Siniset silmät odottivat taas niin luottavaisina äidin ratkaisevaa sanaa. Ja vaikka se sana tuntuikin rauhoittavalta, ei se kokonaan tuota pientä epäilyksen itua hälventänyt. Olihan hän itsekin joskus tuhma, vaikka hyvin tiesi, ettei saisi olla. Mikseivät siis muutkin lapset...

Kuljettiin koulutietä yhdessä äidin kanssa. Matkalla oli vielä kauhean paljon kyseltävää koulusta — tuosta ihmeellisestä, uudesta ja jännittävästä paikasta. Mutta kun koulun aulaan saavuttiin mykistyi suu kokonaan ja sormet pyrkivät suuhun.

Siellä oli niin paljon vieraita lapsia. Isommat tytöt juoksivat käsikädessä tai seisoivat kaulatuksin ja kuiskuttelivat. Ja pojat näyttivät niin oudon juhlallisilta vastapestyine kasvoineen ja suorine jakauksineen. Ja kaikki uudet tulokkaat pysyttelivät tiiviisti äitinsä vieressä ja katselivat kulmiensa alta ympärilleen.

Tällainenko oli koulu?

Jos voisikin kohta ruveta leikkimään, ettei tarvitsisi seisoa tässä, niin koulu voisi olla kivakin.

Sitten marssittiin isoon juhlasaliin. Siellä oli taustalla koroke ja sen edessä punainen samettiverho. Mitä sen takana oli?

Äiti selitti.

— Näytelläänkö siellä joka päivä, onko koulukin teatteri ja saako täällä nähdä Punahilkan ja Lumikin ja Kippari-Kallen?

Koulu alkoi tuntua oikein mukavalta paikalta. Ja tuo vieressä oleva tyttö, jolla oli kansallispuku ja punainen laukku, näytti niin kivalta. Sen kanssa hän rupeaisikin leikkimään. Opettajan kauniit sanat menivät yli pienen tytön ymmärryksen, mutta hänen äänensä oli lempeä, sitä oli mukava kuunnella. Hän olisi varmasti kiltti opettaja.

Ja kun ensimmäisen päivän pienet seremoniat olivat ohi ja kuljettiin taas kotiin päin, pieni tyttö sanoi: — Kyllä koulua on sentään hauska käydä, ei yhtään enää pelota . . .

Uusi ajanjakso oli alkanut pienen ihmisen elämässä.

NEITI RAIN EREHDYS.

VIERAAT SANOVAT, että neiti Rai on hermostunut ikäneito.

Tähän päätelmään he ovat johtuneet siitä, että heidän soittaessaan ovikelloa ja eteiseen astuessaan neiti Rai paljastaa heille puhtaanvalkoiset hampaansa — mutta ei tervetuloa toivottavaan hymyyn, vaan epäkohteliaaseen irvistykseen. Ja hänen kurkustaan nousee ääni, jonka kuvaamiseen suomenkielessä käytetään sanaa: murina.

Mutta ei se johdu suinkaan vain siitä, että neiti Rai olisi hermostunut. Hänen luonteensa on sellainen, ettei hän voi noin vain tutustua vieraisiin ihmisiin eikä ensimmäisistä maanitteluista suvaitse laskea heitä ystäviensä joukkoon. Mutta jos hän sitten heidät lopulta ystävikseen hyväksyy, ei hänen alttiudellaan ole rajoja. Hänen ruskeat silmänsä loistavat ilosta ja koko hänen vartalonsa — joka valitettavasti ei enää ole niin solakka kuin nuoruuden hehkeinä vuosina — ilmentää plastillisesti uskollista ystävyyttä.

Vaikka eipä silti, eihän se mikään kumma olisikaan, jos neiti Raikin olisi kaikkien elämystensä ja kokemustensa jälkeen hieman hermostunut. Kenenkäpäs hermot ne enää niin loistokunnossa ovatkaan!

Neiti Railla on nimittäin ollut omat järkytyksensä, joista hän voi myöskin syyttää sotaa.

Levottomimman kauden neiti Rai vietti evakuoituna turvallisella maaseudulla. Talon isäntäväkeen kuului myöskin komea ja määrätietoinen herra Jyry.

Aluksi suhtautuivat nämä kaksi, englantilaisen foxterrierin sukuun kuuluva neiti Rai ja saksalaista Vorsteher-heimoa edustava herra Jyry huomattavan kylmästi toisiinsa. Ymmärtää sen, erilaiset poliittiset mielipiteet ja niin edespäin.

Mutta niinhän se on, ettei yksinäisyyteen ja eristäytyneisyyteen suljettuna ajatteleva ja tunteva olento voi kauan tuollaista negatiivista asennetta ylläpitää. Ystävystytään hän sitä vankileireissä ja miehitetyillä alueillakin.

Ja niinpä tapahtui, että neiti Rai ja herra Jyry alkoivat vähitellen seurustella toistensa kanssa, jopa tekivät yhdessä pitempiä lenkkejäkin huurteisiin metsiin.

Kun pääkaupungissakin olot sitten rauhoittuvat, päätti neiti Raikin palata jälleen kotoisen emaljikuppinsa ääreen.

Hänen evakkoaikaemäntänsä tosin juorusi hieman neiti Rain käytöksestä ja vihjaili mahdollisiin tuleviin tapahtumiin.

Ja kun neiti Railta itseltään luottamuksellisesti tiedusteltiin: »Sano nyt suoraan, onko noissa juoruissa sinusta ja herra Jyrystä perää?» hän katsoi hyvin syyllisen näköisenä sivulle ja painoi päänsä alas.

Ei siis auttanut muu kuin odottaa mitä tulevaisuus mukanaan toisi.

Neiti Rai oli kotiin päästyään ensin iloinen ja onnellinen. Näytti siltä kuin hän olisi kokonaan unohtanut talvisen tarinansa.

Mutta noin kolmen kuukauden kuluttua hän alkoi käyttäytyä kummallisesti. Hän tuli alakuloiseksi ja etsi pimeitä, yksinäisiä paikkoja. Varsinkin erään konttorin lattia tuli hänen mielipaikakseen. Sinne kenkien taakse hän järjesti itselleen pienen pesäsen, minne hän raskaasti huokaillen usein pakeni. Kun häntä sieltä yritti pois houkutella, osoitti hän selviä äkäisen hermostumisen merkkejä. Vanha risainen pupujussi tuli hänen mieliseuralai-

sekseen. Sitä neiti Rai roikotti niskasta, asetti sen viereensä ja vartioi sitä kuin kalleinta aarrettaan.

Tätä neiti Rain kummallista olotilaa — muuan oppinut sanoi sitä erikoislaatuiseksi naiselliseksi hysteriaksi — jatkui viikonpäivät. Sen jälkeen ilmestyi neiti Rai pimennostaan jälleen valkeuteen. Hieman nolona ja arkailevana, mutta muuten entisellään.

Pesässä ei ollut muuta kuin entiset kengät ja se risainen pupujussi, johon neiti Rai sen jälkeen ei halunnut katsoakaan.

Kun herra Jyry pian tämän jälkeen tuli visiitille, eivät he viitsineet toisiaan edes tervehtiä. Neiti Rai sipsutteli ylimielisen näköisenä emaljikupilleen ainoata luutaan vartioimaan, ja herra Jyry, väsyneen ja kyllästyneen liikemiehen tapaan, heittäytyi matolle pitkäkseen ja pian kuorsasi nenä tohisten.

Mutta joka tapauksessa neiti Rai on läpikäynyt jonkin vakavan sielullisen kriisin ihanteellisine kuvitelmineen ja katkerine pettymyksineen. Ja nyt hän niistä vapautuneena viettää jälleen ikäneidon rauhallista, mukavaa ja leppoisaa elämää.

SÄHKÖNSÄÄSTÖÄ.

SÄHKÖLAITOS on nostanut sormensa ja sanonut, että elleivät helsinkiläiset rupea säästämään sähköä, niin raitiovaunut lykätään talliin toimettomina huilimaan. Pannaan melkein naftaliiniin.

Se on kamala pelotus. Sillä mihin me joutuisimme, ellemme enää saisi yhtä vapaasti, sts. ahtaasti raitiovaunuissamme ajella.

Kadulle me kaikki joutuisimme. Tosin käveleminen on ylen terveellistä, mutta tänä pisteiden aikana pitäisi kai pyrkiä siihenkin, etteivät pohjanahat saisi tarpeettoman paljon pistoksia.

Eräässä perheessä on koulupoika, jolla on pitkä matka kouluun, ja joka sen takia ahkerasti käyttää sähkövaunuja.

Tähän saakka hän on kotioloissa ollut huikennellen huoleton sähköönkin nähden. Hän on unohtanut lampun palamaan huoneisiinsa ja muihin paikkoihin, missä silloin tällöin pistäytyilee. Äidin lempeät ja vähemmän lempeät huomautukset ovat tässäkin suhteessa kaikuneet kuuroihin korviin.

Mutta nyt on pojassa tapahtunut hämmästyttävä muutos. Hän on päättänyt taistella raitiovaunujen olemassaolon puolesta, sillä nyt vasta hän on herännyt tajuamaan niiden kallisarvoisen merkityksen. Hän ei halua tehdä kahta pitkää joutavanpäiväistä kävelymatkaa kouluun sen takia, että hänen perheensä polttaa tarpeettomia lamppuja kotona.

Hän on nyt perheen sähkönsammuttaja n:o 1. Hän

kulkee kuin vaaniva peto huoneistoissa ja napsii lamppuja sammuksiin. Hän on kehittymässä täydelliseksi tyranniksi tässä suhteessa.

Eräänä päivänä hän oli viedä isältään hengen tässä toiminnassa.

Isä oli heittäytynyt — isien tapaan — sohvalle muka iltalehteä lukemaan. Jätti pienen lampun palamaan.

Poika kyttäili oven takana ja kun hän näki isän tarpeettoman kauan pitävän silmiään yhdessä kohdassa, arveli hän tämän nukkuvan, ja hiipi sammuttamaan lampun. No, ajatteli isä, sama se. Lepuutetaan silmiä tässä pimeässä sitten.

Kun väsynyt virkamies rupeaa lepuuttamaan silmiään pimeässä huoneessa, niin sekunnin päästä hän nukkuu.

Jonkin ajan kuluttua puhelin soi. Isä kuuli sen etäisenä hyrinänä uneensa, mutta ajatteli, vastatkoon muut.

Joku muu menikin vastaamaan eteiseen, jonne hän tietenkin väänsi lampun palamaan. Se oli kaukopuhelu isälle.

Sillä välin kuin isä vääntäytyi unenhorroksestaan ja sohvalta, kävi poika sammuttamassa eteisen valon. Mitäs turhia, näkee ihminen yhtä hyvin pimeässäkin puhua, ajatteli poika. Kompuroiden ja mattoihin kompastellen isä hapuili tiensä eteiseen. »Miksei lamppu pala», hän mutisi ja yritti luovia kosketinta kohden. Eihän torveakaan osaisi pimeässä löytää ja korvalleen nostaa.

Sokkona pyörivä ihminen on tavallisesti hyvin kömpelö liikkeissään, saati sitten unenpöpperössä hapuileva väsynyt virkamies. Isä sysäsi varomattomasti jalallaan pientä mattoa, joka liukui ja isä kaatua mätkähti maahan. Niinä muutamina sekunteina, jolloin hänen hurjasti pyörivät käsivartensa yrittivät saattaa ruumista tasapainoon, hän sysäsi pientä puhelinpöytää. Tämä kallistui ja valutti pinnaltaan puhelimen torvineen isän niskaan Kuului kolinaa, kilinää, murinaa ja sadattelua.

Perhe juoksi kauhistuneena paikalle, lamppu sytytettiin ja lattialla nähtiin tragikoomillinen näky: perheenisä ma-

kasi pitkin pituuttaan lattialla ja puhelimen lanka oli kiertynyt hirttosilmukaksi hänen kaulaansa. Ja itse kone riippui hänen niskassaan kuin mikäkin salaperäinen aikasytytyspommi.

Yhteisvoimin saatiin perheenisä jälleen pystyasentoon ja vapautetuksi henkeäsalpaavasta kaulakorustaan.

Hänen jalkaansa koski, se oli varmasti poikki, sanoi isä, ja hänen äänensäkin vain käheänä pihisi, kunnes se äkkiä saavutti normaalia vahvemman kaikunsa ja silloin poika sai kuulla kunniansa.

Lopuksi muistettiin kaukopuhelukin ja kun kone oli jälleen asennettu pöydälle, langat selvitetty ja torvi äidin tukemana viety isän korvalle, ei sieltä enää kuulunut muuta kuin tuut-tuut.

Kaukana toisessa päässä ollut puheillepyrkijä oli varmasti luullut, että pommi räjähti ja hävitti talon, — arveli poika.

Isä oli koko sen illan hyvin vihainen ja äidin piti hautoa hänen jalkaansa lyijyvedellä. Seuraavana aamuna äiti tosin huomasi, että hän oli kaatanut kääreeseen — vishyvettä. Välikkö, jonka kaapissa rohtoja säilytettiin, oli myös pilkkopimeä. Poika näet oli vääntänyt sieltä lampun irti. Mitäs turhia välikössä tulta!

Mutta äiti ei sanonut mitään.

NE KALLIIT KUPONGIT.

PERHE söi sunnuntaina »ulkona», sts. ravintolassa. Mikäs siinä auttoi — kun lauantaina ei saatu ostetuksi ruokaa, täytyi mennä sinne, missä sitä aina on, ravintolaan, maksoi mitä maksoi.

Ruokalistan tutkiminen ei pitkää aikaa vienyt. Ei ollut enää paksuja à la carte-kirjoja, jotka ennen muinoin olivat syynä siihen, että 6:n henkilön seurue tilasi kuutta eri ruokalajia, ja sekin ratkesi vasta pitkän neuvonpidon jälkeen, jolloin tarjoilijatarta juoksutettiin kuusi kertaa keittiössäkin. »Neiti, kuuluukohan tähän paistettuja perunoita!» kysyi ensimmäinen. »Minä kysyn», sanoi neiti ja meni keittiöön.

»Mitähän tämä pimpernelli-kastike on, neiti?» kysyi toinen. — »Minä kysyn», sanoi neiti ja meni keittiöön. Jne.

Ja sitten tuli muitakin määräyksiä. »Neiti, minä haluan Oskarinpihvini vain vähän paistettuna . . .» — »Neiti, minun chateaubriandini pitää olla läpipaistettu ja paljon persiljavoita . . .»

Voivoi, kuinka me ennen muinoin olimme vaativaisia ja työläitä palveltavia!

Toista on nyt.

Ruokalista mahtuu pienen paperilappusen toiselle puolen, siinä on vain muutama rivi.

Ainoaa päänvaivaa tuottavat nuo pienet merkinnät ruokalajien edessä: L:t, R:t ja numerot.

Mutta ne voivat aiheuttaa voimakastakin mielipiteidenvaihtoa.

— Minä otan paistettua haukea, sanoo perheen esikoinen.

— Mutta sehän vaatii rasvakupongin! Tässä on edessä R., sanoo äiti, ja sillä äänellä, että paistetun hauen tilaaminen on eräs maailman mahdottomimpia asioita.

— No, eikö sinulla sitten ole rasvakorttia mukanasi? kysyy esikoinen tyytymättömällä äänellä.

— Lapsi kulta, älä puhu noin mahdottomia. Kaikki rasvakupongit on käytetty jo viime viikolla.

— Mitä varten? penää esikoinen yhä epäluuloisesti.

— Totta kai. Kymmenen päivän annokset otetaan aina kerrallaan. Sinä voit ottaa keitettyä lahnaa, siitä ei mene mitään, ehdottaa äiti.

— Siinä on niin himputisti ruotoja, mutisee esikoinen.

— Mitäs isä haluaa? kysyy äiti, vaikka hän sen melkein jo ennakolta tietää.

— Minä ajattelin sitä porsaanpaistia... mumisee isä hieman syyllisen näköisenä, vaikka koettaakin näyttää rohkealta.

— Hm, sanoo äiti ja katsoo tiukasti ruokalistaan. — Siitä menee niin monta lihakuponkia...

— Kai sinulla lihakortti sentään mukana on? tiedustelee esikoinen. — Minä ottaisin myös porsaanpaistia.

— Ja minä ja minä! kaikuu kaikkialta ympäriltä.

Äiti tekee nopeita laskelmia päässään. Jos kaikki ottaisivat sitä, menisi enemmän kuin yhden lihakortin kupongit, ja sillä voisi kuitenkin saada kaupasta suomimakkaraa kaksinkertaisen määrän tai munia — sitten kun niitä tulee kauppaan...

— Ei, sanoo äiti diktatuurivaltuuksin ja laskee pöydälle ruokalistan. — Ei se käy. Vain isä saa porsaanpaistia tällä kertaa. Me muut otamme sellaista, mihin ei mene mitään. Siis lahnaa. Neiti...

Perhe mumisee, mutta alistuu.

Isä ei tosin voinut jakamattomin nautinnoin syödä por-

saanpaistiaan, sillä hän tunsi perheen katseiden seuraavan jokaista haarukallista, jonka hän huulilleen kohotti.

— Isä, onko se hyvää? tiedustelivat lapset poimiessaan suustaan lahnan ruotoja.

Ja vaikka se isän mielestä oli vallan erinomaista täytyi hänen yhteisen hyvän vuoksi vähän narrata. — Noo, ei mitään erikoista, kauhean suolaista... Mutta tuo lahna näyttää hyvältä...

— Se on oikein hyvää. Eikö olekin, lapset? sanoi äiti valoisin ilmein. Hänen kurkussaan kutitti pieni itsepäinen ruoto, eikä ollut edes kovaa leipää, jolla olisi sen alaslähdettänyt — äidin mieleenkään ei tullut, että hän olisi voinut uhrata yhden tähtikupongin ja tilata kovaa leipää.

Äiti tunsi, että hänen osansa oli taistella kuin leijona kalliiden kuponkien puolesta muun perheen hyväksi ja — sitä vastaan.

Joka tapauksessa perhe maksoi laskunsa sulassa sovussa ja lähti kotiin, missä lahnansyöjät ensitöikseen hakeutuivat ruokakaapille.

VITAMINISOINTIA.

MUUTAMIA VUOSIA sitten jouduin kääntämään suomeksi erään pienen kirjasen. Se seurasi sirossa painoasussa erästä kaunista pahvirasiaa. Siinä kerrottiin ylistelevin sanoin rasian sisällön ihmeellisestä voimasta ja vaikutuksesta.

Ja se rasia sisälsi eräänlaista uutta laihdutusainetta.

Se oli näes silloin, kun ihmisillä oli huoli linjojensa hoidosta. Jokaisen piti muka keinolla millä hyvänsä pyrkiä mahdollisimman hoikaksi ja heiveröiseksi. Eikä näistä keinoista ollut puutetta, siitä pitivät huolen maailman tuhannet »ravintoekspertit» ja salaperäisten pillerien pyörittäjät.

Käännöspalkkiona sain rasian tuota ainetta — taisin saada lisäksi pari sataa rahassakin.

Kokeilinkin sitä — tietenkin, totta kai, olihan se melkein velvollisuutenikin.

Aine oli vaaleankellertävää, kevyttä hiutaletta. Sitä piti ottaa ruokalusikallinen pari tuntia ennen ateriaa ja juoda lasillinen vettä päälle. Ja seurauksena piti oleman se miellyttävä tunne, että aterialla ei ruoka yhtään maistunut, tunsi olonsa kovin kylläiseksi, aivan kuin olisi juuri ylellisestä ruokapöydästä noussut.

En tosiaankaan muista työnsinkö kyllästyneenä lautasen pois edestäni ja kieltäydyinkö lihapullista. Tuskinpa — lihapullista en ikinä ole voinut kieltäytyä, varsinkaan jos ne ovat vähän palaneet ja niiden seurana on puolukkahilloa. Ah . . . — mutta ei puhuta siitä.

Mutta sen muistan, että uteliaana luonteena halusin

omin silmin nähdä, mikä vaikutus noilla viattoman näköisillä hiutaleilla sisuksiini oli. Kaadoin siis lusikallisen hiutaleita lasiin ja täytin sen vedellä.

Ensin ei tapahtunut mitään sen kummempaa kuin että hiutaleista osa nousi pinnalle, osa leijaili siinä välimailla ja loput paneutuivat laiskasti lasin pohjaan.

Jätin lasin kuitenkin silleen ja unohdin koko jutun.

Seuraavana aamuna muistin sen taas ja ajattelin: katsotaanpa onko lasissa tapahtunut mitään.

Oli, oli siellä.

Koko lasi oli nyt täynnä paksua, sameanharmaata möhnää, kuin sammakonmätiä. Jokainen pieni hiutale oli paisunut isoksi, läpikuultavaksi, epämääräisen muotoiseksi olioksi, jolla oli iso pää ja pieni häntä. Tuntui siltä kuin olisi katsellut hirveitä basilleja mikroskoopin läpi. Huh.

Ei ihme, jos mahalaukku lusikallisesta täyttyykin ja kieltäytyy tilanahtaudesta ottamasta vastaan ruokaa.

Ja siinä olikin tuo laihdutusaineen salaisuus.

Mihin minä tällä jutullani halusin oikein päästä?

Aivan oikein, tähän:

Kun nyt kaikenlaisia muitakin aineita, joissa ei sanottavasti ole ravintoarvoa, vitaminisoidaan eli vitaminoidaan, kuten esim. margariinia, niin mitämaks jos noita salaperäisiä laihdutushiutaleitakin!

Niihinhän luulisi vaivattomasti voitavan sekoittaa kaikki mahdolliset vitamiinit A:sta Ö:hön saakka! Lusikallinen sitä kolmesti, neljästi päivässä — eikä meitä surettaisi yhtään vaikka lihakauppojen tiskit ikuisesti hohtaisivat valkoista tyhjyyttään, maitoannos vähenisi sormustimelliseen, kanat tekisivät munimislakon ja voi häviäisi lopullisesti. Me emme olisi nälkäisiä emmekä ruoasta välittäisi. Meillä olisi vatsassamme tuota vitaminoitua sammakonmätiä!

Niin vaivatonta ja mutkatonta kaikille — eikä vähimmin kansanhuoltoherroille!

Muuten — nuo vitamiinit. Esivanhempamme eivät niistä mitään tienneet, eivät hedelmiä syöneet, mutta elivät kauan ja saivat paljon lapsia.

Nyt vyörytetään kaikki syy sairauksista ja mieliharmeista vitamiinien tai oikeammin niiden puutteen niskoille.

»Minulla on angiina — se on se D-vitamiinin puute.» — »Minun hampaani alkavat löyhtyä, saan varmasti keripukin — se on se C-vitamiinin puute.» — »Minua vaivaa ankara reumatismi — se on se A-vitamiinin puute.» — »Minä saan nykyään niin helposti nuhaa ja yskää — se on se B-vitamiinin puute.»

Noin me syyttelemme. Eikä meillä kuitenkaan ole selvää käsitystä mitä noiden vitamiinikirjainten taakse oikein kätkeytyy. Voisimme varmaankin paremmin ellemme niin paljon ajattelisi — tai puhuisi — noista salaperäisistä vitamiineista.

HAITUVA LUUTNANTIN NENÄSSÄ.

KULJIN Krissun kanssa kadulla. Krissun nimi oli oikeastaan Kristiina, mutta eiväthän nykyajan nuoret voi moista vanhaa kaunista nimeä kunnioittaa — Krissu siitä tulee.

Krissu oli nuori nainen, oikein sitä kaikkein hempeintä, ruusunhohteisinta lajia. Mutta siitä huolimatta tarmokas ja toimelias kuin pärskivä suihkulähde. Hänellä on maanantaitalkoomerkki ja kirveenkuva rinnassa ja lotta-komennukselta hän oli juuri Helsinkiin lomalleen tullut.

Hän oli vaihtanut askeettisen ammattipukunsa siviilin hepeneisiin ja olikin punaisine poskineen, kirkkaine silmineen ja leiskuvine kiharoineen ilo silmälle. Vastaantulijoiden katse näytti mielihyvin viipyvän hänessä ja se teki hänet onnelliseksi.

Taaskin tuli vastaan eräs pitkä komea upseeri. Kului muutama sekunti ja upseerin saappaiden narina kuului jo takaa päin. Mutta Krissun olemus oli muuttunut. Ne paikat hänen kasvoissaan, joita pakkanen ei ollut punannut, värjäytyivät nyt lämpimästä verenpalosta. Hän vei käden huulilleen ja huudahti »Uih!» ja sitten hän salamannopeasti käänsi päänsä taakse päin. Vaistomaisesti käänsin minäkin pääni.

Upseeri, joka oli ennättänyt muutaman askelen päähän, käänsi myös päänsä, sitten koko olemuksensakin, hymyili — aivan hurmaavan valloittavasti, se täytyy myöntää, ja teki kunniaa.

Krissu nyökäytti hieman somaa päätänsä ja sanoi taas »Uih!»

Jaha, tässä kukki ilmeisesti romantiikan hehkuva kukkanen keskellä talvipakkasta.

— Vai romantiikan! nauroi Krissu, joka nyt oli jo päässyt tasapainoon, mutta oli entistäänkin onnellisemman näköinen. — Jos minä kertoisin sinulle mitä olen tuolle luutnantille tehnyt, niin tietäisit, että se on kaukana romantiikasta. Ja Krissu pysähtyi keskelle katua ja päästi heleän naurun. »Mutta ajatella, että hän tunsi minut!»

Ja sitten, matkaa jatkettaessa, Krissu kertoi »mitä hän oli tehnyt luutnantille». Se olikin vallan kamalaa!

Hän oli Riihimäellä noussut junaan. Ainoa vapaa paikka oli olennon vieressä, josta näkyi vain pitkät koivet, pää oli hautautunut naulassa roikkuvaan mantteliin. Krissu asettui siihen varovasti. Junan liikkeelle lähtiessä pää kuitenkin ilmestyi manttelin sisältä, käsi haroi kasvoja unisesti, ja silmät vilkaisivat ulos ja sitten pää nojautui manttelia vasten ja silmät painuivat taas kiinni.

Nyt kun kasvot olivat vapaina Krissu saattoi tarkastella niitä. Oikein mukavan näköinen mies, viestiluutnantti, totesi Krissu. Ja pani tyytyväisenä merkille, että mies piti nukkuessaan suutaan kiinni eikä kuorsannut.

Niin jatkui matka kohden Helsinkiä. Luutnantti nukkui kuin lapsi ja Krissu suunnitteli lomansa viettoa. Helsinkiä lähestyessä hän päätti vähän korjailla ulkomuotoaan. Otti laukustaan puuterirasiansa huiskuineen ja alkoi taputella kasvojaan. Huisku oli tuollainen vaaleanpunainen höyheninen laite, josta vanhemmuuttaan pyrkii lähtemään lentoon kevyitä haituvia.

Niin läksi nytkin — tavallista kookkaampi. Se leijaili hetken Krissun näköpiirissä, hän puhalsi siihen, ja sitten se hävisi näkyvistä.

Mutta kun Krissu oli päättänyt kaunistelemisensa ja käänsi kasvonsa luutnanttiin päin, hän huomasi minkä tuo vaaleanpunainen haituva oli ottanut maihinlaskupaikakseen. Luutnantin vasemmanpuoleisen nenänsieraimen!

Siinä se iloisesti heilui luutnantin tasaisen hengityksen liikuttamana. Vuoroin se hävisi nenän sisään, vuoroin ilmestyi ulkopuolelle ja vilkutti kevytmielisesti. Krissu kauhistui. Mitä sanoisi luutnantti kun herää! Hän yritti varovasti puhaltaa siihen, mutta se näytti takertuvan entistä lujemmin toisesta päästä. Krissu tuijotti kuin lumoutuneena tuota ärsyttävää haiventa. Pois se oli saatava ennen kuin toinen heräisi. Ja sitten hänelle tuli sellainen »mielipuolinen» ajatus, että hän itse nyppää sen sormellaan pois. Hän lähensi varovasti peukaloaan ja etusormeaan luutnantin nenää kohden. Nyt, nyt . . ! Mutta samassa juna teki oikullisen nykäyksen ja hups! Krissun sormet olivat luutnantin nenässä!

Luutnantti säpsähti hereille. Seurasi muutaman sekunnin tuijotus silmästä silmään. Sitten Krissun sopertelevia anteeksipyyntöjä ja selityksiä. Ja sitten kummankinpuolen naurua niin että vaunu helisi.

— Niin että onko se sinusta romanttista, kysyi Krissu.

Hm. Kuka tietää. Oireet näyttivät lupaavilta.

OLI YKSI REHELLINEN IHMINEN.

VALTION VIRKAMIES Pienolaisen perheessä vallitsi suuri, jakamaton, eräässä suhteessa ansaitsematonkin ilo ja riemu.

Mentiin melkein piirileikkiä nuorimmasta vanhimpaan. Vain isoäiti ja kotiapulainen tyytyivät hillitymmin käyttäytymään, mutta heidänkin suunsa oli venynyt pari senttiä leveämpään nauruun.

Laajasydäminen ja myötämielinen lukija hymyilee ymmärtävästi: kolmannentoista kuukauden palkka ja korotus ylempään palkkausluokkaan, sehän on selvää!

Laajasydäminen lukija on tavallaan oikeassa, mutta Pienolaisen perheen riemuun oli toinenkin syy ja siitä juuri rohkenisimme sanoa, että se oli vähän ansaitsematon. Se johtui nimittäin huolimattomuudesta, joka olisi voinut muuttaa Pienolaisten elämän kaameaksi tragediaksi, jota ei tuo 13:nnen kuukauden palkka ja korotus ylempään palkkaluokkaan olisi kyennyt kokonaan haihduttamaan, mutta joka nyt kuitenkin suopean kohtalon ansiosta kääntyi iloksi ja riemuksi.

Ja kaikkein nolointa oli se, että tämän uhkaavan tragedian oli perheensä ylle vetämäisillään rva Pienolainen, joka muuten oli itse säntillisyys ja esimerkillisyys.

Eilen oli näet tapahtunut niin, että rva Pienolainen oli ollut ostoksilla.

Perheenemännällä oli tänäkin vuonna paljon ostettavaa, varsinkin jos hänellä on paljon kortteja. Ja rva Pienolaisella niitä oli lähes sata korttikotelossaan — arvaa sen,

kahdeksan hengen perhe ja jokaisella 9 korttia, lukuunottamatta tupakkakorttia, joka oli kamreeri Pienolaisen lompakon sisimmässä lokerossa.

Rva Pienolainen oli ollut siirtomaatavarakaupassa. Hän oli saanut aikamoisen pussin jauhoja, monta mehupulloa, jäljellä olevat sokeri- ja kahviannokset ynnä paljon muuta. Hänen kaksi uskomattoman vetävää kassiaan olivat jo kukkuramitalla täynnä ja kaksi mehupulloa jäisi vielä kainalossakin kannettavaksi. Mutta mitäpä ja missäpä ei perheenäiti nykyään kantaisi, kunhan hän vain kannettavaa saa!

Käsilaukkukin, tuo laukuista tärkein, jossa säilyteään elintärkeää korttikoteloa, rahakukkaroa ja henkilöllisyystodistusta, oli pullollaan pikkupaketteja eikä ottanut pysyäkseen kiinni — vanha ja rasittunut kun jo oli monen vuoden palveluksesta.

Joka tapauksessa rva Pienolainen pääsi mitään rikkomatta ja pudottamatta kantamuksineen kotiin. Niin hän luuli.

Mutta hän erehtyi katkerasti. Isoäiti, joka oli avannut hänelle oven, ilmoitti kohta: »Sinun käsilaukkusi on auki.»

Niin, se riippui vain toisen kantoremmin varassa ja ammotti auki kuin kuvaraamatullinen Moolokin kita.

Hätäinenkin tarkastus paljasti rva Pienolaiselle kaamean totuuden: hänen korttikotelonsa oli poissa!!!

Oi, lukija, ei tarvinne harjoittaa mitään kaunokirjallista maalailua, kuvatakseen, minkä tuskan, hädän, itkun ja hammastenkiristyksen tämä paljastus aikaansai Pienolaisen perheessä. Silloin täytyisi vetää avuksi joitakin antiikin jylhiä tragedioita, joissa isät, äidit, lapset ja vanhukset jäävät ruumiina näyttämölle, ja vain vanha, sokea isoäiti — vanha rva P. ei tosin ollut sokea — jää yksin harottavin hapsin elämään, lausuen jylhällä äänellä Kohtalottaren viimeiset sanat.

Tätä riipivää tunnelmaa kesti seuraavaan päivään ja sinä aikana oli juostu idät ja lännet, kadut ja kaupat, po-

liisikamarit ja kansanhuollot. Perhe valmistui alistuneena nälkäkuolemaan seuraavan viikon aikana.

Mutta Kohtalotar oli sentään tällä kertaa lempeä.

Puhelin kilahti ja kun sen heikko loppukilahdus kuului, vaipui rva Pienolainen itkien tuolille. Mutta nyt hän itki ilosta. Maailmassa oli vielä yksi rehellinen ihminen, ja juuri hän oli löytänyt rva Pienolaisen korttikotelon! Uskomatonta, mutta totta!

Kun rva Pienolainen, tuulenpuuskana lennettyään hakemaan sitä, oli saapunut kotiin kallis kotelo rintaansa vasten painettuna, syntyi juuri tuo ratkiriemullinen piirileikki, josta alussa kerrottiin.

»*HELLIKKI.*»

KAUPUNGISSAMME toimi jo rauhan aikana eräs seura, jonka rekisteröimätön nimi oli »Hellikki». Sen jäsenet olivat herttaisia, kauneudenjanoisia ja intomielisiä kansalaisia, jotka kilpailivat keskenään kukkien kasvattamisessa. Ja varsinkin ruukkukasvien kukittamisessa. Seuran ydinajatuksena oli vakaumus, että jos kukkia rakastavaisin käsin hoitelee, hellii ja hyväilee, niin ne palkitsevat vaalijansa, niiden kukoistus puhkee umpuista ennen aavistamattomaan loistoon ja kauneuteen.

Kerran kuussa »Hellikin» jäsenet kokoontuivat Eläintarhan kasvihuoneeseen, missä he palmupuiden siimeksessä, lorisevan lähteen äärellä ja kanarialintujen sirkuttaessa kertoivat kokemuksiaan.

Kerran kun myötämielisenä ulkojäsenenä olin läsnä tällaisessa tilaisuudessa, rva Hunajavuori kertoi, että hän on saanut valkoiset amaryllikset hohtavan upeiksi laulamalla niille joka aamu »Yksi ruusu on kasvanut laaksossa». Hän väitti, että se vaikutti elähdyttävästi amarylliksiin ja kiihotti heidän kunnianhimoaan. Siinä me kukimme kuin yksi ruusukin, he varmaankin ajattelivat.

Neiti Liljanvarsi taas kertoi, että hänen oli tapana joka päivä ennen virastoon menoa seisoa pelarguunioidensa ja annansilmiensä edessä, tehdä plastillisia liikkeitä käsillään niiden yläpuolella, sulkea silmänsä ja puhua laulavalla äänellä: »Te kauniit kullanmurut, matte rakastaa teitä yli kaiken, palkitsettehan te matelle maten vaivat!» Ja jokainen myönsi, että sellaisia englantilaisia pelarguunioita ja

ranskalaisia annansilmiä kuin nti Liljanvarren ikkunalla, ei Suomessa missään olekaan.

Rouva Lehtikulta, joka on kuuluisa suurenmoisesta posliinikukastaan ja cissuksestaan, tunnusti, että hänen kukkiensa menestymisen salaisuus oli siinä, että hän, hellästi pyyhittyään pölyt lehdiltä, suuteli hennosti jokaista lehteä niin pitkälle kuin ylettyi. Mutta kun hän oli huomannut, että ylimpänä olevat lehdet panivat tämän laiminlyönnin kovin pahakseen ja alkoivat osoittaa selviä lakastumisen merkkejä, hän nyttemmin käyttää pallia ja suorittaa seremonian latvaan saakka. Ja nyt kiiltävät kaikki lehdet riemullisen viheriäinä.

No niin, mutta nyt olen kuullut, että »Hellikki»-seura on laajentanut ohjelmaansa. Se on sisällyttänyt hellään hoivaansa myöskin kanat.

Olin äsken seuran kokouksessa. Rva Hunajavuoren maalla asuva käly emäntä Yli-Atriainen kertoi mielenkiintoisia kokemuksiaan siitä, miten tämä hellittely-periaate oli vaikuttanut hänen kanoihinsa.

— Minun kanani, sanoi emäntä Yli-Atriainen, — munivat kolme jopa neljäkin kertaa päivässä.

Kuuntelijat huudahtivat hämmästyksensekaisesta kateudesta.

— Niin, se tuntunee teistä uskomattomalta, jatkoi emäntä Yli-Atriainen, — mutta se on totta. Ja kuinka olen päässyt tällaiseen tulokseen? Vain sillä, että puhuttelen niitä hellästi ja hyväilen niitä. Jokainen kana tuntee nimensä ja taapertelee kutsuttaessa luokse silitettäväksi ja raaputettavaksi. Ja sitten kiitollisena menee ja munii munan. Mutta jos jonakin päivänä jätän kanani palvelijani huostaan, joka vain kylmästi heittää heille ruoan, pahastuvat he siitä paikalla ja munivat hyvin huonosti. Kanojen on ehdottomasti tunnettava, että heitä rakastetaan ja silloin he kyllä palkitsevat hoitajansa vaivat...

Tästä heräsi mitä vilkkain ja innostunein keskustelu.

Rva Hunajavuori loppupontta esittäessään keräsi yhteen esitetyt ajatukset ja lausui mm.:

— Olemme siis huomanneet ja todenneet, mikä suunnattoman suuri merkitys on tällä hellittelyllä myöskin kanoihin nähden. Ja koska nämä kana-asiat ovat tällä hetkellä päivänpolttavat, on lausuttu toivomus, että kansanhuoltoministeriöön lähetettäisiin ehdotus erikoisten helläpuhujien tai hellyttäjäin palkkaamisesta maaseutua kiertämään. Suuriin kanaloihin pitäisi palkata oma erikoinen helläpuhujansa ja sitä paitsi olisi kussakin pitäjässä kiertävä hellyttelijä, joka opastaisi emäntiä tässä uudessa taidossa. Kuinka monen kanan hengen pelastaisimmekaan tekemällä tämän hellyttelyhoitotavan tunnetuksi ja ainakin ne kanat, jotka nyt ovat tappotuomiolla, tulevat ikuisesti kiittämään meitä...

Lopuksi laulettiin yhteisesti »Tipu, tipu kuuleppas...»

ROUVA KAHVIPANNU.

KAHVIPANNU, Maitokannu ja Voiastia viettivät rauhallista iltahetkeä keittiön pöydällä.

Maitokannu ja Voiastia olivat valitelleet tyhjää tunnettaan.

— Ohoh, siitä on sitten pitkä aika, kun minä olen ollut reunojani myöten täynnä, huokasi Maitokannu.

— Sama täällä, inisi Voiastia, — minä olen laihtunut niin, ettei minusta kohta ole kuin suolavesi jäljellä.

Mutta Kahvipannu taputti tyytyväisenä pulleaa vatsaansa ja sanoi: Niin se on, sisaret, että minä se olen huushollissa viimeinen, jonka tyhjyyttä tarvitsee kärsiä. Vaikka te ette enää mitään sisuksiinne saisikaan, niin kyllä minut aina jollakin konstilla täytetään. Minä olen ihmiselle paljon tärkeämpi ja rakkaampi kuin te.

— Ihmiset ovat niin tyhmiä, sanoi Maitokannu ja silitteli vaaleanpunaisia ruusuja, jotka sen valkoista kolttua koristivat.

— Idiootteja, jatkoi Voiastia halveksivasti. — Me sisar Maitokannun kanssa olemme kuitenkin paljon tärkeämpiä heille. Jos me tulemme aivan tyhjiksi, niin katsotaanpa miten heidän käy. Vaikka sinä, Kahvipannu, olisit kaikenlaisia hämäräperäisiä sekoituksia niin täynnä, että nokkasi tippuisi, niin eivät he sentään pitkälle potki sinun höyryilläsi.

— Hahaa, te olette vain kateellisia, hihkui Kahvipannu. — Sillä teidän tyhjyydestänne he eivät pidä läheskään niin suurta meteliä kuin minun. Ettekö seuraa sanoma-

lehtiä! Ei niissä puhuta paljonkaan voin niukkuudesta tai maidon vähyydestä, mutta kahvista, kahvista — siitä se suurin poru on.

— Minä en ymmärrä, sanoi Maitokannu, — millä sinä olet heidät niin hurmannut, että he unohtavat kaiken muun, kun sinusta tulee kysymys. Monessa muussa asiassa he vielä kykenevät olemaan järkeviä, jopa hyväntahtoisesti suomaan toisellekin osansa, mutta kun sinusta tulee kysymys, niin he riitelevät sinusta hampaat irvissä. Ja sinä olet kuitenkin hyvin epämääräinen sekä väriltäsi että maultasi. Puhdas valkoinen väri on sentään ihan toista.

— Ei minunkaan keltaisessa värissäni mitään tahraa pitäisi olla, sanoi Voiastia ja puhalsi pois tomuhiukkasen, joka yritti sen pinnalle laskeutua.

— Hihii, nauroi taas Kahvipannu, — tepä ette tunnekaan minun voimaani. Ihminen on saanut päähänsä, että hän minun seurassani virkistyy, hänen sydämensä alkaa sykkiä entistä voimakkaammin, hänen aivoihinsa nousee loistavia ajatuksia. Te olette niin proosallisia, te painutte suoraan alas, mutta minussa on huumaa ja lentoa, minä nousen suoraan ihmisen päähän!

— Olet rienaaja. Pitäisi kieltää mokoma noituus, mutisi Maitokannu.

— Meistä kolmesta olet sinä ainoa, joka on turmeltunut vieraista vaikutteista, murisi taas Voiastia. — Nyttemmin olet jo täydellinen sekasikiö, jossa ei alkuperäisestä olemuksesta ole enää mitään jäljellä. Me, Maitokannu ja minä, otamme vastaan vain aitoa tavaraa. Mutta sinulle kelpaa mikä tahansa.

— Onko se minun syyni, kivahti Kahvipannu ja tupsautti nokastaan äkäisen tuhauksen. — Jos teille toden sanon, niin sisin olemukseni, joka on hieno ja herkkä, kärsii näiden nousukasmaisten korvikkeiden seurassa. Ja vaikeuksia on minullakin omieni taholta, uskokaa pois. Kuulin, että naapurihuoneistossa asuvan neiti Pisaran

Kahvipannu oli panetellut minua vallan hirvittävästi. Sanonut, että on muka huutava vääryys, että minä saan meidän talon neljän lapsen annokset — eikä hän saa muuta kuin emäntänsä, nti Pisaran, osuuden. Hän kuuluu katsovan kauhean karsaasti meidän lapsiin.

— Se on sitten hävytöntä ja suunnattoman itsekästä, aloittivat Maitokannu ja Voiastia siveellisesti suuttuneina yhtäaikaa. Voiastia kuitenkin ritarillisesti luovutti puheenvuoron Maitokannulle, joka jatkoi. — Jos hän niin kauheasti kadehtii lasten osuutta, jonka sivumennen sanoen vanhemmat nauttivat ja antavat sen sijaan kaiken, mitä minussa on, lapsilleen, niin ottakoon kotiinsa jonkun noista orvoista tai kurjuudessa elävistä lapsista, joita nyt on niin paljon. Silloin saisi vaivojensa palkaksi hänenkin osuutensa.

— Mutta haluaisin minä nähdä, huudahti Voiastia, — luovuttaisiko hän myöskin Maitokannun ja minun sisällykseni lapselle, kuten tekee tämän talon väki! Niin että oikeastaan, sisar Maitokannu, me voimme antaa anteeksi tälle meidän talon Kahvipannulle hänen joskus ylitsevuotavan kehuskelunsa. Kyllä hänelläkin tärkeä tehtävä on tässä talossa.

Ja Kahvipannu ojensi heille toverillisesti kätensä ja hyrisi tyytyväisenä. Rauha oli palannut keittiön pöydälle.

KIRJAILIJAN HAAVE.

— OLEN, sanoi kalpea mies, — kirjailija. Kotimainen kirjailija. Rauhallista päivää. Toivotan näet nykyään ihmisille rauhallista päivää, enkä hyvää päivää. Päivät eivät nyt ole hyviä. Täytyy olla onnellinen, jos päivä on rauhallinen.

— Olette oikeassa. Mitenkäs teillä muuten hurisee?

— Koska, sanoi kalpea mies, — en ole ajanvietekirjailija, en koskaan hurise. Mutta jos halusitte tiedustella, miten persoonakohtaisesti voin ja minkälaista käyrää osoittaa teosteni myyntimenekki, niin voin vastata, että kumpikin painuu alaspäin kuin —

— Lehmän häntä?

— Siihen nähden, sanoi kalpea mies, — että kirjoitan synkän elämänkatsomuksen läpitunkemia romaaneja ja siis niin muodoin taiteellisia, en milloinkaan käytä noin karkeita vertauksia. Sanon siis, että suhdannekäyräni painuu alas päin kuin painuva päivä, joka muuten on koko Euroopankin ylle laskeutumassa. Mutta ennen täydellistä pimeyttä ottaisin mielelläni prosentit jäljellä olevista painoksista. Ja tässä mielessä käännyn puoleenne.

— Valitettavasti minulla ei liene mahdollisuuksia ostaa koko jäljellä olevaa varastoanne.

— Riittää, jos ostatte yhden kappaleen. Muut ostavat kyllä loput — sekä minun että kaikkien muidenkin kotimaisten kirjailijain teoksista. Jos vain laskette liikkeelle huhun . . .

— Anteeksi, hra kirjailija, sellainen olkoon kaukana minusta. Tehtäviinihän kuuluu mm. sellainen rasittava toimintamuoto kuin leikata huhuilta siivet. Se on joskus hyvin tuskallista. Olisi usein mukavampaa näpsäyttää sormillaan niille vähän lisää vauhtia.

— Laskette, jatkoi kalpea mies itsepintaisesti, — liikkeelle huhun, että kotimaiset romaanit loppuvat. Että tuonti kerta kaikkiaan tyrehtyy. Tuotantovaikeudet voittamattomat. Niin pian kuin tämä huhu on saanut siivet alleen, tulee kirjakauppoihin valtava ryntäys. Ajatelkaa, mikä ihana näky! Ja ne, jotka saavat taistelluksi itselleen paikan näytepöytien ääressä, ostavat kaiken, minkä näkevät. Siinä menisivät täydestä hinnasta kaikki minunkin kirjani, nekin, jotka kymmenen vuotta sitten luokiteltiin 2 markan jäännöspaloihin. Minä olen psykologi ja tiedän, että jos ihmiset pelkäävät jonkin loppuvan, niin silloin heidän halunsa siihen vasta alkaakin. Ja se halu on kaikkivoittava, villi ja vimmattu.

Kalpean miehen kasvoilla oli haltioitunut ilme.

Hänen ajatuksensa oli harvinaisen hurmaava. Tempauduin mukaan kuin tuulispäässä.

— Bravo, sanoin. — Olin tosin päättänyt huhuta, että olkipillit loppuvat, mutta voinhan vaihtaa sen romaaneihin, koska puhutte noin vakuuttavasti.

— Nimenomaan kotimaisiin romaaneihin, pyydän, keskeytti kalpea mies, joka oikeastaan ei enää ollutkaan kalpea, sillä innon puna hehkui hänen sielukkailla piirteillään. — Ulkomaisista emme puhu mitään. Ne jääkööt oman onnensa ja saartonsa nojaan.

— Mutta kuulkaahan, sanoin, — eikö sittenkin olisi edullisempaa, jos huhuttaisiin, että kirjat tulevat kortille? Luulen sen olevan vieläkin tehokkaamman keinon. Kas, korttien ja säännöstelyn pelko vaikuttaa tehokkaammin ja ostohalua yllyttävämmin kuin uhka tavaran loppumisesta. Huhuttaisiin, että yhdellä kupongilla saa

yksi perhe vain yhden romaanin vuodessa tai vaihtoehtona kaksi runokokoelmaa. Älkäämme unohtako lyyrikkojammekaan.

— Olette oikeassa, puhui nyttemmin jo punakka mies. — Olen jalo ja epäitsekäs luonne ja olen mielelläni mukana auttamassa lyyrikkoveljiänikin — monet heistä ovat sitä paitsi vippivelkaa minulle. Mutta huhutkaamme mieluummin, että yhdellä kupongilla saa vain puoli romaania ja kolme ja puoli runoa. Ihmiset ovat uskomattoman vaatimattomia kirjoihin nähden. Joillekin ehkä riittäisi yksi koko romaani vuodeksi.

— Hyvä on. Mutta mitä arvelette, huhuaisimmeko myöskin, että entiset varastot on kunnian ja omantunnon kautta ilmoitettava?

Kirjailija painoi käden otsalleen ja mietti. Sitten hän loihe lausumahan.

— Kyllä. Se olisi varsin tehokasta. Kellä paljon on, se enemmän haluaa. Eikä mikään kiihota ihmisen varastoimishalua niin kuin kunniaan ja omaantuntoon vetoaminen. Jokainen, jolla olisi varastossaan esim. minun kirjani »Hämmästynyt huuhkaja», ryntäisi ostamaan niitä kaksi lisää . . . Pikaisiin huhuilemisiin siis.

— Huhuu . . .

KETUNHÄNNÄN HEILUTUS.

— ONKO nimimerkistä, kysyi vänrikki, — suuri rikos, jos ottaa kettua hännästä kiinni ja heiluttaa sitä pari kertaa?

— Moniin kysymyksiin pakinoitsija joutuu kirjavakuteisen toimintansa varrella vastaamaan. Mutta myönnän, että tämä on eräs kaikkein oudoimpia. Ensiksikin, jos nyt yritän vastata kysymykseenne, en ymmärrä, kuka yleensä rohkenee tarttua ketun häntään ja kuinka kettu yleensä sallisi sen ilman irvistävää vastalausetta tapahtuvankaan. Ja mikä pakoittava syy kenelläkään olisi tarttua kettua häntään ja heiluttaa sitä pari kertaa? Johan koulussa eläintiedossa luimme, että »ketun hännän alla on rauhanen . . .»

— ». . . joka levittää pahaa hajua,» täydensi vänrikki tuon ikimuistoisen lauseen. — Aivan. Mutta nyt ei ole kysymys elävästä ketusta, vaan kettuvainajasta, sellaisesta, joka lepää hienosti naisen hartioilla noin somasti vinosti heitettynä, jolloin sen häntä jää hauskasti ja vertauskuvannollisesti roikkumaan kantajansa selän taakse.

— Aha. Asia alkaa hitaasti ja hämärästi valjeta. Ehkä sentään suvaitsette tarkemmin selostaa mainitsemaanne hännänheilutusta.

— Mielelläni, sanoi vänrikki. — Kuljin eräänä päivänä kadulla. Pysähdyin komean ikkunan eteen, jossa muuten oli naisten pukuja, alus- ynnä muita sellaisia. Sellainen houkuttelee joskus miehistäkin miestä. Siinä seisoi myöskin se kettupuuhkainen nainen, nuori ja hieno ja melkein kauniskin — kaunis ainakin siihen hetkeen saakka kun-

nes ... No, seisoimme siinä, nainen ja minä. Mutta taaksemme ilmestyi vielä kaksi muuta ikkunanihailijaa. Kaksi nuorta sotilasta. Heidän päältään näki ja heidän puheistaan kuuli, että he olivat ensikertalaisia Helsingissä, kaikkea ihmetteleviä, ihailevia ja kummastelevia luonnonlapsia. En halua tässä toistaa heidän mietelmiään ikkunassa näkemiensä vaatekappaleiden johdosta, vaikka ne olisivat kyllä pakinanarvoisia nekin. Sillä pääasia on tämä. Toinen pojista, hyväntahtoisen ja vähän kömpelön näköinen miekkonen, otti äkkiä edessään seisovan naisen takana roikkuvasta ketunhännästä kiinni ja heilautti sitä pari kertaa. Miehen ilmeestä näki, ettei hän suinkaan tehnyt sitä vallattomuudesta tai ilkikurisuudesta, vaan se oli pikemmin lapsellista ihailua.

Mutta nainen! Hän ei siksi sitä tajunnut. Hän kääntyi, tuli punaiseksi kuin tomaatti, silmät iskivät kipinöitä ja hänen suunsa sähisi ja kähisi. Hän ei ollut enää lainkaan kaunis. Hän vetäisi ketunhännän kainaloonsa ja läksi niska kenollaan pois.

Pojat jäivät ällistyneinä katsomaan hänen jälkeensä. »Se suuttui», lausahti viimein toinen vakavasti. »Mutta se haisi hyvälle», lisäsi hän sitten vielä, ikään kuin lohdutukseksi itselleen.

No, minä kysyn nyt vain, oliko naisella oikeus tuolla lailla sähähtää naiiville sotilaalle? Talvisodan aikaan ehkä tuo sama nainen kutoi sukkia ja muuta tuntemattomille sotilaille — kukaties jompikumpi juuri noista pojista oli saanut hänen lahjojaan. Silloin hän tunsi liikutusta ajatellessaan suomalaista sotilasta, joka siellä jossakin taisteli hänen puolestaan. Mutta nyt, jos tämä sama sotilas sattuu yksinkertaisuudessaan sekunnin ajan silittämään hänen kettunsa häntää, hän esiintyy kuin olisi jokin saastainen, myrkyllinen eläin häntä pistänyt. Eikö suomalaisella naisella enää ole huumorintajua — suhteellisuudentajusta puhumattakaan?

— Hjaa, tässä on nyt nähdäkseni tapaus, joka on aiheutunut siitä, että harva ihminen kykenee oikealla tavalla sopeutumaan yllättävään tilanteeseen. Jokainen säpsähtää, kun häntä äkkiarvaamatta kosketetaan. Ja jos koskettaja on ventovieras nostattaa se kiukkua. Helsinkiläisillä naisilla on sitä paitsi huono kokemus miesväen käytöksestä kadulla. Kettupuuhkainen nainen ei luultavasti ensisäikähdyksessään huomannut ja tajunnut, että »hännälläleikittelijä» oli hyväntahtoinen sotilas. Miten muuten teidän mielestänne hänen olisi pitänyt käyttäytyä?

— En minä sitä tarkoita, sanoi vänrikki, — että hänen olisi pitänyt jäädä siihen heidän kanssaan keskustelemaan tai naljailemaan. Mutta hän olisi voinut noin sievästi ja ymmärtävästi vähän hymyillä ja lähteä rauhallisesti tiehensä. Siinä kaikki. Mutta kimmastua noin ylettömästi...

KAASUKOLHOOSI.

ASUNTO-OY. KOTISOPEN ylimääräinen yhtiökokous kymmenisen vuotta sitten oli myrskyisä tilaisuus. Prokuristi Rientolan ehdotuksesta käsiteltiin silloin kysymystä talon puuhellojen hävittämisestä ja muuttamisesta uudenaikaisemmiksi kaasuliesiksi.

Prokuristi Rientola piti palavan ylistyspuheen kaasuliesille ja kuvaili noenmustin värein noiden esihistoriallisten puuhellojen epäkäytännöllisyyttä, epätaloudellisuutta ja muita kielteisiä puolia, jopa hän lausui seuraavatkin profeetalliset sanat: »Voi vielä tulla sellainenkin aika, jolloin puiden saanti Helsinkiin käy hyvin vaikeaksi tai että ainakin niiden hinnat suhteettomasti nousevat . . .»

Mutta kokouksen enemmistö, kamreeri Jarrukivi (ent. Bromsten) etunenässä, tuhahti halveksivasti. Uudenaikaista höpötystä. Varmin ja turvallisin oli tietenkin puilla lämmitettävä rehellinen hella vesisäiliöineen ja kalisevine renkaineen. Vai kokonaiset kaasuliedet! Heille riittivät kyllä ne kaksi pientä kaasuliekkiä, jotka hellan toiseen laitaan oli linoleumikappaleen päälle asetettu. Siinä saattoi mukavasti kiehauttaa kahvin ja veden, mutta eihän siitä oikeaan, kunnolliseen ruoanlaittoon ollut.

Vai haiseva, pompahteleva kaasu rehellisesti palavan liekin sijaan — ja talon vielä pitäisi muka kustantaa mokomat hökötykset jokaisen keittiöön! Ei tule mitään!

— Saattaisi luulla, että tuo prokuristi Rientola on kaasulaitoksen palveluksessa ja että hän saa prosentin myynnistä, supatteli kamreeri Jarrukivi rva Tirskulehdon

korvaan. Ja rva Tirskulehto nauraa hihitteli ja nyökäytteli innokkaasti, niin että kaula-aukon yläpuolelle muodostui kolme ylimääräistä leukaa. Rva Tirskulehto ja kamreeri Jarrukivi varsin hyvin tiesivät, että prokuristi Rientola toimi mallasjuomien alalla.

Asunto-oy. Kotisoppi päätti siis ylimääräisessä yhtiökokouksessaan, että talo ei hankkisi kenenkään keittiöön kaasuliesiä, mutta mikäli osakkeenomistaja itse halusi tällaisen ylellisyyden itselleen kustantaa, ei sitä vastaan mitään olisi.

Prokuristi Rientola ensimmäisenä hankki itselleen kaasulieden. Ja vuosien kuluessa — oli näet hyviä vuosia ja yhtiövuokraakin voitiin alentaa — yhä useampaan keittiöön ilmestyi kaasuliesi. Kunnes kamreeri Jarrukiven keittiö oli ainoa, missä sellainen ei ollut. Siellä nökötti edelleen vanha ja musta puuhella.

Tuli sitten prokuristi Rientolan ennustama aika. Puita oli vaikea saada. Jokainen vähän säälitteli rva Jarrukiveä. Kyllä hänellä nyt oli paljon hankalampaa kuin muilla. Mutta jostakin kamr. Jarrukiven sentään aina onnistui keinotella hellaansa puita. Luultavasti talon varastoista, epäili rva Tirskulehto paheksuvasti, ja lisäsi vielä, että ilmankos puita ei sitten riitä lämpöjohdon alle.

Mutta sitten tuli se surullisen-kuuluisa kaasupula.

Hienot valkoiset kaasuhellat pysyivät mykkinä. Vain aamupäivin leijaili porraskäytävässä entinen tuttu ruoanhaju. Iltapäivisin se oli epäkodikkaan tuoksuton. Lukuunottamatta kamreeri Jarrukiven oven edustaa. Hänen keittiöstään kuului yhä pihinää ja sihinää ja, rva Tirskulehto pysähtyi nuuhkimaan ilmaa — sieltä tuli selvästi kaalisopan haju.

Rva Tirskulehto ajatteli omaa kylmää liettään, jonka tunteettoman kaasurenkaan päällä seisoi h ä n e n kaalisoppakattilansa. Ja silloin rva Tirskulehto sai aatoksen.

Minuutin kuluttua hän hyvin nöyränä koputti Jarru-

kiven keittiön oveen. Hänen kädessään oli kattila. Eikö olisi mahdollista, että hän saisi panna tämän kattilansa herrasväen hellan päälle, johonkin nurkkaan vaan, ettei se olisi tiellä . . .

Rva Jarrukivi nauroi. Mutta ei ivallisesti, kuten rva Tirskulehto oli pelännyt, vaan aika hyväntahtoisesti.

— Tuokaa tänne vaan, hän sanoi, — kaipa teidänkin kattilallenne täällä vielä tilaa löytyy. Sillä täällä valmistetaan nyt koko talon päivällinen . . .

Jarrukiven keittiö oli täynnä naisia. Ja Jarrukiven hella oli täynnä kattiloita, vierekkäin ja päällekkäin, sivuittain ja sisäkkäin.

— Kamreerinkin naama näkyi ovessa. — Kaasukolhoosia . . ., hän sanoi.

RINTAMALTA PALAAVA NUORI SOTURI.

HE OVAT vihdoin saaneet vallatuksi itselleen pienen pöydännurkan täpötäydessä asemaravintolassa.

He, nuori nainen ja kotiin palaava soturi, jonka manttelissa on kaksi valkoista nauhaa. Hänen selässään riippuu raskas, pullottava reppu.

He ovat seisoneet jo vähän aikaa vapaata paikkaa tähyillen. Nainen pitelee käsissään kahta kahvikuppia. Toisen päällä on lautanen, jossa on sillisalaattivoileipä ja ruskea sämpylä.

— Tuolla, tuolla, sanoo nainen ja alkaa määrätietoisesti luovia pöytää kohden, josta juuri pari ihmistä on poistumassa. Kahvi läikkyy vadille, vaikka hän yrittää varovasti ihmisten välistä pujotella.

Mies irroittaa raskaan repun harteiltaan ja pudottaa sen maahan viereensä. Hän ottaa lakin päästään ja sivelee tukkaansa, sitten hän painaa sen jälleen tukevasti otsalleen. Hänen leukaansa peittää parin päivän parransänki ja hänen silmiensä alla on tummat renkaat. Hän näyttää väsyneeltä, ollut varmaankin matkalla monta päivää. Mutta hänen olemuksessaan on kuitenkin jotakin hyvin poikamaista ja tällä hetkellä vähän avutontakin, ja kun hän katsoo naiseen hän hymyilee lämpimästi silmillään.

Nainen järjestelee kahvia ja voileipiä hänen eteensä.

— Entäs sinä itse, sanoo mies, kun nainen vetää eteensä vain kahvikupin.

— Minä juon vain tämän kahvin. Sinun pitää syödä. Koska söit viimeksi?

Mies mutisee jotakin eilisillasta ja iskee halukkaasti hampaansa sillisalaattivoileipään. Pari murusta jää poskeen ja nainen pyyhkäisee ne nenäliinallaan pois, vähän ujosti hymyillen.

— En tahdo todeksi uskoa, että sinä istut siinä! hän sanoo ja huokaisee onnellisena.

— Niin, sanoo mies ja hymyilee taas. — Kuinka pikku Anneli voi?

— Hyvin. Kyllä hän on isää odottanut!

Miehen parroittunut poski värähtää ja hän ryyppää kiireesti kahvia.

— Minulla on hänelle tuliaisiakin — punainen kampa.

— Punainen kampa! huudahtaa nainen ihastuneena. — Mistä sen sait?

— Jostakin ryssän kaupasta — siellä oli kaikenlaista kamaa. Minä ajattelin, että punainen kampa sopisi Annelin tukkaan.

— Niin sopii. Se on alkanut niin sievästi kihartuakin tästä sivuilta. Mutta — ja nyt nainen tulee hyvin vakavan näköiseksi, — et saa sitä antaa hänelle, ennen kuin minä olen sen oikein hyvin pessyt. Siinähän voisi olla vaikka mitä . . .

— On minulla sinullekin, sanoo mies, ja katsoo veitikkamaisesti vaimoonsa, — hajuvesipullo, vaikka se onkin tyhjä. Mutta siinä on vieläkin eri vahva haju. Siltä siellä päin haisee. Saa nähdä tykkäätkö siitä hajusta, me ei kyllä tykätty.

— Voi kuule, kyllä sinä olet. . . ! sanoo nainen ja loistaa onnea. — Kerro nyt vähän.

— Mistä? ihmettelee mies ja painelee sormellaan viimeiset murut lautaselta suuhunsa.

— No sieltä tietysti. Oliko se hirveää ja olitko monta kertaa kuoleman vaarassa ja kaikesta . . .

Miehen silmät kiertävät avaraa salia. Mutta hän ei katsele ihmisiä eikä seinillä olevia julisteita. Hän katselee

jonnekin muualle ja tuhannet erilaiset kuvat nousevat hänen eteensä — kuvia sieltä, mistä hän on tullut. Niistäkö hänen olisi kerrottava — nyt!

Nainen katselee hellän huolestuneena hänen kasvojaan. Onko sota ja sen valtavat elämykset muuttaneet hänen miehensä?

Mies tavoittaa jälleen vaimonsa katseen ja nyökkää rauhoittavasti.

— En minä mitään erikoista osaa nyt kertoa . . . Täällä näkyy olevan jo paljon lunta . . .

Nainen huokaisee, tällä kertaa ehkä hieman kärsimättömästi:

— Ota vielä kahvia ja sämpylä, minulla on kyllä tähtiä. Menenkö hakemaan?

Nainen on jo nousemaisillaan ylös, mutta mies tarttuu hänen käteensä eikä sitä enää päästäkään.

— Ei, sanoo hän, — nyt me lähdemme kotiin Annelin luo.

Hän nousee ja kierittää raskaan repun jälleen selkäänsä ja nainen auttaa häntä. Samalla hän ei malta olla suoristamatta olkaimen toista valkoista nauhaa, joka on irroittunut. Se on kuin pieni, ujo hyväily.

Sitten he lähtevät yhdessä — rintamalta palaava nuori soturi ja hänen nuori vaimonsa.

HAUTAUSMAALLA.

ÄITI oli sunnuntaikävelyllä pienen tytön kanssa. Äiti oli kysynyt, minne pieni tyttö nyt kaikkein mieluimmin haluaisi kävellä. Ja varmuuden vuoksi hän oli lisännyt, että Korkeasaari oli tänään poissa pelistä, koska oli sateinen ja kylmä ilma. Eläimetkin olisivat sisällä.

Pieni tyttö tuumi hetken aikaa. Äiti pelkäsi, että nyt tulisi ehdotus: kahvilaan. Sillä oltuaan pari kertaa kahvilassa, jossa saatiin punaista makeaa mehua ja ihan kaksi leivosta, oli kahvila jäänyt pienen tytön mieleen hurmaavana paikkana.

Mutta onneksi mikään ei tuonut kahvilaa pienen tytön mieleen tällä hetkellä. Sen sijaan sai erään surupukuisen naisen näkeminen hänen mielensä toisille urille.

— Hautausmaalle.

Pieni tyttö halusi mennä hautausmaalle. Hän oli siellä jo muutamia kertoja käynyt ja se oli tehnyt häneen unohtumattoman vaikutuksen. Siellä oli niin paljon kaunista katseltavaa ja siellä tapahtui niin ihmeellisiä asioita, joita ei voinut käsittää.

He kävelivät kohden hautausmaata.

Katu oli leveä ja hiljainen. Autot eivät nyt sujahdelleet sivu, kuten aikaisempina vuosina. Ajotietä marssi vain pari pientä sotilasosastoa harvassa tahdissa. Ja hiljainen kävelijäin joukko solui verkalleen muurin kuvetta pitkin.

Hautakappelin ulkopuolella odotteli lauma asiatyttöjä seppelet käsissään. Pienelle tytölle täytyi selittää, miksi

seppelet oli tänne tuotu. Silloin hän ehdotti, että hän ja äiti ottaisivat kumpikin seppelen ja veisivät ne sellaisille haudoille, joissa ei vielä mitään ole.

Kun äiti kiinnitti huomiota mm. sellaiseen käytännölliseen seikkaan kuin että toiset olivat noista seppeleistä suuret rahat maksaneet, pieni tyttö oli valmis avaamaan pienen laukkunsa ja luovuttamaan niiden maksuksi kaksi rakasta kymmenpennistään.

Kappelista kannettiin ulos havupeitettä pitkin valkoista arkkua. Omaisten mustapukuiset, kumaraiset hahmot kulkivat sen jäljessä, kirkonkellot soivat. Sivuilla seisovat paljastivat päänsä.

Hitaasti eteni kulkue hautojen lomitse avonaisen haudan partaalle. Pieni kuoro seisoi ryhmittyneenä sen äärellä ja lauloi. Kirkkaat sopraanot värisivät sumuisen ilman halki kuin näkymättömät hopeakellot.

Pieni tyttö seurasi kulkuetta suurin, ihmettelevin silmin. Hän olisi halunnut mennä mukaan, mutta äidin käsi pidätti häntä.

— Minne he hänet panevat, hän kysyi ja vaistomaisesti laski oman heleän äänensä kuiskaukseen.

— Eikö ihmisen ole paha olla haudassa, hän lisäsi, kuultuaan vastauksen.

Äiti koetti parhaansa mukaan antaa tyydyttävän vastauksen tähän kysymykseen.

— Voiko Sielu nyt taivaasta nähdä, mitä ne tekee hänen ruumiilleen? Onko Sielu iloinen, kun hänellä ei enää ole ruumista? Eikö Sielu enää haluaisi lentää maan päälle?

Oi sinä pieni tyttö, kuinka vaikeita sinun kysymyksesi joskus ovatkaan! Ja kuinka helppo niihin on kuitenkin vastata niin että sinä, pieni ihmisenalku, voit niihin uskoa.

Joskus, isompana, sinunkin on vaikeampi alistua näihin yksinkertaisiin totuuksiin.

Äiti ja pieni tyttö kulkevat valkoisten marmorilaattojen ohitse.

Taistelijat, sankarit, vapautemme lunnaat.

Niitä on niin paljon.

Pieni tyttö jää katselemaan pientä poikaa, joka juuri asettelee kukkia valkoisen marmorilaatan viereen. Hennoin sormin hän niitä painelee ja järjestelee. Sitten hän suoristuu ja pujottaa kätensä vieressä seisovan mustapukuisen naisen käteen. Nuori äiti ja pieni poika — ja nuori isä, jossakin hyvin lähellä.

Äiti selittää pienelle tytölle, mitä he nyt edessään näkevät.

Pieni tyttö kuuntelee vakavana. Hänen tekisi mieli mennä pienen pojan viereen ja ottaa häntä kädestä.

— Minäkin tahtoisin lähettää terveisiä tuon pienen pojan isälle . . . Kaikkien täytyy olla oikein kilttejä sellaisille lapsille, joiden isä on kaatunut sodassa. Eikö niin, äiti?

Pienen lapsen sydän tunsi sen velvoituksen, jonka isommat joskus pyrkivät unohtamaan.

VANHAN YSTÄVÄN LÄHTÖ.

RAI makasi kyljellään lämpöpatterin vieressä.

Äkkiä se alkoi äännähdellä — lyhyitä pikkuhaukahduksia, vaikka suu oli kiinni — ja sen toinen takajalka alkoi vilkkaasti potkia.

Rai näki unta. Se näki unta, että isäntä tuli ovesta ja hänen kädessään oli paketti. Rai tunsi jo kaukaa mitä siinä paketissa oli: makkaroita. Se juoksi iloisena isäntää tervehtimään ja pakettia nuuhkimaan. Nyt se sai sen jo avattavakseenkin. Etutassut penkoivat pian paketin auki ja makkarat koskettivat nenää. Ihanaa!

Mutta Rai ei vielä koskenut niihin. Isäntä antaisi ne hänelle yksitellen. Se nousi takatassuilleen ja vilkutti etutassuillaan. Se oli Rain hurmausasento.

Ja nyt oli ensimmäinen makkara suussa. Oi, kuinka taivaalliselta se maistuikaan — pitkästä, pitkästä aikaa...

Samassa soi ovikello.

Rai havahtui salamannopeasti unestaan; kierähti jaloilleen ja ryntäisi eteiseen. Nyt sieltä tulisi emäntä. Rai tunsi sen. Oliko hänellä nyt mukana jotakin...

Paketti olikin emännän kädessä. Sitä olisi ollut hauska kohta nuuskia, mutta Rai tiesi, että ensin on sievästi tervehdittävä emäntää. Se heilutti häntäänsä ja hyppi iloisena.

Mitä oli emännän paketissa? Hätäinenkin nuuhkaus sen jo antoi ilmi: ei mitään makkaraa, ei mitään syötävää. Jotakin vaatetta.

Rai oli pettynyt. Se katsoi emäntään ruskeilla silmillään

ja sanoi: miksi te ette enää koskaan tuo minulle makkaraa? Luitakaan en ole saanut pitkiin, pitkiin aikoihin. Viimeksi nakertelin maalla vanhaa hevosen lapaa ja se oli niin kovaa, etteivät edes minun vahvat valkoiset hampaani siihen pystyneet. Miksi ette yleensä anna enää minulle mitään oikeaa syötävää?

Emäntä ymmärsi Rain tunteet ja puheli sille lohduttaen: — Rai parka, joko taas petyit. Ei taaskaan mitään tuliaisia! Tule, saat hyviä perunoita ja eilisen puuronlopun. Tule, mennään keittiöön.

Rai oli usein ennenkin kuullut tämän maanittelun. Se seurasi emäntäänsä kuuliaisesti keittiöön, ja velvollisuudentuntoisesti laski kuononsa kupilleen. Niin, siellä ne olivat, ne vanhat perunat ja puuronloppu. Hän oli usein käynyt niitä nuuskimassa. Mutta kerta kerralta ne kävivät yhä vastenmielisemmiksi. Ei hän voinut niitä syödä. Possu maalla tällaisia söi, mutta hänhän oli sentään koira, ihmisen toveri.

Rai nosti päänsä ja katsoi anteeksipyytäen emäntään. Älä nyt pahastu, rakas emäntä, mutta minä en voi, se sanoi.

Mutta nähdessään emännän murheellisen katseen, se alkoi taas iloisesti heiluttaa häntäänsä, nuolasi silittävää kättä ja sanoi: — Älä sure minun takiani, kyllä minä vielä kestän. Kestättehän tekin.

Ja osoittaakseen, että hän yhä vielä oli iloinen ja reipas Rai haki pallon suuhunsa ja alkoi leikkiä sillä. Mutta pian se väsyi. Hiipi jälleen patterin viereen, huokasi ja painoi silmänsä kiinni. Parempi nukkua ja nähdä kauniita unia makkaroista ja luista. Todellisuus on niin julmaa, vain unelmat kauniita ja lempeitä.

Mutta illalla isäntä ja emäntä pitivät neuvoa keskenänsä. Eikö ollut itsekästä ja väärin antaa viattoman eläimen kärsiä? Pikkutyttökin ymmärsi hyvin miksi hän ei enää saanut mieliruokaansa lihapullia, mutta Rai parka ei käsittänyt, miksi yhä viipyivät hänen makkaransa ja luunsa.

»Eläin osaton syntiin ja valheeseen, mut' ei osaton kuolemaan, oli turvautunut ihmiseen kuin ihminen Jumalaan», sanoi emäntä hiljaa erästä kaunista Koskenniemen runoa muistellen, ja hänen silmänsä kostuivat.

Hellin käsin silitteli isäntäkin monivuotisen ystävänsä silkinhienoa päätä.

Emäntä ja isäntä tekivät surullisina päätöksensä. He eivät enää haluaisi nähdä uskollisen ystävänsä kärsivän.

Seuraavana päivänä emäntä varustautui lähtemään ulos. Rai seurasi valppaana hänen puuhiaan. Otatko minut tällä kertaa mukaan? se kysyi, ja heilutti pyytävästi häntäänsä. Emäntä otti kaulanauhan ja Rain riemu oli rajaton. Mutta miksi emäntä oli niin alakuloisen näköinen?

Tule, kauniissa puistossa me molemmat taas virkistymme, se sanoi juostessaan portaita alas.

Mutta ei käännyttykään puistoon. Mentiin aivan vieraita teitä. Tultiin pimeään eteiseen, missä vieras valkotakkinen mies tarttui Rain talutusremmiin. Rain pieni sydän hakkasi pakahtuakseen. Mitä tämä oli? Nämä oudot tuoksut täällä — jotakin pahaa tapahtuisi . . . Emäntä, ethän jätä minua, sen silmät rukoilivat.

Mutta emäntä jätti hänet, hätäisesti päätä silitettyään.

Sinne jäi Rai, monivuotinen, uskollinen, epäitsekäs toveri. Nukkui pitkään, ihanaan uneen, josta ei enää koskaan tarvitse nälkäisenä herätä.

KUN HOKSOTTIMET EIVÄT TOIMI.

IHMINEN on huomaavinaan itsessään nykyaikana kaikenlaisia rappeutumisen ja vanhentumisen merkkejä. Paitsi sitä että posket käyvät kuopalleen ja »kananjalat» silmäkulmissa painuvat syvemmälle, hänen henkisetkin piirteensä höltyvät. Hän on muistamaton, hidastajuinen ja hoksaamaton.

— Vitamiinien puutetta, sanoi Peteri.

Mitähän lienee, mutta noloksi ihminen itsensä tuntee, kun hän saattaa tuskitella jonkin vähäpätöisen asian takia ja sitten huomaakin, että ratkaisu olisi ollut aivan yksinkertainen, kuin tarjottimella saatavissa, — jos olisi vain hoksannut.

Minulla on avainnipussani kaksi samantapaista messinkiavainta. Toinen avaa kotini oven, toinen erään toisen oven, joka myöskin on pari kertaa päivässä avattava.

Toinen on kulunut ja himmeä, ja toinen uusi ja kiiltävä. Rauhan valoisina aikoina tämä oli erinomainen ominaisuus, joka yhdellä silmäyksellä osutti oikean avaimen käteen. Himmeä avain kodin, kiiltävä avain sen toisen oven lukkoon. Ei siinä sen enempää tarkastelua vaadittu.

Mutta sitten pimenivät porraskäytävät. Himmeä ja kiiltävä avain muuttuivat samanlaisiksi, yhtä himmeiksi. Nyt oli pelkän onnen varassa, kumpi avain ensiksi oven aukaisi. Useimmiten niitä piti kumpaakin koettaa.

Kerran taas seisoin erään ystäväni kanssa oven takana ja tirkistelin avaimiani.

— Kumpi sinusta näyttää kiiltävämmältä? kysyin apua

anoen ystävältäni, ja selitin kiiltovivahdusten erilaisen merkityksen.

— Mutta mikset sinä ole niille parempaa merkkiä antanut, kysyi ystäväni ja otti avainnipun käteensä. —Toisessahan seisoo suurin kirjaimin »Yale» ja toisessa pienemmin »Husqvarna» . . . ?

Sancta simplicitas!

Minä tuijotin mykkänä ja nöyryytettynä ystävääni.

Kun pian tämän jälkeen jouduin todistajaksi tilaisuuteen, jossa eräät toiset esittivät samantapaista hoksaamattomuutta, tunsin pientä tyydytystä. En ollutkaan ainoa tylseliini tässä kaupungissa.

Seisottiin apteekin tiskin takana. Vanha rouva pyysi jotakin pulveria — 10 kpl. Apteekkineito avasi laatikon ja etsi siellä vähän aikaa. Sitten hän ilmoitti:

— Niitä myydään vain 6:n tai 18:n pulverin pakkauksissa.

— Jassoo, sanoi vanha rouva pettyneenä, — en minä niin paljoa. Kymmenen — kaksitoista korkeintaan . . .

Vanha rouva ja apteekkineiti katselivat toisiaan neuvottomina. Miten tämä asia nyt selvitettäisiin . . .

— Jos mummu ostaa kaksi 6:n pakettia, niin se on yhteensä 12, kuului äkkiä hiljainen lapsenääni tiskin korkeudelta. Pieni poika se siinä kohotti terhakkaasti päänsä vanhaa rouvaa kohden.

Apteekkineiti ja vanha rouva katsoivat toisiinsa hymyillen ja vapautuneesti. Tosiaankin, siinähän oli luonnollinen ratkaisu!

Mutta ettei tässä nyt vain naisia osoiteltaisi hoksaamattomuudesta, kerrottakoon miehestäkin.

Herra — vanhapoika — oli hankkinut itselleen jalkalampun. Oli aikansa ihaillut sitä muutaman kaupan ikkunassa ja eräänä päivänä käveli sisään ja osti sen. Kytketään vain seinäkoskettimeen ja sillä hyvä, selitti myyjä. Her-

ramme roikotti sen omakätisesti kotiin, koska lähettejä ei ollut saatavissa.

Kotona hän sijoitti sen mukavasti nahkanojatuolinsa taakse — noin, tässä olisi mukava istua ja lukea — ja työnsi koskettimen seinään. Nyt tulvahtaisi lämmin valo hänen tuolinsa ylle.

Mutta eipä tulvahtanutkaan. Ei millään, vaikka olisi työntänyt kosketinta kuinka syvälle, ja kääntänyt sen toisinkin päin. Herra kurkisteli kuvun alle, väänteli lamppua, vieläpä irroittikin sen, todetakseen palaako se jossakin muualla. Paloi se. Mutta jalkalampussa se ei palanut.

Herra harmitteli ja päätti seuraavana päivänä mennä kauppaan puhumaan asiasta. Se käynti kuitenkin jäi. Ja lamppu seisoi pari viikkoa pelkkänä silmänkoreutena tuolin takana. Kunnes eräänä päivänä vanhapoika sai sukulaisvieraita, joukossa nainenkin.

— Sinulla on uusi lamppukin, ihasteltiin.

— Niin on. Mutta hyödytön kappale, koska se ei pala, mutisi vanhapoika.

— Miksei pala, ihmetteli nainen ja meni lampun luokse.

Naks. Lamppu syttyi palamaan.

— Mikäs sille nyt tuli? huudahti vanhapoika hämmästyneenä.

— Vedin tästä vaan, sanoi nainen.

Lampussa roikkui näet tuollainen lyhyt ketju, jota nykäisemällä lamppu syttyy. Ketju oli vain sattumalta kiertynyt varjostimen päälle ja oli piilossa varren takana.

KOROHORO.

RINTAMAT elävät omaa elämäänsä. Siellä puhutaan ja toimitaan toisin kuin täällä siviilissä. Siellä syntyy mm. uusia sanoja, jotka lomallakäyvien ja TK-miesten välityksellä leviävät muuhun maailmaan.

Siviili ei noita sanoja kohta ensinäkemältä tunnekaan. Mutta kun hänelle selviää, mistä mikin lyhennys ja väännös johtuu, täytyy hänen hymähtää huvitettuna. Pojat siellä ovat kekseliäitä eikä heiltä huumori ole tyrehtynyt.

Lastenkin korvaan nuo eriskummalliset sanat saattavat tarttua.

Mutta ne voivat aiheuttaa hirvittäviä draamojakin heidän viattomassa elämässään.

Kuten todistaa seuraavakin tapaus.

Tytti ja Poju oli lähetetty leikkimään pihalle muiden lasten joukkoon. Tytti oli 7-vuotias, Poju 4-vuotias. Tytti oli Pojun uskollinen hoitaja, suojelija ja puolustaja pahaa maailmaa vastaan. Ja hän täytti tehtävänsä uskollisesti ja pelottomasti.

Jonkin ajan kuluttua lasten äiti kuulee raivoisaa meteliä ja ääntä pihamaalta.

Hän kumartuu ikkunasta ja näkee tyttärensä Tytin olevan naapurin pojan kimpussa kuin naarasleijona. Hänen kasvonsa olivat tulipunaiset, lakki oli pudonnut maahan, takki retkotti auki ja molemmin käsin hän repi ja mukiloi taistelukumppaniaan, joka näytti olevan aivan alakynnessä.

Muut lapset ympärillä hyppivät ja huusivat villisti ja Poju parka oli työnnetty syrjään. Hän istui itkien roskalaatikon vieressä.

Kauhistuneena äiti korotti äänensä ja huusi tyttärensä nimeä.

Mutta taistelun tiimellys oli ankara, ei siinä vienoa, yläilmoista kajahtavaa, äidillistä ääntä kuultu.

Äidin täytyi nopeasti kipittää pihalle.

Hän tarttui amatsooni-tyttärensä käsipuoleen ja riuhtaisi hänet irti taistelukaverista, jonka paksuun tukkaan tämä oli juuri saanut hyvän otteen.

— Tytti! Iso tyttö, että kehtaatkin tapella poikien kanssa...

Tytti puuskutti hengästyneenä, ja suki tukkaansa silmiltä, joissa vieläkin paloi kiukun lieska.

— Kun Pentti..., aloitti Tytti hengästyneenä.

Mutta äiti ei halunnut selityksiä pihalla, ison lapsilauman keskellä. Hän tiesi entuudestaan, että Pentin äiti voisi tuota pikaa ilmestyä omaansa puolustamaan, eikä välienselvittely olisi oikein mieluisaa tällaisella avoimella paikalla, jonne ympäröivistä taloista oli esteetön näköala. Hän sieppasi siis toiseen käteensä Tytin ja toiseen itkevän Pojun ja roikotti heidät kotiin.

— No, sanoi äiti ja asetti tytön eteensä — nyt sinä selität mitä tapahtui ja miksi te tappelitte.

— Se oli Pentin syy, ihan hänen syynsä... miksi hän rupesi haukkumaan Pojua...

Poju alkoi taas ulvoa. Kärsitty loukkaus alkoi uudelleen kirvellä.

— Miksi Pentti haukkui Pojua? kysyi äiti.

— En minä kehtaa sanoa, se oli niin tuhmaa, sanoi Tytti.

— No, mitä varten Pentti sitten alkoi haukkua Pojua? Tekikö Poju jotakin?

— Ei muuta kuin että Pojulle tuli pieni vahinko pihalla

ja silloin Pentti alkoi pyöritellä hänelle sormeaan ja huutaa...

— Mitä hän huusi? Sinun on se nyt sanottava.

Tytti painoi päänsä alas ja kuiskasi: — Korohoro!

Korohoro? Äiti toisti sanan ihmeissään. — Mitä se sitten merkitsee?

Sitä ei Tytti osannut selittää, mutta varmasti se oli jotakin kauhean tuhmaa. Kaikki muutkin lapset alkoivat huutaa korohoroota ja pyörittää sormeaan Pojulle ja silloin Tytti oli pienen veljensä puolesta kimmastunut ja hyökännyt rienaajan päälle.

Äiti työnsi sokerinpalat syyttömästi loukattujen käsiin ja käski heidän rauhoittua.

Myöhemmin hän kertoi tapauksen isälle ja tiedusteli huolestuneen, tietäisikö hän, mitä tuo salaperäinen »korohoro» voisi merkitä.

Isä purskahti nauramaan. — Kranaatinheitintä krh:ta siksi sanotaan. Mutta sehän sopi sitten oikeastaan hyvin Pojun tapaukseen...

KULJETUSKULTTUURIA.

LINJA-AUTO toisensa jälkeen kaartaa komeasti Helsingin linja-autoasemalle, jona, kuten tunnettua, palvelee entisen Turun kasarmin pihalla oleva pitkä matala valkoinen rakennus.

Ne saapuvat pölyisinä, peräpuoli nokisena, pilkepussit irvistelevinä. Himmeiden ikkunain takaa näkee naamaa aina katon rajaa myöten.

Tuskin ovat vaunun kaksoisovet rämähtäneet auki, kun vaunun sisällys alkaa lappautua maahan.

Siitä astua töksähtelee isoa ja pientä ihmistä, siviiliä ja sotilasta, ja heidän käsissään tavaraa. Satoja erilaisia myttymalleja, koreja, rensseleitä, laatikoita, säkkejä. Ja takaosan avauduttua, tuon tavaravaunun, joka vetää sisäänsä kimsua ja kamsua melkein yhtä paljon kuin laillinen VR:n vaunu, ilmestyy laiturille vieläkin monipuolisempi kokoelma yllämainittuja tavaran siirtoon muovailtuja esineitä.

Hetken aikaa siinä hälistään, juostaan ja huidotaan. Mutta ennen pitkää ihmiset ja tavarakasat ovat hävinneet, vaunu lähtenyt tiehensä, ja uusi vaunu on valmis ottamaan sen paikan.

Kuinka kummalla ihmiset saavat nuo tuhannet myttynsä ja korinsa ja säkkinsä sieltä pois kuljetetuiksi? Sillä harvat ovat ne onnelliset, jotka auton kiinni saavat. Joidenkin onnistuu valloittaa käsirattaat. Mutta suurin osa saa käyttää oman käden oikeutta: kantaa retuuttaa käsissään niin

paljon kuin kouraan kannattimia mahtuu. Se on hieman vaappuvaa ja läähättävää menoa. Mutta askel askeleelta lyhenee tie ja vihdoin, ah, vihdoin on edessä kotiovi.

Helsinkiläiset, jotka ennen kantoivat vain pieniä, siistejä kääröšiä, ovat nyt oppineet käymään käsiksi isoihinkin kantamuksiin kuin satamatyöläinen.

Oli vastassa muuankin isä. Keski-ikäinen mies, hienon herran mallinen. Saattoi hyvin kuvitella, että entisinä aikoina hän vain heilutteli keppiä kädessään tai maalta lähtiessään korkeintaan kantoi napinlävessä kukkaa, jonka hänen vaimonsa jäähyväisiksi oli siihen hellästi ja tuhansien »muista vielä»-neuvojen kera kiinnittänyt.

Tällainen isä oli nyt perhettään vastassa. Kaukonäköisesti hän oli jättänyt tällä kertaa keppinsä kotiin.

Perhe piiritti hänet iloisessa jälleennäkemisen ilossa.

— Teillä on tietenkin tavaraa taas kuormakaupalla, mutisi isä, saatuaan vihdoin suunvuoron.

— Oi ei, liverteli äiti. — Eihän busseissa nyt saa mitään kuljettaa. Nämä tässä ovat meidän.

Isä loi katseensa tavararöykkiöön. Siinä oli vain pienenpuoleinen muuttokuorma.

— Hm, sanoi isä ja tunsi puistatusta selässään. — Ne pannaan tuonne säilytykseen ja toimitetaan lähetti hakemaan. En saanut mistään autoa eikä missään ollut lähettejä tähän aikaan vapaana.

— Niin, miksei, sanoi äiti varovasti. — Muutamat ehkä voisi kyllä jättää. Mutta tuo ja tuo ja tuo pitää ehdottomasti kohta saada kotiin. Ja varsinkin tuo kori. Siellä on meidän kallisarvoiset hillot. Niitä en suostu jättämään tänne. Rikkoutuisivat vielä . . .

Äiti jakeli jo asiantuntevasti määräyksiään: Hilkka kantaa nuo kaksi laukkua, Pentti tämän korin ja tuon mytyn ja minä itse nämä ja . . .

— Entäs tuo iso kori? kysyi isä. Hän aavisteli jo pahinta.

— Minä ajattelin, että etköhän sinä voisi kantaa toisesta päästä ja . . .

— Jaha, entäs kuka toisesta? Kaikilla näyttää jo olevan kädet täynnä.

Isä oli jo näkevinään henkensä silmillä, kuinka hänet pannaan raahaamaan isoa pyykkikoria toisesta rivasta pitkin Helsingin asfalttikatuja.

Mutta äitipä olikin taas neuvokas.

— Minä tiedän. Pentti kantaa toisesta päästä.

— Millä kädellä? Toisessa on kori, toisessa mytty. Pentti alkoi salaa kapinoida isän kanssa.

— Näin, lapseni, sanoi äiti. — Mytty pannaan korin päälle. Toisella sinä kannat tuota pikkukoria ja toisella isän kanssa tätä isoa koria. Äiti kulkee takana ja pitää myttyä korin päällä, ettei se putoa.

Niin lähti kolonna liikkeelle. Vastaantulijat katsahtivat heihin ymmärtävästi. Eivät nauraneet.

Aika hyvin isäkin tämän koettelemuksensa kesti. Nostipa vielä pari kertaa hattuakin vapaalla kädellään ja virkahti hymyillen ohikulkevalle tutulleen:

— Ole oma kantojuhtasi, se on nyt ajan tunnus!

»HALIKON KAUTTA RUOTSIIN.»

KAKSI HERRAA kohtasi toisensa kadulla. Toinen näistä oli tunnettu savukkeensuitsuttaja. Nyt hänellä oli hirmuinen kiire. Toveri pidätti hänet kuitenkin ja heidän välillään sukeutui seuraava keskustelu.

— Minnekä sinä tuollaista vauhtia lennät?

— Kukkakauppaan. Täytyy saada kolme tulppaania.

— Rouvallasi on siis jokin merkkipäivä?

— Ei. Minä vien ne Gretalle.

— Ahaa. En minä tiennytkään, että sinulla oli sellainen Greta!

— Vihjailet sopimattomia. Ei minulla mitään Gretaa ole. Tämä Greta on myyjättärenä sanomalehtikioskissa. Hänelle vien tulppaanit.

— En käsitä. Miksi viet sanomalehtikioskin Gretalle tulppaaneja?

— Koska hän antaa minulle erään aikakauslehden, jonka painos on loppunut. Mutta Gretalla on vielä yksi numero.

— Vai niin. Mitä siinä lehdessä sitten niin erikoista on, että sen välttämättä haluat?

— En minä sitä itselleni osta. Siinä on jatkonovelli, jota Liisa lukee. Minä vien sen hänelle.

— Liisalle? Entä kuka tämä Liisa sitten on?

— Hän on eräässä kemikaliokaupassa, ja siellä on vielä jäljellä erinomaista ihorasvaa, jota ei enää muualta saa.

— Ihorasvaa! Käytätkö sinäkin, veli hyvä, ihorasvoja? Sitäpä en olisi uskonut.

— Älä sinä ole hölmö, veli hyvä. Minä vien rasvan Katrille, joka sitä käyttää.

— Katri? Ja kuka hän sitten on?

— Hän on Jussin rouva.

— Jussi? Entä saanko vielä tiedustella kuka tämä Jussi sitten on?

— En oikein itsekään tiedä, mutta hänellä on jotakin tekemistä elokuvien kanssa. Jussi hommaa kaksi lippua elokuviin täksi illaksi.

— Ahaa. Nyt alan vähitellen käsittää. Sinä haluat siis tänä iltana mennä elokuviin ja sen takia näet kaiken tämän vaivan: ensin ostat tulppaaneja, sitten lehden, sitten ihorasvaa. Suo anteeksi, mutta minun käsitykseni mukaan voisit nuo liput saada vähemmälläkin.

— Eivät ne minulle tule. Minä annan ne Eevalle ja hänen sulhaselleen. He haluavat mennä elokuviin.

— Anteeksi, nyt en taaskaan ymmärrä. Äsken näytti jo kaikki selvältä, mutta nyt tuo Eeva ja hänen sulhasensa sekoitti taas selvän pelin. Kuka on Eeva ja kuka hänen sulhasensa?

— Eeva on rva Piperöisen sisarentytär, ja asuu hänen luonaan. Ja rva Piperöisellä on tupakkakauppa.

— Ahaa! No, nyt vihdoinkin asia selkesi! Vai sillä lailla! Hahaa! Sinua vaivaa siis tupakanpuute, kuten kaikkia muitakin. Ja saadaksesi hamstratuksi tupakkaa sinä teet tällaisia ennenkuulumattomia mutkia: ensin ostat tulppaaneja Gretalle ja Greta antaa sinulle lehden. Lehden viet Liisalle ja Liisa antaa sinulle ihovoidetta. Ihovoiteen annat Katrille, jonka mies hankkii sinulle elokuvaliput. Ja liput annat Eevalle, jonka tädillä on tupakkakauppa! Voi veljeni, tätä en sentään olisi sinusta uskonut!

— Mitä taas ajattelet ja mihin vihjailetkaan? Minäkö yrittäisin laittomalla tavalla hankkia itselleni tupakkaa, ja lahjoisin ihmisiä! Kovin väärin minut tunnet. Ei, asia on näin. Kun Eeva ja hänen sulhasensa ovat menneet

elokuviin, jää täti, jolla on tupakkakauppa, aivan yksin kotiin. Täti, jolla on tupakkakauppa, pelkää aina yksin ollessaan. Silloin ilmestyn minä sinne hänelle seuraa pitämään. Minä keskustelen rakastettavasti tädin kanssa, jolla on tupakkakauppa. Me pelaamme Mustaa Pekkaa. Täti, jolla on tupakkakauppa, voittaa aina. Minä tulen vähän surulliseksi ja silloin — katsos, silloin, tädin, jolla on tupakkakauppa, käy minua ehkä sääli, ja voi olla, että hän antaa minulle yhden laatikon savukkeita . . .

ENSIMMÄISET KESSUT.

PAPPA POMPPELIIN tuli eräänä päivänä kotiin hyvin tyytyväisen näköisenä.

Sen huomasivat kaikki ja ihmeellinen keveyden ja iloisuuden henki valtasi äkkiä koko pappa Pomppeliinin huonekunnan. On näet tunnustettava, että parin viikon aikana oli huonekunnan yllä levännyt synkähkön tuntuinen pilvi, joka heitti varjonsa varsinkin niille ilmansuunnille, missä pappa Pomppeliin kulloinkin tassutteli.

Ja syyn tähän tiesi jokainen: se oli tupakka. Pappa Pomppeliin oli näet tehnyt sankarillisen päätöksen: hän ei ollut ottanut tupakkakorttia. Sillä laillahan sitä kaikkein mutkattomimmin pääsisi koko kiusasta. Yhdellä nopealla leikkauksella jättäisi koko tuon harmittavan tavan: polttaa omaisuuttaan ilmaan nokkansa edessä, savustaa keuhkojaan ja muita sisälmyksiään, saastuttaa ilmaa ja polttaa reikiä liinoihin.

Niin pappa Pomppeliin luuli. Mutta hän erehtyi. Leikkaus oli tosin nopea, mutta haava ei tahtonut mennä umpeen ja tikit kirvelivät. Ja pappa Pomppeliin pomppi, sätkytteli, hermoili ja huokaili, kivahteli ja kirahteli kaikkea muuta kuin sankarillisena uhrina. Lopuksi mamma Pomppeliin ei voinut olla sanomatta: »Vallan hullua, ettäs sen tupakan heitit, kun et sitä tuon paremmin kestä . . . Minun puolestani saisit vaikka jälleen ruveta siihen typeryyteen, jos paremmalle tuulelle tulisit . . .»

Pappa Pomppeliin tuhahti halveksivasti. Mutta hän

painoi mamman kevytmielisen toivomuksen korvansa taakse, koska se sinne niin erinomaisesti sopi.

Ja tämän toiveen seurauksena näemme nyt pappa Pomppeliinin tyytyväisenä astuvan kotiinsa. Hänen kainalossaan oli laatikko. Kenkälaatikon kokoinen ja tapainen. Ja kenkälaatikko se olikin. Mutta siinä ei ollut kenkäparia, joka sekin olisi ollut mitä luonnollisin tyytyväisyyden aiheuttaja.

Pappa Pomppeliin avasi laatikon perheen innokkaasti tungeksiessa ympärillä. Isä oli ostanut kilon kessua! Tilannut eräältä maanviljelijältä.

Laatikossa oli harmaan näköistä silppua ja siitä lähti omituinen lemu. »Haisee kuin vanha saapas», sanoi äiti. »Kuin jalkarätti», ilmoitti nuorin poika.

Mutta pappa Pomppeliin oli innoissaan. Hän puhdisti ja rassasi piippunsa, täytti sen ja veti hurmioitunein ilmein ensimmäiset sauhut. Perhe seurasi toimitusta jännittyneenä. Minkälainen haju tuosta kessusta lähtisi ja mitä se pappaan vaikuttaisi?

Haju oli kamala. Perhe keksi yhä uusia vivahduksia siinä, eikä mikään niistä kuulunut ns. miellyttäviin tuoksuihin. Papankin täytyi myöntää, ettei tämä taida oikein ensiluokkaista kessua olla.

Näin kului muutama päivä. Äiti Pomppeliin pidätti kauhistuneena henkeään joka kerta ulkoa tullessaan. Tuo kamala haju oli jo takertunut koko huoneistoon. Jos silmät ummessa olisi sinne viety, olisi luullut tulleensa hollitupaan eikä sivistyneen perheen asuntoon. Mutta äiti Pomppeliin oli tarmokas ja toimelias nainen. Hän oli ystäväpiiriltään kerännyt ja saanut hyviä neuvoja, miten kessuista voidaan poistaa tuo inhoittava haju. Ja hän päätti tehdä papalle ja koko perheelle suuren palveluksen. Hän päätti preparoida papan kessut uuteen uskoon.

Hän otti kenkälaatikon käsiteltäväkseen. Ensin hän isolla siivilällä erotteli sieltä isoimmat tikut ja varren pätkät.

Sitten hän jauhoi sekaan pari pussillista kamomillateetä. Koko seoksen hän sitten levitti isolle imupaperille, jonka hän oli kostuttanut männynhavuöljyllä. (Neuvojen mukaan olisi pitänyt käyttää lavendeliöljyä, mutta kun sitä ei ollut saatavissa, hän tiputti männynhavuöljyä — olihan siinäkin raikas haju!) Ja kaiken ylle hän vielä pirskotteli oodekolonkia.

Kun pahaa aavistamaton pappa Pomppeliin seuraavana aamuna veti ensimmäistä piipullistaan jäi hänen suunsa ensin auki ja sitten kuului niin voimakas pärskyntä ja syljeksiminen, että se herätti naapurienkin huomiota.

Vedämme hienotunteisesti verhon seuraavien kohtausten eteen. Ilmoitamme vain, että pappa Pomppeliin on jälleen tupakkalakossa — kunnes saa uusia kessuja, jotka hän lupaa pitää kassakaapissaan.

AH, JOULUT ENTISET!

Otteita jalorotuisen Kublai Kaanin päiväkirjasta.

Jouluk. 21 p:nä.

Minä en totisesti ymmärrä mikä tämän talon naisväkeä on nyt muutamina päivinä riivannut. Ne ovat kääntäneet nurin koko huoneiston ja joka paikasta minut on ajettu pois. »Kublai, mene tiehesi, olet tielläl» he huutavat ja kerran Hilma — se on se lihava nainen keittiössä, joka käsittelee kaikenlaisia hyvältä tuoksuvia lihapatoja — ihan potkaisi minua, jolloin minun täytyi tietenkin muristen panna vastalauseeni. Minun mattonikin lämpöpatterin ja kirjahyllyn välistä hävisi pitkäksi aikaa. Ja kun se tuli takaisin, se oli kylmä ja haisi ulkoilmalta.

Isäntää en ole nähnyt näinä päivinä kuin vasta myöhään illalla. Ja eilen illalla hän tuli hyvin myöhään kotiin. Kun kuulin eteisestä liikettä, menin tietenkin haukkuen katsomaan. Kun huomasin, että se olikin vain isäntä, aloin tapani mukaan iloisesti häntä tervehtiä, mutta hän pui minulle nyrkkiä ja viittoili sänkykamariin päin. »Herätät koko talon, mokoma!» hän sanoi. Poistuin loukkautuneena matolleni.

Kummallisia ovat ihmiset nykyään.

Jouluk. 22 p:nä.

Emäntä otti minut aamulla mukaansa. Kuljimme monissa kaupoissa ja ihmiset tönivät minua, niin että harmitti. Mutta en uskaltanut haukkua, kun emäntä nosti sormeansa. Näin naapurin Bellan ja sillä oli toki oikein sininen riepu selässään! Ilmaisin sille halveksumiseni ja se näytti itsekin nololta.

Kotiin tullessamme tapasin Jekun, joka oli päässyt yksin tervehdysretkilleen. Vaihdoimme pari sanaa ja Jekku kertoi, että heillä on myös kaikki mullin-mallin, mutta hän sanoi sen tietävän vain hyviä, rasvaisia luita. Niin oli ollut viimekin vuonna. Itse en sitä muista, kun olin silloin vielä niin nuori. Toivon, että meidänkin sekamelska päättyy luukesteihin. Nyt tuskin muistavat minulle edes vettä antaa.

Jouluk. 23 p:nä.

Isäntä ja emäntä läksivät aamulla yhdessä ulos, eivätkä ottaneet minua mukaansa, vaikka niin hartaasti pyysin. Menin Hilman luo keittiöön.

Haistoin pöydällä olevan jotakin hyvää, ja kun siinä oli tuoli, nousin sille. Nautiskelin sitten hetken aikaa pöydän antimia. Se oli jotakin oikein makeaa ja sisällä oli hyvin polttava klontti. Mutta onnettomuudeksi Hilma kääntyi ja kiljaisi: »Nyt tuo koira syö meidän joulutortut!» Ja hän huitaisi minua märällä rievulla koiville. Koiraksi ne haukkuvat minua silloin kuin ovat vihaisia, muuten olen Kublai.

Menin saliin ja siellä oli nuori emäntäni sen vieraan miehen kanssa, jonka askelet olen usein aamuisin haistanut rappukäytävässä. En oikein pidä siitä miehestä, minusta hän on lähenteleväinen. Nytkin hänen kätensä oli nuoren emäntäni ympärillä ja hän sovitteli jotakin kiiltävää kappaletta nuoren emäntäni käteen. Pidin sitä sopimattomana ja ilmaisinkin sen.

Silloin nuori emäntäni kohta hätistelemään: »Kublai, kiltti vouve, mene keittiöön Hilman luo!»

Sieltähän minut, totta vie, oli juuri ajettu pois! Menin ja paneuduin mielenosoituksellisesti maata eteisen ovimatolle, vaikka siinä kävikin julma veto. Näin kuitenkin unta kesästä.

J o u l u k. 24 p : n ä.

Tänään ne olivat aamusta alkaen ihan hassuja. Jokainen kanteli paketteja kotiin ja piiloitti ne jonnekin. Näin, että emäntä pisti kiireissään jotakin sohvatyynyn alle. Katsoin asiakseni ottaa selvää. Löysin laatikon. Revin sen auki ja sain suuhuni kamalalta maistuvia ruskeita pötkyjä. »Varjelkoon, nyt Kublai repii isän sikaarit!» huusi nuori emäntäni. Ja silloin minä varmuuden vuoksi hiivin sohvan alle.

Mutta pian minun täytyi nousta latkimaan vettä, kun suussani oli niin saastainen maku.

Myöhemmin ne toivat sisään suuren kuusen. Siinä oli ihan oikea metsäntuoksu ja minä vedin sitä sieraimiini oikein intohimoisesti. Emäntä ja nuori emäntä alkoivat ripustaa siihen kaikenlaista kamaa.

Ja sillä aikaa hyvä isäntäni vei minut kävelylle. Meillä oli taas oikein hauskaa yhdessä. Niin kuin miehillä aina keskenään on, kun naiset eivät ole häiritsemässä. Näin Bellankin, mutta en viitsinyt edes tervehtiä häntä.

Hilman luona keittiössä oli niin ihanat hajut, että vesi valui suustani. Sitten taisin nukahtaa Hilman sänkyyn ja kun heräsin, oli tunnelma aivan toinen.

Se iso kuusi oli valoa täynnä, isäntäväkeni vaatteissa oli juhlatuoksu, ja he kaikki näyttivät niin iloisilta. Jokainen taputteli minuakin ja sanoi, että Kublai saa oikein suuren ja ihanan luun joululahjaksi. Antaisivat myös eivätkä aina puhuisi!

Ja sainhan minä sen lopulta. Se oli tosiaankin ihana ja lihainen luu! Kaikkea en jaksanut syödäkään, hautasin loput sohvan alle. Minäkin olin niin hyvällä tuulella, että nuolaisin nuoren emäntäni kavaljeerin kättäkin, enkä välittänyt siitä, että nuori emäntäni katsoi hellästi häneen.

Oikeassa oli Jekku: saa ollakin sekamelskaa, kun sitten tulee näin hyvä olla!

SISÄLLYSLUETTELO.